

Milieueffectrapportage (Besluit-MER & Plan-MER)

Varkensbedrijf Banken B.V.
Meeuwisdijk 9
4871 NE ETTEN-LEUR

Locatie bedrijf:
Bankenstraat 61
4874 ND ETTEN-LEUR

handtekening initiatiefnemer:

N. van Roessel

Milieueffectrapportage

Varkenshouderij

Locatie:

Bankenstraat 61
4874 ND ETTEN-LEUR

Initiatiefnemer

dhr. N. van Roessel
Meeuwisdijk 9
4871 NE ETTEN-LEUR

Opstellers: Ing. D. van Uijen
Ing. E. Coopmann
Projectnummer: 2522
Datum: mei 2009
Wijzigingsdatum: -
Status: Concept Definitief Vervallen

Adviseur / contact
Hendrix UTD B.V.
Postbus 1
5830 MA Boxmeer

Dennis van Uijen
tel 06-53817419
e-mail: Dennis.van.Uijen@Nutreco.com

Evelyne Coopmann
tel. 06-51611462
e-mail: Evelyne.Coopmann@Nutreco.com

Inhoud

INHOUD	4
SAMENVATTING	8
PROJECTGEGEVENS	19
1 INLEIDING	20
2 HET VOORNEMEN	21
2.1 PROBLEMATIEK EN ONTWIKKELINGEN IN DE INTENSIEVE VEEHOUDERIJ.....	21
2.2 DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT.....	21
2.3 LOCATIE VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT.....	22
2.4 DOELSTELLING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT.....	24
2.5 DOEL VAN DE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE.....	24
3 PROCEDURES	26
3.1 BESLUIT MILIEUEFFECTRAPPORTAGE.....	26
3.1.1 <i>Algemeen</i>	26
3.1.2 <i>Startnotitie en richtlijnen MER</i>	26
3.1.3 <i>Afwijking startnotitie en consequenties richtlijnen MER</i>	26
3.1.4 <i>Milieueffectrapport</i>	27
3.2 PLAN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE.....	27
3.3 VERGUNNINGEN.....	28
3.4 PLANNING.....	29
4 BELEID EN REGELGEVING	31
4.1 INTERNATIONAAL BELEID.....	31
4.2 NATIONAAL BELEID.....	34
4.3 PROVINCIAAL BELEID.....	51
4.4 GEMEENTELIJK BELEID.....	55
4.5 WATERSCHAP.....	56
5 HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME GROEI	57
5.1 ALGEMEEN.....	57
5.2 MILIEUVERGUNNING.....	57
5.3 REVALITISERING LANDELIJK GEBIED.....	59
5.4 NATUUR & LANDSCHAP.....	61
5.4.1 <i>Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000)</i>	62
5.4.2 <i>Natuurbeschermingsgebieden (Natura 2000)</i>	63
5.4.3 <i>(Zeer) kwetsbare natuurgebieden</i>	64
5.4.4 <i>Ecologische hoofdstructuur (EHS)</i>	65
5.4.5 <i>Provinciale milieuverordening (PMV)</i>	66
5.4.6 <i>Streekplan Noord-Brabant 2002</i>	66
5.5 FLORA & FAUNA.....	68
5.6 CULTUURHISTORISCH ERFGOED.....	68
5.7 BESCHRIJVING VAN RELEVANTE MILIEUASPECTEN.....	70
5.7.1 <i>Ammoniak</i>	70
5.7.2 <i>Geurhinder</i>	74
5.7.3 <i>Luchtkwaliteit</i>	80
5.7.4 <i>Bodem</i>	81
5.7.5 <i>Water</i>	82
5.7.6 <i>Afvalstoffen</i>	84
5.7.7 <i>Geluid</i>	85
5.7.8 <i>Energie</i>	85
5.7.9 <i>Externe veiligheid</i>	85
5.8 REGISTRATIE.....	87
5.9 VERKEER EN ONTSLUITING.....	87

6	VOORGENOMEN ACTIVITEIT	88
6.1	AARD EN OMVANG VAN DE ACTIVITEIT	88
6.2	BEDRIJFSVOERING.....	89
6.2.1	<i>Productieproces</i>	89
6.2.2	<i>Wijze van aanleg</i>	90
6.2.3	<i>Dierwelzijn</i>	90
6.2.4	<i>Diergezondheid</i>	91
6.2.5	<i>Klimaat en ventilatie</i>	92
6.2.6	<i>Grond- en hulpstoffen</i>	95
6.3	EFFECTEN OP HET MILIEU.....	96
6.3.1	<i>Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten</i>	97
6.3.1.1	<i>Ammoniak</i>	97
6.3.1.2	<i>Geurhinder</i>	99
6.3.1.3	<i>Luchtkwaliteit</i>	103
6.3.1.4	<i>Bodem</i>	107
6.3.1.5	<i>Water</i>	109
6.3.1.6	<i>Afvalstoffen</i>	110
6.3.1.7	<i>Geluid</i>	112
6.3.1.8	<i>Energie</i>	112
6.3.1.9	<i>Externe veiligheid</i>	113
6.3.2	<i>Toepassing best beschikbare technieken (BBT)</i>	118
6.3.2.1	<i>Goede landbouwpraktijk</i>	118
6.3.2.2	<i>Voerstrategie</i>	119
6.3.2.3	<i>Huisvestingsystemen</i>	122
6.3.2.4	<i>Water</i>	126
6.3.2.5	<i>Energie</i>	127
6.3.2.6	<i>Opslag en behandeling van mest</i>	129
6.3.3	<i>Ontstaan en preventie van afval</i>	129
6.3.4	<i>Doelmatig beheer van energie</i>	129
6.3.5	<i>Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten</i>	129
6.3.6	<i>Bedrijfsbeëindiging</i>	129
6.4	REGISTRATIE.....	130
6.5	AARDKUNDIGE WAARDEN EN CULTUREEL ERFGOED.....	131
6.6	WATERBERGING	131
6.7	LANDSCHAPPELIJKE INPASSING.....	134
6.8	FLORA EN FAUNA.....	134
6.9	VERKEER EN ONTSLUITING	136
7	ALTERNATIEF 1.....	139
7.1	AARD EN OMVANG VAN DE ACTIVITEIT	139
7.2	BEDRIJFSVOERING.....	140
7.2.1	<i>Productieproces</i>	140
7.2.2	<i>Wijze van aanleg</i>	140
7.2.3	<i>Dierwelzijn</i>	140
7.2.4	<i>Diergezondheid</i>	140
7.2.5	<i>Klimaat en ventilatie</i>	140
7.2.6	<i>Grond- en hulpstoffen</i>	141
7.3	EFFECTEN OP HET MILIEU.....	143
7.3.1	<i>Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten</i>	143
7.3.1.1	<i>Ammoniak</i>	143
7.3.1.2	<i>Geurhinder</i>	145
7.3.1.3	<i>Luchtkwaliteit</i>	148
7.3.1.4	<i>Bodem</i>	149
7.3.1.5	<i>Water</i>	149
7.3.1.6	<i>Afvalstoffen</i>	149
7.3.1.7	<i>Geluid</i>	150
7.3.1.8	<i>Energie</i>	150
7.3.1.9	<i>Externe veiligheid</i>	151
7.3.2	<i>Toepassing best beschikbare technieken (BBT)</i>	151
7.3.2.1	<i>Goede landbouwpraktijk</i>	151
7.3.2.2	<i>Voerstrategie</i>	151
7.3.2.3	<i>Huisvestingsystemen</i>	151

7.3.2.4	Water.....	155
7.3.2.5	Energie.....	156
7.3.2.6	Opslag en behandeling van mest.....	156
7.3.3	Ontstaan en preventie van afval.....	156
7.3.4	Doelmatig beheer van energie.....	156
7.3.5	Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten.....	157
7.3.6	Bedrijfsbeëindiging.....	157
7.4	REGISTRATIE.....	157
7.5	AARDKUNDIGE WAARDEN EN CULTUREEL ERFGOED.....	157
7.6	WATERBERGING.....	157
7.7	LANDSCHAPPELIJKE INPASSING.....	157
7.8	FLORA EN FAUNA.....	157
7.9	VERKEER EN ONTSLUITING.....	157
8	ALTERNATIEF 2.....	158
8.1	AARD EN OMVANG VAN DE ACTIVITEIT.....	158
8.2	BEDRIJFSVOERING.....	158
8.2.1	Productieproces.....	158
8.2.2	Wijze van aanleg.....	158
8.2.3	Dierwelzijn.....	159
8.2.4	Diergezondheid.....	159
8.2.5	Klimaat en ventilatie.....	159
8.2.6	Grond- en hulpstoffen.....	160
8.3	EFFECTEN OP HET MILIEU.....	161
8.3.1	Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten.....	161
8.3.1.1	Ammoniak.....	161
8.3.1.2	Geurhinder.....	163
8.3.1.3	Luchtkwaliteit.....	166
8.3.1.4	Bodem.....	167
8.3.1.5	Water.....	167
8.3.1.6	Afvalstoffen.....	167
8.3.1.7	Geluid.....	168
8.3.1.8	Energie.....	168
8.3.1.9	Externe veiligheid.....	169
8.3.2	Toepassing best beschikbare technieken (BBT).....	169
8.3.2.1	Goede landbouwpraktijk.....	169
8.3.2.2	Voerstrategie.....	169
8.3.2.3	Huisvestingsystemen.....	169
8.3.2.4	Water.....	173
8.3.2.5	Energie.....	174
8.3.2.6	Opslag en behandeling van mest.....	174
8.3.3	Ontstaan en preventie van afval.....	174
8.3.4	Doelmatig beheer van energie.....	174
8.3.5	Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten.....	174
8.3.6	Bedrijfsbeëindiging.....	175
8.4	REGISTRATIE.....	175
8.5	AARDKUNDIGE WAARDEN EN CULTUREEL ERFGOED.....	175
8.6	WATERBERGING.....	175
8.7	LANDSCHAPPELIJKE INPASSING.....	175
8.8	FLORA EN FAUNA.....	175
8.9	VERKEER EN ONTSLUITING.....	175
9	ALTERNATIEF 3.....	176
9.1	AARD EN OMVANG VAN DE ACTIVITEIT.....	176
9.2	BEDRIJFSVOERING.....	177
9.2.1	Productieproces.....	177
9.2.2	Wijze van aanleg.....	177
9.2.3	Dierwelzijn.....	177
9.2.4	Diergezondheid.....	177
9.2.5	Klimaat en ventilatie.....	178
9.2.6	Grond- en hulpstoffen.....	178
9.3	EFFECTEN OP HET MILIEU.....	180
9.3.1	Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten.....	180
9.3.1.1	Ammoniak.....	180

9.3.1.2	<i>Geurhinder</i>	182
9.3.1.3	<i>Luchtkwaliteit</i>	185
9.3.2	<i>Conclusie effecten op het milieu</i>	187
10	VERGELIJKING VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN	188
10.1	ALGEMEEN	188
10.2	VERGELIJKING VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN	188
10.2.1	<i>Ammoniak</i>	188
10.2.2	<i>Geurhinder</i>	189
10.2.3	<i>Luchtkwaliteit</i>	191
10.2.4	<i>Vergelijking overige milieuaspecten</i>	192
10.2.4.1	<i>Water</i>	193
10.2.4.2	<i>Afvalstoffen</i>	193
10.2.4.3	<i>Geluid</i>	193
10.2.4.4	<i>Energie</i>	193
10.2.4.5	<i>Bedrijfsvoering en bedrijfskosten</i>	194
10.3	KWALITATIEVE VERGELIJKING	195
10.4	MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEF (MMA)	196
11	KEUZE AANVRAAG MILIEUVERGUNNING	198
12	LOCATIEKEUZE	200
13	EVALUATIE EN LEEMTEN IN KENNIS	204
13.1	EVALUATIE	204
13.2	LEEMTEN IN KENNIS	205
14	VERKLARENDE WOORDENLIJST	206
15	LITERATUURLIJST	207
BIJLAGEN	.....	208

Samenvatting

Algemeen

Initiatiefnemer Banken B.V. is voornemens een varkenshouderij uit te breiden op het perceel, kadastraal bekend gemeente Etten-Leur, sectie G, nummer 1264, plaatselijk bekend Bankenstraat 61 te Etten-Leur. De voorgenomen activiteit heeft tot doel het realiseren van een nieuwe stal voor het houden van vleesvarkens en het realiseren van een bedrijfswoning aan voornoemd adres. Met de voorgenomen activiteit wordt een varkensbedrijf gerealiseerd welke voldoet aan alle verplichtingen uit de Wet milieubeheer en de IPPC-richtlijn. Uiteraard worden in het voorgenomen plan de eisen voor dierwelzijn in acht genomen. Om voldoende bedrijfseconomisch perspectief voor de toekomst te behouden is schaalvergroting noodzakelijk. Deze schaalvergroting doet zijn intrede door de voorgenomen activiteit.

Ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie heeft de voorgenomen activiteit een uitbreiding in dieren tot gevolg van 3264 vleesvarkens. Voorts wordt het huisvestingsstelsel van 4680 vleesvarkens gewijzigd. De drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt hiermee overschreden. Het voorgaande betekent dat er een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Het MER is een rapport waarin wordt nagegaan wat de gevolgen zijn voor het milieu van de voorgenomen activiteit. De gevolgen van de voorgenomen activiteit aangaande het milieu krijgen op deze wijze een volwaardige plaats binnen de besluitvorming. Een toegevoegde waarde van een MER (Milieueffectrapport) is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van de voorgenomen activiteit ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) en een referentiesituatie. Bij de afweging om te komen tot het MMA wordt onder andere aandacht besteed aan de reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van fijn stof. Hiertoe zullen in voorliggend MER naast de voorgenomen activiteit 3 studievarianten worden beschreven. Op basis van de effectbeschrijving van verschillende studievarianten wordt in voorliggend MER een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) samengesteld en zal een gefundeerde keuze worden gemaakt voor de aanvraag milieuvergunning.

In voorliggend milieueffectrapport zal onder meer worden ingegaan op de achtergrond van de uitbreidingsplannen, de plaats, aard en omvang van de uitbreiding, de wettelijke kaders en de te verwachte milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Hierbij zullen de vastgestelde richtlijnen in acht worden genomen.

Startnotitie en richtlijnen MER

Ten behoeve van de voorgenomen activiteit is, ter voorbereiding van voorliggend MER, op grond van artikel 7.12, lid 1 van de Wet milieubeheer 25 juli 2008 een startnotitie ingediend bij het bevoegd gezag. Naar aanleiding van de startnotitie en het locatiebezoek heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage, overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente Etten-Leur een advies uitgebracht voor de richtlijnen van voorliggend MER. Met in acht name van dit advies, alsmede de tweetal ingekomen zienswijzen, heeft het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur op 16 december 2008 de richtlijnen definitief vastgesteld.

Vergunningen

Het initiatief zal gerealiseerd worden op een bestaande locatie, waarvoor in het verleden de benodigde bouw- en milieuvergunningen zijn verleend. Voor het initiatief is een nieuwe de gehele inrichting omvattende revisievergunning in het kader van de Wet milieubeheer noodzakelijk. Daarnaast is voor het initiatief een bouwvergunning, een herziening van het bestemmingsplan, een keurontheffing en een natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk.

Beleid en regelgeving

In voorliggend MER zullen alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving worden aangehaald en worden omschreven. De wet- en regelgeving is onderverdeeld in internationaal, nationaal en provinciaal en gemeentelijk beleid en regelgeving. In voorliggend MER wordt ingegaan op de uitwerking van deze wetgeving op de referentiesituatie, voorgenomen activiteit en de alternatieven. Het belangrijkste kader betreft de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn (Europese Richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) verplicht de lidstaten van de Europese Unie om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). In de IPPC-richtlijn is bepaald dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt. Alle passende maatregelen tegen verontreinigingen moeten worden getroffen door toepassing van de best beschikbare technieken (BBT). In de toetsing van de voorgenomen activiteit en de alternatieven staat de IPPC-richtlijn centraal.

Referentiesituatie

Voor de inrichting aan Bankenstraat 61 is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer. In de navolgende tabel zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH₃) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ouE/s) weergegeven horende bij deze vergunningsituatie.

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

De voorgenomen activiteit en alternatieven

Voorgenomen activiteit

De initiatiefnemer heeft aan Bankenstraat 61 te Etten-Leur een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 4680 mestvarkens. Aan de Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur heeft de initiatiefnemer aan een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 1999 vleesvarkens, 130 kraamzeugen, 521 guste- en dragende zeugen, 20 opfokzeugen, 2 dekberen en 1584 gespeende biggen. Door de ligging van deze locatie in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom gepaard gaande met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de Meeuwisdijk komt de continuïteit van de locatie aan de Meeuwisdijk in het gedrang.

Om tot een oplossing te komen zijn de gemeente Etten-Leur en de initiatiefnemer overeengekomen om het bedrijf aan de Meeuwisdijk op te heffen en de andere bedrijfslocatie aan de Bankenstraat te vernieuwen en uit te breiden. De voorgenomen activiteit behelst dan ook het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 naar de locatie Bankenstraat 61. Om het plan te realiseren wordt een nieuwe vleesvarkenstal en een bedrijfswoning op de locatie Bankenstraat 61 gerealiseerd. Voorts wordt met het voorgenomen plan de bedrijfsindeling op sommige punten gewijzigd ten aanzien van huidige situatie. De voorgenomen bedrijfsomvang met meer dan 7900 vleesvarkens is een bedrijfseconomische eenheid die op een verantwoorde wijze lastenverzwaring van investeringen in milieu en welzijn beoogd. De voorgenomen activiteit behelst een veebezetting zoals hierna weergegeven.

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geuremissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.1	2.160	0,380	820,8	6,90	14.904,0
B	2	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	2.304	0,530	1.221,1	6,90	15.897,6
C	3	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	3.480	0,530	1.844,4	6,90	24.012,0
							3.886,3		54.813,6

Alternatief 1

In de voorgenomen activiteit worden alle dierenverblijven aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. De in de Regeling geurhinder en veehouderij erkende gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 200.01) heeft een groter geurreducerende vermogen (75%). Door in alternatief 1 alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Inno+ zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Verder heeft ook deze combiwasser als voordeel dat naast de hoge geurreductie tevens ammoniak en fijn stof in grote mate worden afgevangen. Voor alternatief 1 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 2007.01). Alternatief 1 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geuremissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.1	2160	0,38	820,8	5,8	12528
B	2	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	2304	0,53	1221,1	5,8	13363,2
C	3	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	3480	0,53	1844,4	5,8	20184
							3886,3		46075,2

Alternatief 2

Om een alternatief te beschrijven waarmee de geurbelasting maximaal is te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman. In de voorgenomen activiteit worden alle stallen aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. In alternatief 2 worden alle stallen voorzien van een gecombineerde luchtwasser van Inno+ met een geurreducerend vermogen van 75%.

Door in alternatief 2 alle stallen aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman met een geurreducerend vermogen van 80% zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Voor alternatief 2 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman (BWL 2006.15). Alternatief 2 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.1	2160	0,75	1620	4,6	9936
B	2	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	2304	1,05	2419,2	4,6	10598,4
C	3	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	3480	1,05	3654	4,6	16008
							7693,2		36542,4

Alternatief 3

De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief. Gelet op de omgeving en de resultaten van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2, zal naar verwachting een chemische luchtwasser (95% ammoniakreductie, en slechts 30% geurreductie) de geurbelasting naar de omgeving toe onvoldoende reduceren om te komen tot een vergunbare en aanvaardbare situatie ten aanzien van geurhinder. Zelfs in combinatie met een bouwkundig emissiearm stalsysteem zal waarschijnlijk onvoldoende geur gereduceerd worden om te leiden tot een vergunbare situatie. Biologische luchtwassers reduceren meer geur dan chemische wassers (45% tegen 30%). Tevens is de dubbele geurreductie voor deze wassers voor vleesvarkens erkend. Er is daarom tevens gekozen voor een extra alternatief met een biologische luchtwasser in combinatie met een bouwkundig emissiearm systeem. In dit alternatief 3 zal worden onderzocht of de dubbele reductie van het bouwkundig emissiearm ICV-systeem (BB 99.02.070) in combinatie met een biologische luchtwasser van Uniqfill (BWL 2007.03) voldoende geur reduceert om een vergunbare situatie te creëren. Indien dit mogelijk blijkt zal ook voor dit alternatief de overige te verwachten effecten in beeld worden gebracht. Alternatief 3 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.1	2160	0,3	648,0	9,8	21168
B	2	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	2304	0,3	691,2	9,8	22579,2
C	3	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	3480	0,3	1044	9,8	34104
							2383,2		77851,2

Vergelijking voornemen en alternatieven

Algemeen

In voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Tevens wordt de referentiesituatie hierbij betrokken. Daarbij zijn alleen de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen, te weten: ammoniak, geurhinder, water, afvalstoffen, geluid, luchtkwaliteit en energie. Voor de afweging ten aanzien van de te realiseren varkenshouderij zijn daarnaast nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten van belang, zoals:

- Bedrijfsvoering (de praktische bedrijfszekerheid van een alternatief of variant);
- Jaarkosten / investeringskosten (financiële gevolgen alternatief of variant);

De vergelijking leidt uiteindelijk tot een onderbouwde aanwijzing van het MMA en een onderbouwde keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

Kwalitatieve vergelijking

In de navolgende tabel staan de gevolgen van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 weergegeven. De verschillen zijn kwalitatief met elkaar vergeleken in een beslissingsmatrix. De vergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieugevolg	Referentie situatie	Voorgenomen activiteit	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
IPPC-BBT	+/-	+	+	+	+
Ammoniakemissie ¹	+/-	-	-	--	--
Natuur ²	+/-	+++	+++	++	++
Geuremissie/-belasting ³	+/-	++	+++	+++	0 ⁴
Bodem	+/-	0	0	0	nvt
Geluid	+/-	-	-	-	nvt
Luchtkwaliteit	+/-	+	+	+	+
Energie	+/-	-	-	--	nvt
Afval/afvalwater	+/-	-	-	-	nvt
Water	+/-	-	-	-	nvt
zuurverbruik	+/-	-	-	-	nvt
Landschap	+/-	0	0	0	nvt
Flora en fauna	+/-	0	0	0	nvt
Externe veiligheid	+/-	0	0	0	nvt
Welzijn	+/-	0	0	0	nvt
Kosten ⁵	+/-	-	---	---	nvt

- + = positieve gevolgen
- ++ = positieve gevolgen
- +++ = zeer positieve gevolgen
- 0 = neutraal
- = licht negatieve gevolgen
- = negatieve gevolgen
- = zeer negatieve gevolgen

¹ Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verhoging van de emissie tot gevolg en krijgen daarmee een negatieve beoordeling. De emissie van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 neemt slechts in kleine mate toe. De emissie van alternatief 2 en alternatief 3 neemt aanzienlijk toe ten opzichte van de referentiesituatie is scoren daarmee het slechts. .

² De voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verlaging van de depositie ten aanzien van de referentiesituatie tot gevolg en krijgt daarmee een positieve beoordeling (In de referentiesituatie is de ammoniakdepositie van Meeuwisdijk 9 meegenomen (extern salderen)). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 hebben de grootste reductie tot gevolg en scoren daarmee het hoogst. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de reductie van ammoniakdepositie veel waarde gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 dragen beide het meeste bij (in positieve zin) aan de instandhoudingdoelstellingen van gevoelige gebieden.

³ Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 hebben een verlaging van de geurbelasting tot gevolg ten aanzien van de referentiesituatie. Bij alternatief 1 en 2 is deze reductie het grootst. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 voldoen aan de wettelijke geurnormen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 maken de bestaande overbelaste situatie ongedaan. Bij alternatief 3 is de geurbelasting op sommige punten hoger dan in de referentiesituatie en op sommige punten lager dan in de referentiesituatie. Bij alternatief 3 wordt (net als in de referentiesituatie) niet op alle woningen voldaan aan de wettelijke geurnormen. Daarmee is alternatief 3 niet vergenbaar.

⁴ Ondanks de afname van de geuremissie leidt dit alternatief niet direct tot een verbetering van de geurbelasting naar de omgeving. Op een aantal woningen neemt de geurbelasting wel af. Daarentegen neemt de geurbelasting op een aantal andere woningen weer toe. De algehele beoordeling ten aanzien van eventueel te duchten geurhinder wordt ten aanzien dit alternatief neutraal beoordeeld in relatie tot de referentiesituatie.

⁵ De kosten van alternatief 1 zijn ruim € 26.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Voor alternatief 2 zijn deze zelfs ruim € 42.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Daar dit jaarlijks terugkerende kosten in de bedrijfsvoering zijn wordt hieraan een grote waarde gehecht. Gezien de hoeveelheid van deze kosten scoren alternatief 1 en alternatief 2 op dit punt dan ook een stuk slechter dan de voorgenomen activiteit.

Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Alternatief 3 voldoet niet aan de wettelijke geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Tevens kan door deze overbelasting worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn. Alternatief 3 valt hiermee af in de afweging naar het MMA.

Alternatief 1 en 2 scoren ten opzichte van de voorgenomen activiteit hoger ten aanzien van de geurbelasting naar de omgeving. Alternatief 2 scoort op dit punt het hoogste. Op lokaal niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. Alternatief 2 scoort echter minder hoog dan de voorgenomen activiteit en alternatief 1 wanneer het gaat om de ammoniakdepositie op de omliggende gevoelige natuurgebieden. Op landelijk en Europees niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 scoren op dit punt min of meer gelijk. Uit de in de MER gemaakte afwegingen en nuances alsmede de conclusies uit voorgaande beslissingsmatrix volgt dat alternatief 1 het beste scoort wanneer het milieufacten betreft (alternatief 1 scoort 2 plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit wanneer alleen de milieufacten worden gezien).

Gezien voorgaande overwegingen dient alternatief 1 te worden beschouwd als meest milieuvriendelijk alternatief (MMA). Hierbij dient tevens het volgende te worden vermeld. Zowel bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 is er sprake van een toepassing van een gecombineerd luchtwassysteem op alle dierenverblijven. Deze systemen kenmerken zich door een integrale hoge reductie van ammoniak, geur en fijn stof. In voorliggend MER is er dan ook voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven.

Keuze aanvraag om een milieuvergunning

De in voorliggend MER beschreven alternatief 3 blijkt strijdig met de Wet geurhinder en veehouderij en is door deze strijdigheid niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Alternatief 3 valt daarmee af als keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

In voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Daarbij zijn de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen. Daarnaast zijn nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten betrokken, zoals de bedrijfsvoering en de jaarkosten. Uit de afwegingen die zijn gemaakt voorliggend MER en de conclusies die kunnen worden getrokken uit de voorgaande beslissingsmatrix volgt dat zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1 samen het beste scoren wanneer het gaat om de vergelijking van de verschillende alternatieven (bedrijfsvoering en jaarkosten meegenomen). Zowel de voorgenomen activiteit alsmede alternatief 1 lijken naar voren geschoven te kunnen worden wanneer het gaat om de keuze voor de aanvraag. Het belang van de milieuaspecten respecterende en hetzelfde belang in beschouwing genomen opteert de inrichtinghouder voor de aanvraag milieuvergunning voor de voorgenomen activiteit.

Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven. Dit in beschouwing genomen stoelt de keuze voor de aanvraag milieuvergunning op de navolgende redenen.

1. De jaarlijks terugkerende vaste kosten ten laste van de initiatiefnemer zullen bij de voorgenomen activiteit aanzienlijk lager zijn dan bij alternatief 1 en alternatief 2. Hierdoor heeft de initiatiefnemer meer ruimte om een economisch gezonde bedrijfsvoering te leiden en is daardoor als bedrijf minder kwetsbaar voor de sterk fluctuerende opbrengstprijzen van vleesvarkens, uitbraken van dierziektes, hoge mestafzet prijzen en de zware concurrentiepositie van de sector.
2. De voorgestelde gecombineerde luchtwassers van de voorgenomen activiteit zijn een stuk kleiner dan de luchtwassers zoals beschreven in alternatief 1 en alternatief 2. Constructief zal de plaatsing van de luchtwassers van de voorgenomen activiteit een stuk eenvoudiger zijn. Dit gezien het feit dat de luchtwassers in (het midden van) het dak van de stal worden weggewerkt.
3. De belangrijkste reden voor de initiatiefnemer om te opteren voor de voorgenomen activiteit is gelegen in het feit dat zowel de luchtwasser van alternatief 1 als de luchtwasser van alternatief 2 is voorzien van een geurreducerende stap bestaande uit een wand opgebouwd van wortelhout. Om een goede werking van de luchtwasser te waarborgen dient dit wortelhout jaarlijks te worden vervangen. Door het feit dat de luchtwasser in de stal wordt ingebouwd is het vervangen van dit wortelhout redelijkerwijs niet mogelijk. Van buitenaf is het daarom redelijkerwijs niet mogelijk om het wortelhout te vervangen. Van de binnenkant van de stal bezien is de luchtwasser boven het plafond van de stal gesitueerd, zodat het van binnen af bezien redelijkerwijs ook niet mogelijk is om het wortelhout te vervangen

Gezien het voorgaande kiest de initiatiefnemer als keuze voor de aanvraag milieuvergunning voor de vergunbare en eveneens milieuvriendelijke "voorgenomen activiteit". Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal leiden tot minder geurhinder naar de omgeving. Sterker nog. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de bestaande overbelaste situatie opheffen. Voorts zal de uitvoering van de voorgenomen activiteit bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende gevoelige natuurgebieden.

Locatiekeuze

Voor de voorgenomen activiteit is een vergroting van het bouwblok en daarmee een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de herziening van het bestemmingsplan zal het vereist zijn dat er een plan-m.e.r. wordt uitgevoerd. Omdat de inhoudelijke vereisten van de m.e.r. en de Plan-m.e.r. vrijwel gelijk zijn is er voor gekozen het Plan-MER rapport en het MER rapport te combineren in voorliggend (Plan)-MER rapport. Om in dit MER ook aan de eisen van de Plan-m.e.r. tegemoet te komen is er naast de milieuaspecten welke worden beschreven op grond van het m.e.r. tevens aandacht besteed aan de locatieonderbouwing.

De onderhavige locatie is gelegen in de GHS-Landbouw, subzone "leefgebied Stuweelvogels". Het leefgebied struweelvogels omvat landbouwgronden en andere gronden - met name defensieterreinen - waarop struweelvogels kunnen gedijen, zoals de roodborsttapuit en de geelgors. Deze vogels hebben wel rust en ruimte nodig, maar zijn minder gevoelig voor ruimtelijke ingrepen door de landbouw, de recreatie en andere in het buitengebied voorkomende functies dan de kwetsbare planten- en diersoorten.

Binnen dit leefgebied mogen intensieve veehouderijen hun bouwblok uitbereiden tot maximaal 2,5 hectaren, mits er sprake is van een duurzame locatie. Het bedrijf is voorts gelegen binnen het gebiedsplan Brabantse Delta. De onderhavige inrichting niet is gelegen binnen een extensiveringsgebied intensieve veehouderij. Uitbreiding is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daartegen niet verzetten. De ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke functies verzetten zich over het algemeen niet tegen een uitbreiding wanneer er sprake is van uit ammoniak- en stankoogpunt duurzame locaties, omdat zich in gebieden met weinig andere conflicterende functies immers meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij voordoen. De Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij dient als leidraad voor het navolgende.

Op de huidige locatie is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen waarbij wordt voldaan aan de Wet geurhinder en veehouderij. Voorts is het bedrijf niet gelegen in een kernrandzone zoals bedoeld in de Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij.

De initiatieflocatie is niet gelegen binnen een volgens de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) gedefinieerd (zeer) kwetsbaar gebied noch binnen een zone van 250 meter van een betreffend gebied. Qua ammoniakemissie geldt er voor de betreffende locatie geen emissieplafond. De afstand tot het meest nabij gelegen (zeer) kwetsbaar gebied is groter dan 3400 meter. Natura-2000 liggen op meer dan 10 km afstand van de onderhavige locatie. Op de (zeer) kwetsbare natuurgebieden en de Natura-2000 gebieden is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen zonder toename van depositie op deze gebieden. Binnen de 50 meter van de stallen van de onderhavige locatie bevinden zich geen gevoelige planten en bomen zoals bedoeld in het rapport "Stallucht en Planten" van het IMAG in Wageningen uit juli 1981. Voorts bevinden er zich binnen de 25 meter geen minder gevoelige planten en bomen zoals gedefinieerd in het bedoelde rapport. In de huidige situatie is er geen sprake van directe ammoniakschade veroorzaakt door de onderhavige inrichting. Ook bij de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven kan worden gewaarborgd dat er geen sprake is van directe ammoniakschade.

De IPPC-richtlijn is onder meer van toepassing wanneer meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens aanwezig zijn (punt 6.6. bijlage I van de richtlijn). Voor de onderhavige inrichting is een rechtsgeldige vergunnings situatie van kracht voor het houden van meer dan 2000 plaatsen voor vleesvarkens. Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal vleesvarkens nog verder toe. Hiermee wordt in de referentiesituatie en bij de voorgenomen activiteit de drempelwaarde uit bijlage 1 van de IPPC-richtlijn, zijnde 2000 plaatsen voor vleesvarkens, overschreden. Dit betekent dat de Richtlijn van toepassing is en dat er sprake is van een bestaande installatie in de zin van de richtlijn. Het bestaande bedrijf dient in het kader van de IPPC-richtlijn en in het kader van het Besluit huisvesting voorzien te worden van emissie arme stalsystemen voor zover die nog niet aanwezig zijn. Ook als het initiatief niet wordt uitgevoerd zal het bestaande bedrijf in de toekomst moeten worden aangepast voor zover dit nog niet is gebeurd. Dit gaat gepaard met toekomstige verbouwactiviteiten en extra investeringen. Door dit te combineren met een uitbreiding zullen deze investeringen voor de uitbreiding lager uitvallen. De voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd in overeenstemming met de IPPC-richtlijn. Voorliggend MER speelt een belangrijke rol in de toetsing aan de IPPC-richtlijn.

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Noch is de onderhavige locatie gelegen binnen dan wel nabij overige natuurgebieden. De onderhavige locatie is gelegen in een gebied van redelijk hoge historische geografie.

Historische geografie is de ruimtelijke neerslag van de aanpassingen die de mens in de loop der eeuwen heeft gedaan aan de natuurlijke omgeving. Voorbeelden zijn oude akkercomplexen (bolle akkers met esdekken), heidevelden, landgoederen, dijken en kaden, turfvaarten en de patronen van wegen en waterlopen. Selectie en waardering heeft plaatsgevonden op de ten noordwesten van Etten-Leur gelegen poldercomplex waarvan de ontsluiting via vaarten en wegen noord-zuid getraceerd is. Ten gevolge van schaalvergroting in de landbouw is de percelering grootschaliger geworden. De voormalige vaarten, de Kibbelvaart en de Laakse vaart lopen door het vlak. De voorgenomen activiteit heeft geen invloed op de karakteristieke eigenschappen waarvoor dit gebied is aangewezen.

Voorts blijkt dat er geen aanleiding is te vermoeden dat er archeologische waarden op of nabij de onderhavige locatie aanwezig zijn. Er is daarmee op voorhand geen aanleiding archeologisch onderzoek plaats te vinden voorafgaande aan de onomkeerbare ingrepen in de bodem (bouwwerkzaamheden). Aardkundig waardevolle gebieden zoals beekdalen, kreekgebieden, stuifzand- en landduinen blijven behouden na uitvoering van de voorgenomen activiteit.

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen deze gebieden. De onderhavige locatie is verder niet gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. De onderhavige locatie is niet gelegen in een waterbergingsgebied. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal hydrologisch neutraal geschieden. De onderhavige locatie is niet gelegen binnen een zoekgebied voor rivierversuiming. De geschiktheid van deze zoekgebieden zal dan ook niet verloren gaan na uitvoering van de voorgenomen activiteit. De onderhavige locatie is niet gelegen binnen potentieel natte gebieden (streekplan). Onderhavige locatie is niet gelegen in een varkensvrije zone. Het blijkt mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen zonder dat daarbij de Wet luchtkwaliteit in de weg staat (hinder fijn stof).

Op de onderhavige locatie is reeds een varkenshouderij aanwezig met alle benodigde voorzieningen. Indien op een alternatieve locatie een bedrijf ontwikkeld moet worden dan gaat dit gepaard met zeer hoge extra investeringen. Hierbij dient met name gedacht te worden aan het realiseren van een verkeersontsluiting, voorzieningen ten behoeve van elektriciteit, riolering, drinkwater en verwarming (aardgas). Daarnaast zijn ook extra investeringen noodzakelijk t.b.v. verhardingen op het bedrijf, noodstroomvoorzieningen etc. Kortom het ontwikkelen van een alternatieve locatie zal gepaard gaan met zeer hoge extra investeringen die de haalbaarheid van de bedrijfsontwikkeling zullen belemmeren. De bedrijfsontwikkeling zal worden uitgevoerd conform de bepalingen van de IPPC-richtlijn. Gezien het voorgaande is er naar onze mening sprake van een duurzame locatie. Uit de bereidheid van de gemeente Etten-Leur om in principe mee te werken aan uitvoering van de voorgenomen activiteit (verplaatsing) blijkt dat ook de gemeente Etten-Leur de mening deelt dat er sprake is van een duurzame locatie.

De bedrijfsontwikkeling past hiermee binnen de doelstellingen van het streekplan en het gebiedsplan. Uit maatschappelijk oogpunt, bedrijfseconomisch oogpunt en uit duurzaamheid oogpunt is de locatie keuze verantwoord.

Leemten in kennis

De leemten in kennis die in dit onderzoek zijn geconstateerd hebben betrekking op fijn stof. Aan de basis van de huidige normen voor de emissie van stof in de landbouw ligt nog weinig wetenschappelijk onderzoek. De verwachting is dat in de toekomst meer wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt en hier meer bekend over wordt. In 2007-2008 is in opdracht van het Ministerie van VROM een beleidsgeoriënteerd onderzoeksprogramma fijn stof (BOP) uitgevoerd gericht op vermindering van onzekerheden rond fijn stof ter ondersteuning van het Nederlands fijn stof beleid. Uit het BOP komt naar voren dat de $PM_{2,5}$ normen een aanpassing van het fijn stof beleid in Nederland vergen. Verder moet het ondersteunend beleidsinstrumentarium (monitoring, emissie-inventarisatie en modellen) worden herzien. De kennisbasis voor $PM_{2,5}$ is nog erg klein en de onzekerheden erg groot. Hiaten in kennis hebben betrekking op concentraties, metingen, samenstelling, bronnen en verspreiding, maar ook op mogelijke reductiemaatregelen zijn en het potentiële effect hiervan. Alle metingen, emissiegegevens en berekeningen inzake $PM_{2,5}$ hebben nog geen officiële status.

Projectgegevens

Initiatiefnemer:

Banken B.V. (vertegenwoordigd door de heer N. van Roessel)
Meeuwisdijk 9
4871 NE Etten-Leur

Locatie:

Bankenstraat 61
4864 ND Etten-Leur

Voorgenomen activiteit:

De voorgenomen activiteit, waaraan een bedrijfsverplaatsing ten grondslag ligt, omvat het realiseren van een nieuwe stal voor het houden van vleesvarkens en het realiseren van een bedrijfswoning. De voorgenomen activiteit heeft een overschrijding tot gevolg van de drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14. Het voorgaande betekent dat er een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Te nemen besluiten:

Voor het voorgenomen initiatief zijn de volgende besluiten van belang:

- Het verlenen van een milieuvergunning (Wm-vergunning);
- Het verlenen van een bouwvergunning;
- Het verlenen van een Natuurbeschermingswetvergunning (Nb-wet vergunning);
- Een herziening van het vigerende bestemmingsplan;
- Een ontheffing van de Keur van het Waterschap.

Bevoegd gezag Wm-vergunning:

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur
Roosendaalseweg 4, 4875 AA Etten-Leur

Bevoegd gezag bouwvergunning:

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur
Roosendaalseweg 4, 4875 AA Etten-Leur

Bevoegd gezag Nb-vergunning:

College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Brabant
Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Bevoegdheid bestemmingsplan herziening

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur
Roosendaalseweg 4, 4875 AA Etten-Leur

Bevoegdheid keurontheffing

Bestuur Waterschap Brabantse Delta
Bergschot 69-1, 4817 PA Breda

1 Inleiding

Banken B.V. is voornemens een varkenshouderij uit te breiden op het perceel, kadastraal bekend gemeente Etten-Leur, sectie G, nummer 1264, plaatselijk bekend Bankenstraat 61 te Etten-Leur. De voorgenomen activiteit heeft tot doel het realiseren van een nieuwe stal voor het houden van vleesvarkens en het realiseren van een bedrijfswoning aan voornoemd adres. Met de voorgenomen activiteit wordt een varkensbedrijf gerealiseerd welke voldoet aan alle verplichtingen uit de Wet milieubeheer en de IPPC-richtlijn. Uiteraard worden in het voorgenomen plan de eisen voor dierwelzijn in acht genomen. Om voldoende bedrijfseconomisch perspectief voor de toekomst te behouden is schaalvergroting noodzakelijk. Deze schaalvergroting doet zijn intrede door de voorgenomen activiteit.

Ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie heeft de voorgenomen activiteit een uitbreiding in dieren tot gevolg van 3264 vleesvarkens. Voorts wordt het huisvestingsstelsel van 4680 vleesvarkens gewijzigd. De drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt hiermee overschreden. Het voorgaande betekent dat er een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

In dit milieueffectrapport zal onder meer worden ingegaan op de achtergrond van de uitbreidingsplannen, de plaats, aard en omvang van de uitbreiding, de wettelijke kaders en de te verwachte milieueffecten en alternatieven. Hierbij zullen de vastgestelde richtlijnen in acht worden genomen. Door het opstellen van het MER wordt een beeld gegeven van de milieugevolgen. Deze milieugevolgen krijgen hierdoor een volwaardige plaats bij de besluitvorming. Op het moment dat de benodigde vergunningen zijn verleend zal worden gestart met de bouw van de nieuwe stallen. Initiatiefnemer in deze m.e.r.-procedure is de heer N. van Roessel, Meeuwisdijk 9, 4871 NE Etten-Leur.

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de voorgenomen activiteit beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de genomen en te nemen besluiten en de m.e.r.-procedure. In hoofdstuk 4 wordt het relevant beleidskader geschetst. Een beschrijving van het plangebied en de referentiesituatie is in hoofdstuk 5 opgenomen. Hoofdstuk 6 geeft een beschrijving van de voorgenomen activiteit. In hoofdstuk 7, 8 en 9 worden de verschillende alternatieven behandeld. In hoofdstuk 10 en 11 vindt een afweging naar het MMA plaats en wordt de keuze voor de aanvraag om een milieuvergunning gemotiveerd. In hoofdstuk 12 wordt de initiatieflocatie onderbouwd waarna in hoofdstuk 13 tot slot wordt aangegeven hoe de (in voorliggend MER) beschreven effecten kunnen worden geëvalueerd en welke leemten van kennis een rol spelen bij de beschrijving van deze effecten.

2 Het voornemen

2.1 Problematiek en ontwikkelingen in de intensieve veehouderij

In de ontwikkeling rondom de intensieve veehouderij is de laatste jaren veel veranderd. In binnen- en buitenland heeft schaalvergroting zijn intrede gedaan. De reconstructie van het landelijk gebied en de integrale zonering in de aangewezen reconstructiegebieden heeft een grote invloed op de ontwikkelingsmogelijkheid van de intensieve veehouderij. Voor het welzijn van de varkens zijn strenge regels opgesteld. Daarnaast gelden er vele regels in het belang van het beschermen van het milieu. Zo gelden op milieugebied onder andere de Wet milieubeheer en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) met de bijbehorende Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Per 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden met de daarbij horende Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Verder moet het initiatief getoetst worden aan de Wet luchtkwaliteit, de Natuurbeschermingswet (inclusief de Vogel- en Habitatrichtlijn) en de IPPC-richtlijn.

2.2 De voorgenomen activiteit

De initiatiefnemer heeft aan bankenstraat 61 te Etten-Leur een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 4680 mestvarkens. Aan de Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur heeft de initiatiefnemer aan een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 1999 vleesvarkens, 130 kraamzeugen, 521 guste- en dragende zeugen, 20 opfokzeugen, 2 dekberen en 1584 gespeende biggen. Door de ligging van deze locatie in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom gepaard gaande met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de Meeuwisdijk komt de continuïteit van de Meeuwisdijk in het gedrang. Om tot een oplossing te komen zijn de gemeente Etten-Leur en de initiatiefnemer overeengekomen om het bedrijf aan de Meeuwisdijk op te heffen en de andere bedrijfslocatie aan de Bankenstraat te vernieuwen en uit te breiden. De voorgenomen activiteit behelst dan ook het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk naar de locatie Bankenstraat 61⁶. Om het plan te realiseren wordt een nieuwe vleesvarkenstal en een bedrijfswoning op de locatie Bankenstraat 61 gerealiseerd. Voorts wordt met het voorgenomen plan de bedrijfsindeling op sommige punten gewijzigd ten aanzien van huidige situatie. Het plan wordt gebaseerd op de reeds vergunde milieurechten van de locatie Bankenstraat 61. Aan de milieuvergunning van de locatie aan de Meeuwisdijk kunnen géén rechten worden ontleend voor de locatie aan de Bankenstraat⁷. De uitbreiding aan Bankenstraat 61 zal worden gerealiseerd binnen de hiervoor geldende wettelijke kaders.

Voor de inrichting aan Bankenstraat 61 is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer.

---

⁶ De uitbreiding aan de Bankenstraat 61 heeft tot gevolg dat de volgens het bestemmingsplan en streekplan maximaal toelaatbare oppervlakte ten behoeve van Intensieve Veehouderij (IV), zijnde 5000 m², wordt overschreden. De gemeente Etten-Leur wil onder strikte voorwaarden medewerking verlenen aan een vergroting van het bedoelde oppervlakte. De belangrijkste voorwaarde in deze is de opheffing van het bedrijf aan Meeuwisdijk 9 (bedrijfsverplaatsing).

⁷ Wel wordt de invloed van de sanering van het bedrijf aan de Meeuwisdijk betrokken bij de afweging of de voorgenomen activiteit significante gevolgen heeft op die gebieden die hun beschermingsstatus ontleen aan de Natuurbeschermingswet.

In tabel 2.1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH₃) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ou_E/s) weergegeven horende bij deze vergunningsituatie. Voor de uiteenzetting van de vergunningssituatie wordt verwezen naar paragraaf 5.2.

Tabel 2.1. verleende vergunning

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

De voorgenoemde activiteit omvat de volgende veranderingen:

- stal 3 wordt nieuw gerealiseerd voor het houden van vleesvarkens;
- de nieuw te realiseren stal 3 wordt aangesloten op een gecombineerde luchtwasser;
- de bestaande rechtsgeldige stallen 1 en 2 worden aangesloten op een gecombineerde luchtwasser;
- de spoelgoten worden uit stal 1 verwijderd;
- het realiseren van een technische ruimte, een opslag van zuur en een opslag van spuiwater ten behoeve van de luchtwassystemen;
- het verplaatsen van de mestsilo's van de voorzijde naar de achterzijde van het bedrijf;
- het wijzigen van de bedrijfsindeling op diverse punten.

Het verzoek behelst een veebezetting zoals weergegeven in tabel 2.2

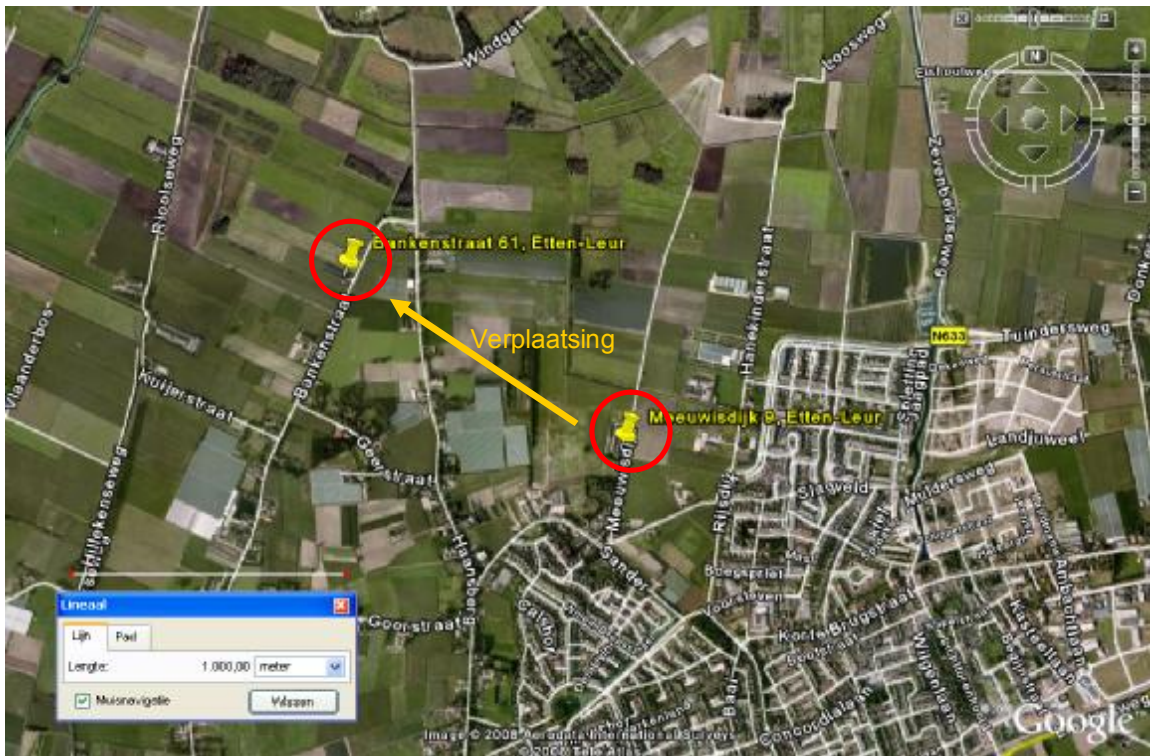
Tabel 2.2. voorgenoemde activiteit

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.1	2.160	0,380	820,8	6,90	14.904,0
B	2	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	2.304	0,530	1.221,1	6,90	15.897,6
C	3	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	3.480	0,530	1.844,4	6,90	24.012,0
							3.886,3		54.813,6

Ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie heeft de voorgenoemde activiteit een uitbreiding in dieren tot gevolg van 3264 vleesvarkens. Voorts wordt het huisvestingsstelsel van 4680 vleesvarkens gewijzigd. De drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14.1, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt hiermee overschreden. Dit betekent dat er een milieueffectrapportage (MER) moet worden opgesteld.

2.3 Locatie van de voorgenoemde activiteit

De ligging van de bedrijfslocaties is weergegeven op de luchtfoto's van figuur 2.1a en 2.1b. In deze figuren is de plaatsmarkering weergegeven van de locatie binnen de rode cirkel. Rechts boven in de figuren is de noordpijl aangegeven. Voorts is links beneden in de figuren een liniaal weergegeven als hulpmiddel bij de afstandsbeoordeling binnen deze figuren.

Figuur 2.1a. Luchtfoto initiatief locatie.

Figuur 2.1b. Luchtfoto initiatief locatie.

2.4 Doelstelling van de voorgenomen activiteit

Door de ligging van de bedrijfslocatie aan de Meeuwisdijk 9 in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom gepaard gaande met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de Meeuwisdijk komt de continuïteit van de Meeuwisdijk in het gedrang. De doelstelling van de voorgenomen activiteit behelst het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 naar de locatie Bankstraat 61 beide te Etten-Leur.

Het doel van de voorgenomen activiteit is voorts een varkensbedrijf (ten behoeve van het afmesten van vleesvarkens voor de vleesproductie) te exploiteren met voldoende bedrijfseconomisch perspectief voor de toekomst. De voorgenomen bedrijfsomvang met meer dan 7900 vleesvarkens is een bedrijfseconomische eenheid die op een verantwoorde wijze lastenverzwaring van investeringen in milieu en welzijn beoogd. De af te mesten biggen worden aangevoerd van de fokker en worden afgevoerd wanneer ze slachtrijp zijn. De bedrijfsvoering kan zich hiermee optimaal concentreren op het afmesten van varkens.

Aangezien in binnen- en buitenland de schaalvergroting zijn intrede neemt is het noodzakelijk dat de grootte van het betreffende bedrijf gelijke tred houdt met de ontwikkeling in binnen en buitenland. Gebeurt dit niet dan heeft het bedrijf in de toekomst geen bestaansrecht meer. Kostenverlaging en schaalvergroting spelen een belangrijke rol bij investeringsbeslissingen. Door schaalvergroting kan het bedrijf economisch rendabel blijven zodat geïnvesteerd kan worden in een duurzame en maatschappelijke verantwoorde productie. De belangrijkste eisen hierbij zijn welzijn, gezondheid, voedselveiligheid, minimalisering van emissies (ammoniak, geur en stof) en de afzet dierlijke mest. Uitvoering van de voorgenomen activiteit resulteert in de gewenste schaalvergroting aan de Bankstraat 61 waarmee de continuïteit op de langere termijn blijft gewaarborgd.

2.5 Doel van de milieueffectrapportage

De Milieueffectrapportage (m.e.r.) is een procedure waarbij nagegaan wordt wat de gevolgen zijn voor het milieu van bepaalde activiteiten alvorens die activiteiten worden ondernomen. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de startnotitie en het milieueffectrapport en stuurt daarmee de besluitvorming van het bevoegd gezag over zijn voorgenomen activiteit aan. Het is de bedoeling om op die manier verontreiniging en aantasting van het milieu zo veel mogelijk te voorkomen. De activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu krijgen op deze wijze een volwaardige plaats binnen de besluitvorming. Het milieueffectrapport (MER) is het product van m.e.r. (de procedure). Het wordt gekoppeld aan het besluit op de aanvraag om een milieuvergunning welke de aanleiding is voor de onderhavige m.e.r.-procedure. Het MER is een document waarin zo objectief mogelijk is beschreven welke milieueffecten zijn te verwachten wanneer het voorgenomen initiatief wordt ondernomen.

In het MER moet ook worden aangegeven welke mogelijke alternatieven er zijn (afweging naar het meest milieuvriendelijke alternatief) en wat daarvan de milieueffecten zijn. Op deze wijze zijn de eventuele milieugevolgen vroegtijdig te signaleren en op hun waarde te schatten. De economische belangen van de nieuwbouw worden niet betrokken in de afweging naar het meest milieuvriendelijke alternatief. Dit heeft namelijk geen invloed op de milieugevolgen. De aandacht zal vooral uitgaan naar het zo milieuvriendelijk mogelijk bouwen van de nieuwe stallen en welke alternatieven hier voor aanwezig zijn.

Het MER dient vooral duidelijkheid te geven over de volgende vragen:

- Hoe is de toestand van het milieu en de leefbaarheid in de huidige vorm rondom het bedrijf? Dit is de huidige situatie, dus zonder de gerealiseerde nieuwbouw, inclusief de autonome ontwikkelingen.
- Welke gevolgen heeft de nieuwe situatie voor het milieu en de leefomgeving rondom het nieuwe varkensbedrijf?
- Wat zijn er voor mogelijkheden om negatieve milieugevolgen van de nieuwbouw te voorkomen of te minimaliseren?

3 Procedures

3.1 Besluit milieueffectrapportage

3.1.1 Algemeen

Voor de onderhavige inrichting werd al eerder een milieuvergunning afgegeven. De voorgenomen activiteit betekent een uitbreiding c.q. wijziging van zeugen waarmee de drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14.1, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt overschreden. Dit betekent dat er een milieueffectrapportage (MER) moet worden opgesteld.

3.1.2 Startnotitie en richtlijnen MER

Ten behoeve van de voorgenomen activiteit is, ter voorbereiding van het MER, op grond van artikel 7.12, lid 1 van de Wet milieubeheer 25 juli 2008 een startnotitie ingediend bij het bevoegd gezag. Deze startnotitie is doorgestuurd naar de Commissie voor de milieueffectrapportage met het verzoek om advies uit te brengen. De startnotitie heeft voorts vanaf 21 augustus 2008 zes weken ter inzage gelegen, waarbij een ieder in de gelegenheid is geweest om zienswijzen in te dienen (het geven van opmerkingen in relatie tot de richtlijnen voor het opstellen van het MER)⁸. Op 29 september 2008 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage de initiatieflocatie bezocht. Naar aanleiding van de startnotitie en het locatiebezoek heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage, overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente Etten-Leur een advies uitgebracht voor de richtlijnen van het MER (zie bijlage 1)⁹. Met in acht name van dit advies, alsmede de tweetal ingekomen zienswijzen, heeft het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur op 16 december 2008 de richtlijnen definitief vastgesteld (zie bijlage 1). Voor de volledige procedure rondom de milieueffectrapportage wordt verwezen naar bijlage 2.

3.1.3 Afwijking startnotitie en consequenties richtlijnen MER

De dimensionering alsmede de situering van de luchtwassers van de voorgenomen activiteit wijkt af van het beschrevene in de startnotitie. Uit deze wijzigingen vloeit voort dat, in tegenstelling tot het gepresenteerde in de startnotitie, het emissiepunt van de toegepaste luchtwassers niet verkleind hoeft te worden om te kunnen voldoen aan de wettelijke geurnormen. Deze wijziging heeft geen consequenties voor de vastgestelde richtlijnen ten behoeve van voorliggend MER.

---

⁸ Dit heeft geleid tot een tweetal zienswijzen.

⁹ Met inachtneming van ontvangen reacties brengt de commissie een definitief advies uit. Dit advies is de concept richtlijnen voor de inhoud van het m.e.r. Het advies van de commissie is vastgelegd in een rapport van 22 oktober 2008 met rapportnummer 2147-25.

3.1.4 Milieueffectrapport

Na het ontvangen van voorliggend MER zal de gemeente Etten-Leur een oordeel geven over de aanvaardbaarheid van het rapport. Wanneer het MER als aanvaardbaar wordt beoordeeld zal voorliggend MER 6 weken ter visie worden gelegd bij de gemeente Etten-Leur. Reacties kunnen slechts betrekking hebben op het, mede gelet op de vastgestelde richtlijnen inzake de inhoud van het milieueffectrapport, niet voldoen aan de bij of krachtens de artikelen 7.10 en 7.11 van de Wet milieubeheer gestelde regels (inhoud m.e.r.) dan wel op onjuistheden die het rapport bevat. Pas nadat het MER door het bevoegd gezag als aanvaardbaar is beoordeeld, zullen de procedures aangaande de Wet Milieubeheer, en de Woningwet worden voortgezet. De coördinatie van de procedures in het kader van de Wet Milieubeheer ligt bij het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Etten-Leur, zijnde het bevoegd gezag.

3.2 Plan milieueffectrapportage

Per 21 juni 2004 is de Europese richtlijn "betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (2001/42/EG)" van kracht geworden. Deze richtlijn, in Nederland aangeduid als richtlijn voor de Strategische Milieubeoordeling (SMB), bepaalt dat voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen en programma's met mogelijke belangrijke gevolgen voor het milieu een strategische milieubeoordeling moet worden uitgevoerd. Deze Europese richtlijn is middels een wijziging van de Wet milieubeheer (Staatsblad 2006, 336) en een wijziging van het Besluit m.e.r. (Staatsblad 2006, 388) geïmplementeerd in de Nederlandse regelgeving. In de Nederlandse regelgeving is de naam SMB vervallen. In hoofdstuk 7 Wm wordt in het kader van de Europese richtlijn SMB alleen nog gesproken over een milieueffectrapport dat betrekking heeft op een plan (plan-MER). Een plan dient niet alleen wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven te zijn, maar dient ook mogelijk aanzienlijke effecten op het milieu te veroorzaken.

Het gaat bij het nieuwe besluit alleen om plannen en programma's van overheidsinstanties:

- Plannen en programma's die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijk ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in bijlage 1 en 2 bij Richtlijn 85/337/EEG (m.e.r.-richtlijn) genoemde activiteiten en besluiten. Met andere woorden: m.e.r.-(beoordelings) plichtige activiteiten (C- en D-lijst van het Besluit m.e.r.);
- Plannen en programma's waarvoor een 'passende beoordeling' is vereist op grond van de richtlijn 92/43/EEG, de zogenaamde Habitatrichtlijn.

Voor de voorgenomen activiteit is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de herziening van het bestemmingsplan zal het vereist zijn dat er een plan-MER wordt opgesteld. Dit is goed te combineren met het MER, aangezien deze inhoudelijk vrijwel hetzelfde zijn. Het MER kan de plaats van het milieurapport in het kader van de plan-MER innemen. Officieel vervangt het MER de plan-MER niet, omdat voor beide verplichtingen afzonderlijke juridische grondslagen gelden. Er zijn geringe verschillen tussen de eisen die de m.e.r. en de plan-m.e.r. stellen aan de inhoud van de rapportage. Zo wordt het milieu in beide procedures in brede zin belicht en worden in beide procedures alternatieven voor het voornemen opgesteld en beoordeeld. Het opstellen van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief is alleen voor de m.e.r. verplicht.

Omdat de inhoudelijke vereisten van de m.e.r. en de Plan-m.e.r. vrijwel gelijk zijn is er voor gekozen het Plan-MER rapport en het MER rapport te combineren in voorliggend (Plan)MER rapport. Om in dit MER ook aan de eisen van de Plan-MER. tegemoet te komen is er naast de milieuaspecten welke worden beschreven op grond van het m.e.r., tevens aandacht besteed aan de locatieonderbouwing. Voor de locatieonderbouwing wordt verwezen naar hoofdstuk 11.

3.3 Vergunningen

De activiteit zal gerealiseerd worden op een bestaande locatie waarvoor de revisievergunning ingevolge de Wet milieubeheer van 23 december 2005 rechtsgeldig is. Voor het initiatief is een nieuwe de gehele inrichting omvattende revisievergunning in het kader van de Wet milieubeheer noodzakelijk. Daarnaast is voor het initiatief een bouwvergunning noodzakelijk, een keurontheffing en een natuurbeschermingswetvergunning.

Wet Milieubeheer

Bij de bedrijvigheid van de voorgenomen activiteit is er sprake van een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, lid 1 van de wet milieubeheer. De aangevraagde activiteiten binnen het bedrijf vallen hoofdzakelijk onder bijlage 1, de categorieën 1.1, 2.1, 7.1, 8.1 en 28.1 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit. Voor het voorgenomen initiatief is een nieuwe, de gehele inrichting omvattende revisievergunning, als bedoeld in artikel 8.4 van de wet milieubeheer noodzakelijk. Ingevolge het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer is het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Brabant het bevoegd gezag indien meer dan 1000 m³ afvalstoffen worden opgeslagen dan wel meer dan 15.000 ton/jaar wordt doorgezet. Deze drempelwaarden worden niet overschreden. De gemeente Etten-Leur is daarmee het bevoegde gezag voor onderhavige inrichting.

Voor de onderhavige inrichting is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. In paragraaf 2.2 staan de gegevens met betrekking tot de vigerende vergunning en aan te vragen vergunning nader toegelicht.

Bouwvergunning

Voor het initiatief dient een bouwvergunning te worden aangevraagd. Het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Etten-Leur is het bevoegd gezag voor de te verlenen bouwvergunning. Ingevolge artikel 8.5, lid 2 van de Wet milieubeheer vindt coördinatie plaats tussen de aanvraag om een bouw- en milieuvergunning. Op grond van het bepaalde in artikel 20.8 van de Wet Milieubeheer treedt deze milieuvergunning niet eerder in werking, dan nadat ook de (daarvoor vereiste) bouwvergunningen zijn verleend.

Natuurbeschermingswetvergunning

De Natuurbeschermingswet verbiedt handelingen die schadelijk zijn voor een aangewezen natuurmonument, tenzij daarvoor een vergunning is verleend. Het verlenen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant. Omdat er sprake is van een wijziging in ammoniakdepositie is er volgens het beleid van de provincie Brabant een natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk.

Bestemmingsplan

In de nieuwe situatie zal maximaal 10.000 m² bedrijfsgebouwen aanwezig zijn. Deze nieuwe bebouwing past niet binnen het huidige bouwblok en niet binnen de huidige bestemmingsplancriteria. Er zal derhalve een herziening plaatsvinden van het vigerende bestemmingsplan. De bestemmingsplanprocedure verloopt volgens de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (nWro). In de nWro is er in de voorbereidingsfase een verplichting tot bestuurlijk overleg. Hieronder vallen onder andere de provinciale diensten en de Vrom inspecteur. De herziening van het bestemmingsplan zal moeten passen binnen het provinciaal beleid, zoals dat is beschreven in het Streekplan Noord-Brabant 2002. De locatie Bankenstraat 61 is gelegen in de Groene Hoofdstructuur Landbouw - GHS landbouw, leefgebied struweelvogels-. In het Streekplan Noord-Brabant 2002 is voor deze gebieden aangegeven dat intensieve veehouderijen op duurzame locaties voor intensieve veehouderijen hun bouwblok mogen uitbreiden tot maximaal 2,5 hectare (zie verder paragraaf 5.4.6 van dit MER).

Grondwaterwetvergunning

Binnen de inrichting is een grondwaterpomp aanwezig welke dienst kan doen voor het oppompen van grondwater ten behoeve van het reinigen van de stallen en het fungeren als drinkwater. Voor het oppompen van dit water is geen vergunning noodzakelijk in het kader van de Grondwaterwet, aangezien minder dan 10 m³ per uur verpompt zal gaan worden.

WVO-vergunning

Deze inrichting loost geen bedrijfsafvalwater waarvoor ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) een vergunning moet worden verleend. De coördinatieregeling volgens de artikelen 8.28 t/m 8.34 en hoofdstuk 14 van de Wet milieubeheer is niet van toepassing.

3.4 Planning

Rekening houdende met de termijnen zoals die in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zijn vastgelegd wordt in tabel 3.1 een globale indicatie gegeven van het te doorlopen tijdspad. Het tijdspad met de wettelijke termijnen met betrekking tot de milieueffectrapportage en de aan te vragen milieuvergunning staat zoals eerder gesteld schematisch weergegeven in bijlage 2.

Tabel 3.1

Activiteit	Tijdstip	Actie door
Indienen startnotitie	25 juli 2008	Hendrix UTD namens initiatiefnemer
Ontvangstbevestiging / doorsturen startnotitie commissie voor de m.e.r. en adviseurs / Bekendmaking en ter inzage legging	augustus / september 2008	Gemeente Etten-Leur
Inspraak voor de richtlijnen MER / Advies adviseurs	augustus / september 2008	Een ieder / adviseurs
Informatieavond voor omwonenden	september 2008	Gemeente Etten-Leur / Hendrix UTD / initiatiefnemer
Advies commissie voor de m.e.r.	oktober 2008	Commissie voor de m.e.r.
Vaststellen van de richtlijnen	december 2008	Gemeente Etten-Leur
Opstellen MER	januari – februari- maart 2009	Hendrix UTD namens initiatiefnemer
Indienen MER en aanvraag om milieuvergunning	mei 2009	Hendrix UTD namens initiatiefnemer
Aanvaardbaarheidstoets MER	juni 2009	Gemeente Etten-Leur
Bekendmaking aanvaardbaar MER / doorsturen aanvaardbaar MER commissie voor de m.e.r.	juni 2009	Gemeente Etten-Leur
Inspraak volledigheid / juistheid MER	juli / augustus 2009	Een ieder
Advies commissie voor de m.e.r.	september 2009	Commissie voor de m.e.r.
Definitief besluit aanvraag milieuvergunning	oktober 2009	Gemeente Etten-Leur
Aanvraag / verlenen bouwvergunning	oktober 2009 – februari 2010	Hendrix UTD namens initiatiefnemer / Gemeente Etten-Leur
Bouwfase	februari 2010 - februari 2011	Initiatiefnemer
Gebruiksfase	maart 2011	Initiatiefnemer

4 Beleid en regelgeving

Het van toepassing zijnde europees, rijks-, provinciaal-, en gemeentelijke beleid wordt in de voorliggende startnotitie beschreven. Omwille van de leesbaarheid van deze startnotitie is er voor gekozen om bij de geschetste toetsingskaders kort te beschrijven hoe de onderhavige inrichting zich hiermee verhoudt dan wel hoe hier in het MER rekening mee wordt gehouden. Het voorgaande heeft onder andere de consequentie dat een deel van de huidige (milieu)situatie reeds in dit hoofdstuk in beeld wordt gebracht. In hoofdstuk 5 zal daarom op onderdelen worden verwezen naar dit hoofdstuk.

In het MER zal alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving worden aangehaald en worden omschreven. Tevens zal uitgebreid worden aangegeven op welke manier het voorgenomen initiatief wordt ingepast binnen de gestelde kaders.

4.1 Internationaal beleid

De IPPC-richtlijn (Integrated en Pollution Prevention and Control).

De IPPC-richtlijn (Europese Richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) verplicht de lidstaten van de Europese Unie om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). In Nederland is de richtlijn in de Wet milieubeheer (Wm) en in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) geïmplementeerd. In de IPPC-richtlijn is bepaald dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt. Alle passende maatregelen tegen verontreinigingen moeten worden getroffen door toepassing van de best beschikbare technieken (BBT).

Ingevolge de IPPC-richtlijn dienen inrichtingen zodanig te worden geëxploiteerd, dat:

- de best beschikbare technieken worden toegepast;
- geen belangrijke verontreiniging wordt veroorzaakt;
- het ontstaan van afval wordt voorkomen dan wel afval nuttig wordt toegepast dan wel afval zodanig wordt verwijderd dat milieu-effecten worden voorkomen of beperkt;
- energie doelmatig wordt gebruikt;
- de nodige maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen te beperken;
- bij definitieve beëindiging de nodige maatregelen worden getroffen om gevaar van verontreiniging te voorkomen.

In artikel 2, punt 11 van de IPPC-richtlijn is omschreven wat onder best beschikbare technieken moet worden verstaan en welke punten bij de bepaling van de best beschikbare technieken speciaal in aanmerking moeten worden genomen (bijlage IV IPPC-richtlijn). In Europees verband zijn ten behoeve van diverse aspecten binnen de intensieve pluimvee- en varkenshouderij, op basis van de in bijlage IV genoemde punten, de best beschikbare technieken bepaald; die aspecten zijn goede landbouwpraktijk, voerstrategie, huisvestingssystemen, water, energie, opslag van mest, behandeling van mest en uitrijden van mest. De Europese Commissie organiseert de uitwisseling van informatie tussen de Lid-Staten en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied.

Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten. Bij ministeriële regeling (19 december 2008), zijn naast de BREF-documenten voorts andere documenten aangewezen, waarmee bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet worden gehouden:

- Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij, juni 2007, Infomil.nl
- Oplegnotitie BREF intensieve varkens- en pluimveehouderij, juli 2007, Infomil.nl
- Handreiking Wegen naar preventie bij bedrijven, februari 2006, InfoMil.nl
- Werkboek wegen naar preventie, april 2006, Infomil.nl
- Circulaire energie in de milieuvergunning, oktober 1999, Infomil.nl
- NeR Nederlandse emissierichtlijn lucht, september 2008, InfoMil.nl
- Nederlandse richtlijn bodembescherming (NRB), juni 2003, InfoMil.nl
- PGS* 15: Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, september 2008, VROM.nl
- PGS* 30: Vloeibare aardolieproducten, buitenopslag in kleine installaties, juni 2005, VROM.nl
- (* Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen)

Vogel- en Habitatrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG en de Richtlijn 92/43/EEG) hebben tot doel om de in het wild levende vogels, de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in de gehele Europese Unie in stand te houden. Elke lidstaat is verplicht om speciale beschermingszones vast te stellen. Deze gebieden vormen samen één Europees netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet. Met de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet) is beoogd de gebiedsbescherming van de Habitat- en Vogelrichtlijn te implementeren. Op 21 april 2005 is deze gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2005, 195). Deze wet is op 1 oktober 2005 in werking getreden (Stb. 2005, 473) en gewijzigd op 1 februari 2009.

Vogelrichtlijn

De vogelrichtlijn heeft als doel de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Europese Verdrag van toepassing is. Op grond van artikel 4 worden voor leefgebieden van in Bijlage 1 bij de richtlijn vermelde vogelsoorten speciale beschermingsmaatregelen getroffen, waaronder in ieder geval de aanwijzing van gebieden als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden).

Habitatrichtlijn

De habitatrichtlijn heeft als doel bij te dragen tot het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese Verdrag van toepassing is. Op grond van artikel 4 van de richtlijn worden in verband met het voorkomen van bepaalde typen habitat en bepaalde inheemse dier- en plantensoorten gebieden aangewezen als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze natuurgebieden gaan beheersplannen gelden, waarin vastgesteld wordt welke belasting toelaatbaar is.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Europese richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (De kaderrichtlijn Water) geeft invulling aan de behoefte aan een verdere integratie van de bescherming en het duurzame beheer van water in andere communautaire beleidsterreinen, zoals het energie-, het vervoer-, het landbouw-, het visserij-, het regionale en het toeristische beleid. De richtlijn biedt een blauwdruk voor de ontwikkeling van strategieën met het oog op een verdere integratie van beleidsterreinen. De kaderrichtlijn Water richt zich op de bescherming van water in alle wateren en stelt zich ten doel dat alle Europese wateren in het jaar 2015 een 'goede toestand' hebben bereikt en dat er binnen heel Europa duurzaam wordt omgegaan met water.

Kernelementen van de wetgeving zijn:

- de bescherming van alle wateren – rivieren, meren, kustwateren en grondwateren;
- het stellen van ambitieuze doelen, om ervoor te zorgen dat alle wateren in het jaar 2015 de 'goede toestand' hebben bereikt;
- de verplichting tot grensoverschrijdende samenwerking tussen landen en tussen alle betrokken partijen;
- ervoor zorgen dat alle belanghebbenden actief deelnemen aan activiteiten op het gebied van waterbeheer;
- de verplichting van het voeren van een waterprijsbeleid en ervoor zorgen dat de vervuiler betaalt;
- het in evenwicht houden van de milieubelangen en de belangen van zij die afhankelijk zijn van het milieu.

Nederland is verdeeld over vier internationale stroomgebiedsdistricten: Rijn, Maas, Schelde en Eems. De onderhavige locatie is gelegen binnen het stroomgebied van de Maas (tot een stroomgebiedsdistrict behoort niet alleen het water van de hoofdriever, maar al het water in het betreffende gebied). Bij de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water in het stroomgebied Maas zijn de volgende waterbeheerders betrokken:

- de provincies Limburg, Noord-Brabant, Zuid-Holland, Gelderland;
- Rijkswaterstaat Directies Limburg, Noord-Brabant, Zuid-Holland, Noordzee en Zeeland;
- de waterschappen Peel en Maasvallei, Hollandse Delta, Aa en Maas, Roer en Overmaas, Brabantse Delta, Dommel;
- alle 144 gemeenten in het gebied.

De kaderrichtlijn Water verlangt dat alle partners van een bepaald stroomgebied via nauwe samenwerking samen hun wateren beheren. De richtlijn schrijft voor dat de landen eind 2008 een gezamenlijk stroomgebiedbeheerplan moeten opstellen met daarin maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de ambitieuze doelstellingen van de richtlijn worden verwezenlijkt binnen de voorgeschreven termijnen. Er wordt gestreefd de stroomgebiedbeheerplannen eind 2009 te publiceren.

E-PRTR (European Pollutant Release Transfer)

Op 24 februari 2006 is de Europese verordening Nr. 166/2005 in werking getreden, de zogenoemde E-PRTR verordening ('European Pollutant Release Transfer'). Op Basis van deze verordening moeten inrichtingen waarvan de activiteiten en hoeveelheden uitstoot worden genoemd in Bijlage I van de E-PRTR verordening (EG) Nr. 166/2005 jaarlijks de emissies van verontreinigende stoffen gaan registreren en rapporteren aan het bevoegd gezag. De E-PRTR-verordening verplicht vervolgens alle Europese lidstaten om hun emissies te registreren en rapporteren. E-PRTR volgt uit het VN verdrag van Aarhus waarin onder meer is vastgelegd dat burgers recht hebben op toegang tot informatie over lokale milieukwaliteit.

Er is bij Banken B.V. sprake van een inrichting waar een of meer van de in Bijlage I van verordening (EG) Nr. 166/2005 genoemde activiteiten plaatsvinden in een mate die de daarin gespecificeerde toepasselijke capaciteitsdrempelwaarde overtreft. De exploitant van de inrichting moet daarom jaarlijks de hoeveelheid verontreinigende stoffen die worden uitgestoten rapporteren zoals omschreven in verordening (EG) Nr. 166/2005. De drempelwaarden van de stoffen zijn opgenomen in Bijlage II van de verordening.

4.2 Nationaal beleid

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer, in werking sinds 1 januari 1993, is een raamwet. Hierin staan algemene regels. In de Wet milieubeheer zijn de gemeenschappelijke elementen van een aantal milieuwetten samengevoegd. Belangrijke hoofdstukken uit de Wet milieubeheer zijn milieuplannen en – programma's, milieukwaliteitseisen, inrichtingen, afvalstoffen en procedures. Concrete maatregelen ter bescherming van het milieu zijn niet opgenomen in de Wet milieubeheer. Ze zijn te vinden in de voorschriften van een Wet milieubeheervergunning of uitvoeringsbesluiten. De voorschriften in de vergunningen zijn afhankelijk van de processen die in de inrichting plaatsvinden waarvoor de vergunning wordt afgegeven. Aan een vergunning dienen in het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu voorschriften te worden verbonden. In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting. Daartoe kunnen emissiegrenswaarden worden opgenomen in de voorschriften bij een vergunning. Ingevolge artikel 8.8, lid 1 onder b. van de Wet milieubeheer moeten de gevolgen voor het milieu die een inrichting kan veroorzaken, tevens mede gezien de geografische ligging worden bezien. Deze afwegingen komen terug in de uitgewerkte IPPC-toets in voorliggend MER.

Inrichtingen- en vergunningenbesluit Wet milieubeheer

Het belangrijkste uitvoeringsbesluit op basis van Wet milieubeheer is het Inrichtingen- en vergunningenbesluit Wm (Ivb). In dit besluit staat aangegeven welke inrichtingen onder de Wet milieubeheer vallen, welke van deze inrichtingen een milieuvergunning moet hebben, wie bevoegd gezag is en welke informatie aan het bevoegd gezag aangereikt moet worden. Voor de bepaling van de BBT moeten, rekening houdend met voorzienbare kosten en baten van maatregelen en met het voorzorg- en preventiebeginsel, de overwegingen worden betrokken zoals weergegeven onder artikel 5a.1, lid onder a. tot en met k. van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb).

Besluit mer

Ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie heeft de voorgenomen activiteit een uitbreiding in dieren tot gevolg van 3264 vleesvarkens. Voorts wordt het huisvestingsstelsel van 4680 vleesvarkens gewijzigd. De drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt hiermee overschreden. Het voorgaande betekent dat er een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)

De Nederlandse natuurbescherming kan worden opgedeeld in soorten- en gebiedenbescherming. De bescherming van gebieden vindt via de Natuurbeschermingswet 1998 en de bestemmingsplannen plaats. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Naast de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) zijn in Nederland een groot aantal andere beschermde gebieden aangewezen, zoals beschermde natuurmonumenten, ecologische hoofdstructuur en nationale parken. De Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten kunnen deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur en nationale parken. Het merendeel van de beschermde natuurmonumenten dat eerder onder de natuurbeschermingswet viel, heeft de status Natura 2000-gebied gekregen. Zowel de Natura 2000-gebieden, met het implementeren van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998, als de beschermde natuurmonumenten worden beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet bepaalt wat wel en niet mag in deze gebieden. Voor ingrepen die significante, negatieve gevolgen kunnen hebben voor de natuurwaarden is een vergunning nodig.

Op 1 februari 2009 is een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Bestaand gebruik in en rond Natura-2000 gebieden valt tot aan de inwerkingtreding van de beheersplannen niet meer onder de vergunningsplicht, tenzij het gaat om situaties waarbij de realisatie van de instandhoudingdoelstellingen voor het gebied in gevaar komt. Onder bestaand gebruik worden alle activiteiten verstaan die op 1 oktober 2005 (datum inwerking treden Natuurbeschermingswet 1998) in en om Natura 2000-gebieden plaatsvonden of werden verricht en sindsdien niet wezenlijk zijn veranderd. Er is geen overgangsrecht, de wijzigingen gelden voor alle besluiten genomen op of na 1 februari 2009.

Flora- en Faunawet (FF-wet)

Het onderdeel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn dat niet ziet op de aanwijzing van gebieden, maar op de bescherming van specifieke inheemse en uitheemse dier- en plantensoorten, is in één wet geregeld: de op 1 april 2002 geactualiseerde Flora- en Faunawet (FF-wet). De Flora- en faunawet beschermt planten- en diersoorten in en buiten beschermde natuurgebieden. Dit betekent dat het verboden is om beschermde dieren te verontrusten, verjagen, vangen of te doden. Ook rust- en voortplantingsplaatsen mogen niet worden verontrust of beschadigd. Beschermde planten mogen niet worden beschadigd of gedood. Voor handelingen die mogelijk schadelijk kunnen zijn voor beschermde soorten, moet een ontheffing worden aangevraagd.

Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

In de Flora- en faunawet worden beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld:

1. algemene soorten (FF1): deze categorie is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.
2. overige soorten (FF2): deze categorie is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.
3. streng beschermde soorten (FF3): voor deze categorie wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor ruimtelijke ontwikkelingen moet altijd een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag moet getoetst worden aan de volgende criteria:
  - a. de werkzaamheden brengen het voortbestaan van de soort niet in gevaar
  - b. er is geen alternatief voor de activiteit
  - c. de activiteit past binnen o.a. uitvoering in het kader van ruimtelijke ontwikkeling
  - d. de werkzaamheden moeten zodanig worden uitgevoerd dat sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Wet ammoniak en veehouderij en de bijbehorende Regeling ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav bevat bijzondere regels aangaande de gevolgen van ammoniakemissie van veehouderijen bij de verlening van milieuvergunningen. Ingevolge de Wet van 17 februari 2007, houdende wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij richt de wet zich op de bescherming van zeer kwetsbare gebieden. Zeer kwetsbare gebieden moeten worden aangewezen door de provincies. Zolang het besluit tot de aanwijzing van kwetsbare gebieden niet bekend gemaakt is, worden als zeer kwetsbare gebieden aangemerkt de kwetsbare gebieden zoals bedoeld in de Wav zoals deze gold tot het in werking treden van de wijzigingswet (zie ook het beschrevene onder het kopje "Besluiten over aangewezen natuurgebieden (EHS)"). De bij de Wav horende Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is laatstelijk gewijzigd op 6 mei 2009 (Staatscourant 2009, nr. 82) en op 8 mei 2009 in werking getreden.

Op grond van artikel 3, lid 3 van de Wet ammoniak en veehouderij moet een vergunning voor een veehouderij waarop de IPPC-richtlijn van toepassing is, worden geweigerd als niet kan worden voldaan aan voorschriften die vanwege de technische kenmerken of geografische ligging van de installatie of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden moeten worden gesteld, maar die niet door toepassing van de best beschikbare technieken kunnen worden gerealiseerd. In onderhavige situatie moet voor wat betreft de plaatselijke milieuomstandigheden rekening worden gehouden met gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij en de Habitatrictlijn (zie het beschrevene onder het kopje 'Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij').

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit Huisvesting)

In het "Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij" (Besluit van 8 december 2005 houdende regels ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen, Staatsblad 675, 2005). Dit besluit is op 28 december 2005 in de Staatscourant gepubliceerd (nummer 675), is bij koninklijk besluit van 20 maart 2008 (Staatsblad 2008 93) op 1 april 2008 in werking getreden. In dit besluit zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. Er mogen geen nieuwe huisvestingssystemen meer vergund worden met een emissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde van het Besluit. Voor bestaande stallen zullen overgangstermijnen gelden. In het MER zal bij de bepaling van de Best Beschikbare Technieken (BBT) rekening gehouden worden met het gestelde in het Besluit huisvesting.

Oplegnotitie BREF Intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Zoals reeds eerder gesteld organiseerde de Europese Commissie de uitwisseling van informatie tussen de Lid-Statens en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied. Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten. Op 30 juli 2007 is de officiële Oplegnotitie bij de BREF Intensieve pluimvee- en varkenshouderij gepubliceerd. In de oplegnotitie staat wanneer stallen BBT zijn. Deze oplegnotitie is bedoeld om de vergunningverlener te ondersteunen bij de toepassing van de BREF. Hierin worden het toepassingsgebied (reikwijdte en inhoud) van de BREF en de relatie tussen de BREF en de relevante Nederlandse regelgeving (met name het Besluit huisvesting) beschreven. De oplegnotitie moet in samenhang met de BREF worden gelezen. De oplegnotitie is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten zodat in het MER bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende Beste Beschikbare Technieken (BBT) eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Ten aanzien van veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, is in het gewijzigde derde lid van artikel 3 van de Wet ammoniak en veehouderij bepaald dat strengere emissie-eisen moeten worden gesteld dan die welke gebaseerd zijn op BBT indien dat vanwege de technische kenmerken en geografische ligging van de inrichting of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden noodzakelijk is. Op 25 juni 2007 heeft de minister van VROM de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" vastgesteld. De beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het bevoegd gezag. Aan de hand van de beleidslijn kan het bevoegd gezag bepalen of en in welke mate vanwege de lokale milieusituatie strengere emissie-eisen dan bij toepassing van BBT in een vergunning voor een IPPC-veehouderij moeten worden opgenomen.

Uit de beleidslijn volgt dat bij uitbreiding van het aantal dieren kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd. De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT de ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie.

Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% te worden gerealiseerd. De beleidslijn heeft alleen betrekking op veehouderijen die onder de werkingssfeer vallen van de IPPC-richtlijn én is alleen van toepassing als dergelijke veehouderijen uitbreiden in aantal dieren. Zolang een IPPC-veehouderij niet uitbreidt (bestaande veehouderijen), kan worden volstaan met het toepassen van BBT.

Rapport Stallucht en Planten

De effecten van ammoniak op planten in de directe omgeving van stallen wordt beoordeeld aan de hand van het rapport "Stallucht en planten" dat in 1981 is opgesteld door het Instituut voor Plantenziektkundig Onderzoek (IPO). Dit rapport is bedoeld ter beoordeling van directe ammoniakschade veroorzaakt door de emissie van ammoniak bij intensieve varkens- en pluimveehouderijen op gevoelige gewasgroepen (kasteelt, fruitteelt, boomteelt). Andere gewasgroepen lopen een verwaarloosbare kans beschadigd te worden. Uit jurisprudentie is gebleken dat minimaal een afstand van 50 meter moet worden aangehouden ten opzichte van kasteelt en coniferen. Ten opzichte van minder gevoelige planten en bomen, zoals een fruitboomgaard, is een afstand van 25 meter toereikend. Toetsing aan dit rapport is, blijkens de uitspraak in casus E03.98.0118, nog steeds conform de meest recente, algemeen aanvaarde milieutechnische inzichten.

Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden

Het Ministerie van LNV heeft met gemeenten (VNG), provincies (IPO) en veehouders (LTO Nederland) afspraken gemaakt inzake de ammoniaktoetsing rondom Natura 2000-gebieden. Dit toetsingskader vormt een leidraad voor veehouderijen in of nabij Natura 2000-gebieden en is in werking vanaf mei 2007 totdat de beheersplannen er zijn. Voor het toetsingskader gelden de volgende uitgangspunten:

- bescherming van de natuur en ontwikkeling van veehouderij zijn in balans;
- geen verslechtering van de natuur (geen afname areaal of aantasting van de kwaliteit);
- de gemiddelde ammoniakdepositie in de natuurgebieden moet afnemen;
- het toetsingskader is alleen van toepassing op een wijziging (o.a. uitbreiding of nieuwvestiging) van de ammoniakdepositie door een veehouderijbedrijf;
- het toetsingskader is van toepassing waar de Natuurbeschermingswet een vergunning voorschrijft.

Als de nieuwe depositie na uitbreiding of nieuwvestiging binnen de drempelwaarde valt kan de natuurbeschermingswetvergunning verleend worden. Deze drempelwaarde bedraagt 5% van de kritische depositiewaarde voor het betreffende gebied. De ammoniakdepositie wordt berekend op basis van het zogenaamde ammoniakdepositiemodel "Aagro-stacks".

Bij uitspraak van 26 maart 2008 (zaak nr. 200800289/1) heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) in een verzoek om een voorlopige voorziening, een milieuvergunning geschorst. De Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak heeft in deze zaak ernstige twijfel of het toetsingskader "voldoende waarborg biedt dat de vergunde uitbreiding geen significante gevolgen heeft"¹⁰.

---

¹⁰ Zie ook de uitspraak van 24 september 2008 (zaaknummer 200708180/1)

Bij potentieel significante effecten moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 eerst een passende beoordeling worden gemaakt, op basis waarvan alleen toestemming voor de uitbreiding mag worden verleend als er zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast. De Voorzitter verwijst ter motivering van zijn twijfel naar het Alterra-rapport waarop het toetsingskader is gebaseerd. Daarin wordt gesteld:

- dat wordt uitgegaan van het gemiddelde depositieniveau op het totale natuurgebied;
- dat de deposities lokaal sterk kunnen afwijken;
- dat langs de randen van een natuurgebied op sommige plekken de piekbelasting 5 tot 10 keer zo groot is als de gemiddelde depositiewaarde.

Naar aanleiding van deze uitspraak heeft de minister van LNV, bij brief van 24 april 2008, aan de Tweede Kamer laten weten een Taskforce te hebben ingesteld. De Taskforce heeft de opdracht gekregen om, binnen de kaders van Europese regelgeving, werkbare en juridisch houdbare oplossingsrichtingen uit te werken. Bij brief van 30 juni 2008 heeft de minister van LNV het rapport "Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000" van de Taskforce aangeboden aan de tweede kamer. Het rapport stuurt aan op het opstellen van een nieuwe handreiking voor het bevoegd gezag ten behoeve van de beoordeling van vergunningaanvragen. Voorts geeft de taskforce in het rapport enkele oplossingsrichtingen aan op basis waarvan oplossingen concreet en samen met alle betrokken partijen uitgewerkt moeten worden. Hierbij wordt als aanbeveling onder andere ingegaan op het (extern) salderen.

Met salderen wordt de toename van depositie op een natuurgebied bij uitbreiding van een bedrijf gecompenseerd door de afname van depositie vanuit andere bedrijven. Het instrument van salderen biedt ondernemers de mogelijkheid om bedrijfsontwikkeling te combineren met milieuwinst en kan de huidige impasse rond vergunningverlening helpen doorbreken. Salderen is op verschillende niveaus uit te voeren:

- binnen een bedrijf, met verschillende locaties en/of veehouderijtakken;
- tussen bedrijven, doordat een bedrijf een ander bedrijf opkoopt en de verkregen emissieruimte benut;
- in gebiedsverband, in een constellatie met meerdere bedrijven die hun emissie inkrimpen resp. uitbreiden, bijvoorbeeld op basis van een beheerplan, eventueel gekoppeld aan een depositiebank.

Het is van groot belang dat er na de uitbreiding of nieuwvestiging sprake zal zijn van een gelijkblijvend of afnemend negatief effect op de voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen in de betreffende Natura 2000-gebieden¹¹.

Handreiking "beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden"

Op 24 november 2008 heeft de Minister van LNV de handreiking "beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" openbaar gemaakt. Deze moet bevoegde instanties moet helpen bij de beoordeling of een nieuwe activiteit die bijdraagt aan de stikstofuitstoot al dan niet vergund kan worden. De handreiking geeft geen sluitend antwoord op de vraag of een activiteit wel of niet vergund kan worden.

---

¹¹ Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, recent bevestigd in een uitspraak van 2 april 2008 (nr.200703386/1), zijn van een plan of project waarvan de ammoniakemissie en –depositie afneemt ten opzichte van het bij de onderliggende vergunning vergunde veebestand geen negatieve gevolgen voor een Natura 2000-gebied te verwachten. De Habitatrichtlijn staat in zo'n geval niet aan verlening van een vergunning in de weg.

Het is bedoeld als hulpmiddel bij een afweging die het bevoegd gezag moet maken en wordt door de Minister dan ook gezien als startpunt bij het ontwikkelen van verdere voorbeelden en kaders. De handreiking leidt het bevoegde gezag via een zevental vragen door de beoordeling heen. Een aantal uitgangspunten van de handreiking op een rij:

- Een individuele toetsing van initiatieven blijft noodzakelijk. De effecten van een initiatief moeten in cumulatie met andere activiteiten en mitigerende maatregelen beoordeeld worden. Daarbij is het uitgangspunt dat alle abiotische condities die beperkend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op termijn op orde moeten worden gebracht. Dit betekent dat nieuwe activiteiten integraal en gebiedsgericht moeten worden beoordeeld.
- Wáár exact habitats en soorten zich in het betreffende gebied bevinden is van belang voor de beoordeling van de gevolgen. Als er een herstelopgave voor het gebied is bepaald, zijn ook de toekomstige locaties waar men de soort wil herstellen van belang.
- Wanneer meerdere condities het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen bemoeilijken, is inzet op de meest beperkende factor prioritair. Dat neemt niet weg dat uiteindelijk alle beperkingen moeten worden opgeheven.
- Bron- of effectgerichte maatregelen kunnen de instandhoudingsdoelstellingen dichterbij brengen en daarmee ruimte voor nieuwe ontwikkelingen scheppen, mits uitvoering en effect van de maatregelen zeker zijn.
- Saldering kan een mogelijkheid zijn om ervoor te zorgen dat netto de stikstofbelasting niet stijgt.

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met een verspreidingsmodel. Gemeenten zijn bevoegd om binnen bepaalde bandbreedtes gemotiveerd af te wijken van de wettelijk voorgeschreven geurbelasting. Dit gebiedsgerichte beleid wordt vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan kan de gemeente een aanhoudingsbesluit nemen. Vergunningaanvragen worden dan vanaf de datum van het in werking treden van het aanhoudingsbesluit aangehouden tot de verordening in werking is getreden. Indien na één jaar na het in werking treden van het aanhoudingsbesluit geen verordening in werking is, dienen gemeente de vergunningaanvragen af te handelen aan de hand van de vereisten in de Wet geurhinder en veehouderij.

Wet Luchtkwaliteit

Op 15 november is de 'Wet luchtkwaliteit' in werking getreden. Met de 'Wet luchtkwaliteit' wordt de wijziging van de Wet milieubeheer op het gebied van luchtkwaliteitseisen (Hoofdstuk 5 titel 2 Wm, Stb. 2007, 414) bedoeld. De 'Wet luchtkwaliteit' vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. De 'Wet luchtkwaliteit' voorziet onder meer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. In de Wet luchtkwaliteit zijn regels en grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, zwevende deeltjes (fijn stof), lood, koolmonoxide en benzeen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden uitgevoerd worden.

Het besluit is primair gericht op het voorkomen van effecten op de gezondheid van mensen. De grenswaarden geven het kwaliteitsniveau van de buitenlucht aan, dat op een aangegeven tijdstip zoveel mogelijk moet zijn bereikt en waar die kwaliteit al aanwezig is, zoveel mogelijk in stand gehouden moet worden. Deze grenswaarden zijn overgenomen van de Wereld Gezondheids Organisatie. De grenswaarden voor fijn stof (PM₁₀) en Stikstofoxiden (NO_x) zijn opgenomen in tabel 4.1.

Tabel 4.1. Grenswaarden voor de concentratie fijn stof en NO_x voor 2010

Component	Concentratie [µg/m ³]	Status	Omschrijving
Fijn stof (PM ₁₀)	40	Grenswaarde vanaf 2005	Jaargemiddelde concentratie
	50	Grenswaarde vanaf 2005	24 uurgemiddelde dat 35 keer per jaar mag worden overschreden
Stikstofoxiden (NO _x)	40	Grenswaarde vanaf 2010	Jaargemiddelde concentratie
	200	Grenswaarde vanaf 2010	Als uurgemiddelde concentratie, waarbij geldt dat deze maximaal 18 keer per kalenderjaar mag worden overschreden.

De Regeling beoordeling luchtkwaliteit (RBL) bevat voorschriften over metingen en berekeningen om de concentratie en depositie van luchtverontreinigende stoffen vast te stellen. Op 19 december 2008 is een wijziging op deze regeling in werking getreden. Op 17 december is deze wijziging in de Staatscourant (nr 245, pag 40, en digitaal nr 2040) gepubliceerd. Met deze wijziging wordt het 'toepasbaarheidbeginsel' geïntroduceerd. Dit beginsel geeft aan op welke plaatsen de luchtkwaliteitseisen toegepast moeten worden: de werkingssfeer en de beoordelingssystematiek. Dit is een uitwerking van bijlage III uit de nieuwe Europese Richtlijn luchtkwaliteit (2008). De belangrijkste gevolgen van de gewijzigde RBL zijn:

- geen beoordeling op plaatsen waar het publiek geen toegang heeft en waar geen bewoning is
- geen beoordeling op bedrijfsterreinen of terreinen van industriële inrichtingen. Dit omvat mede de (eigen) bedrijfswoning.
- Toetsing vindt plaats vanaf de grens van de inrichting of bedrijfsterrein, op een punt dat representatief is voor de luchtkwaliteit in een gebied van (minimaal) 250 bij 250 meter, gelegen langs de grens van het terrein van de inrichting of het bedrijfsterrein
- Voor het bepalen van de rekenpunten gaat het 'blootstellingscriterium' een rol spelen. Dit criterium werd eerder al gebruikt bij de situering van meetpunten. Het blootstellingscriterium houdt in, dat de luchtkwaliteit alleen wordt beoordeeld op plaatsen waar een significante blootstelling van mensen plaatsvindt.

Europese Richtlijn Luchtkwaliteit

Op 11 december 2007 heeft het Europese Parlement ingestemd met de nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit. Deze richtlijn biedt mogelijkheden tot uitstel (derogatie) om later te voldoen aan de grenswaarden. Voor PM₁₀ is uitstel mogelijk tot 2011 en voor NO₂ tot 2015. Ook zijn normen opgenomen voor de fijnere fractie van fijn stof (PM_{2,5}). Als de grenswaarden voor PM₁₀ worden gehaald, wordt ook voldaan aan de grenswaarden voor PM_{2,5}. De nieuwe grenswaarden voor PM_{2,5} zijn niet strenger dan de huidige norm voor daggemiddelde concentraties van PM₁₀. Op plaatsen waar wordt voldaan aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt ook voldaan aan die voor PM_{2,5}. Nederland zal zijn plannen om de luchtkwaliteitsnormen op tijd te halen verder gaan vormgeven en uitvoeren. Op 19 februari 2009 heeft de Eerste Kamer een voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer aangenomen ter implementatie van de derogatie en luchtkwaliteitseisen (waaronder PM_{2,5}). Deze wetswijziging zal in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. In tabel 4.2 en tabel 4.3 staan grenswaarden volgens de nieuwe richtlijn luchtkwaliteit weergegeven.

Tabel 4.2: Grenswaarden voor PM₁₀ en NO₂ volgens nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit

Grenswaarden fijn stof (PM ₁₀)		
Jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³	2005 ¹⁾
Daggemiddelde concentratie ²⁾	50 µg/m ³	2005 ¹⁾
Grenswaarden stikstofdioxide (NO ₂)		
Jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³	2010 ³⁾
Uurgemiddelde concentratie ⁴⁾	200 µg/m ³	2010 ³⁾

- 1) Uitstel mogelijk tot 2011
- 2) Maximaal 35 overschrijdingen jaarlijks toegestaan
- 3) Uitstel mogelijk tot 2015
- 4) Maximaal 18 overschrijdingen jaarlijks toegestaan

Tabel 4.3: Grenswaarden voor PM_{2,5} volgens nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit

Grenswaarden		
Jaargemiddelde concentratie ¹⁾	25 µg/m ³	2015
Blootstellings-concentratieverplichting ²⁾	20 µg/m ³	2015
Streefwaarden ³⁾		
Gemiddelde blootstellings-index ⁴⁾	-15%/-20%	In 2020 t.o.v. 2010
Jaargemiddelde PM _{2,5} concentratie ⁵⁾	20 µg/m ³	2020

- 1) Geldt in 2010 al als streefwaarde
- 2) Blootstelling-concentratieverplichting (bcv): grenswaarde voor gemiddelde PM_{2,5} stadsachtergrondconcentratie
- 3) In 2013 zal de Europese Commissie de streefwaarden evalueren en mogelijk omzetten in juridisch bindende grenswaarden.
- 4) Gemiddelde blootstellings-index (gbi): wordt gebaseerd op metingen op stedelijke achtergrondlocaties
- 5) Indicatieve grenswaarde (streefwaarde): juridisch niet bindend en wordt in 2013 geëvalueerd door de Europese Commissie.

Nota Ruimte

Op 23 april 2004 heeft het kabinet de Nota Ruimte vastgesteld (deel 3) en aansluitend op 27 april 2004 ter behandeling aan de Tweede Kamer gezonden. De behandeling van de Nota Ruimte in de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden op 28 juni 2004, 17 januari 2005 en 21 februari 2005. De Tweede Kamer diende een groot aantal moties in, waarvan er uiteindelijk 31 werden aangenomen. Zowel de aangenomen moties, als de in het debat gedane toezeggingen, werden in de nieuwe versie van de Nota Ruimte (deel 3A) verwerkt. Op 17 mei 2005 nam de Tweede Kamer de Nota Ruimte aan. De Eerste Kamer ging akkoord op 17 januari 2006.

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. In de nota worden de hoofdlijnen van beleid aangegeven, waarbij het kabinet kiest voor 'decentraal wat kan, en centraal wat moet'. Dat betekent in veel gevallen dat provincies en gemeenten aan zet zijn. Meer dan voorheen focust het Rijk zich op de ruimtelijke hoofdstructuur (RHS) van Nederland.

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrage functies op het beperkte oppervlak dat ons in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen: versterking van de Nederlandse economie en concurrentiepositie, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en waarborging van de veiligheid.

Reconstructiewet concentratiegebieden

In gebieden met een hoge dichtheid aan (intensieve) veehouderijen - de zogenaamde concentratiegebieden - doen zich bij de ruimtelijke ordening en het milieubeheer problemen voor die nauw met elkaar samenhangen. Functies als landbouw, wonen, werken, mobiliteit, recreatie, natuur en landschap zitten elkaar vaak in de weg. Enerzijds worden de economische functies in het landelijk gebied beperkt wat nadelige gevolgen heeft voor de sociaal-economische vitaliteit en de leefbaarheid van het gebied.

Zo worden veel veehouderijen beperkt in hun ontwikkeling vanwege geur- en ammoniakregels. Anderzijds hebben natuur, water en landschap vaak te lijden van de grote verwevenheid aan functies. Denk bijvoorbeeld aan verzuring, verdroging en versnippering van natuurgebieden. De verwevenheid maakt het moeilijk om beleidsdoelen te realiseren als de ecologische hoofdstructuur (EHS) en voldoende waterbergingscapaciteit. Om deze samenhangende problematiek in de concentratiegebieden aan te pakken heeft het Rijk de 'Reconstructiewet concentratiegebieden' (Rwc) opgesteld. Concrete aanleiding voor deze wet was de varkenspestcrisis in 1997. De oorspronkelijke veterinaire doelstelling van de wet (compartimentering, varkensvrije zones) is gaandeweg aangevuld en vervangen door andere doelen. Artikel 4 van de wet noemt als doel van de reconstructie "Het gaat om bevordering van een goede ruimtelijke structuur van het concentratiegebied, in het bijzonder met betrekking tot landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie en toerisme, water, milieu en infrastructuur, alsmede ter verbetering van een goed woon-, werk- en leefklimaat en van de economische structuur". De Reconstructiewet biedt het wettelijk kader en de instrumenten om de complexe problematiek in de concentratiegebieden in samenhang aan te pakken. Hierdoor kan meer worden bereikt dan mogelijk is met de bestaande wetten en regelingen afzonderlijk. De Reconstructiewet is op 1 april 2002 in werking getreden¹².

Een belangrijk instrument van de Reconstructiewet is het reconstructieplan. Dit is een integraal gebiedsplan waarin alle onderwerpen die relevant zijn voor de ontwikkeling van een gebied in hun onderlinge, organisatorische en ruimtelijke samenhang worden meegenomen en waarin prioriteiten worden aangegeven. Onderdeel van een reconstructieplan is de 'zoning intensieve veehouderij'. De Reconstructiewet schrijft voor dat een concentratiegebied wordt verdeeld in drie soorten gebieden: landbouwontwikkelingsgebied, verwevingsgebied en extensiveringsgebied.

Het landbouwontwikkelingsgebied is een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat landbouw dat geheel of gedeeltelijk voorziet in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij. In de extensiveringsgebieden daarentegen krijgt de intensieve veehouderij geen ontwikkelingsruimte en moet deze op termijn worden beëindigd of verplaatst. In de verwevingsgebieden moeten meerdere functies naast elkaar kunnen bestaan.

De vaststelling van een reconstructieplan geldt tevens als een herziening van het geldende streekplan, voorzover dat in het reconstructieplan is aangegeven. Ook kan het reconstructie aanvullend werken op het streekplan omdat het reconstructieplan op onderdelen verder is uitgewerkt.

---

¹² De Reconstructiewet is vastgesteld op 31-01-2002 (Staatsblad 2002,115 en 116). De wet is grotendeels in werking getreden bij Koninklijk Besluit van 25-03-2002 (Staatsblad 2002,175). De artikelen 49 tot en met 91 en 97 zijn niet in werking getreden. Bij wet van 7-12-2006 is de Reconstructiewet gewijzigd. Deze wijziging is op 1-1-2007 in werking getreden (Staatsblad 2006, 677).

Het reconstructieplan kent een directe doorwerking vanaf het moment dat het ontwerpplan ter visie is gelegd. Handelingen met betrekking tot onroerende zaken die de verwezenlijking van het reconstructieplan ernstig belemmeren, zijn, behoudens ontheffing door Gedeputeerde Staten, verboden (artikel 36 Rwc). De wetgever gaat ervan uit dat gemeenten hun bestemmingsplannen zo snel mogelijk aanpassen. Voor gevallen waarin de aanpassing van het bestemmingsplan achterwege blijft, heeft de wetgever in artikel 27 Rwc de mogelijkheid van planologische doorwerking geboden. In het reconstructieplan kan worden aangegeven voor welke delen van het reconstructiegebied de doorwerking geldt. Tot het aangepaste bestemmingsplan van kracht is, geldt het reconstructieplan voor die delen als voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (art 27, eerste lid Rwc).

Voorzover het reconstructieplan en het bestemmingsplan niet met elkaar in overeenstemming zijn, geldt het reconstructieplan voor de uitvoering daarvan als een vrijstelling als bedoeld in artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Meststoffenwet

Bij een varkenshouderij komt drijfmest vrij. Deze mest wordt van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof overeenkomstig de meststoffenwet. Per 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet van kracht. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Tevens dient rekening te worden gehouden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm.

Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden. De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter zijn. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer er maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen.

Gezondheid- en welzijnswet voor Dieren (GWWD)

Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD) is een Nederlandse wet uit 1992, die betrekking heeft op de belangen en bescherming van dieren. Om aantasting van dierenwelzijn zo klein mogelijk te maken, besloot het Ministerie van Landbouw en Visserij (de voorloper van het ministerie van LNV) een nieuwe wet te ontwerpen. Deze nieuwe wet werd in 1992 aangenomen, en heet: de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD). Uitgangspunt van deze wet is dat men geen handelingen met dieren mag verrichten, tenzij in de wet staat dat het wel mag (dit wordt het 'nee, tenzij'- principe genoemd. De Gezondheids- en welzijnswet voor Dieren is een 'kaderwet'. Dat betekent dat de wet een soort raamwerk geeft waarbinnen de uiteindelijke regels vastgesteld worden aan de hand van Algemene Maatregelen van Bestuur (AmvB's) of Ministeriële regelingen. Een van deze AmvB's is Het Varkensbesluit 1998 (zie hierna).

Het Varkensbesluit 1998

Het Varkensbesluit (1 september 1998) is van belang voor het welzijn van de varkens. Het besluit stelt naast inrichtingseisen ook eisen om het welzijn van de varkens te optimaliseren, zoals voorschriften voor het behandelen van zieke en gewonde dieren en de huisvesting van zeugen, biggen en vleesvarkens. Het is een Besluit behorende bij de Gezondheids- en welzijnswet voor Dieren.

Besluiten over aangewezen natuurgebieden (EHS)

De EHS is op nationaal niveau vastgelegd in de Nota Ruimte en betreft een netwerk van gebieden waar natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en diersoorten in geïsoleerde gebieden uitsterven. De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. Veel van de Nederlandse Natura 2000 gebieden maken deel uit van deze EHS. Het ruimtelijke beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur is gericht op het instandhouden van de voor behoud, herstel en ontwikkeling wezenlijke kenmerken en waarden. Gemeenten, provincies en het Rijk hebben een belangrijke taak in het realiseren van de EHS en in het tegengaan van aantasting. De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

In april 2002 hebben Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant een beleidsnota vastgesteld om de bestaande natuur te beschermen en nieuwe natuur te ontwikkelen. Hierin is tevens de ontwikkeling van de Ecologische hoofdstructuur opgenomen. Het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant heeft in februari 2006 een “Besluit tot vaststelling van de Ecologische Hoofdstructuur voor de Wet ammoniak en veehouderij” genomen.

Wet geluidhinder (Wgh)

De Wet geluidhinder is één van de belangrijkste wetten die voorkoming en bestrijding van geluidshinder beogen. Veel onderwerpen die eerst in de Wet geluidshinder geregeld waren, zoals het vergunningstelsel voor inrichtingen zijn overgebracht naar de Wet milieubeheer. Het accent van de huidige Wet geluidhinder ligt daardoor op zonerings. Het is één van de weinige instrumenten die nog in de Wet geluidhinder zelf zijn geregeld. De onderhavige locatie is niet gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

Handreiking industrielawaai en vergunningverlening 1998

De handreiking industrielawaai en vergunningverlening is opgesteld als hulpmiddel bij het voorkomen en beperken van hinder door industrielawaai. Het heeft tot doel overheden een hulpmiddel te bieden bij het voorkomen en beperken van hinder door industrielawaai in het kader van de vergunningverlening. Als basis voor de normstelling van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau kan worden uitgegaan van de richtwaarden die zijn opgenomen in de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening van 1998. Wanneer er hieromtrent nog geen gemeentelijk beleid is vastgesteld, kunnen de te hanteren richtwaarden ontleend worden aan de Circulaire Industrielawaai van 1 september 1979, herdruk 1982. Overigens komen de in de handreiking vermelde richtwaarden en gebiedstypering overeen met hetgeen in voornoemde circulaire is opgenomen.

Circulaire geluidhinder

In verband met de verruimde reikwijdte van de Wet milieubeheer behoort ook de indirecte hinder tot het toetsingskader van een aanvraag om een milieuvergunning, mits er een relatie bestaat tussen de inrichting en de veroorzaakte hinder. Bij indirecte hinder kan onder andere gedacht worden aan het af- en aanrijden van voertuigen en parkeerhinder. De indirecte hinder vanwege het aan- en afvoerende verkeer van en naar de inrichting zal in het MER worden beoordeeld conform de 'Circulaire geluidhinder' d.d. 29 februari 1996.

De Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB)

Het (nationale) preventieve bodembeschermingsbeleid is vastgelegd in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten. Dit beleid is gericht op het realiseren van een verwaarloosbaar bodemrisico voor de reguliere bedrijfsvoering binnen de afzonderlijke bedrijfsonderdelen/installaties van een inrichting voor zover sprake is van een bodembedreigende situatie. Ter beperking van het bodemrisico van de bedrijfsactiviteiten geldt als uitgangspunt dat, onder reguliere bedrijfscondities, preventieve bodembeschermde voorzieningen en maatregelen moeten zijn getroffen die in combinatie leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico (A) zoals omschreven in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB). In het MER zal een Bodemrisicochecklist (BRCL) conform de NRB worden uitgewerkt.

Productblad gevaarlijke stoffen (PGS)

De PGS richtlijnen kunnen als deskundigenadvies worden gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet milieubeheer en bij arbeids-, transport- en brandveiligheid. De meeste PGS publicaties zijn genoemd in de Regeling aanwijzing BBT-documenten, wat betekent dat het bevoegde gezag voor het verlenen van vergunningen op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren gebruik moet maken van onder andere de PGS publicaties. Daarnaast kan de Arbeidsinspectie de PGS publicaties gebruiken voor het stellen van eisen (net als voorheen de CPR richtlijnen). In het MER zal aan de orde komen hoe de voorgenomen activiteit zich verhoudt met de PGS-richtlijnen.

Bouwtechnische Richtlijnen Mestbassins (BRM) en Handreiking Besluit Richtlijnen Mestbassins (HBRM)

De BRM (1990) en HBRM (1991) geven regels met betrekking tot onder andere aanleg, materiaalkeuze en constructie van mestopslagsystemen. De vloeren en de wanden van de mestkelders onder de nieuw te bouwen stallen zullen worden uitgevoerd conform de eisen van de BRM en de HBRM.

Handreiking Wegen naar preventie bij bedrijven

In het kader van de verruimde reikwijdte van de Wet milieubeheer worden onder de gevolgen voor het milieu mede verstaan gevolgen die verband houden met een doelmatig beheer van afvalstoffen of een doelmatig beheer van afvalwater, gevolgen die verband houden met het verbruik van energie en grondstoffen, alsmede gevolgen die verband houden met het verkeer van personen of goederen van en naar de inrichting. De "Handreiking Wegen naar preventie bij bedrijven; aanpak preventie in het kader van de Wet milieubeheer voor vervoer, water, afval en energie". biedt een integrale systematiek voor toepassing van preventie in de vergunningverlening. De relevante aspecten in het kader van de verruimde reikwijdte komen aan de orde in het MER waarbij beschreven zal worden op welke wijze deze aspecten zich verhouden met de genoemde handreiking.

Circulaire Energie in de milieuvergunning'

Als hulpmiddel bij de besluitvorming ten aanzien van energiebesparing is de circulaire '*Energie in de milieuvergunning*', oktober 1999 opgesteld. De circulaire is bedoeld als een handreiking voor het bevoegd gezag. In december 2005 is verschenen de "Handreiking Wegen naar preventie bij bedrijven; aanpak preventie in het kader van de Wet milieubeheer voor vervoer, water, afval en energie". Deze handreiking vervangt verschillende uitvoeringsdocumenten die betrekking hebben op preventie. Met betrekking tot energiebesparing beschrijft de handreiking alleen ontwikkelingen die nog niet in de circulaire zijn beschreven. Dit betreft voornamelijk de meerjarenafspraken energie-efficiency 2, het convenant Benchmarking energie-efficiency. De circulaire "Energie in de milieuvergunning" blijft als zelfstandig juridisch document naast de genoemde handreiking bestaan. Het aspect energie zal aan de orde komen in het MER waarbij de hiervoor genoemde documenten in acht worden genomen. Op verzoek van de gemeente Etten-Leur zal in het kader van duurzaam energiebeheer in het MER bekeken worden in hoeverre het mogelijk is preventiemaatregelen te treffen die verder gaan dan datgene gesteld in voornoemde documenten.

Besluit ozonlaag afbrekende stoffen Wms 2003 / Besluit broeikasgassen Wms 2003

De regelgeving voor de koudemiddelen CFK's, HCFC's en HFK's in koelinstallaties (bijvoorbeeld kadaverkoelingen) is opgenomen in het Besluit ozonlaag afbrekende stoffen Wms 2003 dan wel het Besluit broeikasgassen Wms 2003 (Staatsblad 2003, nummer 360). Daarnaast is de Regeling lekdichtheidsvoorschriften koelinstallaties in de gebruiksfase 2006 (Staatscourant 2006, nummer 235) bij beide besluiten van toepassing. In het MER zal worden bezien in hoeverre er koudemiddelen worden aangewend waarop de genoemde besluiten van toepassing zijn en wat daarvan de consequenties zijn.

De Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR)

Door emissies naar de lucht kan luchtverontreiniging optreden. De 'Nederlandse emissierichtlijn Lucht' (NeR) is tot stand gekomen binnen een samenwerkingsverband van overheden en bedrijfsleven. De NeR heeft geen formeel wettelijke status. De NeR bevat concentratie-eisen voor een breed scala aan stoffen en is bedoeld als richtlijn voor het opstellen van vergunningsvoorschriften met betrekking tot luchtmissies en reguleert het geurbeleid.

Verdrag van Malta

Het Europese Verdrag van Valletta uit 1992, ook wel het Verdrag van Malta genoemd, regelt de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem, de inpassing ervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van opgravingen. Nederland heeft dit verdrag ondertekend en goedgekeurd. Het belangrijkste doel van het verdrag is behoud van het erfgoed in de bodem. Voor ruimtelijke ordeningsplannen die het bodemarchief bedreigen dienen Rijk, provincies en gemeenten te (laten) bepalen welke archeologische waarden in het geding zijn. De Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) heeft de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van Nederland samengesteld. De IKAW vormt in de ruimtelijke planvorming het startpunt om de archeologische verwachtingswaarde van een plangebied te in beeld te brengen. Naar aanleiding van de verwachtingswaarde wordt het verdere onderzoekstraject bepaald. Provincies en gemeenten hebben de mogelijkheid om op basis van de IKAW, aangevuld met lokale kennis en gegevens een eigen regionale beleidskaart voor archeologische verwachtingswaarden samen te stellen. In paragraaf 4.3 wordt hier nader op in gegaan.

Nota Belvédère

In de Nota Belvédère (1999) staat de instandhouding, versterking en verdere ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit bij ruimtelijke aanpassingen centraal. In paragraaf 4.3 wordt hier nader op in gegaan.

Wet op de archeologische monumentenzorg

Deze wet is in werking getreden op 1 september 2007. Hierin is het doel van het verdrag van Valetta (Malta) opgenomen. Dit houdt in bescherming van het archeologische erfgoed ter plekke als bron van het Europese gemeenschappelijke geheugen en als middel voor wetenschappelijke en geschiedkundige studie. Kern van deze wet is dat gemeenten verantwoordelijk worden voor de archeologische monumentenzorg binnen de gemeentegrenzen.

Landelijk Afvalbeheerplan 2002-2012

Het landelijk Afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) beschrijft het afvalbeheer voor de periode 2002-2006 en blikkt vooruit op (mogelijke) ontwikkelingen op het afvalbeheer tot 2012. Het LAP is van kracht sinds 3 maart 2003. De derde wijziging is op 3 mei 2007 in werking getreden.

Rapport Verwerking Verantwoord

Het rapport Verwerking Verantwoord (februari 2002, VROM) geeft aanbevelingen voor het mengen van afvalstoffen. Mengen van afvalstoffen is niet toegestaan, tenzij dit expliciet is vermeld in de milieuvergunning. Dit rapport dient als toetsingskader voor het bevoegd gezag.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en Regeling Externe veiligheid inrichtingen (Revi)

De risiconormen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen milieubeheer (Bevi). In dit besluit zijn milieukwaliteitseisen op het gebied van externe veiligheid geformuleerd. De Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) werkt de afstanden, de referentiepunten en de wijze van berekenen van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico verder uit ter uitvoering van het Bevi. Daarnaast biedt de Handreiking Verantwoording Groepsrisico van VROM handvaten voor de wijze waarop volgens het Bevi met het groepsgebonden risico moet worden omgegaan.

Het Bevi verplicht het bevoegd gezag op basis van de Wet milieubeheer om veiligheidsafstanden aan te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. In het Bevi zijn gevoelige objecten gedefinieerd als kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. In het Besluit zijn normen opgenomen voor de kans dat één persoon buiten het bedrijfsterrein overlijdt als gevolg van een calamiteit bij het bedrijf (plaatsgebonden risico) en de kans dat meerdere personen buiten het bedrijfsterrein overlijden als gevolg van een calamiteit bij het bedrijf (groepsrisico). Op termijn moet de afstand tussen risicovolle bedrijven en de gevoelige objecten zodanig zijn, dat wordt voldaan aan de norm voor het plaatsgebonden risico. De uiterlijke termijn is 2010. Voor het groepsrisico wordt een oriëntatiewaarde meegegeven en geldt een verantwoordingsplicht voor het bevoegd gezag. De oriëntatiewaarde van het groepsrisico is hierbij de toetsingswaarde; dit is een buitenwettelijke waarde en heeft derhalve geen juridische status. Op 1 januari 2008 is de Revi gewijzigd (Revi II) en zijn o.a. inrichtingen met een propaanopslag > 13 m³ onder het Bevi gebracht.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

De Wet verontreiniging oppervlakte wateren (Wvo) heeft als doel het bestrijden en voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater met het oog op de verschillende functies van deze wateren. Voor het direct lozen van afvalwater en/of verontreinigende of schadelijke stoffen op het oppervlaktewater is een vergunning in het kader van deze wet vereist. De Wvo-vergunning moet worden aangevraagd bij de waterkwaliteitsbeheerder. De voorgenomen activiteit zal niet leiden tot een vergunningsplichtige lozing ingevolge de Wvo.

Het Lozingenbesluit Bodembescherming

Het Lozingenbesluit Bodembescherming heeft als doel de bodem te beschermen tegen lozingen van vloeistoffen. Het gaat dan vooral om infiltratie en het bewust laten wegvloeien van vloeistoffen. Onbedoelde lozingen (lekken en morsen) en lozingen als gevolg van overmachtsituaties (bluswater), vallen niet onder de werking van het besluit. Uit praktische overwegingen is besloten om ook lozing van hemelwater, drinkwater en reinigingswater van voertuigen op landbouwbedrijven buiten de werkingssfeer van het besluit te laten.

Grondwaterwet

De grondwaterwet vormt de landelijke regeling voor het doelmatig gebruik van grondwater. De grondwaterwet regelt het beheer van de hoeveelheid grondwater. Grondwateronttrekkingen door bedrijven en particulieren zijn, afhankelijk van de omvang en diepte, meldings-, registratie- of vergunningplichtig. Iedere provincie heeft hiervoor haar eigen beleid vastgesteld in het provinciale waterhuishoudingsplan en de daarbij behorende verordening (zie ook het beschrevene onder het kopje "Verordening waterhuishouding Noord-Brabant 2005")

Waterbeleid 21ste eeuw (2000) en Nationaal Beleidsakkoord Water

Om te voorkomen dat het klimaat tot wateroverlast leidt is het Waterbeleid voor de 21ste eeuw (WB21) ontwikkeld. Kern is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. Het waterbeleid voor de 21ste eeuw wordt ingevuld door nu maatregelen te nemen op de verwachte ontwikkelingen (anticiperen), door techniek en ruimte slim te combineren en door de drietrapsstrategie van vasthouden – bergen – afvoeren ((inundatie en waterberging). Als onderdeel van het nieuwe waterbeleid is begin 2002 de Watertoets ingevoerd. Dat is een bestuurlijk instrument waarmee ruimtelijke plannen (zoals het streek- en bestemmingsplan) worden getoetst op de mate waarin ze rekening houden met het uitgangspunt dat water voldoende ruimte moet krijgen. Daarmee is de toets de verbindende schakel tussen waterbeheer en ruimtelijke ordening. In paragraaf 4.4 wordt verder ingegaan op de Watertoets. In paragraaf 4.3 onder het kopje Waterbergingsgebieden wordt de situering van de onderhavige inrichting ten aanzien van inundatiegebieden en waterbergingsgebieden weergegeven.

Waterwet

Eind maart 2008 is een aangepast wetsvoorstel gepubliceerd. Het aangepaste wetsvoorstel is door de Tweede Kamer aangenomen met 9 amendementen en ligt nu ter behandeling bij de Eerste Kamer. Meer informatie over het traject van de Waterwet kunt u vinden onder het menu 'Wetsvoorstel en Kamerstukken'. Naar verwachting zullen de Waterwet, inclusief uitvoeringsregeling en invoeringswet, medio 2009 in werking treden.

Om het beheer van de toekomst zo goed mogelijk vorm te geven en uit te voeren, is van belang dat het huidige wettelijke instrumentarium wordt gestroomlijnd en gemoderniseerd. Daarbij staat integraal waterbeheer centraal. De Waterwet regelt straks het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

De Waterwet vervangt de bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland:

- Wet op de waterhuishouding;
- Wet op de waterkering;
- Grondwaterwet;
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- Wet verontreiniging zeewater;
- Wet droogmakerijen en indijkingen (Wet van 14 juli 1904);
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (het zogenaamde 'natte gedeelte');
- Waterstaatswet 1900;
- Wrakkenwet (via invoeringswetgeving wordt ook deze mogelijk geïntegreerd).

Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies straks beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem. Een belangrijk gevolg van de Waterwet is dat de huidige vergunningstelsels uit de afzonderlijke waterbeheerwetten worden gebundeld: zes vergunningen uit de bestaande 'waterbeheerwetten' gaan op in één watervergunning.

4.3 Provinciaal beleid

Provinciale milieuverordening

Ingevolge artikel 1.2 van de Wet milieubeheer bestaat voor de provincies de verplichting een verordening ter bescherming van het milieu vast te stellen. Op 1 januari 2005 is huidige de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant, afgekort tot PMV, in werking getreden. De PMV is op 1 juli 2006 en 1 januari 2008 gewijzigd. De provinciale milieuverordening creëert de mogelijkheid om op provinciaal niveau een integraal stelsel van milieuregels te realiseren. In de provinciale milieuverordening zijn o.a. regels opgenomen voor:

- de verwijdering van bepaalde categorieën afvalstoffen;
- de bescherming van de kwaliteit van het grondwater in aangewezen gebieden met het oog op drinkwaterwinning (grondwaterbeschermingsgebieden);
- het voorkomen of beperken van geluidshinder in aangewezen gebieden (stilte gebieden).

Streekplan Noord-Brabant 2002

Op 22 februari 2002 heeft het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant het "streekplan Noord-Brabant 2002" en het bijbehorende ontwikkelingsprogramma vastgesteld. In het streekplan worden de hoofdlijnen voor het ruimtelijke beleid in Brabant voor de komende tien jaar uiteengezet. Hoofddoel van het streekplan is zorgvuldiger ruimtegebruik. Dit betekent dat bij het ruimtelijk faciliteren van nieuwe ontwikkelingen meer aandacht moet worden geschonken aan ecologisch en sociaal- en culturele aspecten. In het streekplan wordt onderscheid gemaakt tussen de Groene Hoofdstructuur (GHS) en de Agrarische Hoofdstructuur (AHS). Het streekplan verdeelt vervolgens de GHS en AHS onder in 4 hoofdzones: GHS-natuur, GHS-landbouw, AHS-landschap en AHS-landbouw. De belangrijkste (potentiële) natuurwaarden en de daarmee verbonden landschapswaarden komen voor in de GHS-natuur, de GHS-landbouw en in de AHS-landschap.

De planologische bescherming van de natuur- en landschapswaarden in deze hoofdzones bestaat uit twee onderdelen:

- In de eerste plaats moeten de zones als zodanig worden beschermd tegen intensieve vormen van ruimtegebruik die in beginsel niet thuishoren in het buitengebied, met name verstedelijking. Dit noemen we de 'externe bescherming'.
- In de tweede plaats moeten de natuur- en landschapswaarden binnen de zones worden beschermd tegen ruimtelijke ingrepen die thuishoren of thuis kunnen horen in het buitengebied, zoals agrarische bebouwing. Dit noemen we de 'interne bescherming'.

Voor de interne bescherming is een genuanceerde benadering nodig. In het kader van de interne bescherming zijn derhalve 14 subzones onderscheiden in de GHS en in de AHS. De AHS omvat het gebied buiten de GHS en de bebouwde kernen en infrastructuur.

In de GHS-landbouw zijn landbouwgebieden en andere gebieden met bijzondere (potentiële) natuurwaarden ondergebracht. Hieronder vallen ook de beheersgebieden die zijn begrensd in het kader van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Uitbreiding van intensieve veehouderijen binnen de GHS is mogelijk binnen voorwaarden.

De handleiding "duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij"

In het streekplan Noord-Brabant 2002 staat vermeld dat uitbreiding in intensieve veehouderij op de betreffende locatie alleen mogelijk is op een duurzame locatie voor intensieve veehouderij. De handleiding "duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij" geeft een nadere invulling en verduidelijking van o.a. het in het Streekplan Noord-Brabant geformuleerde provinciaal beleid met betrekking tot duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij. De handleiding is eveneens bedoeld als ondersteuning voor de planvorming in het kader van de Revitalisering Landelijk Gebied (RLG), welke plannen worden vastgelegd in Reconstructieplannen en voor het ruimtelijk orderingsbeleid van gemeenten en voor het beoordelen door de provincie van initiatieven en plannen in het kader van de ruimtelijke ordening.

Een duurzame locatie voor de intensieve veehouderij betreft een bestaand agrarisch bouwblok met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieu-oogpunt (stank, ammoniak e.d.) als vanuit ruimtelijk oogpunt (natuur, landschap e.d.) verantwoord is het te laten groeien tot 2,5 hectare voor de intensieve veehouderij. Een locatie kan ook bij een kleiner oppervlak dan 2,5 hectare als duurzaam worden aangemerkt. De beoordeling is alleen gericht op de effecten (van)uit het agrarisch bouwblok. In de handleiding staan toetsingscriteria vermeld ten aanzien van de afweging naar een duurzame locatie. Deze toetsingscriteria zijn gericht op de ligging van de locatie binnen het streekplan. Daarnaast maken algemene toetsingscriteria (ongeacht de locatie) deel uit van de handleiding.

Gebiedsplan Brabantse Delta

In 2002 werd de Reconstructiewet aangenomen. Deze wet beoogt een verbetering van de omgevingskwaliteit en een versterking van de leefbaarheid en de sociale en economische structuur van het platteland. De wet is van kracht in gebieden met een mestoverschot: Oost- en Midden-Brabant. Voor de niet-reconstructiegebieden (rest van West-Brabant waaronder Etten-Leur) heeft de provincie uitgesproken een vergelijkbare aanpak te willen volgen. Dat wordt geen "reconstructie" genoemd maar "revitalisering landelijk gebied". Het niet-reconstructiegebied in West-Brabant is verdeeld in twee revitaliseringsgebieden: Wijde Biesbosch en Brabantse Delta. Etten-Leur behoort tot het revitaliseringsgebied Brabantse Delta. Het gebiedsplan Brabantse Delta is op 22 april 2005 vastgesteld¹³. Het Streekplan is het planologische toetsingskader. Het gebiedsplan kan het Streekplan niet overrulen. Maar in het gebiedsplan staan wel enkele zaken die vragen om nadere invulling en afstemming in relatie tot het Streekplan.

---

¹³ Op 18 maart 2004 heeft de gebiedscommissie Brabantse Delta een 1e concept vastgesteld. Dit 1e concept is door de partijen uit de gebiedscommissie uitgebreid geconsulteerd met hun achterbannen. Ook Gedeputeerde Staten hebben zich over dit 1e concept-plan gebogen. De reacties die hieruit naar voren zijn gekomen zijn vervolgens door de gebiedscommissie gewogen en verwerkt in een 2e concept. Parallel aan deze consultatieronde is een onafhankelijke effectbepaling uitgevoerd. Hierin is gekeken naar de effecten van het gebiedsplan op water, bodem en natuur en (meer op hoofdlijnen) naar de effecten op landschap en cultuurhistorie en milieu. De aanbevelingen en conclusies hiervan zijn ook in het 2e concept verwerkt. Uiteindelijk heeft de gebiedscommissie op 23 september 2004 het 2e concept vastgesteld. Na vaststelling heeft de gebiedscommissie het 2e concept-gebiedsplan aan GS aangeboden. Zij hebben het plan vrijwel overeenkomstig op 28 september 2004 als ontwerpplan vastgesteld en vervolgens volgens de wettelijke voorschriften voor iedereen in november 2004 ter visie gelegd. Op het ontwerp zijn 103 bedenkingen binnengekomen. Door 13 indieners is op de hoorzitting van 13 december 2004 met leden van onze Staten een toelichting gegeven op de ingebrachte bedenkingen. Mede naar aanleiding van de bedenkingen is het ontwerpgebiedsplan op de nodige punten aangevuld en aangepast. Deze wijzigingen zijn verwerkt in het op 22 april vastgestelde gebiedsplan.

De revitalisering is gericht op het verbeteren van de sociale en economische vitaliteit en de omgevingskwaliteit van de Brabantse Delta. De revitaliseringsdoelen op het gebied van de *sociale en economische vitaliteit* van het platteland liggen op de volgende punten:

- een verduurzaming en versteviging van de landbouw door verbreding, vernieuwing, kwaliteit en robuustheid in de ruimtelijke structuur van de landbouw;
- de versterking van de sociale en economische structuur in het landelijk gebied waaronder ontwikkeling van recreatie en toerisme, versterking van het midden- en kleinbedrijf door ontwikkelingsruimte te bieden en het innovatieve vermogen te stimuleren;
- en het verbeteren van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van het landelijk en stedelijk gebied.

De revitaliseringsdoelen voor de *omgevingskwaliteit* van het landelijk gebied betreffen water en bodem, milieu, natuur en landschap.

De revitalisering draagt bij aan:

- een verbetering van het watersysteem, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin;
- de afname van stankhinder en milieuvervuiling in woon- en natuurgebieden;
- behoud, herstel en ontwikkeling van natuur-, landschaps-, cultuurhistorische en archeologische waarden.

De realisering van de hierboven omschreven doelen op het gebied van sociale en economische vitaliteit en omgevingskwaliteit zal sterk in samenhang (in ruimte en/of tijd) moeten gebeuren om integraliteit te kunnen garanderen.

Intensieve veehouderij

In het gebiedsplan zijn gebieden aangewezen als extensiveringsgebieden intensieve veehouderij. Specifiek in de extensiveringsgebieden intensieve veehouderij is voor extra uitbreidingsmogelijkheden geen ruimte. Om toch te kunnen blijven ontwikkelen wordt een verplaatsing naar een duurzame locatie gestimuleerd. Een duurzame locatie is volgens het Streekplan 2002 een bestaand agrarisch bouwblok dat vanuit ruimtelijk oogpunt (natuur, landschap e.d.) verantwoord is om het te laten groeien tot een bouwblok van maximaal 2,5 ha voor een intensieve veehouderij. De gemeenten bezien waar een te verplaatsen ondernemer zich kan vestigen op een duurzame locatie in de gemeente op basis van het beleidskader zoals verwoord in onze provinciale notitie Duurzame locaties en projectlocaties en werken hier planologisch aan mee.

Cultuurhistorische waardenkaart (CWK)

De provincie Noord-Brabant heeft in september 2006 de cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) vastgesteld. Op deze kaart zijn cultuurhistorische waarden van boven lokaal belang aangegeven. Deze kaart kan een instrument zijn om bij ontwikkelingen de cultuurhistorische waarden te behouden en wordt door de provincie onder andere als beleidskader gebruikt. De Belvédèregebieden zijn geselecteerd op basis van archeologische, historisch-bouwkundige en historisch-geografische kenmerken. Selectiecriteria waren: zeldzaamheid, gaafheid en representativiteit. De selectie vond plaats in nauwe afstemming tussen Rijk en provincies. Cultuurhistorisch waardevolle elementen, ensembles en deelgebieden in 17 Belvédèregebieden zijn in de Nota Belvédère voorzien van een groene contour. Deze contour biedt een hoge mate van bescherming voor de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Voor het landelijke gebied zonder groene contour zijn provincies gevraagd om ontwikkelingsgerichte landschapsstrategieën op te stellen, met als doel de kernkwaliteiten van deze gebieden te benutten en te versterken. Tot deze kernkwaliteiten behoort ook de culturele diversiteit. De Belvédèregebieden zijn opgenomen in de Cultuurhistorische Waardenkaart. De Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) heeft de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van Nederland samengesteld. De IKAW is eveneens opgenomen in de Cultuurhistorische Waardenkaart.

Ecologische Hoofdstructuur

In april 2002 heeft Provinciale Staten van de provincie Brabant een beleidsnota vastgesteld om de bestaande natuur te beschermen en nieuwe natuur te ontwikkelen. Hierin is tevens de ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur opgenomen. College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant heeft in februari 2006 een "Besluit tot vaststelling van de Ecologische Hoofdstructuur voor de Wet ammoniak en veehouderij" genomen.

Aanwijzingsbesluit zeer kwetsbare gebieden Wet ammoniak en veehouderij

Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant hebben op 11 maart 2008 een ontwerpbesluit 'Aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij' genomen. De ontwerp-kaart heeft ter inzage gelegen van 18 maart tot en met 28 april 2008. Op deze kaart worden de zeer kwetsbare gebieden aangegeven met daaromheen een zone van 250 meter. Aanleiding voor het besluit is de wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij op 1 mei 2007. Op 3 oktober 2008 hebben GS een definitief besluit genomen aangaande de vaststelling van de zeer kwetsbare gebieden. Vervolgens moet het Ministerie van LNV nog goedkeuring verlenen (naar verwachting eind 2008).

Verordening waterhuishouding Noord-Brabant 2005

Deze verordening is vastgesteld op 1 februari 2005 en bevat onder andere regels met betrekking tot grondwateronttrekkingen en oppervlaktewaterbeheer. Hierin zijn onder andere beschermde gebieden waterhuishouding aangewezen (hoofdzakelijk GHS-natuur) en attentiegebieden (natte natuurparels en een zone van 500 meter daaromheen). Het beleid in deze gebieden is gericht op het verbeteren van de condities voor de natuur in de natte natuurparels en externe bescherming voor ingrepen die een ongewenste beïnvloeding van deze natuurwaarden kunnen hebben. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en de beschermingszone er om heen. In dit gebied mogen geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. In de kleigebieden is een beschermingszone van 500 meter veelal te ruim. De waterschappen hebben deze zones daarom, op verzoek van en in overleg met de provincie, nader begrensd. De zones zijn op perceelsniveau begrensd en hebben de status van planologische doorwerking. Voor onttrekkingen met een pompcapaciteit van meer dan 10 m³ per uur is een vergunning Grondwaterwet vereist. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant zijn bevoegd gezag. Vooroverleg met de provincie is noodzakelijk.

Waterbergingsgebieden

De waterbergingsgebieden zijn onder te verdelen in bestaande inundatiegebieden, in te richten waterbergingsgebieden en voorlopige reserveringsgebieden 2050/2016.

- *Inundatiegebieden*: Bestaande inundatiegebieden zijn gebieden die bij overvloedige neerslag in de bestaande situatie onder water zullen staan. Hier worden kapitaalintensieve ontwikkelingen tegengegaan. Deze gebieden zijn op perceelsniveau begrensd.
- *In te richten waterbergingsgebieden*: Voor in te richten waterbergingsgebieden hebben waterschappen concrete plannen om ze binnen de 1ste planperiode als waterbergingsgebied te realiseren. Daarbij gaat het om maatregelen waardoor het gebied geschikt wordt om tijdens overvloedige neerslag tijdelijk water te bergen en waardoor nieuwe kapitaalintensieve ontwikkelingen tegen worden gegaan. Deze locaties zijn concreet en op perceelsniveau begrensd.
- *Voorlopige reserveringsgebieden 2050/2016*: Dit zijn zoekgebieden waar waterberging gerealiseerd zou kunnen worden na de planperiode. Kapitaalintensieve ontwikkelingen zoals projectlocaties voor intensieve veehouderij zijn alleen mogelijk als uit een watertoets blijkt dat hierdoor de geschiktheid van het zoekgebied niet verloren gaat en de investering vanuit oogpunt van veiligheid en schaderisico's verantwoord is. Bestaande bedrijven houden hun normale ontwikkelingsmogelijkheden. Waterschap Brabantse Delta hanteert een periode tot 2016 in plaats van 2050. Dit werkt planologisch door naar het streekplan.

4.4 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan Landelijk gebied

De onderhavige inrichting is gelegen binnen het ter plaatse vigerende bestemmingsplan buitengebied. De onderhavige inrichting is gelegen op het bouwperceel met de bestemming "Agrarisch gebied". De nieuwe bebouwing en activiteiten passen niet binnen het huidige bouwblok. Om de voorgenomen activiteit gestalte te kunnen geven zal het bestemmingsplan worden gewijzigd.

Verordening Wet geurhinder en veehouderij

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden. Deze wet bevat standaardnormen voor de geurbelasting van veehouderijen op gevoelige objecten. De wet biedt daarnaast de mogelijkheid om van deze standaardnormen af te wijken (binnen een bepaalde bandbreedte), maar deze andere normen moeten dan wel in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd. De gemeente Etten-Leur heeft er vooralsnog voor gekozen om geen aparte verordening op te stellen en daarmee aan te sluiten bij de normen zoals deze wettelijk zijn vastgelegd.

Welstandsnota Etten-Leur

Met ingang van 1 januari 2003 is de nieuwe woningwet van kracht. Deze wet vormt de juridische basis waarbinnen bouwaanvragen worden behandeld. Evenals in de oude wet is in de nieuwe Woningwet vastgelegd dat bouwaanvragen ook moeten worden getoetst aan redelijke eisen van de welstand. Op 17 mei 2004 is de Welstandsnota van de gemeente Etten-Leur vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin staan criteria opgenomen over de toetsing van bouwplannen door de welstandscommissie.

4.5 Waterschap

Keur Waterschap Brabantse Delta

Het waterschap moet er voor zorgen dat er voldoende oppervlaktewater is en dat dit water een goede kwaliteit heeft. Om deze taak goed uit te voeren, zijn wettelijke regels nodig, ook op en langs het water. Deze regels staan in de zogenaamde Keur van het waterschap en gelden voor iedereen die woont of werkt binnen het gebied van Waterschap. Het Waterschap Brabantse Delta heeft haar keur vastgesteld in 29 juni 2005. In de keur staan geboden en verboden. Als een activiteit geen nadelige gevolgen voor de waterhuishouding oplevert en past binnen het beleid van het waterschap, is het mogelijk ontheffing te krijgen van één of meerdere verboden uit de Keur. De voorgenomen activiteit zal voldoen aan de regels van de keur.

Watertoets

Met de watertoets wordt beoogd dat bij de (her)inrichting van de ruimte rekening wordt gehouden met de randvoorwaarden die het watersysteem stelt. Daarbij valt te denken aan voldoende ruimte voor water (berging, infiltratie, aan- en afvoer), voldoende aandacht voor effecten op de waterkwaliteit en het garanderen van de veiligheid (overstroming, wateroverlast), maar ook aan het ontwikkelen van natte natuur en het tegengaan van verdroging. Met de watertoets kunnen de negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen op het watersysteem niet meer achteraf als een verrassing naar voren komen. De watertoets is vanaf november 2003 wettelijk verplicht voor streekplannen, streekplanuitwerkingen, regionale en gemeentelijke structuurplannen, bestemmingsplannen. In het Besluit Ruimtelijke Ordening (BRO) is aangegeven dat in de toelichting bij genoemde plannen en besluiten een waterparagraaf moet zijn opgenomen. Bij de wijzigingsprocedure van het bestemmingsplan zal rekening worden gehouden met de watertoets.

5 Huidige situatie en autonome groei

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling op zowel bedrijfsniveau als van de omgeving beschreven. Onder de autonome ontwikkelingen wordt verstaan de toekomstige ontwikkeling van het milieu, als noch de voorgenomen activiteit noch één van de alternatieven wordt gerealiseerd.

De bestaande toestand van het milieu wordt beschreven aan de hand van de biotische aspecten natuur en landschap en de abiotische aspecten ammoniak, geur, bodem en water, geluid, stof en energie. De beschrijving van de bestaande milieutoestand en de autonome ontwikkelingen dient als referentiekader voor de beoordeling van de te verwachten milieueffecten bij realisatie van de voorgenomen activiteit of een alternatief hiervoor.

5.2 Milieuvergunning

Voor de inrichting aan Bankenstraat 61 is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer¹⁴. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer. Voor deze vergunningssituatie zijn alle bouwvergunningen verleend waardoor de milieuvergunning in werking is getreden. Stal 1 is opgericht en in werking. Stal 2 wordt tijdens het schrijven van voorliggend MER gebouwd. Deze bouw is inmiddels in een vergevorderd stadium. Tijdens de aanvraag milieuvergunning, waaraan voorliggend MER ten grondslag ligt, zal ook stal 2 opgericht en in werking zijn gebracht. In tabel 5.1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH₃) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ou_E/s) weergegeven horende bij deze rechtsgeldige vergunningsituatie.

Tabel 5.1. verleende vergunning

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geuremissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

IPPC-richtlijn en BBT

In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting. Voor de bepaling van de BBT moeten, rekening houdend met voorzienbare kosten en baten van maatregelen en met het voorzorg- en preventiebeginsel, de overwegingen worden betrokken zoals weergegeven onder artikel 5a.1, lid onder a. tot en met k. van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb).

¹⁴.Tegen dit besluit hebben appellanten bij brief van 6 februari 2006, bij de Raad van State ingekomen op 13 februari 2006, beroep ingesteld. De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 10 oktober 2006. Bij uitspraak van 13 december 2006 is het ingestelde beroep ongegrond verklaard waardoor deze vergunning onherroepelijk is geworden.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Ingevolge artikel 8.8, lid 1 onder b. van de Wet milieubeheer moeten de gevolgen voor het milieu die een inrichting kan veroorzaken, mede gezien de geografische ligging worden bezien. Deze afweging is gemaakt in het "Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij" (Besluit van 8 december 2005 houdende regels ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen, Staatsblad 675, 2005). Dit besluit is op 28 december 2005 in de Staatscourant gepubliceerd (nummer 675) en is bij koninklijk besluit van 20 maart 2008 (Staatsblad 2008 93) op 1 april 2008 in werking getreden. In dit besluit zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. In Tabel 3 zijn de ammoniakemissiefactoren van de aangevraagde huisvesting in de onderscheidenlijke stallen en de betreffende maximale emissiefactoren voor de betreffende diercategorieën aangegeven.

Tabel 5.2. huisvestingssystemen aangevraagde situatie.

Stal	Diersoort / stalsysteem	Maximale emissiefactor	Emissiefactor
1	Vleesvarkens, spoelgoten	1,4	1,2
2	Vleesvarkens, chemische luchtwasser 95%	1,4	1,2

Emissiefactor op basis van bijlage 1 van de Rav en maximale emissiewaarde op basis van bijlage 1 van het Besluit huisvesting.

Uit de bovenstaande tabel volgt dat de stalsystemen in de stallen 1 en 2 voldoen aan de maximale emissiewaarde.

BREF-document voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden zijn de documenten aangewezen, waarmee het bevoegd gezag bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet houden. Hierin is onder andere het BREF-document opgenomen dat in juli 2003 is vastgesteld voor de intensieve veehouderij. Hierin zijn ondermeer diverse emissie-arme stalsystemen aangegeven, die als best beschikbare (stal)technieken (BBT) kunnen worden aangemerkt. Op 30 juli 2007 is de officiële Oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen gepubliceerd. In de oplegnotitie staat wanneer stallen BBT zijn. Deze oplegnotitie is bedoeld om de vergunningverlener te ondersteunen bij de toepassing van de BREF. Hierin worden het toepassingsgebied (reikwijdte en inhoud) van de BREF en de relatie tussen de BREF en de relevante Nederlandse regelgeving beschreven. De oplegnotitie moet in samenhang met de BREF worden gelezen. De oplegnotitie is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten zodat bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden.

De aangevraagde chemische luchtwassers is in de BREF-document voor intensieve veehouderijen niet aangewezen als BBT. Dit om reden van het hogere verbruik van energie en grondstoffen (zwavelzuur) en dientengevolge het ontstaan van spuiwater. Door toepassing van de stand der techniek en een zorgvuldig beheer van de luchtwasser wordt het energieverbruik beperkt. Het spuiwater bevat sulfaten die (elders) als meststof voor de land- en tuinbouw kunnen worden aangewend. Daarentegen worden (rest)emissies van ammoniak, stof en geur aanzienlijk verminderd. Onder deze omstandigheden moet ook het gebruik van een chemische luchtwasser als BBT worden beschouwd.

Volgens het BREF document is het spoelgotensysteem (door het ontstaan van een geurpiek) niet BBT. Voor een bestaand huisvestingsysteem wordt dit stalsysteem echter wel aangemerkt als BBT. Bij het spoelen treedt een piek in de geuremissie op. Voor vleesvarkens is het effect van de geurpiek verwerkt in de geuremissiefactor van de Regeling geurhinder en veehouderij. Er is bij stal 1 sprake van een bestaand huisvestingsysteem en moet daarmee volgens de BREF worden aangemerkt als BBT. Volgens de oplegnotitie zijn huisvestingsystemen met een emissiefactor kleiner dan of gelijk aan de maximale emissiewaarden van bijlage 1 van het Besluit huisvesting BBT (Bestaande Groen Labelsystemen of 'proefstallen' vergund vóór 8 mei 2002 (zie artikel 2, lid 2 en lid 3, van het Besluit huisvesting) zijn BBT tot het huisvestingsysteem om technische of economische redenen wordt vervangen). Dit geldt bij zowel bij bestaande als bij nieuwe huisvestingsystemen. De stalsystemen in de stallen 1 en 2 voldoen gezien het voorgaande aan BBT.

Autonome ontwikkeling

De IPPC-richtlijn verplicht de lidstaten van de Europese Unie om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). Per oktober 2007 moeten bestaande IPPC-bedrijven voldoen aan de verplichtingen van de richtlijn. In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting (ook niet-IPPC bedrijven). De voorgaande bepalingen zullen leiden tot een reductie van de emissies naar bodem, water en lucht. Dit kan worden beschouwd als een autonome ontwikkeling.

Een belangrijke ontwikkeling op gebied van wetgeving vormt het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting). Met het Besluit huisvesting zal invullingen worden gegeven aan een generiek emissiebeleid voor heel Nederland. Het Besluit Huisvesting bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingsystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Uit het Alterra-rapport (2007)¹⁵ blijkt dat onder andere de toepassing van het generieke emissiebeleid zal leiden tot een afname van de door deze bedrijven veroorzaakte stikstofbelasting op de natuurgebieden (als gevolg van toepassen emissiearme technieken). Dit kan worden beschouwd als een autonome ontwikkeling.

5.3 Revalitsering landelijk gebied

Reconstructieplan

De beoogde activiteit is niet gelegen in een concentratiegebied (zie figuur 5.1). Derhalve is de Reconstructiewet concentratiegebieden niet van toepassing. Voor het betreffende gebied is dan ook geen reconstructieplan vastgesteld. Het bedrijf is gelegen binnen het gebiedsplan Brabantse Delta. Uit figuur 5.2 is op te maken dat de onderhavige inrichting niet is gelegen binnen een extensiveringsgebied intensieve veehouderij. Uitbreiding is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daartegen niet verzetten. De ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke functies verzetten zich over het algemeen niet tegen een uitbreiding wanneer er sprake is van uit ammoniak- en stankoopunt duurzame locaties, omdat zich in gebieden met weinig andere conflicterende functies immers meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij voordoen.

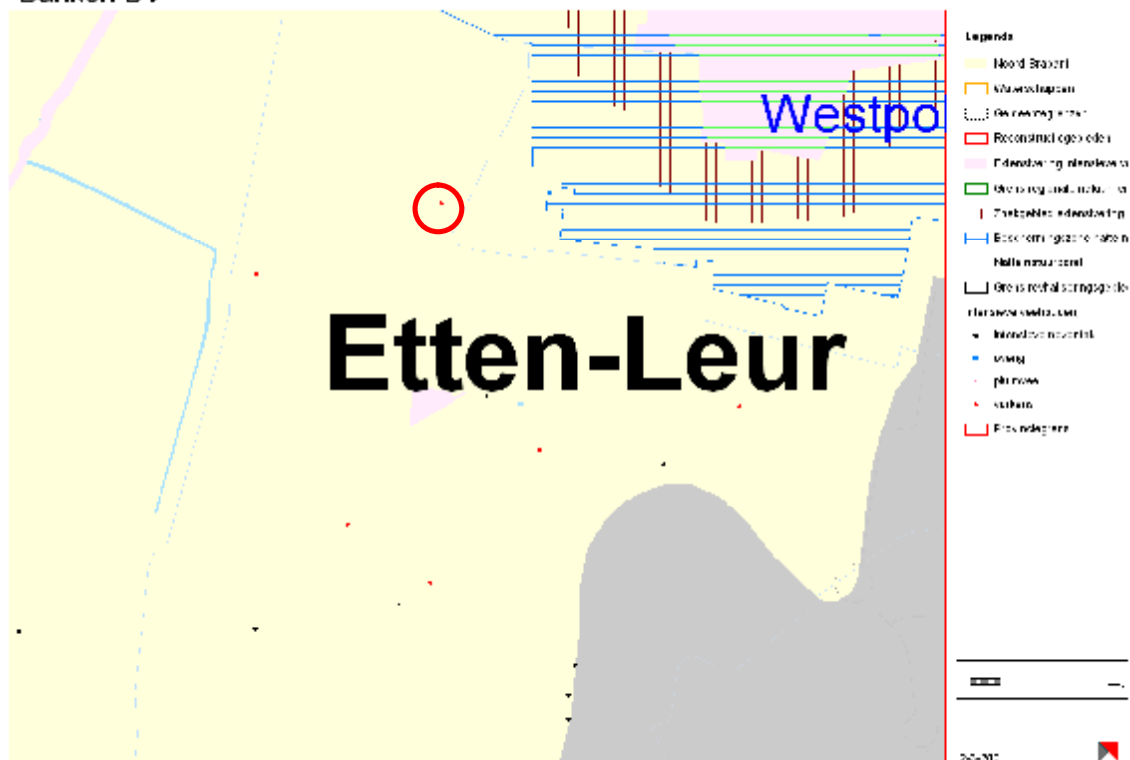
¹⁵ Alterra, 'Aanvullend onderzoek naar de effecten van de ammoniakdepositie op 5 habitatgebieden ten behoeve van het interim-toetsingskader Natura 2000 en ammoniak', 2007)

De locatie waar de onderhavige inrichting is gelegen kan worden aangemerkt als duurzaam. In hoofdstuk 11 wordt nader ingegaan op de beschouwing duurzame locatie.

Figuur 5.1. Ligging binnen reconstructiegebied

Gebiedsplan Brabantse Delta Banken BV

Figuur 5.2. Ligging binnen Brabantse Delta

Autonome ontwikkeling

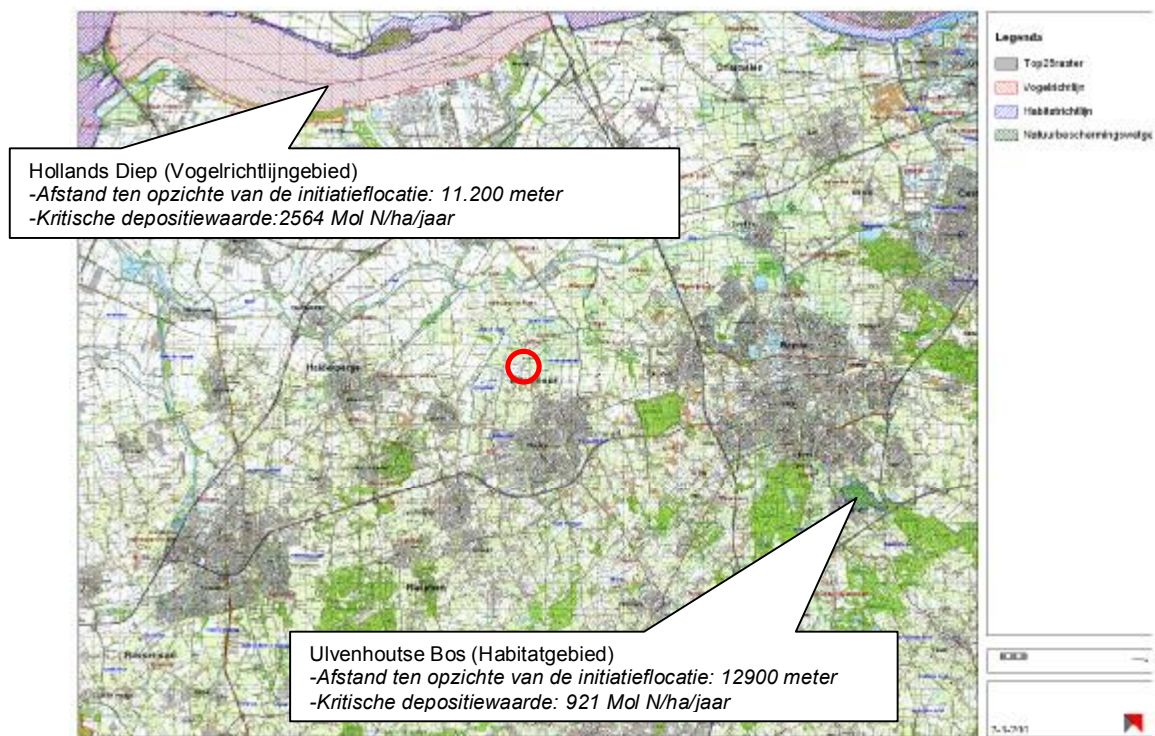
De intensieve veehouderij heeft het afgelopen decennium woelige tijden doorgemaakt. Diverse crises zijn op de sector afgekomen: de mestproblematiek, dierziekten en productveiligheid zijn items die steeds terugkeren. Bovendien staat de concurrentiepositie van de sector onder druk. Sinds 1990 is in Nederland bijna de helft van het aantal bedrijven gestopt. In 2002 was de productieomvang van de varkenshouderij in Nederland terug op het niveau van 1980. Algemeen leeft de verwachting dat de sector zich zal stabiliseren rond het huidige niveau. Dat betekent een krimp in de productieomvang van ongeveer 20% ten opzichte van 1999. Daarnaast wordt verwacht dat het aantal bedrijven nog (fors) zal teruglopen. De varkensproductie vindt dus plaats op steeds minder, maar steeds grotere bedrijven. Het aantal locaties met varkensbedrijven neemt zodoende (sterk) af, een ontwikkeling die wordt versterkt door het samenvoegen van meerdere locaties van één bedrijf (zogenaamde dislocaties) tot één bedrijfslocatie, meestal vanuit bedrijfstechnisch of – economisch perspectief. Verwacht wordt dat van de ruim 2500 huidige locaties er over 12 jaar ongeveer 400 over zullen zijn, waar sprake is van een volwaardig toekomstgericht en gespecialiseerd intensieve veehouderijbedrijf. Tijdens de looptijd van de revalidatie van het landelijk gebied wordt een forse autonome, marktgestuurde concentratie van de productiecapaciteit in de varkenshouderij verwacht. Die concentratie zal bovendien vaak plaatsvinden op locaties die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt de meeste toekomstmogelijkheden bieden en weinig belemmeringen vanuit andere functies met zich mee zullen brengen. Dit zijn vanuit ammoniak- en stankoogpunt ook vaak duurzame locaties, omdat zich in gebieden met weinig andere conflicterende functies immers meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij voordoen.

5.4 Natuur & Landschap

In deze paragraaf wordt ingegaan op de gevoelige natuurgebieden welke zijn gelegen in de omgeving van de inrichting. In de navolgende subparagrafen wordt nader inzicht gegeven in de begrenzing, status, afstanden, kritische depositie (indien bekend), gebiedsopbouw (indien bekend) en instandhoudingsdoelstellingen (indien bekend) van de gebieden.

5.4.1 Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000)

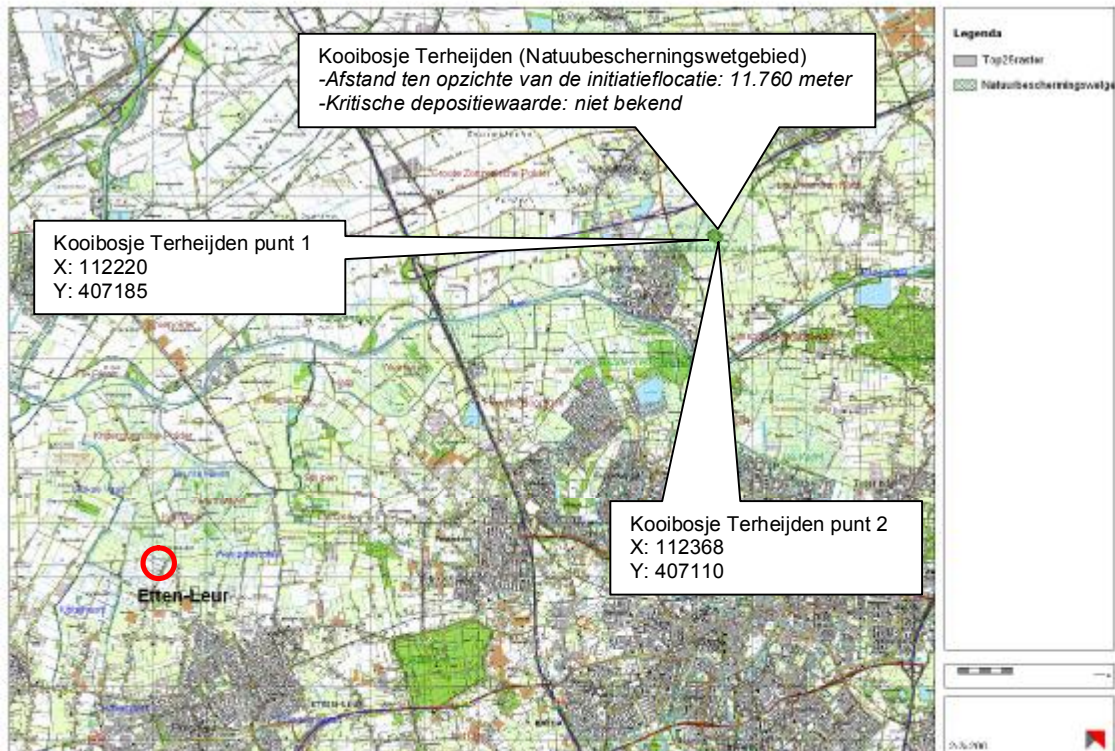
In de omgeving van de onderhavige inrichting zijn verschillende Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) gelegen. De situering van deze gebieden ten opzichte van de bestaande inrichting, de status van deze gebieden en de kritische depositiewaarde is in figuur 5.3 weergegeven. Voor een beschrijving van de gebieden, de instandhoudingsdoelstellingen en diens gevoeligheid wordt verwezen naar bijlage 3. In deze bijlage is eveneens van ieder gebied afzonderlijk een kaart opgenomen met hierop aangegeven een aantal toetsingspunten. Deze toetsingspunten zijn als invoergegevens gebruikt bij de bepaling van de ammoniakdepositie (Agrostacks berekeningen).

Figuur 5.3. Situering Natura 2000-gebieden

5.4.2 Natuurbeschermingsgebieden (Natura 2000)

In de omgeving van de onderhavige inrichting ligt het Natuurbeschermingsgebied (Natura 2000-gebieden) Kooibosje Terheijden¹⁶. De situering van dit gebied ten opzichte van de bestaande inrichting is in figuur 5.4 weergegeven. Op deze figuur zijn eveneens aan aantal toetsingspunten opgenomen. Deze toetsingspunten zijn als invoergegevens gebruikt bij de bepaling van de ammoniakdepositie (Aagro-stacks berekeningen).

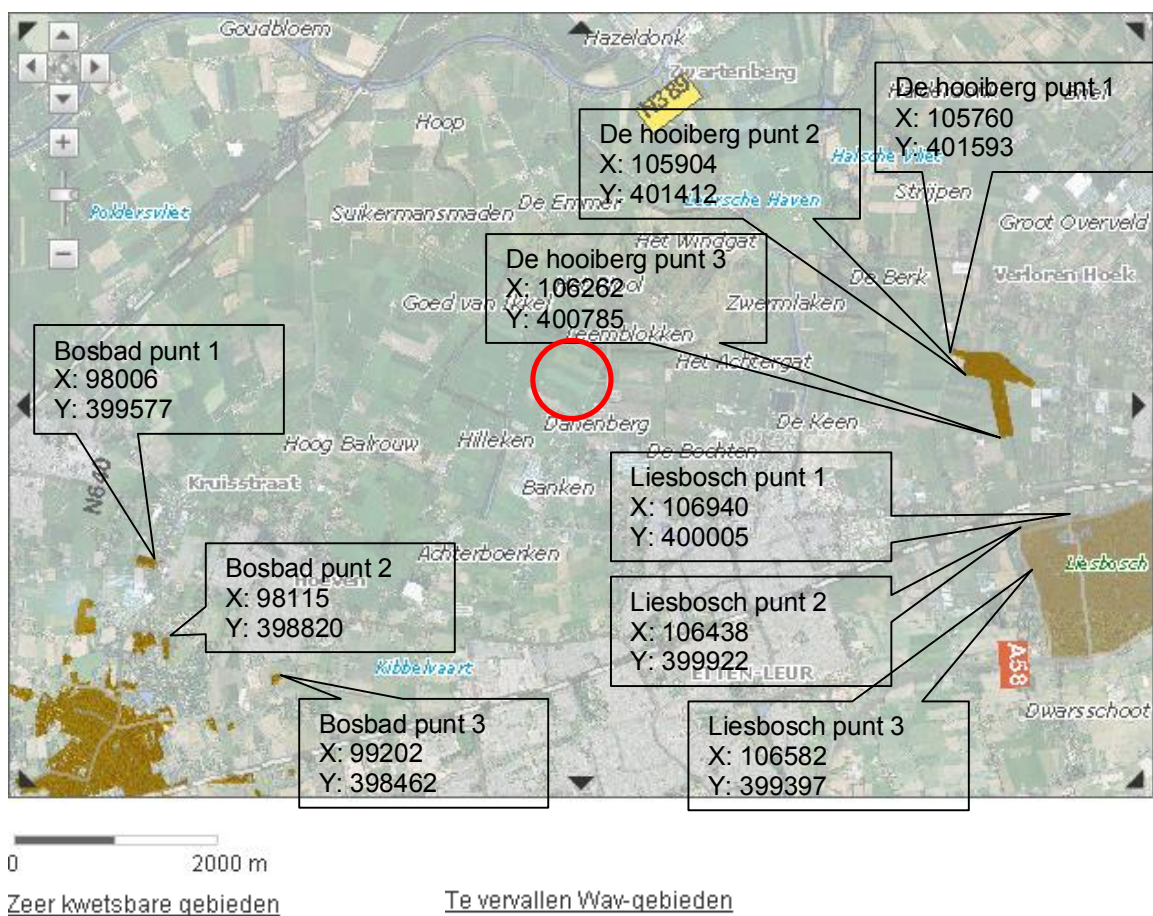

Figuur 5.4. Situering Natura 2000-gebieden

¹⁶ "Het C.R.M. reservaat "Kooibosje Terheijden" (4,5 ha) is gelegen ongeveer halverwege Breda en de Amer, op circa 1 kilometer ten noordoosten van de plaats, waaraan het zijn naam dankt. Het bestaat uit een voormalige eendenkooi. Vroeger lag deze kooi in een dras, moerassig gebied. Dit is echter als polderland in exploitatie gebracht, waartoe een zodanige verlaging van de grondwaterstand noodzakelijk was, dat het kooiwed, de centrale plas in de eendenkooi, doorviel. Dit is thans geheel begroeid; open water komt er niet meer voor. Het kooibos met een dichte ondergroei biedt broedgelegenheid aan verschillende vogelsoorten; vooral zangvogels broeden er in aanzienlijke aantallen. Bovendien vormt het bosje een belangrijke rust- en fourageerplaats voor tal van trekkende vogels. In een open polderlandschap is het bosje als restant van een voormalige eendenkooi een markant element.

5.4.3 (Zeer) kwetsbare natuurgebieden

In de omgeving van de onderhavige inrichting zijn drie (zeer) kwetsbare gebieden gelegen. Het betreft de gebieden De hooiberg, Bosbad en Liesbosch welke zijn gelegen op respectievelijk >3400 , >4500 en >4400 meter ten opzicht van de onderhavige inrichting. Géén van de bestaande dierenverblijven liggen in dan wel in een zone van 250 meter rondom deze gebieden. Voorts zijn de gebieden De hooiberg en Bospad niet aangemerkt als zeer kwetsbaar volgens het besluit tot aanwijzing van de “zeer kwetsbare gebieden. De in de omgeving van de onderhavige inrichting gelegen gevoelige gebieden welke zijn aangemerkt als (zeer) kwetsbaar zijn weergegeven in figuur 5.5. Tevens zijn in deze figuur een aantal toetsingspunten opgenomen die als invoergegeven gebruikt worden bij de bepaling van de ammoniakdepositie (Aagro-stacks berekeningen).

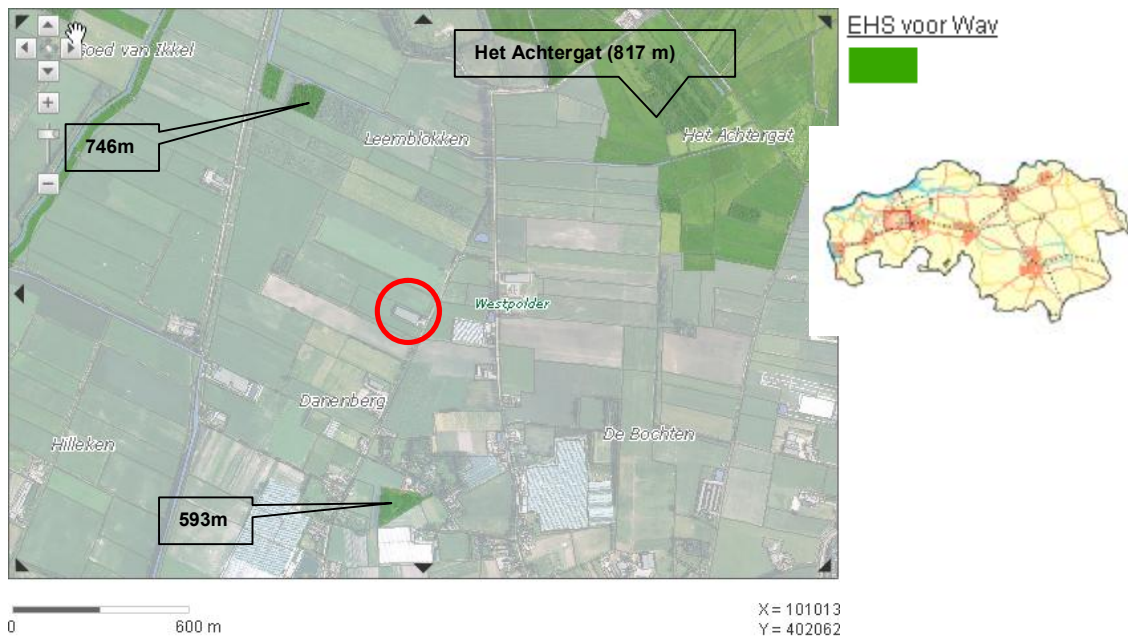

Figuur 5.5. Situering (zeer) kwetsbare natuurgebieden

5.4.4 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Uit figuur 5.6 blijkt dat de initiatieflocatie niet is gelegen binnen de Ecologische hoofdstructuur.

Figuur 5.6. Situering Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Autonome ontwikkeling

Voor Natura 2000-gebieden moeten instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en hoeveel geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied. Deze doelen zijn erg belangrijk omdat ze de bouwstenen vormen voor het beheer in een gebied, maar ook omdat zij het toetsingskader vormen voor de vergunningverlening. Plannen en projecten mogen niet plaatsvinden wanneer de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar zouden komen. De uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau komt tot stand bij de opstelling van beheerplannen. Deze plannen moeten worden opgesteld door het bevoegd gezag. De instandhoudingsdoelstellingen worden uitgewerkt in omvang (mate van doelbereik), ruimte (locatie van doelbereik in betreffend Natura 2000-gebied) en tijd (tempo van doelbereik). In het beheerplan wordt de ambitie voor de eerste planperiode bepaald: maatregelen en resultaten in de eerste zes jaar. De optelsom van de doeluitwerkingen op gebiedsniveau moet uiteindelijk overeenkomen met de instandhoudingsdoelstellingen op landelijk niveau. In de beheerplannen worden maatregelen opgenomen die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van soorten en habitattypen te realiseren en hun achteruitgang te voorkomen. Het gestelde in de toekomstige uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen en beheersplannen zal naar verwachting leiden tot een afname van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

De EHS is op nationaal niveau vastgelegd in de Nota Ruimte en betreft een netwerk van gebieden waar natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en diersoorten in geïsoleerde gebieden uitsterven.

De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. Veel van de Nederlandse Natura 2000-gebieden maken deel uit van deze EHS. Het ruimtelijke beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur is gericht op het instandhouden van de voor behoud, herstel en ontwikkeling wezenlijke kenmerken en waarden. Gemeenten, provincies en het Rijk hebben een belangrijke taak in het realiseren van de EHS en in het tegengaan van aantasting. De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn. Uitvoering hiervan kan worden beschouwd als een autonome ontwikkeling.

5.4.5 Provinciale milieuverordening (PMV)

Figuur 5.7 geeft de situering van de onderhavige locatie weer ten opzichte van grondwaterbeschermingsgebieden en stiltegebieden zoals gedefinieerd in de PMV. Hieruit blijkt dat de onderhavige locatie niet is gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied dan wel een stiltegebied.

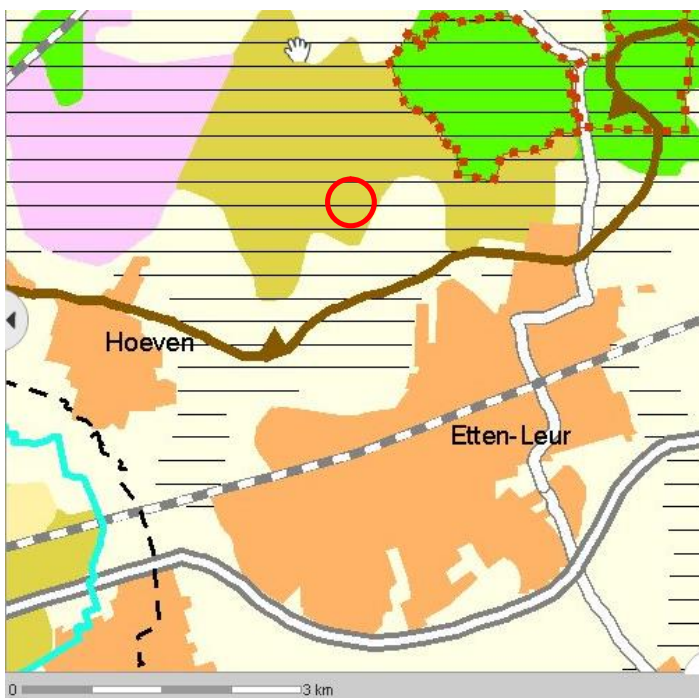
Figuur 5.7. Situering ten opzichte van grondwaterbeschermingsgebieden en stiltegebieden

5.4.6 Streekplan Noord-Brabant 2002

Uit de figuren 5.7a en 5.7b volgt dat de onderhavige locatie is gelegen in de GHS-Landbouw, subzone "leefgebied Stuweelvogels". Het leefgebied struweelvogels omvat landbouwgronden en andere gronden - met name defensie terreinen - waarop struweelvogels kunnen gedijen, zoals de roodborsttapuit en de geelgors. Deze vogels hebben wel rust en ruimte nodig, maar zijn minder gevoelig voor ruimtelijke ingrepen door de landbouw, de recreatie en andere in het buitengebied voorkomende functies dan de kwetsbare planten- en diersoorten. Binnen dit leefgebied mogen intensieve veehouderijen hun bouwblok uitbereiden tot maximaal 2,5 hectaren, mits er sprake is van een duurzame locatie. Voor de voorgenomen activiteit wordt het bouwblok vergroot tot 1 hectare. Voorts is er voor de onderhavige activiteit sprake van een duurzame locatie (zie het beschrevene in hoofdstuk 12"). De voorgenomen activiteit voldoet hiermee aan de in het streekplan gestelde voorwaarden.

Figuur 5.7a. Situering projectlocatie binnen het streekplan

Figuur 5.7b. Situering projectlocatie binnen het streekplan

5.5 Flora & Fauna

Door Econsultancy bv¹⁷ heeft is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving (Natura 2000) zijn beschermd. Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een literatuurstudie en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie. Het onderzoek is vastgelegd in een rapportage en is bijgevoegd in bijlage 4.

Uit het onderzoek blijkt dat wegens het ontbreken van bomen, struiken en bebouwing de onderzoekslocatie weinig tot geen broedgelegenheid voor vogels biedt. Ook akker- en weidevogels zijn op de locatie zelf niet te verwachten. De jonge houtwal ten zuiden van de onderzoekslocatie kan wel onderkomen bieden aan diverse broedvogels. De onderzoekslocatie zal naar verwachting geen deel uitmaken van het foerageergebied van eventueel in de omgeving verblijvende vleermuizen. Verder vormt de jonge houtwal ten zuiden van de locatie een potentiële vliegroute voor vleermuizen. Beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat, verblijfsindicaties en/of waarnemingen in de omgeving, niet te verwachten op de onderzoekslocatie.

Nader onderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen wordt niet noodzakelijk geacht. Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van beschermde soorten is niet noodzakelijk, vooropgesteld dat tijdens het broedseizoen betreding van de jonge houtwal wordt vermeden.

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling heeft geen invloed op de beperkte aanwezige beschermde planten- en dierensoorten in het plangebied, aangezien sprake is van bouwland.

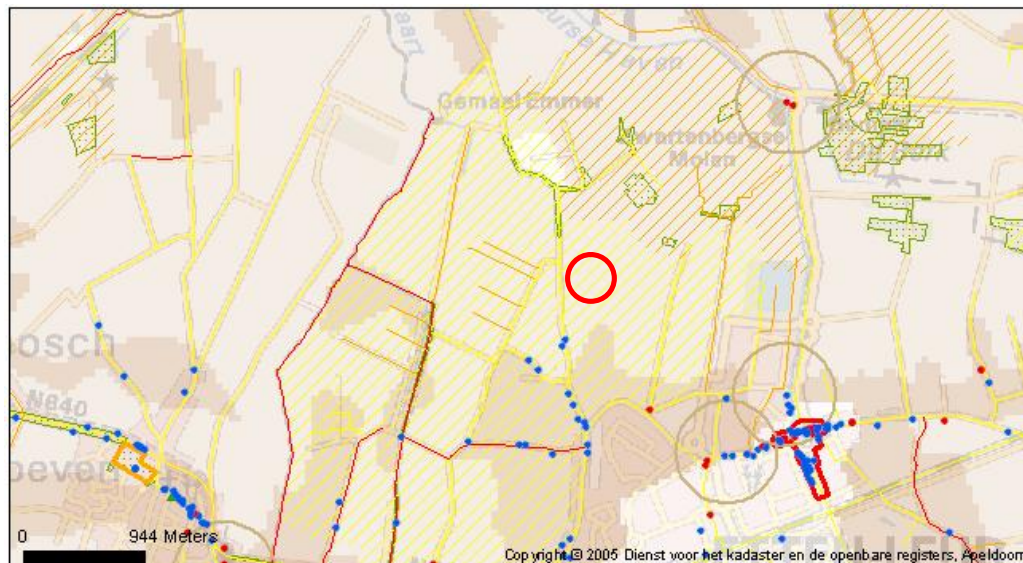
5.6 Cultuurhistorisch erfgoed

Uit figuur 5.8 blijkt dat de onderhavige locatie is gelegen in een gebied van redelijk hoge historische geografie. Historische geografie is de ruimtelijke neerslag van de aanpassingen die de mens in de loop der eeuwen heeft gedaan aan de natuurlijke omgeving. Voorbeelden zijn oude akkercomplexen (bolle akkers met esdekken), heidevelden, landgoederen, dijken en kaden, turfvaarten en de patronen van wegen en waterlopen. Selectie en waardering heeft plaatsgevonden op de ten noordwesten van Etten-Leur gelegen poldercomplex waarvan de ontsluiting via vaarten en wegen noord-zuid getraceerd is. Ten gevolge van schaalvergroting in de landbouw is de percelering grootschaliger geworden. De voormalige vaarten, de Kibbelvaart en de Laakse vaart lopen door het vlak. De voorgenomen activiteit heeft geen invloed op de karakteristieke eigenschappen waarvoor dit gebied is aangewezen.

---

¹⁷ Econsultancy bv is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde richtlijnen en protocollen

Voorts blijkt uit figuur 5.8 dat er geen aanleiding is te vermoeden dat er archeologische waarden op of nabij de onderhavige locatie aanwezig zijn. Er is daarmee op voorhand geen aanleiding archeologisch onderzoek plaats te vinden voorafgaande aan de onomkeerbare ingrepen in de bodem (bouwwerkzaamheden)¹⁸. Indien bij graafwerkzaamheden onverhoopt archeologische vondsten en/of sporen worden aangetroffen zullen deze, conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988, gewijzigd en aangevuld met de Wet op de Archeologische monumentenzorg 2007, bij het rijk en het Provinciaal Meldpunt Bodemvondsten, worden gemeld.

Legenda

Historische Bouwkunst

- MIP
- Rijksmonument

Historische Stedenbouw

- Rijksbeschermd stads/dorps-gezicht
- Zeer hoog
- Hoog
- Redelijk hoog

Historische Geografie (vlak)

- ▨ Zeer hoog
- ▨ Hoog
- ▨ Redelijk hoog

Historische Geografie (lijn)

- Zeer hoog
- Hoog
- Redelijk hoog

Historisch Groen

- ▲ Monumentale Bomen
- Historisch Groen

Historische Zichtrelaties

-
-
- ↔

Archeologische Monumenten

-

Indicatieve Archeologische Waarden

- Hoog of middelhoog
- Laag
- Geen gegevens

Topografie

Figuur 5.8. Cultuurhistorische waardenkaart

¹⁸ Voorts is door het Regiobureau Breda (intergemeentelijke samenwerking) een advies inzake de archeologische monumentenzorg opgesteld. Uit dit advies volgt dat geen noodzaak bestaat om, voor de ontwikkelingen in het plangebied, een archeologisch vooronderzoek te laten uitvoeren. Dit advies is aangehecht onder bijlage 24.

5.7 Beschrijving van relevante milieuaspecten

In deze paragraaf wordt de bestaande toestand van het milieu aan de hand van de abiotische milieuaspecten ammoniak, geur, bodem, water, geluid, luchtkwaliteit, energie en externe veiligheid nader uitgewerkt.

5.7.1 Ammoniak

Situering ten aanzien van zeer kwetsbare gebieden

De onderhavige inrichting is niet gelegen binnen een volgens de Wet ammoniak en veehouderij gedefinieerd zeer kwetsbaar gebied, dan wel binnen een zone van 250 meter hier omheen (zie figuur 5.5).

Achtergronddeposities en kritische depositiewaarden

In alle nabijgelegen Natura 2000-gebieden is sprake van een overbelaste situatie voor wat betreft stikstofdepositie (achtergrondconcentratie hoger dan de kritische depositiewaarde). Van de (zeer) kwetsbare gebieden is geen kritische depositie bekend. Wel blijkt dat de achtergronddepositie op deze gebieden erg hoog is. Zie tabel 5.3.

Tabel 5.3: Kritische depositiewaarden en achtergronddeposities kwetsbare gebieden

Natura 2000-gebied	Meest kritische depositiewaarde ¹⁹ (Mol N/ha/jaar)	Achtergronddepositie ²⁰ (Mol N/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos	921	2500-3000
Hollands Diep	2564	2000-2500
Kooibosje Terheijden	Niet bekend ²¹	2500-3000
Overige (zeer) kwetsbare gebieden	Meest kritische depositiewaarde (Mol N/ha/jaar)	Achtergronddepositie ²² (Mol N/ha/jaar)
Bosbad	Niet bekend	2000-2500
Hooiberg	Niet bekend	2500-3000
Liesbosch	Niet bekend	2500-3000

Ammoniakemissie

De inrichting heeft op dit moment een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van varkens zoals beschreven in paragraaf 2.2 en 5.2. Uit tabel 2.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 3412,8 kg NH₃ / jaar (zie ook overzicht bestaande situatie in bijlage 6).

¹⁹ Alterra rapport 1654, bijlage 3, Dobben en Van Hinsberg 2008

²⁰ Achtergronddepositie is bepaald aan de hand van de grootschalige concentratiekaart van het Milieu- en natuurplanbureau (MNP)

²¹ Het bedrijf ligt op ca 1915 meter van het Kooibosje Terheijden. Het Kooibosje Terheijden is op 26 juni 1973 aangewezen als beschermd natuurmonument vanwege haar belang voor broedvogels en als rust- en foerageerplaats voor trekkende vogels en vanwege het markante element in het omringende landschap. De vegetatie in het kooibosje is vooral van belang voor de zich daar ophoudende vogels. Deze vegetatie én het landschappelijke element (voormalige eendenkooi) dienen in stand te worden gehouden. Voor het gebied is geen kritische depositiewaarde vastgesteld.

²² Achtergronddepositie is bepaald aan de hand van de grootschalige concentratiekaart van het Milieu- en natuurplanbureau (MNP)

Ammoniakdepositie

In paragraaf 5.4 is reeds aangegeven welke gevoelige natuurgebieden, alsmede hun status, er in de nabijheid van de onderhavige inrichting zijn gelegen. In bijlage 13 is de depositie berekend die de rechtgeldige vergunningssituatie van de initiatieflocatie op deze gebieden met zich meebrengt. In tabel 5.4 zijn de resultaten weergegeven. In deze berekening zijn naast de Natura2000 gebieden²³ ook de (zeer) kwetsbare gebieden²⁴ meegenomen zoals gedefinieerd in de Wet ammoniak en veehouderij.

Tabel 5.4 ammoniakdepositie vergunde situatie

Naam	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie Mol /ha/jaar
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,22
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,23
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,23
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,22
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,21
Holland Diep, punt 1	100708	412308	0,37
Holland Diep, punt 2	95358	410469	0,30
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,28
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,14
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	0,46
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	0,45
Bosbad, punt 1	98006	399577	1,00
Bosbad, punt 2	98115	398820	1,19
Bosbad, punt 3	99202	398462	1,17
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	2,13
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	1,94
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	1,55
Liesbosch, punt 1	106940	400005	1,10
Liesbosch, punt 2	106438	399922	1,09
Liesbosch, punt 3	106582	399397	0,92

²³ Noodzakelijk om een uitspraak te kunnen doen of de voorgenomen activiteit al dan niet negatieve significante gevolgen met zich meebrengt voor deze gebieden en daarmee strijdig zou zijn met de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied.

²⁴ Ondanks dat deze gebieden hun beschermingsstatus ontlenen aan het gestelde in de Wet ammoniak en veehouderijen wordt in voorliggend MER eveneens gekeken naar de gevolgen van de ammoniakdepositie op deze gebieden. Dit inzicht is noodzakelijk in de afweging naar het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).

Zoals blijkt paragraaf 2.2 heeft de voorgenomen activiteit een toename in ammoniakemissie tot gevolg van 473,5 kg. Logischerwijs zal de depositie op de omliggende natuurgebieden daarmee ook toenemen. Zoals beschreven onder het kopje “Toetsingskader Natura 2000” van paragraaf 4.2 is het van groot belang dat er na de uitbreiding of nieuwvestiging sprake zal zijn van een gelijkblijvend of afnemend negatief effect op de voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen in de betreffende Natura 2000-gebieden.

Zoals beschreven in paragraaf 2.2 zijn de gemeente Etten-Leur en de initiatiefnemer overeengekomen om het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 op te heffen en de bedrijfslocatie aan de Bankenstraat 61 te vernieuwen en uit te breiden. De voorgenomen activiteit behelst dan ook het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 naar de locatie Bankenstraat 61²⁵. Deze verplaatsing maakt integraal deel uit van de voorgenomen activiteit. In lijn met de aanbevelingen in het rapport “Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000” wordt in de onderhavige situatie de toename in ammoniak op de relevante gevoelige natuurgebieden gecompenseerd door te salderen binnen het bedrijf met de ammoniakrechten van de milieuvergunning van locatie aan de Meeuwisdijk 9²⁶. In figuur 5.9 is de locatie van Meeuwisdijk 9 en Bankenstraat 61 weergegeven ten opzichte van de gevoelige Natuurgebieden. In tabel 5.5 is de vergunde situatie van de Meeuwisdijk 9 weergegeven.

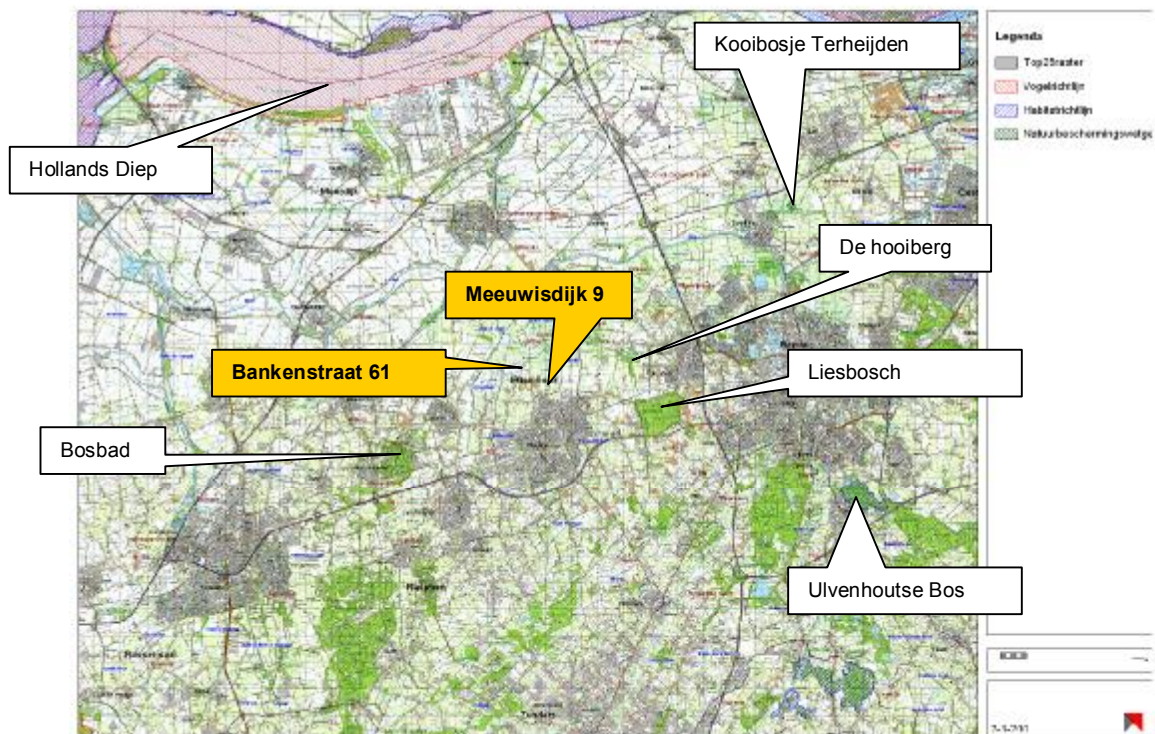
Tabel 5.5 vergunde situatie Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur

EP	Stal	Huisvesting-systeem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1		Kraamzeugen	d 1.2.18	130	8,3	1079	27,9	3627
A	1		G&D zeugen	d 1.3.14	185	4,2	777	18,7	3459,5
A	1		Opfokzeugen	d 3.4.1	20	2,5	50	23	460
A	1		Dekberen	d 2.5	2	5,5	11	18,7	37,4
B	5		Gespeende biggen	d 1.1.16.1	1584	0,6	950,4	7,8	12355,2
B	5		G&D zeugen	d 1.3.14	336	4,2	1411,2	18,7	6283,2
C	2	BWL 2001.22	Vleesvarkens	d 3.2.1.1	596	3	1788	23	13708
D	4	BWL 2001.22	Vleesvarkens	d 3.2.1.1	803	3	2409	23	18469
D	4	BB 98.10.065	Vleesvarkens	d 3.2.13.1	600	1,2	720	23	13800
							9195,6		72199,3

²⁵ De uitbreiding aan de Bankenstraat 61 heeft tot gevolg dat de volgens het bestemmingsplan en streekplan maximaal toelaatbare oppervlakte ten behoeve van Intensieve Veehouderij (IV), zijnde 5000 m², wordt overschreden. De gemeente Etten-Leur wil onder strikte voorwaarden medewerking verlenen aan een vergroting van het bedoelde oppervlakte. De belangrijkste voorwaarde in deze is de opheffing van het bedrijf aan Meeuwisdijk 9 (bedrijfsverplaatsing).

²⁶ Bij de toepassing hiervan is rekening gehouden met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State Raad van State (ABRvS) van 22 oktober 2008 (zaaknummer 200709052/1) (zie bijlage 11). Naar het oordeel van de Afdeling kan in dit geval niet worden uitgesloten dat er significante negatieve gevolgen zijn voor het habitatgebied zelf, afgezet tegen de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat de berekening van het college van GS van de provincie Brabant betrekking heeft op de *gemiddelde ammoniakdepositie* op het gehele gebied en dat daarmee, gezien de ligging van de inrichting ten opzichte van het habitatgebied, in dit geval niet uitgesloten is dat op bepaalde plaatsen in het habitatgebied de ammoniakdepositie toeneemt. Het college heeft niet onderzocht wat enerzijds de gevolgen zijn van de toename van de ammoniakdepositie afkomstig van de bij het bestreden besluit. Uit onderzoek is gebleken dat gerekend is met het door de provincie Brabant in het verleden gehanteerde DIAS-model. In de verweerstukken is genoemd dat is uitgegaan van de gemiddelde ammoniakdepositie. De ABRvS is derhalve niet overtuigd geweest dat kon worden uitgesloten dat op bepaalde punten van het betreffende gebied een toename van depositie zou kunnen plaatsvinden welke gecompenseerd zou kunnen worden door een afname op het gebied elders (In bijlage 12 is de salderingsmethodiek van de betreffende uitspraak opgenomen. Onder D van deze bijlage wordt de conclusie getrokken van de salderingsberekening. In deze conclusie wordt verwezen naar tabel 3 waarin gesproken wordt van gemiddelde depositie). Bij de salderingsmethodiek in voorliggende MER zal *niet* worden uitgegaan van de *gemiddelde* depositie *maar* zal de *absolute depositie* in beeld worden gebracht en zal bij de afweging naar het MMA rekening worden gehouden met deze absolute depositie afgezet tegen de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gevoelige gebieden zoals weergegeven in voorliggend MER.

Figuur 5.9. Situering locaties Bankenstraat en Meeuwisdijk t.o.v. gevoelige gebieden

In Bijlage 13 is de ammoniakdepositie berekend die de rechtgeldige vergunningsituatie van de initiatieflocatie met zich meebrengt te samen met de rechtgeldige vergunning aan de Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur. In tabel 5.6 zijn de resultaten weergegeven. Deze resultaten kunnen worden beschouwd als de referentiesituatie ten aanzien van de depositie van ammoniak waaraan de voorgenomen activiteit kan worden getoetst.

Tabel 5.6 ammoniakdepositie met toepassing van extern salderen (referentiesituatie)

Naam	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie Mol /ha/jaar
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,92
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,93
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,95
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,93
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,88
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,25
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,04
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,97
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,48
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,87
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,85
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,77
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,45
Bosbad, punt 3	99202	398462	4,03
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,47
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,54
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	9,10
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,76
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,92
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,87

Directe ammoniakschade

Binnen de 50 meter bevinden zich geen gevoelige planten en bomen zoals bedoeld in het rapport "Stallucht en Planten" van het IMAG in Wageningen uit juli 1981. Voorts bevinden er zich binnen de 25 meter geen minder gevoelige planten en bomen zoals gedefinieerd in het bedoelde rapport. In de huidige situatie is er geen sprake van directe ammoniakschade veroorzaakt door de onderhavige inrichting.

Autonome ontwikkeling

De totale stikstofdepositie veroorzaakt door bedrijven zal een dalende trend vertonen. Deze trend wordt veroorzaakt door de beschreven autonome ontwikkelingen in paragraaf 5.2 "Milieuvergunning" en paragraaf 5.4 "Natuur en Landschap".

5.7.2 Geurhinder

Geuremissie

De inrichting heeft op dit moment een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van varkens zoals beschreven in paragraaf 2.2 en 5.2. Uit tabel 2.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een geuremissie tot gevolg heeft van 92736 Odour units per jaar (Ou/jaar)

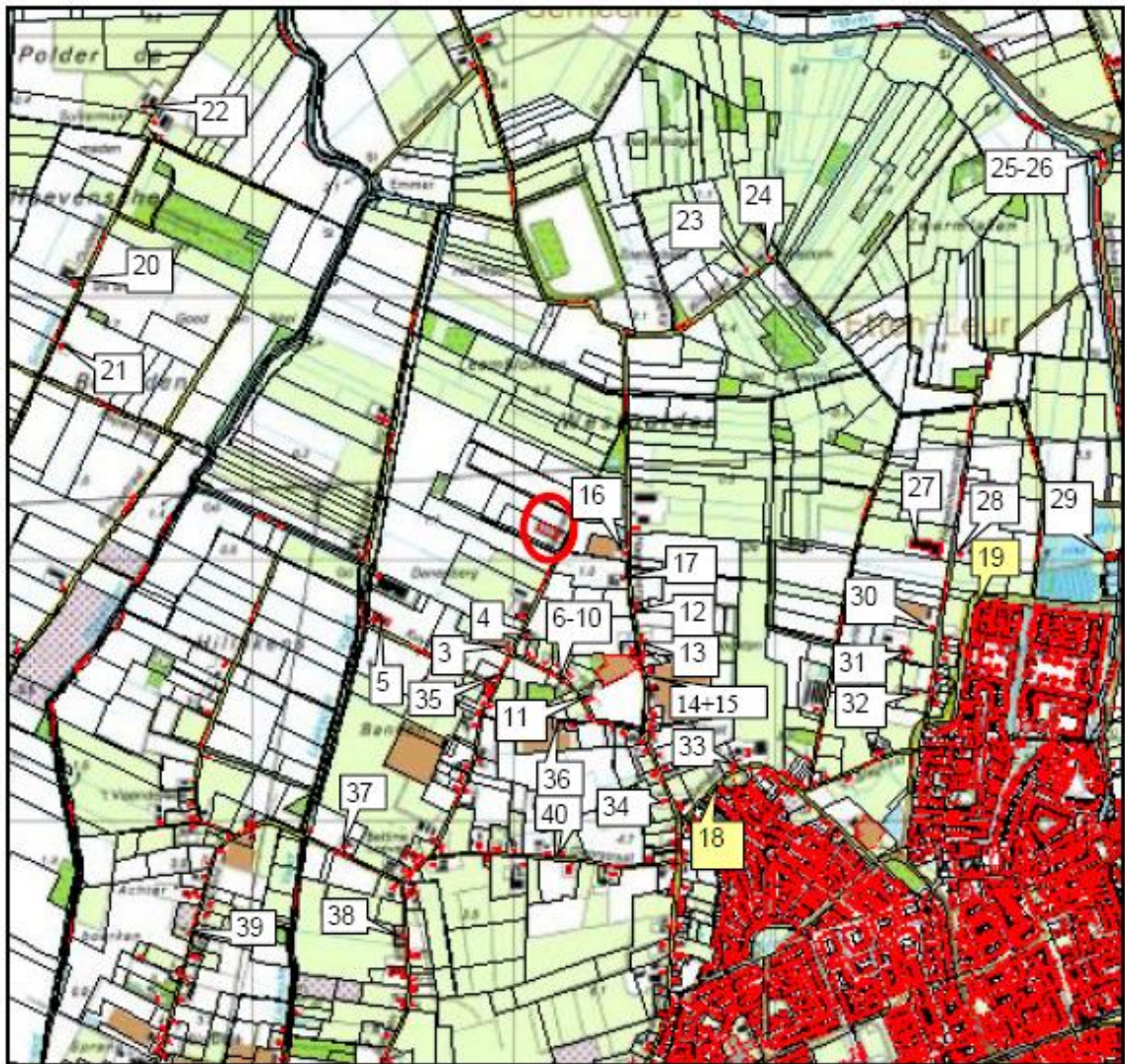
Omgeving

Ten aanzien van de voorgenomen activiteit

In de directe omgeving liggen de volgende geurgevoelige objecten als bedoeld in de Wet geurhinder en veehouderij:

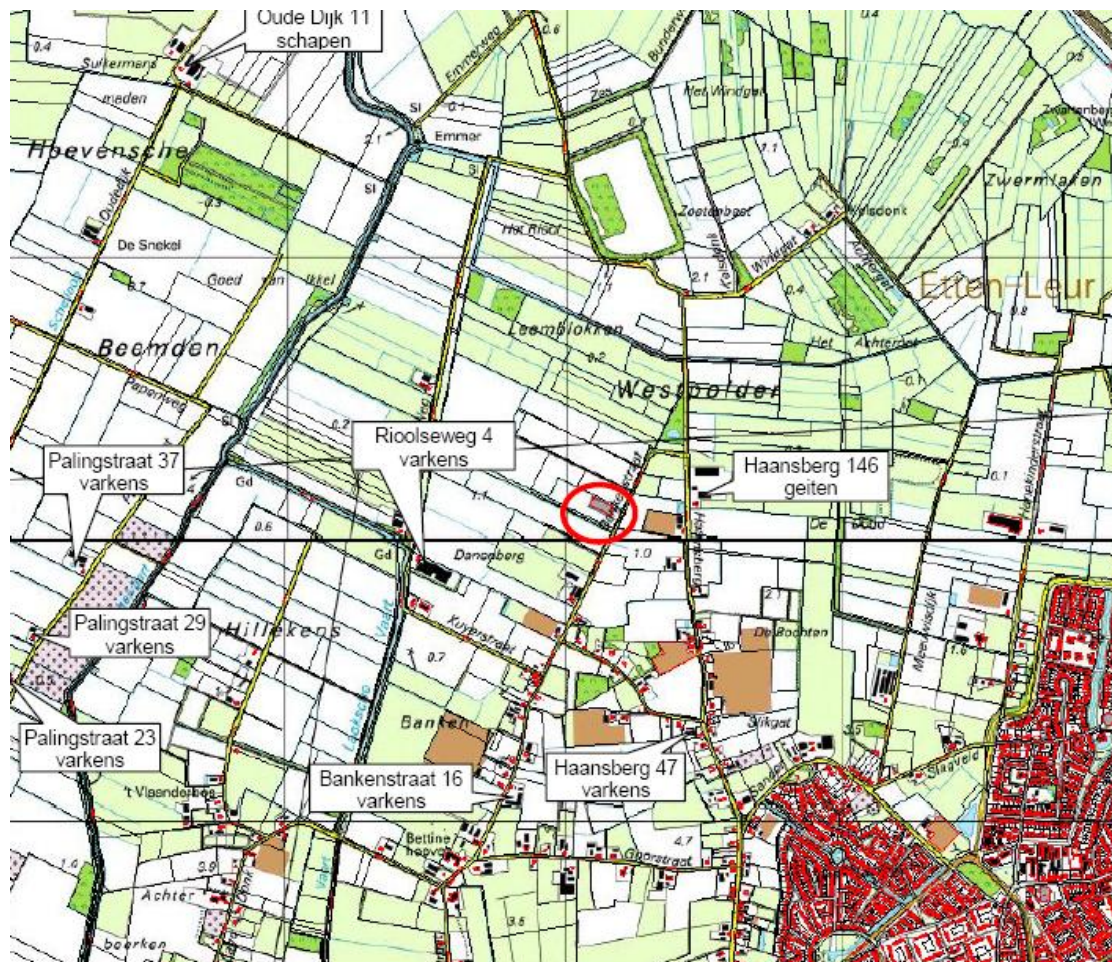
1003	Bankenstraat 35	1016	Haansberg 67	1029	Jachthaven De Turfvaart
1004	Bankenstraat 80	1017	Haansberg 63	1030	Hanekinderstraat 19
1005	Rioolseweg 2	1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	1031	Hanekinderstraat 17
1006	Geerstraat 48	1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	1032	Hanekinderstraat 9
1007	Geerstraat 44	1020	Oude Dijk 7	1033	Sander 5
1008	Geerstraat 38	1021	Oude Dijk 8	1034	Haansberg 41
1009	Geerstraat 32	1022	Oude Dijk 13	1035	Bankenstraat 33
1010	Geerstraat 28	1023	Windgat 31	1036	Geerstraat 29
1011	Geerstraat 22	1024	Windgat 35	1037	Lage Donk 121
1012	Haansberg 128	1025	Zevenbergseweg 21	1038	Bankenstraat 9a
1013	Haansberg 120	1026	Zevenbergseweg 23	1039	Lage Donk 67
1014	Haansberg 116	1027	Hanekinderstraat 41	1040	Goorstraat 6
1015	Haansberg 114	1028	Hanekinderstraat 20	1041	Halderbergselaan 1, Hoeven

De geografische ligging van deze geurgevoelig objecten is in figuur 5.10a weergegeven.

Figuur 5.10a. geografische ligging van geurgevoelige objecten

In de directe omgeving liggen een aantal veehouderijen als bedoeld in de Wet geurhinder en veehouderij. De geografische ligging van deze objecten is in figuur 5.10b weergegeven.

Figuur 5.10b. geografische ligging van veehouderijen in omgeving initiatieflocatie

Geurbelasting

De geurhinder, die afkomstig is van de inrichting, is in de vergunde situatie getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit de geurwet. De geuremissiefactoren voor het bepalen van de geuruitstoot zijn overgenomen uit bijlage 1 van de geurregeling. Voor wat betreft de omgevingscategorieën is uitgegaan van de geurverordening. Binnen de inrichting worden in de vergunde situatie alleen dieren gehouden van diercategorieën waarvoor geuremissiefactoren gelden. Bij diercategorieën waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld in de geurregeling, moet met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' de geurbelasting op het geurgevoelige object worden bepaald.

Op grond van artikel 3 lid 1 van de geurwet mag de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet meer bedragen dan $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ lucht op een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied en $8,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ lucht op een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied.

Verder moet op grond van artikel 5 van de geurwet een afstand tussen het geurgevoelige object en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt ten minste 50 meter voor objecten binnen een bebouwde kom en ten minste 25 meter voor objecten buiten een bebouwde kom. De geurbelasting in de vergunde huidige situatie is berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. Van deze berekening is een rapportage gevoegd in bijlage 14. De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 5.7. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting. Ook voor de andere geurgevoelige objecten is deze afstand tot de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierenverblijf bepaald. Verder is op deze andere geurgevoelige objecten de geurbelasting berekend.

Tabel 5.7. Resultaten geurverspreidingsberekeningen referentie (vergunde) situatie

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	
Bankenstraat 35	Buiten	5,59	8	>200	25	Gevel	
Bankenstraat 80	Buiten	8,13	8	>200	25	Gevel	
Rioolseweg 2	Buiten	3,52	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 45	Buiten	6,38	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 48	Buiten	6,41	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 38	Buiten	6,43	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 32	Buiten	7,11	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 28	Buiten	7,03	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 22	Buiten	5,72	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 128	Buiten	6,63	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 120	Buiten	5,22	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 116	Buiten	4,77	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 114	Buiten	4,68	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 67	Buiten	9,12	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 63	Buiten	9,09	8	>200	25	Gevel	
Beelgaarde 2	Binnen	1,90	2	>200	25	Gevel	
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.

Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.

Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.

Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat in de referentiesituatie (vergunde situatie) niet bij alle woningen wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

Achtergrondbelasting geur (cumulatieve geurbelasting)

Middels het verspreidingsmodel V-stacks gebied is de cumulatieve geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten (binnen een straal van circa 2 km rondom initiatieflocatie) berekend voor de vergunde situatie. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Zie bijlage 15 voor de bijbehorende V-stacks gebied berekeningen (in- en output)²⁷. In deze bijlage staan tevens de geurgevoelige objecten met bijbehorende volgnummers weergegeven.

Tabel 5.8 Cumulatieve geurbelasting vergund

Volgnr GGO*	GGO	Herleide streefwaarde cumulatieve geurbelasting **	GeurbelastingVergund (OuE/m3)
1003	Bankenstraat 35	18	8,684
1004	Bankenstraat 80	18	10,227
1005	Rioolseweg 2	18	25,785
1006	Geerstraat 45	18	7,361
1007	Geerstraat 48	18	8,450
1008	Geerstraat 38	18	8,003
1009	Geerstraat 32	18	8,421
1010	Geerstraat 28	18	8,151
1011	Geerstraat 22	18	7,132
1012	Haansberg 128	18	7,919
1013	Haansberg 120	18	7,177
1014	Haansberg 116	18	6,944
1015	Haansberg 114	18	6,899
1016	Haansberg 67	18	12,178
1017	Haansberg 63	18	10,716
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4	4,662
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	4	2,900
1020	Oude Dijk 7	18	4,179
1021	Oude Dijk 8	18	5,215
1022	Oude Dijk 13	18	2,155
1023	Windgat 31	18	3,584
1024	Windgat 35	18	3,328
1025	Zevenbergseweg 21	18	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	18	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	18	4,568
1028	Hanekinderstraat 20	18	3,120
1029	Jachthaven De Turfvaart	18	1,035
1030	Hanekinderstraat 19	18	3,959
1031	Hanekinderstraat 17	18	5,942
1032	Hanekinderstraat 9	18	6,015
1033	Sander 5	18	5,214
1034	Haansberg 41	18	6,323
1035	Bankenstraat 33	18	7,022
1036	Geerstraat 29	18	5,862
1037	Lage Donk 121	18	3,971
1038	Bankenstraat 9a	18	2,983
1039	Lage Donk 67	18	3,315
1040	Goorstraat 6	18	3,809
1041	Halderbergselaan 1, Hoeven	4	5,026

* Weergave geurgevoelige objecten met volgnummer (V-stacks gebied), zie bijlage 15.

** Herleide streefwaarde a.h.v. bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij
Rood weergegeven: geurbelasting overschrijft de (herleide) streefwaarde voor cumulatieve geurbelasting

²⁷ De door V-stacks gebied berekende ruwheidsfactor bedraagt 0,09. Deze waarde is gelijk aan de ruwheidsfactor die V-stacks vergunningen berekend. Echter het programma V-stacks gebied kan alleen rekenen vanaf een ruwheidsfactor van 0,1. Derhalve zijn de cumulatieve berekeningen uitgevoerd met een ruwheidsfactor van 0,1.

Beoordeling aan de hand van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

In bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij, aanvulling 1 mei 2007 Senternovem, wordt de bepaling van geurbelasting en geurhinder nader toegelicht. In het 'Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij' (PRA Odoumet, 2001) is de relatie vastgesteld tussen geurbelasting en hinder²⁸. Deze relatie is vastgesteld op basis van circa 2.000 telefonische enquêtes bij omwonenden van varkenshouderijen verspreid over heel Nederland. In tabel A resp. tabel B van bijlage 6 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij wordt de relatie tussen de achtergrondbelasting²⁹ resp. voorgrondbelasting³⁰ weergegeven in een gehinderdenpercentage. Dit percentage geeft het percentage inwoners weer dat in een telefonische enquête heeft aangegeven 'soms of vaak last van geur van stallen van veehouderijen te ondervinden'. Hierbij wordt aangenomen dat de hindercijfers een voorspellende waarde hebben voor de te verwachten geurhinder.

Het is uiteindelijk aan de Gemeenteraad hoeveel (cumulatieve) geurhinder acceptabel is voor het gebied. Voor het buitengebied hanteert de gemeente Etten-Leur de wettelijke individuele geurnormen van 8 Ou/m³ voor het buitengebied en 2,0 Ou/m³ voor de bebouwde kom. Volgens tabel B van bijlage 6 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij komt een maximale voorgrondbelasting van 8,0 resp. 2,0 Ou/m³ in een niet-concentratiegebied overeen met een maximaal gehinderdenpercentage van 29% resp. 11%. Volgens tabel A van bijlage 6 van deze handreiking mag de achtergrondbelasting bij een maximaal gehinderdenpercentage van 29% resp. 11% maximaal 18 Ou/m³ resp. 4 Ou/m³ bedragen.

Beoordeling cumulatieve geurhinder vergunde en feitelijke situatie

De cumulatieve geurbelasting overschrijdt in de vergunde situatie op twee toetsingspunten de (herleide) streefwaarden van 18 en 4 Ou/m³. Dit zijn de dichtstbijzijnde woningen in de bebouwde kom van Etten-Leur en Hoeven (GGO's Beelgaarde 2 en Halderbergselaan 1) en het GGO Rioolseweg 2. In de vergunde situatie wordt daarmee niet voldaan aan het geurbeleid dat de gemeente hanteert. Deze overbelasting wordt echter hoofdzakelijk veroorzaakt door bronnen dichtbij de kern van Hoeven en de varkenshouderij aan de Rioolseweg 4.

---

²⁸ Er is sprake van geurhinder als mensen zijn blootgesteld aan geur en dat als hinderlijk ervaren. De mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren is afhankelijk van de mate van blootstelling, maar ook van bijvoorbeeld de onaangenaamheid van de geur en de binding die de mensen hebben met het bedrijf dat de geur veroorzaakt. De geurhinder is uitgedrukt als percentage. Een geurhinderpercentage van bijvoorbeeld 25% betekent dat 25% van de inwoners in een telefonische enquête heeft aangegeven 'soms of vaak last van geur van stallen van veehouderijen' te ondervinden. Er wordt aangenomen dat de hindercijfers niet alleen de situatie tijdens het afnemen van de enquête beschrijven maar ook een voorspellende waarde hebben voor de te verwachten geurhinder in de toekomst en op andere locaties in Nederland. De verkregen geurhinderpercentages moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, zij geven een indicatie. Zij zijn gebaseerd op een omvangrijke representatieve steekproef en de hindermeting is uitgevoerd volgens de daarvoor in Nederland geldende voorschriften. Het betreft echter gemiddelde relaties. Het is mogelijk dat in bepaalde gebieden de werkelijke geurhinderpercentages afwijken van deze gemiddelde relaties. Dat wordt mede bepaald door aspecten als het hedonische karakter van de geur ('geurbeleving') en de kenmerken en eigenschappen van de mensen in het gebied (zoals karakter en lichamelijke gezondheid).

²⁹ Onder de achtergrondbelasting verstaan we de geurbelasting als gevolg van de veelheid aan veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object.

³⁰ Met de *voorgrondbelasting* wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij (de dominante veehouderij) welke de meeste geur bij het geurgevoelig object veroorzaakt, hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelig object is gelegen. De voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting, bij gelijke belastingen.

5.7.3 Luchtkwaliteit

De emissie van zwaveldioxide, stikstofoxiden, koolmonoxide, lood, benzeen en zwevende deeltjes (fijn stof, PM₁₀) moet worden getoetst aan de grenswaarden van de Wet luchtkwaliteit. De grenswaarden geven een niveau van de buitenluchtkwaliteit aan dat, in het belang van de bescherming van het de gezondheid van de mens en van het milieu in zijn geheel, binnen een bepaalde termijn moet zijn bereikt.

Achtergrondconcentratie

In de vigerende vergunning is sprake van een varkenshouderij met bijbehorende transportbewegingen. De voorgenomen activiteit wordt niet genoemd in het Besluit NIBM, waarmee een toetsing aan de wet noodzakelijk is. De heersende achtergrondconcentratie is volgens de Grootschalige Concentratiekaart Nederland van het MNP (Milieu en Natuur Planbureau) voor fijn stof (PM₁₀) in 2007 gelegen tussen 20 µg/m³ en 24 µg/m³. Voor stikstofdioxide lag de concentratie in 2007 tussen 20 µg/m³ en 25 µg/m³.

Emissie van fijn stof

De aangevraagde activiteiten hebben betrekking op het houden van dieren en met alle bijkomende voorzieningen (zoals de opslag van mest en veevoer) en de daaraan gerelateerde voertuigbewegingen (aan- en afvoer van dieren, mest, veevoer, etc.). Van de onder het toetsingskader genoemde luchtverontreinigende stoffen zijn alleen de zwevende deeltjes voor de onderhavige inrichting relevant. Zwevende deeltjes komen met name vrij uit de dierenverblijven (huid-, mest-, voer- en strooiseldeeltjes) en als gevolg van voertuigbewegingen. Op basis van de gegevens uit het Alterra-rapport 682 "Berekeningsmethode voor de emissie van fijn stof vanuit de landbouw" is de emissie vanuit de stallen van de inrichting bepaald in de referentie situatie (zie tabel 5.9. Hieruit blijkt dat in de de emissie van fijn stof in de referentiesituatie 107,8 g/uur bedraagt.

Autonome ontwikkeling

De luchtkwaliteit voor fijn stof in Nederland en dus ook in het studiegebied is de afgelopen tien jaar verbeterd. De jaargemiddelde concentratie is in deze periode met 25% afgenomen. Het aantal dagen met een daggemiddelde concentratie boven 50 µg/m³ is zelfs met een factor twee afgenomen. Op basis van het huidige beleid is de verwachting dat de grenswaarde voor het jaargemiddelde in 2020 niet meer overschreden zal worden (bron: Fijn stof nader bekeken, Milieu en Natuur Planbureau, 2005).

Tabel 5.9 Emissie fijn stof referentiesituatie

Emissietoets - fijn stof				
Banken BV				
Huidige veegunning				
(de)categorie 1) en stalstelsysteem	aantal dieren	emissie gram/dier/uur	% reductie 2) door maatregel	emissie gram/uur
D 3.213.1	2520	0,031393		79,180
D 3.214.2	2160	0,012557		27,128
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
		0,000000		0,000
totale emissie in gram/uur				106,233
totale emissie in kg/s				0,0002954
voertuigcategorie	aantal uur per etmaal 3)	emissie gram/uur 4)		emissie gram/uur gemiddeld over dag
tracorsagen tractor	0	6,1		1,531
totale emissie in gram/uur				1,531
totale emissie in kg/s				0,0000043
getelete inrichting				
totale emissie in gram/uur				107,764
totale emissie in kg/s				0,0002993

5.7.4 Bodem

Bodem en grondwater

De bodem ter plaatse van de initiatieflocatie bestaat ten hoogte van de (nieuwe) bebouwing uit laagveengrond (kleidek op veen op zand). De landbouwgrond achter de bebouwing bestaat uit zwaklemig fijn zand (bron: Bodemkaart 1:50.000). Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) bedraagt de maaiveldhoogte op het perceel achter de stallen (waar de retentievoorziening gesitueerd zal worden) 0,3-1,0 m+NAP. De initiatieflocatie is gelegen in een kwelgebied (laaggelegen gebied). De grondwatertrap ten hoogte van het stuk landbouwgrond achter de stallen (ter plaatse van de toekomstige retentievoorziening) is IV* (GHG = 40-80 cm-mv). Deze grondwatertrap geeft een indruk van de ontwateringstoestand van de bodem. De grondwatertrap is gebaseerd op de wintergrondwaterspiegel (GHG) en de zomergrondwaterspiegel (GLG). De GHG is bepalend voor de betreedbaarheid van de grond, aangezien in de winter (de natste periode) de grond ook goed begaanbaar moet zijn. Gronden met een grondwatertrap IV zijn in de winter nat en in de zomer droog.

Bodembescherming

Op grond van de NRB kunnen bij onderhavige inrichting in de huidige situatie de volgende activiteiten als bodembedreigend worden aangemerkt:

- Opslag reinigingsmiddelen in emballage;
- Opslag drijfmest in mestkelders;
- Opslag van diergeneesmiddelen;
- Opslag van zwavelzuur;
- Opslag van kadavers;
- Opslag van vochtige voedercomponenten.

Aangezien de hierboven beschreven bodembedreigende activiteiten ook in de voorgenomen activiteit plaatsvinden wordt in paragraaf 6.3.1.4 verder toegelicht welke bodembeschermende maatregelen zijn genomen en hoe tot een verwaarloosbaar bodemrisico conform de NRB wordt gekomen.

Bodemkwaliteit

Initiatiefnemer zal onderzoeksbureau Econsultancy BV voor aanvang van de graaf- en bouwwerkzaamheden een nul-situatie onderzoek laten uitvoeren conform NEN 5740. Econsultancy is geaccrediteerd conform AS 2000. Dit onderzoek heeft als doel om een toetsingsgrondslag te krijgen met het oog op mogelijke bodemverontreinigingen voortvloeiende uit de Wet Milieubeheer vergunningsplichtige en bodembedreigende activiteiten.

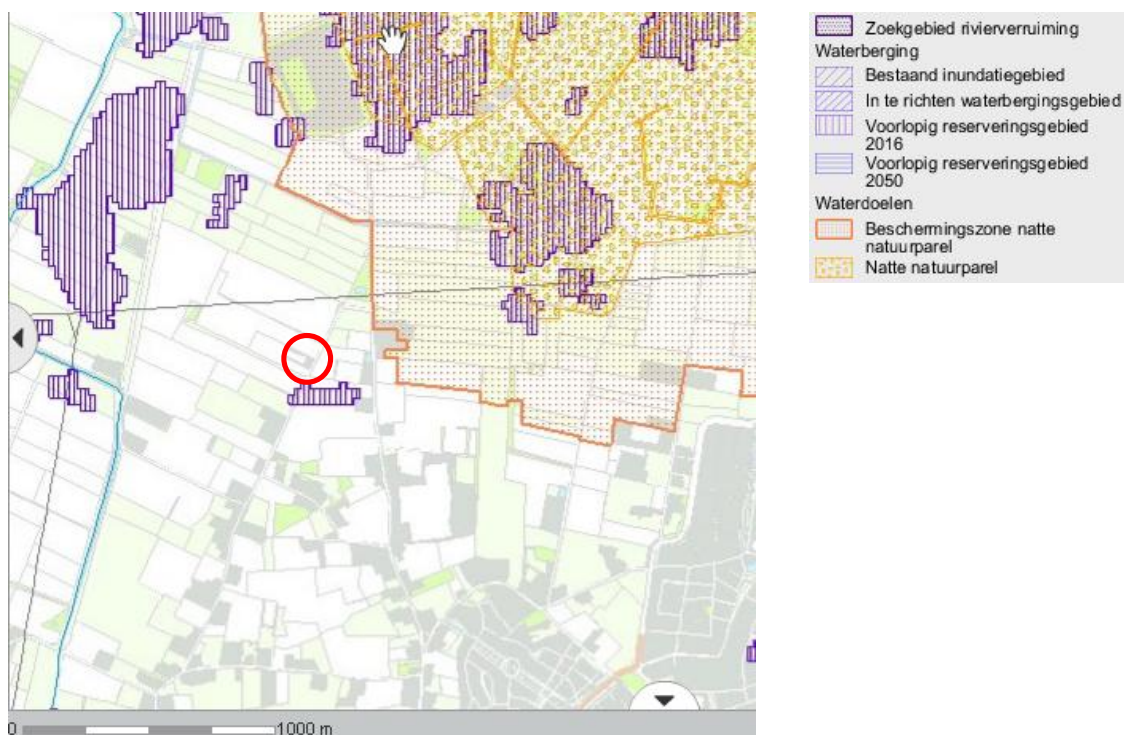
Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkelingen hebben geen invloed op bodembedreigende activiteiten.

5.7.5 Water

Waterhuishouding buiten de inrichting

Uit figuur 5.7 is gebleken van de onderhavige locatie niet is gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. Uit figuur 5.10 blijkt dat de inrichting eveneens niet is gelegen in een natte natuurparel noch in zone van 500 m daarom heen. Het voorgenomen plan vorm daarmee geen bedreiging voor de hydrologische situatie van de grondwaterbeschermingsgebieden. Voorts wordt er binnen de inrichting niet meer dan 10 m³ per uur water onttrokken aan de bodem. Een vergunning in het kader van de grondwaterwet is daarmee niet vereist. Uit figuur 5.10 blijkt verder dat de onderhavige locatie niet is gelegen in een waterbergingsgebied. Ten zuiden van de inrichting is een waterreserveringsgebied (2016) gelegen. De uit te voeren watertoets zal rekening houden met dit reserveringsgebied.

Figuur 5.10. Waterdoelen in de omgeving

Waterlopen

In het plangebied zijn verschillende waterlopen gelegen. In figuur 5.11 staan de sloten en greppels in de omgeving weergegeven.

Figuur 5.11 Weergave sloten en greppels omgeving initiatieflocatie
(bron: Wateratlas Provincie Noord-Brabant)

Waterhuishouding binnen de inrichting

Het verbruik aan water binnen de inrichting bedient in de referentiesituatie de volgende doelen met bijbehorende hoeveelheden:

- drinkwater met een verbruik van ongeveer 8541 m³/jaar;
- reinigingswater met een verbruik van ongeveer 529 m³/jaar;
- water voor het wassen van de ventilatielucht met een verbruik van ongeveer 1008 m³;
- water voor huishoudelijk gebruik met een verbruik van ongeveer 35 m³ / jaar.

Het totale watergebruik in de referentiesituatie bedraagt ongeveer 10.113 m³ per jaar.

Het huishoudelijk afvalwater alsmede het bedrijfsafvalwater wordt in de referentiesituatie geloosd op de riolering en samen met het drijfmest over het land uitgereden conform de Meststoffenwet.

Autonome ontwikkelingen

De kaderrichtlijn Water verlangt dat alle partners van een bepaald stroomgebied via nauwe samenwerking samen hun wateren beheren. De richtlijn schrijft voor dat de landen eind 2008 een gezamenlijk stroomgebiedbeheerplan moeten opstellen met daarin maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de ambitieuze doelstellingen van de richtlijn worden verwezenlijkt binnen de voorgeschreven termijnen. Er wordt gestreefd de stroomgebiedbeheerplannen eind 2009 te publiceren. De uitvoering van de stroomgebiedsplannen kan worden beschouwd als autonome ontwikkeling. De invloed van deze ontwikkelingen op de onderhavige bedrijfsvoering zullen naar verwachting gering zijn.

5.7.6 Afvalstoffen

Kadavers

Kadavers worden opgeslagen in een kadaverkoeling en aangeleverd op de aanbiedplaats. De kadavers worden van het bedrijf verwijderd door een destructiebedrijf (Rendac). De totale afvoer bedraagt in de referentiesituatie circa 28 ton kadavers per jaar.

Meststoffen

De door de dieren geproduceerde meststoffen worden opgevangen in kelders onder de stallen. Alle meststoffen worden conform de geldende regels afgezet naar eigen bouwland en naar derden in de omgeving dan wel naar de akkerbouwgebieden van Nederland. De mestproductie in de referentiesituatie bedraagt ongeveer 5616 m³ drijfmest.

Bedrijfsafval

Het bedrijfsafval wordt opgeslagen en verantwoord afgevoerd naar een daarvoor erkend bedrijf. Dit betreft in hoofdzaak:

- Verpakkingsmateriaal: dit wordt opgeslagen in een container en afgevoerd naar een erkend inzamelaar.
- Restafval: Dit wordt opgeslagen in een container en afgevoerd naar een erkend inzamelaar.
- GFT afval (takken e.d.): dit wordt opgeslagen in een GFT container en afgezet naar een erkend inzamelaar.
- Restanten medicijnen en spuiten: dit wordt opgeslagen in de verpakking zoals die geleverd is en afgevoerd naar de DAP.

Spuiwater van de luchtwassers

Het spuiwater vrijkomend bij het wassen van de ventilatielucht wordt van het bedrijf als afvalstof door een erkend inzamelaar verwijderd. Uitgangspunt voor de bepaling van de spuiwaterproductie is het spuiwaterdebiet dat staat opgenomen in de 'bijlage behorende bij chemische luchtwasser van Bovema. Op basis van de kentallen bedraagt de geraamde hoeveelheid circa 233 m³ per jaar.

Gevaarlijke afvalstoffen

Binnen de inrichting komen enkel kleine gevaarlijke afvalstoffen vrij in de vorm van TL's. Deze worden afgevoerd naar een erkend inzamelaar.

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen hebben geen invloed op de afvalstoffen die vrijkomen.

5.7.7 Geluid

De inrichting is gelegen in het buitengebied. Voor een dergelijke omgeving geldt op grond van de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (21 oktober 1998) de richtwaarde voor landelijk gebied, te weten 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$). In de vigerende milieuvergunning is de norm 45 dB(A) als etmaalwaarde opgenomen als maximale belasting op de gevel van woningen van derden. Deze norm wordt in de huidige situatie niet overschreden. Zoals blijkt uit figuur 5.6 is de onderhavige inrichting niet gelegen in dan wel in de nabijheid van een stiltegebied.

5.7.8 Energie

Propaan

In de referentiesituatie wordt propaan gebruikt voor de verwarming met de stallen en de verwarming van het water. Het verbruik in de referentiesituatie bedraagt ongeveer 5.560 liter/jaar.

Elektriciteit

Het verbruik aan elektriciteit bedraagt in de referentiesituatie bedraagt ongeveer 163.817 kwh /jaar. De elektriciteit wordt gebruikt voor de volgende doelen:

- verlichting gebouwen;
- voeding motoren ten behoeve van ventilatie, voerbereiding, emissiearme systemen;
- wassen van de ventilatielucht.

5.7.9 Externe veiligheid

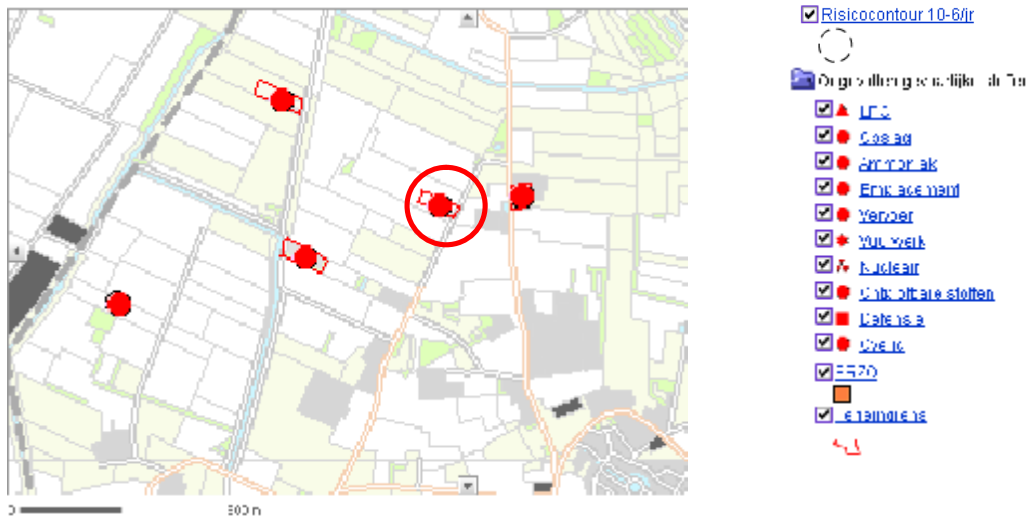
Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

In figuur 5.12 is de situering van de initiatieflocatie weergegeven binnen de landelijke risicokaart. In deze kaart is de onderhavige initiatieflocatie Bankstraat 61 opgenomen vanwege de opslag van propaan in een bovengrondse tank van 16 m³ (zie voor een rapportage van het risicoregister bijlage 23) Voorts zijn in de nabijheid 3 risicovolle inrichtingen gelegen. Het betreft de locaties aan de Haasberg 146 (opslag van 3 m³ propaan), Rioolseweg 4 (opslag van 8 m³ propaan) en Rioolseweg 25 (opslag van 3 m³ propaan). Voor een rapportage van het risicoregister van deze inrichtingen wordt eveneens verwezen naar bijlage 23.

De inrichtingen gelegen aan de Haasberg 146 (opslag van 3 m³ propaan), Rioolseweg 4 (opslag van 8 m³ propaan) en Rioolseweg 25 (opslag van 3 m³ propaan) vallen niet onder de werkingssfeer van het Bevi. De opslag van propaan zal binnen deze inrichtingen plaats vinden conform de bepalingen van artikel 8.23 uit hoofdstuk 3 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Barim: in de volksmond activiteitenbesluit).

De initiatieflocatie valt met de opslag van propaan in een reservoir groter dan 13 m³ onder de werkingssfeer van het (Bevi) en is daarmee uitgezonderd van de werkingssfeer van het activiteitenbesluit. Bij de initiatieflocatie is er sprake van een bestaande opslag welke voor 1 januari 2008 is gelegaliseerd. Voor besluiten, bedoeld in artikel 15, eerste lid, van het Bevi, (Wm-besluiten) geldt dat wanneer een dergelijk besluit vóór 1 april 2008 in behandeling is genomen, het recht van voor 1 januari 2008 geldt. Oftewel, de verplichting tot het uitvoeren van een kwantitatieve risico analyse (QRA) is in deze bestaande situatie niet van toepassing.

Zoals uit de figuur blijkt is er in de referentiesituatie geen sprake van de situering van een (beperkt) kwetsbaar object binnen een plaatsgebonden risicocontour van een risicovolle inrichting. Voorts blijkt uit de figuur dat in de referentiesituatie voor domino-effecten (cumulerende effecten) in het kader van externe veiligheid scenario's niet gevreesd hoeft te worden. Het groepsrisico wordt buiten beschouwing gelaten daar de voorgenomen activiteit geen invloed heeft op het invloedsgebied en voorts geen invloed heeft op de bevolkingsdichtheid in dit gebied.

Figuur 5.12. Situering binnen risicokaart

Opslag propaan

Zie hiervoor.

5.8 Registratie

E-PRTR Rapportageverplichting: Op de initiatieflocatie is sprake van een inrichting waar één of meer van de in Bijlage I van de E-PRTR verordening verordening (EG) Nr. 166/2005 genoemde activiteiten plaatsvinden in een mate die de capaciteitsdrempelwaarde overtreft. Initiatiefnemer moet daarom als exploitant van de inrichting jaarlijks de hoeveelheid verontreinigende stoffen die worden uitgestoten rapporteren aan het bevoegd gezag, zoals omschreven in verordening (EG) Nr. 166/2005.

5.9 Verkeer en ontsluiting.

Van en naar de inrichting vinden in de huidige situatie transportbewegingen plaats ten behoeve van het laden van varkens, aanvoer van veevoeder en hulpstoffen, aanvoer van zuur, afvoeren van spuiwater, het afvoeren van mest en het afvoeren van kadavers. Deze transportbewegingen vinden van maandag tot en met zaterdag plaats, hoofdzakelijk gedurende de dagperiode. De verkeersbewegingen in de referentiesituatie worden in tabel 5.10 gedefinieerd (zie ook bijlage 31).

Tabel 5.10. Transportbewegingen in de referentiesituatie

	Aantal transportbewegingen		
	dag	avond	nacht
bestelauto	14	14	
personenauto			
tractor			
vrachtwagens	26	4	10x/jaar

Het aan- en afrijdend verkeer van en naar de initiatieflocatie rijdt via de kortste route. Het verkeer op de aan- en afrijdroute betreft voornamelijk bestemmingsverkeer voor het buitengebied van Etten-Leur, waaronder de initiatieflocatie. Voor twee passerende vrachtwagens zijn de wegen in het buitengebied wegen aan de smalle kant, echter vrachtwagens kunnen elkaar langzaam rijdend wel passeren (waarschijnlijk via de berm). De locatie ter plaatse (Bankenstraat 61) is bereikbaar via de Haansberg of via de Geerstraat. Het meeste verkeer benaderd de inrichting in de huidige situatie door via de Geerstraat de Bankenstraat op te rijden. Het transport kan achteruit terugstekend de inrichting oprijden. Het meest verkeer zal hierna de inrichting verlaten in noordelijke richting via de Bankenstraat en de Haansbergweg.

6 Voorgenomen activiteit

6.1 Aard en omvang van de activiteit

Algemeen

De initiatiefnemer heeft aan bankenstraat 61 te Etten-Leur een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 4680 mestvarkens. Aan de Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur heeft de initiatiefnemer aan een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 1999 vleesvarkens, 130 kraamzeugen, 521 guste- en dragende zeugen, 20 opfokzeugen, 2 dekberen en 1584 gespeende biggen. Door de ligging van deze locatie in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom gepaard gaande met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de Meeuwisdijk komt de continuïteit van de Meeuwisdijk in het gedrang. Om tot een oplossing te komen zijn de gemeente Etten-Leur en de initiatiefnemer overeengekomen om het bedrijf aan de Meeuwisdijk op te heffen en de andere bedrijfslocatie aan de Bankenstraat te vernieuwen en uit te breiden. De voorgenomen activiteit behelst dan ook het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk naar de locatie Bankenstraat 61³¹. Om het plan te realiseren wordt een nieuwe vleesvarkenstal en een bedrijfswoning op de locatie Bankenstraat 61 gerealiseerd. Voorts wordt met het voorgenomen plan de bedrijfsindeling op sommige punten gewijzigd ten aanzien van huidige situatie. Het plan wordt gebaseerd op de reeds vergunde milieurechten van de locatie Bankenstraat 61. Aan de milieuvergunning van de locatie aan de Meeuwisdijk kunnen géén rechten worden ontleend voor de locatie aan de Bankenstraat³². De uitbreiding aan Bankenstraat 61 zal worden gerealiseerd binnen de hiervoor geldende wettelijke kaders.

Specifiek

Voor de inrichting aan Bankenstraat 61 is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer. In tabel 6.1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH₃) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ou_E/s) horende bij deze vergunnings situatie nogmaals weergegeven.

Tabel 6.1. verleende vergunning

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geuremissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

³¹ De uitbreiding aan de Bankenstraat 61 heeft tot gevolg dat de volgens het bestemmingsplan en streekplan maximaal toelaatbare oppervlakte ten behoeve van Intensieve Veehouderij (IV), zijnde 5000 m², wordt overschreden. De gemeente Etten-Leur wil onder strikte voorwaarden medewerking verlenen aan een vergroting van het bedoelde oppervlakte. De belangrijkste voorwaarde in deze is de opheffing van het bedrijf aan Meeuwisdijk 9 (bedrijfsverplaatsing).

³² Wel wordt de invloed van de sanering van het bedrijf aan de Meeuwisdijk betrokken bij de afweging of de voorgenomen activiteit significante gevolgen heeft op die gebieden die hun beschermingsstatus ontleen aan de Natuurbeschermingswet.

De voorgenomen activiteit omvat de volgende veranderingen:

- stal 3 wordt nieuw gerealiseerd voor het houden van vleesvarkens;
- de nieuw te realiseren stal 3 wordt aangesloten op een gecombineerde luchtwasser;
- de bestaande rechtsgeldige stallen 1 en 2 worden aangesloten op een gecombineerde luchtwasser;
- de spoelgoten worden uit stal 1 verwijderd;
- het realiseren van een technische ruimte, een opslag van zuur en een opslag van spuiwater ten behoeve van de luchtwassystemen;
- het verplaatsen van de mestilo's van de voorzijde naar de achterzijde van het bedrijf;
- het wijzigen van de bedrijfsindeling op diverse punten.

Het verzoek behelst een veebezetting zoals weergegeven in tabel 6.2

Tabel 6.2. voorgenomen activiteit

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor	Totaal NH ₃	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.1	2.160	0,380	820,8	6,90	14.904,0
B	2	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	2.304	0,530	1.221,1	6,90	15.897,6
C	3	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	3.480	0,530	1.844,4	6,90	24.012,0
							3.886,3		54.813,6

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

6.2 Bedrijfsvoering

6.2.1 Productieproces

Op het bedrijf worden vleesvarkens afgemest. Hiertoe worden biggen uit de vrije markt aangewend. De aangewende biggen worden opgelegd bij een gewicht van 20,3 kg. Vervolgens worden de biggen afgemest gedurende 17 weken, in welke periode het gewicht is toegenomen met 87,1 kg. De vleesvarkens worden bij een totaal gewicht van 107,4 kg afgevoerd naar de slachterijen.

De belangrijkste grondstof in voorgaand productieproces is het aangewende veevoer. De op het bedrijf aanwezige voerinstallatie wordt aangestuurd vanuit een eigen besturing in casus een eigen computer. Iedere voerbeurt start met het homogeniseren/roeren van de componenten die opgeslagen zijn in de opslagbunkers en die in het desbetreffende mengsel gebruikt worden. Vervolgens worden de componenten naar behoefte van het mengsel gedoseerd in de mengtanks. Dit gebeurt d.m.v. pompen en een gesloten leidingsysteem. Als deze componenten in de mengtanks zijn gedoseerd worden vervolgens de droge componenten die in het betreffende mengsel gebruikt worden in de juiste hoeveelheid toegevoegd. Dit gebeurt door middel van transportvijzels. Vervolgens wordt het geheel in de mengtanks gehomogeniseerd c.q. gemengd. Na het mengen wordt het mengsel/mengvoer in de leidingen gepompt en uitgedoseerd. Voor een nadere uitwerking van dit proces wordt verwezen naar bijlage 22.

Naast de voerinstallatie is de voerstrategie van belang (zie beschrevene in paragraaf 6.3.2.2). Naast aanvoer van voer worden nog andere grondstoffen als hulpproducten aangevoerd. Hierbij valt te denken aan o.a. diergeneesmiddelen en zwavelzuur. Voorts vind afvoer plaats van onder andere mest, dieren en afvalstoffen. De exacte invulling hiervan komt verder in dit MER aan bod.

6.2.2 Wijze van aanleg

Voor het verlenen van de milieuvergunning is het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur het bevoegd gezag. Voor de voorgenomen activiteit dienen één of meerdere bouwvergunningen te worden aangevraagd. Het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Etten-Leur is het bevoegd gezag voor de te verlenen bouwvergunning(en). Ingevolge artikel 8.5, lid 2 van de Wet milieubeheer vindt coördinatie plaats tussen de aanvraag om een bouw- en milieuvergunning. Op grond van het bepaalde in artikel 20.8 van de Wet Milieubeheer wordt deze milieuvergunning niet eerder van kracht, dan nadat ook de (daarvoor vereiste) bouwvergunningen zijn verleend. Nadat voor de voorgenomen activiteit een milieuvergunning is verleend wordt de procedure opgestart aangaande de woningwet. De aanleg zal plaatsvinden conform de bouwvergunning. De realisatie van de voorgenomen activiteit past niet binnen het huidige bouwblok. Een herziening van het bestemmingsplan is daarom noodzakelijk. De wijzigingsbevoegdheid van het ter plaatse vigerende bestemmingsplan is eveneens voorbehouden aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur. Tijdens de bouw van de nieuwe stal 3 zal een bronnering worden aangelegd (zie paragraaf 6.3.1.5).

6.2.3 Dierwelzijn

Het bedrijf bestaat uit 3 vleesvarkensstallen. Op de bijbehorende plattegrondtekening (zie bijlage 30) zijn de stallen en de nummering weergegeven. De huisvesting moet voldoen aan de eisen van het Varkensbesluit 1998. Aangezien de stallen op de initiatieflocatie in gebruik zijn genomen voor 1998 vallen de stallen conform het Varkensbesluit 1998 onder het overgangsrecht. Dit overgangsrecht betekent dat de stallen pas vanaf 1 januari 2013 aan de aangescherpte eisen hoeven te voldoen. Bij nieuwbouw of verbouwen van de bestaande stallen moet per direct voldaan worden aan de aangescherpte eisen. De bestaande stallen worden echter niet verbouwd. Het plaatsen van de luchtwassers wordt niet aangemerkt als verbouw van de stallen (centraal afzuigstelsel is al in de stal aanwezig). Daarmee blijft bij toepassing van de voorgenomen activiteiten het overgangsrecht tot 2013 van toepassing.

Vleesvarkenstal 1

In de bestaande stal 1 worden in totaal 2160 vleesvarkens gehouden in totaal 20 afdelingen. Elke afdeling is voorzien van 12 groepshokken waarin 9 vleesvarkens worden gehouden. Het oppervlak van de hokken bedraagt 0,79 m² per vleesvarken. Het hok is gedeeltelijk voorzien betonrooster en het andere deel van een betonvloer. Het dichte gedeelte bedraagt 0,33 m² (= 42%) per vleesvarken. De bestaande spoelgoten worden vervangen door een gecombineerd luchtwassysteem. De aanvoer van de verse lucht vindt plaats door middel van plafondventilatie, type houtwolcement met 2 lagen glaswol. De huidige onderafzuiging van de ventilatielucht wordt vervangen door een centraal afzuigstelsel welke de lucht naar de wassers brengt

Vleesvarkenstal 2

In de in aanbouw zijnde stal 2 worden in totaal 2304 vleesvarkens gehouden in totaal 16 afdelingen. Elke afdeling is voorzien van 12 groepshokken waarin 12 vleesvarkens worden gehouden. Het oppervlak van de hokken bedraagt 0,82 m² per vleesvarken. In het midden van het hok is een dicht gedeelte gemaakt met een oppervlak van 0,33 m² (= 40 %) per vleesvarken. De aanvoer van de verse lucht vindt plaats door middel van spleten langs de zijkant van de muur waaronder een plank wordt aangebracht zodat de lucht niet in de hokken kan vallen, het zogenaamde boekenplanksysteem. De ventilatielucht wordt door een centraal afzuigsysteem naar de wassers brengt. Ten behoeve van een deugdelijke reiniging wordt alle hokinrichting en de opgaande tussenwanden uitgevoerd in kunststof. Ook de vloer achter de trog wordt voorzien van een coating. Deze uitvoering bespaart bij het reinigen water en tijd.

Vleesvarkenstal 3

In de nieuwe stal 3 worden in totaal 3480 vleesvarkens gehouden in totaal 29 afdelingen. Elke afdeling is voorzien van 12 groepshokken waarin 10 vleesvarkens worden gehouden. Het oppervlak van de hokken bedraagt 1,0 m² per vleesvarken. In het midden van het hok is een dicht gedeelte gemaakt met een oppervlak van 0,46 m² (= 46 %) per vleesvarken. De aanvoer van de verse lucht vindt plaats door middel van spleten langs de zijkant van de muur waaronder een plank wordt aangebracht zodat de lucht niet in de hokken kan vallen, het zogenaamde boekenplanksysteem. De ventilatielucht wordt door een centraal afzuigsysteem naar de wassers brengt. Ten behoeve van een deugdelijke reiniging wordt alle hokinrichting en de opgaande tussenwanden uitgevoerd in kunststof. Ook de vloer achter de trog wordt voorzien van een coating. Deze uitvoering bespaart bij het reinigen water en tijd.

Alle hokken zijn voorzien van R.V.S. troggen waaraan alle vleesvarkens per hok tegelijk kunnen eten. Ook zijn alle hokken voorzien van afleidingsmateriaal. Voor voldoende licht wordt door een dagverlichtingsinstallatie gezorgd. Alle dichte vloeren (zijn) worden voorzien van een rondpompsysteem welk de warmteafgifte van de zware dieren overbrengt naar de lichte dieren. Hierdoor is minder verwarming noodzakelijk. In de stallen 1 en 3 worden opvanghokken voor zieke dieren gemaakt. In stal 1 wordt een nieuwe voerkeuken aangelegd waarbij in de directe omgeving de droge en natte voeropslagsilo's worden gerealiseerd. Om vervuiling van de omgeving tegen te gaan worden alle voersilo's in een verlagings geplaatst zodat bij een calamiteit de omgeving niet wordt verontreinigd. Verder wordt in stal 1 het noodstroomagregaat geplaatst welke bij calamiteiten de stroomvoorziening overneemt.

6.2.4 Diergezondheid

Op het bedrijf worden maatregelen getroffen om een hoge gezondheidsstatus te bewerkstelligen. Een goede gezondheid is een belangrijk aspect voor het welzijn van het varken en heeft duidelijk invloed op de technische resultaten. Om te kunnen produceren tegen een lagere kostprijs met behoud van kwaliteit van het eindproduct wordt op het bedrijf gedreven met een hoge gezondheidsstatus. Binnen de inrichting worden alleen vleesvarkens gehouden, waardoor gescheiden huisvesting van verschillende diercategorieën niet van belang is om ziekteverspreiding binnen het bedrijf te voorkomen. Insleep van ziekten van buitenaf wordt tegen gegaan door het gebruik van een 'schone en vuile weg'. Op het bedrijf bevindt zich een hygiënesluis. Onderhoudsmonteurs kunnen de technische ruimtes en luchtwassers bereiken via de buitenzijde van het bedrijf en komen dus niet in de stal.

6.2.5 Klimaat en ventilatie

Klimaatregeling

Het klimaat in de stallen is temperatuur gestuurd. Naast de temperatuur is ook de luchtverversing een reden om te ventileren. De onderhavige inrichting maakt voor alle stallen gebruik van plafondventilatie. De luchtinlaat vindt plaats direct naar de ruimte boven het horizontale plafond van de afdeling. De verse lucht stroomt via openingen in het plafond de afdelingen in en mengt zich met de aanwezige stallucht. Gemengde lucht trekt naar de controlegang en verdeelt zich daar over de hokken.

Stal 1 wordt voorzien van twee centrale afzuigkanalen. Deze afzuigkanalen bevinden zich onder de punt van iedere dakkap. Ter plaatse van de laatste afdeling van stal 1 komen beide luchtkanalen samen. Dit punt bevindt zich tussen de twee dakkappen van stal 1 in. Ter plaatse bevindt zich een verhoging tussen de twee dakkappen in waarin de lucht van stal 1 centraal samenkomt (gelijk aan stal 2 en 3). Vanaf dit punt wordt het afzuigkanaal van stal 1 verbonden met het afzuigkanaal van stal 2. Stal 2 wordt voorzien van één centraal afzuigkanaal welke zich bevindt tussen de twee dakkappen van de stallen. Alle ventilatielucht van stal 1 en 2 wordt vervolgens door een luchtwasser (emissiepunt B) geleid waarna het de buitenlucht wordt ingeblazen. Stal 3 van wordt voorzien van één centraal afzuigkanaal welke wordt aangesloten op een luchtwasser (emissiepunt C). Dit afzuigkanaal bevindt zich tussen de twee dakkappen van de stallen.

De ventilatoren zijn geplaatst voor de luchtwassers en trekken de lucht uit het centraal afzuigkanaal om deze vervolgens door de luchtwassers naar buiten te duwen. Het passeren van de ventilatielucht vanuit de stal naar het afzuigkanaal geschiedt door een meetsmooorunit (msu). De msu regelt middels kleppen de afvoer (hoeveelheid) van de lucht. Een klimaatcomputer draagt zorg voor de automatische aansturing van de ventilatoren.

De stalbezetting en de buitentemperatuur zijn de twee variabelen in het klimaatsysteem. De gemiddelde stalbezetting is over het jaar gezien redelijk stabiel. De buitentemperatuur is hiermee de bepalend voor de inzet van de ventilatoren. De capaciteit van de ventilatoren is zodanig dat op de warmste zomerdagen een verantwoord stalklimaat gegarandeerd is. Op een warme zomerdag draaien de ventilatoren in de dag-, avond-, en nachtperiode respectievelijk op 100%, 70%, en 50% van de capaciteit. Binnen de stallen worden echter dieren gehouden van verschillende leeftijden. Dit betekent dat niet alle plaatsen worden bezet door dieren met de maximale ventilatiebehoefte. Bij de dimensionering van de stallen is rekening gehouden met deze leeftijdsverspreiding. Hiertoe is een groeischema opgesteld voor de vleesvarkens die uitgaat van de ventilatienormen volgens het Klimaatplatform Varkenshouderij. Dit groeischema is aangehecht onder bijlage 25. Het groeischema gaat uit van een opleggewicht van de vleesvarkens van 20,3 kg en 119 groeidagen. Het schema is eveneens weergegeven in tabel 6.3

Tabel 6.3. Groeischema vleesvarkens

Week	Dagen	Groei per dag	Groei per week	Groei cumulatief (Kg)	Totaal cumulatief (kg)	Ventilatie (m ³ /uur) ³³
1	7	0,5	3,5	3,5	23,8	30
2	7	0,55	3,85	7,35	27,65	55
3	7	0,6	4,2	11,55	31,85	55
4	7	0,65	4,55	16,1	36,4	55
5	7	0,7	4,9	21	41,3	55
6	7	0,7	4,9	25,9	46,2	55
7	7	0,75	5,25	31,15	51,45	55
8	7	0,8	5,6	36,75	57,05	55
9	7	0,85	5,95	42,7	63	80
10	7	0,85	5,95	48,65	68,95	80
11	7	0,85	5,95	54,6	74,9	80
12	7	0,85	5,95	60,55	80,85	80
13	7	0,8	5,6	66,15	86,45	80
14	7	0,75	5,25	71,4	91,7	80
15	7	0,75	5,25	76,65	96,95	80
16	7	0,75	5,25	81,9	102,2	80
17	7	0,75	5,25	87,15	107,45	80
	119		87,15			1135

Uit de voorgaande tabel volgt dat er over de dierenverblijven maximaal gemiddeld 66,76 m³/uur wordt geventileerd. De ventilatie en de luchtwassers zijn daarmee gedimensioneerd op 70 m³/uur. Om verder zo min mogelijk weerstand in het systeem te creëren zijn de luchtkanalen gedimensioneerd op 80m³/uur.

In tabel 6.4 staan de te installeren ventilatiecapaciteiten per stal weergegeven. In bijlage 17 is het dimensioneringsplan opgenomen..

Tabel 6.4. Ventilatiecapaciteiten per stal

EP	Stal	Diercategorie	Ventilatiernorm (m ³ /uur/dier)	Aantal dieren	Ventilatiecapaciteit (m ³ /uur)
B	1	Vleesvarkens	70	2160	151200
B	2	Vleesvarkens	70	2304	161280
C	3	Vleesvarkens	70	3480	243600

Luchtwassers

De stallen 1, 2 en 3 worden aangesloten op een gecombineerde luchtwasser (BWL 2006.14). Voor de beschrijving van het stalsysteem wordt verwezen naar bijlage 16. De ammoniakemissie (inclusief geur- en stofemissie) wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een gecombineerd luchtwassysteem. Dit is een installatie die is opgebouwd uit meerdere wassystemen. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit twee achter elkaar geplaatste filterelementen van het type dwarsstroom. Het eerste element is een chemische wasser die bestaat uit een lamellenfilter. Om de 10 minuten wordt gedurende 1 minuut aangezuurde wasvloeistof over het filter gesproeid. Achter dit filter staat een waterwasser. Dit is een kolom vulmateriaal waarover continu water wordt gesproeid met behulp van sproeiers die zich voor en achter het filterelement bevinden. De gezuiverde lucht verlaat vervolgens via een druppelvanger de installatie.

³³ Normen volgens Klimaatplatform Varkenshouderij

Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof. In een gecombineerd luchtwassysteem wordt water als wasvloeistof gebruikt. Aan dit water wordt een zuur toegevoegd, waardoor de pH-waarde van de wasvloeistof daalt. Een lagere pH-waarde van de wasvloeistof betekent dat meer ammoniak in de wasvloeistof kan worden opgenomen. Het zuur dat wordt toegevoegd is zwavelzuur (96%). Vanwege de toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt de ammoniak gebonden en ammoniumsulfaat (zout) gevormd. Spuiwater komt vrij uit de gecombineerde wasser om verzadiging van de vloeistof te voorkomen. Het spuien van waswater vindt plaats nadat het waswater in de wasser vijf keer achter elkaar op de ingestelde pH van 1,5 is gebracht (dit proces begint wanneer het waswater een pH van 4,0 heeft bereikt). Na spuien van het waswater uit de wasser wordt de opvangbak gevuld met het waswater uit de waterwasser. Vervolgens wordt ten behoeve van de waterwasser vers water aangevoerd tot het ingestelde vloeistofniveau in de opvangbak.

De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 85% ammoniak. De verwijdering van stof en geurcomponenten gebeurt in beide wassers. De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 70% geur. Stof (onder andere fijn stof) wordt afgevangen door de waterwasser.

Uitstroom luchtwassers

Bij de voorgenomen activiteit worden de luchtwassers in het dak verwerkt³⁴. Bij een horizontale uitstroom zullen de luchtwassers tegen elkaar aan blazen. De uitstroom zal hiermee worden beïnvloed en wervelingen zullen het gevolg zijn. Doordat het kapplan bestaat uit twee dakkappen zal deze werveling worden versterkt. Voorts zal de wind naar verwachting meer invloed kunnen uitoefenen wanneer de uitstroom op horizontale wijze geschiedt. De berekende resultaten van een geleidelijke horizontale uitstroom zullen hiermee naar verwachting niet representatief zijn voor de praktijk.

De luchtwasser moet op last van de welstandscommissie voldoende diep het dak worden geplaatst. Doordat de luchtwassers op last van de welstandscommissie voldoende diep in het dak moeten worden geplaatst is het constructief niet mogelijk om een vrije horizontale uitstroom te realiseren. Er is geen ruimte om een horizontale uitstroom te creëren. Bovendien zou een ontwatering van de stal ter plaatse van de luchtwasser niet realiseerbaar zijn. Hierdoor is alleen een verticale uitstroom van de lucht mogelijk.

Gezien het voorgaande wordt in de voorgenomen activiteit uitgegaan van een verticale uitstroom van de luchtwassers.

Dimensioneringsplan

De gecombineerde luchtwasunits hebben ieder een wascapaciteit van 15.000 m³/uur. In bijlage 17 is het totale dimensioneringsplan van het ventilatiesysteem en luchtwassers van de voorgenomen activiteit opgenomen.

---

³⁴ Plaatsing van de luchtwassers achter de stallen is door het beperkte oppervlakte van het bouwblok niet mogelijk. De plaats van de wassers is bovendien afgestemd op de maximale afmetingen van de luchtkanalen. Omdat de stallen conform de eisen van de welstandscommissie moeten worden uitgevoerd met 2 kappen in plaats van één kap kunnen de kanalen niet groter gemaakt worden. Omdat de omvang van de kanalen daarmee beperkt is kan de ventilatielucht niet naar achteren worden gebracht. De luchtwassers kunnen daarmee niet achter de stallen worden geplaatst. Het is daarom noodzakelijk dat de wassers in het midden van de stallen gesitueerd worden. De ruimte boven het plafond wordt ook nog gebruikt voor de aanvoer van verse lucht voor de dieren. Deze aanvoer vindt plaats aan de voor- en achterkant van de stal ter plaatse van de kopgevels en wordt via de ruimte in de kapconstructie naar de dieren gebracht. De luchtwassers kunnen niet aan de achterkant worden geplaatst omdat daar de luchtinlaten van de verse lucht worden geblokkeerd.

Zuur-, water-, elektraverbruik en spuiwaterproductie

Voor het verbruik aan water, zuur en elektriciteit wordt verwezen naar de navolgende paragraaf 6.2.6 “grond- en hulpstoffen”. Voor de productie van spuiwater wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.6 “afvalstoffen”.

6.2.6 Grond- en hulpstoffen

Veevoer

Binnen de inrichting worden verschillende veevoeders aangewend. De producten zijn in hoofdzaak op te delen in de volgende groepen:

- Vochtige producten die per tankwagen worden aangevoerd en opgeslagen worden in open betonnen putten (bunkers). De maximale opslagcapaciteit bedraagt 400 m³.
- Droog mengvoer wat met een blaaswagen (bulkwagen) worden aangevoerd en die opgeslagen worden in afgesloten polyester silo's die voorzien zijn van een ontluchting. De maximale opslagcapaciteit bedraagt 116 m³.
- Vochtige toevoegmiddelen dat in vaten of IBC wordt aangevoerd en die opgeslagen worden.

Voor de aangewende diervoeders en de voerstrategie wordt verwezen naar het kopje “Voerstrategie” van paragraaf 6.3.2.2.

Water

Binnen de inrichting wordt leidingwater en grondwater aangewend. Het verbruik aan water binnen de inrichting betreft de volgende doelen met bijbehorende hoeveelheden:

- Drinkwater (grondwater) met een geraamd verbruik van circa 4588 m³/jaar³⁵.
- Water (grondwater) voor reiniging van de stallen, voertuigen, voerkeuken en de kadaverplaats met een geraamd verbruik van circa 989 m³/jaar.
- Waswater (grondwater) voor het wassen van de ventilatielucht met een verbruik van 3200 m³/jaar.

Het totale waterverbruik na realisatie wordt geraamd op 8.686 m³ per jaar. Voor de totale waterbalans van de inrichting wordt verwezen naar bijlage 18. Voor een verdere beschrijving van omgang met water wordt verwezen naar het kopje “water” in paragraaf 6.3.2.4

propaan

Na de realisatie van de voorgenomen activiteit zal propaan verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 11.121 liter /jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van propaan en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje “energie” in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van propaan wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18.

---

³⁵ Hierbij is rekening gehouden met de aanvoer van natte bijproducten (zie ook bijlage 22).

Elektriciteit

Na de realisatie van de voorgenomen activiteit zal elektriciteit verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 388.752 kWh/jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van elektriciteit en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje "energie" in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van elektriciteit wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Zwavelzuur

Zwavelzuur wordt binnen de inrichting gebruikt voor het aanzuren van de wasvloeistof voor het wassen van de ventilatielucht. Het gebruik van het zwavelzuur wordt geraamd op 32,3 m³ per jaar. Het zuur wordt opgeslagen in een bovengrondse opslagtank van 4000 liter. De gezamenlijke maximale opslag van zwavelzuur is daarmee 4000 liter. De opslagtank staan opgesteld boven een vloeistofdichte lekbak. Voor de bepaling van het verbruik van zwavelzuur wordt verwezen naar bijlage 17.

Dieselolie

Binnen de inrichting wordt dieselolie opgeslagen in een bovengrondse dieseltanks met een inhoud van 1500 liter. Verder wordt 200 liter diesel opgeslagen nabij en ten behoeve van de noodstroomaggregaat. Het dieselverbruik zal ongeveer 200 liter per jaar bedragen.

Dierengeneesmiddelen

Binnen de inrichting wordt een beperkte hoeveelheid dierengeneesmiddelen opgeslagen. De maximale hoeveelheid en tevens het geraamde jaarlijks verbruik bedraagt 20 liter. De dierengeneesmiddelen worden opgeslagen in een afsluitbare koelkast.

6.3 Effecten op het milieu

Bij de beschrijving van de effecten op het milieu wordt niet alleen ingegaan op de omvang van emissies maar ook op de integrale preventie en de bestrijding van deze emissies. Bij de beschrijving van de emissies in deze paragraaf staat de IPPC-richtlijn centraal. De IPPC-richtlijn (Europese Richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) verplicht de lidstaten van de Europese Unie om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). In Nederland is de richtlijn in de Wet milieubeheer (Wm) en in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) geïmplementeerd. In de IPPC-richtlijn is bepaald dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt. Alle passende maatregelen tegen verontreinigingen moeten worden getroffen door toepassing van de best beschikbare technieken (BBT).

Ingevolge de IPPC-richtlijn dienen inrichtingen zodanig te worden geëxploiteerd, dat:

- geen belangrijke verontreiniging wordt veroorzaakt;
- de best beschikbare technieken worden toegepast;
- het ontstaan van afval wordt voorkomen dan wel afval nuttig wordt toegepast dan wel afval zodanig wordt verwijderd dat milieu-effecten worden voorkomen of beperkt;
- energie doelmatig wordt gebruikt;
- de nodige maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen te beperken;
- bij definitieve beëindiging de nodige maatregelen worden getroffen om gevaar van verontreiniging te voorkomen.

De IPPC-richtlijn is onder meer van toepassing wanneer meer dan 750 plaatsen voor zeugen dan wel 2000 plaatsen voor mestvarkens aanwezig zijn (punt 6.6. bijlage I van de richtlijn). Voor de onderhavige inrichting is een rechtgeldige vergunnings situatie van kracht voor het houden van meer dan 2000 plaatsen voor vleesvarkens. Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal vleesvarkens nog verder toe. Hiermee wordt in de referentiesituatie en bij de voorgenomen activiteit de drempelwaarde uit bijlage 1 van de IPPC-richtlijn, zijnde 2000 plaatsen voor vleesvarkens, overschreden. Dit betekent dat de Richtlijn van toepassing is en dat sprake is van een bestaande installatie in de zin van de richtlijn.

6.3.1 Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten

6.3.1.1 Ammoniak

Ammoniakemissie

De voorgenomen activiteit staat beschreven in paragraaf 6.1. Uit tabel 6.2 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van de voorgenomen activiteit een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 3886,3 kg NH₃ / jaar (zie ook Bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 7)

Ammoniakdepositie

In paragraaf 5.3 zijn de zeer kwetsbare natuurgebieden weergegeven. In bijlage 13 is de depositie berekend die de voorgenomen activiteit met zich meebrengt³⁶ op deze gebieden. In tabel 6.5 zijn de resultaten weergegeven.

De berekende depositie is in het groen weergegeven op het moment dat sprake is van een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. (zie paragraaf 5.7.1).

---

³⁶ Voor de gehanteerde coördinaten van de verschillende gebieden wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 6.5 ammoniakdepositie voorgenomen activiteit

Gebied	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie referentiesituatie (mol/ha/jaar)	Depositie voorgenomen activiteit (mol/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,92	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,93	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,95	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,93	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,88	0,24
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,25	0,42
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,04	0,34
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,97	0,32
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,48	0,16
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,87	0,52
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,85	0,34
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,77	1,37
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,45	1,61
Bosbad, punt 3	99202	398462	4,03	1,49
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,47	2,37
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,54	2,15
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	9,10	1,63
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,76	1,17
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,92	1,39
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,87	1,11

Uit de voorgaande tabel volgt dat de depositie van ammoniak op de zeer kwetsbare natuurgebieden op alle toetsingspunten afneemt. Op basis van de berekende deposities en de weergave van de depositiecontouren³⁷ in bijlage 13 kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante negatieve gevolgen met zich meebrengt voor omliggende Natura-2000 gebieden en de overige zeer kwetsbare gebieden. Daarmee kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit voor wat betreft het milieuaspect ammoniak een belangrijke verontreiniging met zich meebrengt. De voorgenomen activiteit voldoet daarmee aan de IPPC-richtlijn en draagt bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende gebieden.

Directe ammoniakschade

Bij de voorgenomen activiteit bevinden zich binnen de 50 meter geen coniferen. Bovendien vind binnen 50 meter van de voorgenomen activiteit geen kasteelt plaats (afstand bedraagt meer dan 150 meter). Verder bevinden zich binnen een straal van 25 meter geen minder gevoelige planten en bomen zoals gedefinieerd in het rapport "Stallucht en Planten" van het IMAG in Wageningen uit juli 1981. Daardoor kan bij de voorgenomen activiteit worden geconcludeerd dat door de ammoniakemissie vanuit de diervblijven geen directe ammoniakschade zal optreden.

³⁷ De output bestanden van Aagrostacks (2300grid.dat bestanden) zijn verwerkt tot contouren in een GIS-programma. De contouren van de referentiesituatie zijn afgetrokken van de contouren van de voorgenomen activiteit. Dit resultaat is geprojecteerd op een topografische kaart (shape file) met daarop de gevoelige gebieden weergegeven.

6.3.1.2 Geurhinder

Geuremissie

De voorgenomen activiteit staat beschreven in paragraaf 6.1. Uit tabel 6.2 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van de voorgenomen activiteit een geuremissie tot gevolg heeft van 54813,6 Odour units per jaar (Ou/jaar) (zie ook bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 7).

Individuele Geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Algemeen

De geurhinder, die afkomstig is van de dierenverblijven van de inrichting, is voor de voorgenomen activiteit getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De geuremissiefactoren voor het bepalen van de geurutstoot zijn overgenomen uit bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Binnen de inrichting worden in de voorgenomen activiteit alleen dieren gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunningen' moet de geurbelasting op het geurgevoelige object worden berekend.

Op grond van artikel 3 lid 1 van de Wgv mag de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet meer bedragen dan 2,0 OU_E/m³ lucht op een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied en 8,0 OU_E/m³ lucht op een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied. Verder moet op grond van artikel 5 van de Wgv een afstand tussen het geurgevoelige object en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt ten minste 50 meter voor objecten binnen een bebouwde kom en ten minste 25 meter voor objecten buiten een bebouwde kom.

Dieren met omrekeningfactoren

De geurbelasting voor dieren met een omrekeningsfactor is voor de voorgenomen activiteit eveneens berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. De resultaten zijn bijgevoegd in bijlage 14^{38,39, 40}.

³⁸ In het bedrijfsontwikkelingsplan (zie bijlage 7) en het dimensioneringsplan van de voorgenomen activiteit (zie bijlage 17) staan de verschillende variabelen van deze berekening toegelicht. Een verduidelijking is hierbij eveneens te vinden op de kadastrale situatietekening (zie bijlage 28) en milieutekening (zie bijlage 30).

³⁹ Geurpieken als gevolg van de toegepaste stalsystemen zijn niet te verwachten (in tegenstelling tot bijvoorbeeld spoelgoten). Binnen het bedrijf worden alleen maar vleesvarkens gehouden volgens het in paragraaf 6.2.5 beschreven groeischema. Er is sprake van een continue proces. Gemiddeld genomen zijn er binnen de gehele inrichting altijd dezelfde hoeveelheid vleesvarkens aanwezig met dezelfde gewichtsklasse.

⁴⁰ De glasopstanden aan de Haansberg 67 worden niet als geurgevoelig object meegenomen in de berekening. *Uit artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij volgt dat onder een geurgevoelig object moet worden verstaan een gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt. Uit de wetsgeschiedenis (kamerstukken II 2005/2006, 30 453, nr. 3, blz. 16 e.v.) blijkt dat met de term "bestemd" wordt bedoeld, dat het gebouw juridisch-planologisch mag worden gebruikt voor wonen of verblijf. Uit die wetsgeschiedenis blijkt verder dat het bij de beoordeling of een gebouw bestemd en geschikt is voor menselijk verblijf, niet van belang is hoeveel personen in het gebouw verblijven. Het verblijven van maar één persoon is voldoende. Ook is niet van belang of de personen een bijzondere gevoeligheid voor geur hebben. Aan deze criteria wordt bij de glasopstand aan de Haansbergweg 67 voldaan. Deze twee criteria bepalen volgens de wetsgeschiedenis enkel de mate van bescherming tegen geur, maar niet of een gebouw als geurgevoelig object moeten worden aangemerkt. Het criteria "permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik" is eveneens van belang. Bij de onderhavige glasopstand is er géén sprake van "permanent gebruik". Een aantal keer per dag is er (gedurende korte periode) sprake van menselijke bedrijvigheid binnen de glasopstand. De glasopstand (en daarmee de teelt is) van beperkte omvang, waardoor het ook niet aannemelijk is dat de bedrijfsvoering permanent menselijke verblijf tot gevolg zal hebben. Er is er 's nachts geen sprake van bedrijvigheid binnen de glasopstand. Dit betekent dat er geen sprake is van permanent verblijf binnen de glasopstand.*

De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 6.6. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting.

Tabel 6.6 Resultaten geurverspreidingsberekeningen voorgenomen activiteit

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	
Bankenstraat 35	Buiten	4,18	8	>200	25	Gevel	
Bankenstraat 80	Buiten	6,68	8	>200	25	Gevel	
Rioolseweg 2	Buiten	2,39	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 45	Buiten	4,84	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 48	Buiten	4,87	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 38	Buiten	4,80	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 32	Buiten	5,78	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 28	Buiten	5,11	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 22	Buiten	3,80	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 128	Buiten	4,14	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 120	Buiten	3,37	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 116	Buiten	2,89	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 114	Buiten	2,86	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 67	Buiten	6,03	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 63	Buiten	6,57	8	>200	25	Gevel	
Beelgaarde 2	Binnen	1,17	2	>200	25	Gevel	
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.

Werkelijk: berekende geurbelasting met "V-Stacks vergunning".

Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.

Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Conclusie individuele geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat bij de voorgenomen activiteit wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij wanneer wordt uitgegaan van een verticale uitstroomopening van de ventilatielucht.

Achtergrondbelasting geur

Verspreidingsberekeningen cumulatieve geurhinder

Middels het verspreidingsmodel V-stacks gebied is de cumulatieve geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten (binnen een straal van circa 2 km rondom initiatieflocatie) berekend voor de voorgenomen activiteit. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Zie bijlage 15 voor de bijbehorende V-stacks gebied berekeningen (in- en output)⁴¹. In deze bijlage staan ook de geurgevoelige objecten met bijbehorende volgnummers weergegeven op een topografische kaart.

Tabel 6.7 Cumulatieve geurbelasting voorgenomen activiteit (Ou_E/m³)

Volgnr GGO*	GGO	Herleide streefwaarde Cumulatieve geurbelasting **	Geurbelasting Vergund (Ou _E /m ³)	Geurbelasting Voorgenomen Activiteit (Ou _E /m ³)
1003	Bankenstraat 35	18	8,684	7,658
1004	Bankenstraat 80	18	10,227	8,845
1005	Rioolseweg 2	18	25,785	25,765
1006	Geerstraat 45	18	7,361	6,307
1007	Geerstraat 48	18	8,450	7,525
1008	Geerstraat 38	18	8,003	6,878
1009	Geerstraat 32	18	8,421	7,196
1010	Geerstraat 28	18	8,151	6,622
1011	Geerstraat 22	18	7,132	5,356
1012	Haansberg 128	18	7,919	6,203
1013	Haansberg 120	18	7,177	5,285
1014	Haansberg 116	18	6,944	4,891
1015	Haansberg 114	18	6,899	4,855
1016	Haansberg 67	18	12,178	9,562
1017	Haansberg 63	18	10,716	8,705
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4	4,662	2,977
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	4	2,900	0,911
1020	Oude Dijk 7	18	4,179	4,211
1021	Oude Dijk 8	18	5,215	5,155
1022	Oude Dijk 13	18	2,155	2,155
1023	Windgat 31	18	3,584	2,740
1024	Windgat 35	18	3,328	2,349
1025	Zevenbergseweg 21	18	0,335	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	18	0,338	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	18	4,568	1,644
1028	Hanekinderstraat 20	18	3,120	0,931
1029	Jachthaven De Turfvaart	18	1,035	0,524
1030	Hanekinderstraat 19	18	3,959	1,132
1031	Hanekinderstraat 17	18	5,942	1,708
1032	Hanekinderstraat 9	18	6,015	1,123
1033	Sander 5	18	5,214	2,862
1034	Haansberg 41	18	6,323	5,099
1035	Bankenstraat 33	18	7,022	6,410
1036	Geerstraat 29	18	5,862	4,991
1037	Lage Donk 121	18	3,971	3,456
1038	Bankenstraat 9a	18	2,983	2,564
1039	Lage Donk 67	18	3,315	3,315
1040	Goorstraat 6	18	3,809	3,373
1041	Halderbergsewaan 1, Hoeven	4	5,026	5,026

* Weergave geurgevoelige objecten met volgnummer (V-stacks gebied), zie bijlage 15.

** Herleide streefwaarde a.h.v. bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij Rood weergegeven: geurbelasting overschrijft de (herleide) streefwaarde voor cumulatieve geurbelasting

⁴¹ De door V-stacks gebied berekende ruweheidsfactor bedraagt 0,09. Deze waarde is gelijk aan de ruweheidsfactor die V-stacks vergunningen berekend. Echter het programma V-stacks gebied kan alleen rekenen vanaf een ruweheidsfactor van 0,1. Derhalve zijn de cumulatieve berekeningen uitgevoerd met een ruweheidsfactor van 0,1.

Beoordeling achtergrondbelasting bij toepassing voorgenomen activiteit

De berekende achtergrondbelasting komt bij toepassing van de voorgenomen activiteit op twee toetsingspunten boven de (herleide) streefwaarden van 18 en 4 Ou/m³ (zie toelichting in paragraaf 5.7.2). Dit is de dichtstbijzijnde woning in de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2. Op de overige geurgevoelige objecten worden de (herleide) streefwaarden niet overschreden en is sprake van een afname in cumulatieve geurbelasting. De toepassing van de voorgenomen activiteit op de locatie Bankenstraat 61 (in combinatie met de beëindiging van de locatie aan de Meeuwisdijk) heeft dus op deze GGO's een positief effect. Op het dichtstbijzijnde punt van de bebouwde kom van Etten-Leur (Beelgaarde 2) is met een afname van de cumulatieve geurbelasting van 4,662 Ou/m³ naar 2,977 Ou/m³ sprake van een verbetering van een 'redelijk goed' leefklimaat naar een 'goed' leefklimaat⁴². Het feit dat de voorgenomen activiteit wat betreft cumulatieve geurbelasting ten opzichte van de vergunde situatie geen significant effect heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2 betekent dat de geurhinder ter plaatse niet bepaald wordt door de geuremissie van de locatie Bankenstraat 61. Hierbij speelt windrichting een belangrijke invloed in combinatie met het feit dat bij de bebouwde kom van Hoeven ook enkele intensieve veehouderijen gelegen zijn. De geurbelasting op de woning aan de Rioolseweg 2 wordt veroorzaakt door de voorgrondbelasting van de naastgelegen varkenshouderij aan de Rioolseweg 4.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat bij toepassing van de voorgenomen activiteit het leefklimaat in het plangebied verbetert. Er vanuit gaande dat de geuremissie van de Bankenstraat 61 geen significante invloed heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2, kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft cumulatieve geurhinder geen sprake is van een belangrijke verontreiniging. Hiermee wordt voor het aspect cumulatieve geurhinder voldaan aan de IPPC-richtlijn.

Geurhinder diervoeders

De opslag van bijproducten is gesitueerd voor stal 1. De brijvoerkeuken met daarin de brijvoerinstallatie is gesitueerd in stal 1. De brijvoerkeuken wordt aangesloten op het centraal afzuigkanaal van stal 1. De lucht wordt via een meetsmooërunit (msu) afgezogen naar de luchtwasser van stal 1 en 2, waardoor de geuremissie vanuit de voerkeuken door de luchtwassers op dezelfde manier gereduceerd wordt als de geuremissie vanuit de stallen⁴³. Doordat de ventilatielucht door de luchtwassers wordt geleid, wordt de geuremissie vanuit de voerkeuken tot een minimum beperkt.

Uit onderzoek blijkt verder dat er geen significant verschil bestaat in geuremissie tussen bedrijven waar brijvoer wordt verstrekt en bedrijven waar uitsluitend droogvoer wordt verstrekt (Rapport Vochtrijke diervoeders en geuremissie uit vleesvarkensstallen, Praktijk Rapport varkens 31, Timmermans, ASG, augustus 2004)⁴⁴. De conclusies van dit onderzoek zijn hieronder samengevat:

⁴² Conform milieukwaliteitscriteria RIVM, GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002) en Bijlage 6 en 7 Handreiking Wet geurhinder en veehouderij.

⁴³ Volgens het bouwbesluit kan de brijvoerkeuken aangemerkt worden als een verblijfsgebied. Volgens het bouwbesluit moet de ventilatie van een verblijfsgebied 0,9 liter/sec/m² vloeroppervlak zijn. Het vloeroppervlak van deze verblijfsgebieden bedraagt respectievelijk 80,9 m². Aangezien 1 liter overeenkomt met 1 dm³ dient per uur 0,07 m³ geventileerd te worden. Gezien het feit dat de afzuigkanalen bovenmatig zijn gedimensioneerd levert deze afzuiging geen enkele belemmering op in het ventilatiesysteem.

⁴⁴ Na dit onderzoek zijn tot op heden geen onderzoeken naar de invloed van het soort bijproduct op de geuremissie of geurbeleving meer uitgevoerd. Voor de toekomst staan momenteel ook geen nieuwe onderzoeken met betrekking tot dit onderwerp gepland (bron: N. Verdoes, ASG Wageningen).

- Uit de laboratoriumproef blijkt dat over het algemeen geen verschil blijkt te bestaan tussen de geurconcentratie van droogvoer en aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei (los of in combinatie met elkaar), maar de geurbeleving blijkt wel te verschillen. De combinaties met biergist en/of uiensap (wordt hier niet gevoerd) hadden wel een hogere geurconcentratie dan de combinaties van aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei, maar de geurbeleving verschilde over algemeen niet.
- Uit de praktijkproef blijkt dat in alle behandelingen de geuremissie in de zomerperiode hoger was dan in de winterperiode, maar dat er geen verschil was tussen behandelingen. Bovendien verschilde de geurconcentratie tussen de droogvoer- en brijvoerkeuken niet van elkaar en was deze veel lager dan de geurconcentratie uit de vleesvarkenafdelingen. De resultaten van deze proef laten zien dat er geen effect van het rantsoen is op de geuremissie uit vleesvarkenstallen.
- Uit het onderzoek komt naar voren dat de geurconcentratie tussen een droogvoer- en brijvoerkeuken weinig verschilde en dat deze concentratie in de voerkeukenen beduidend lager lag dan in de vleesvarkenafdelingen. Bovendien is het ventilatiedebiet in een voerkeuken een stuk lager waardoor de geuremissie verwaarloosbaar klein is ten opzichte van die uit de afdelingen. Voor het berekenen van de geuremissie van een varkensbedrijf kunnen de voerkeukenen daarom buitenbeschouwing gelaten worden.
- Uit het onderzoek blijkt dat bepaalde vochtrijke diervoeders wel een hogere geurconcentratie en -beleving hebben dan droogvoer, maar dit geen effect heeft op de geuremissie uit stallen. Er zijn daarom geen redenen om de geuremissie van varkensbedrijven die brijvoer verstrekken anders te behandelen dan varkensbedrijven die droogvoer aan het vee geven.

IMAG heeft in het rapport “ Geuremissies uit de veehouderij II” (Mol en Ogink, 2002) ook gemeten aan het verschil in geurhinder tussen droogvoerbedrijven en bedrijven die natte bijproducten voeren. Uit paragraaf 3.5.2 “het effect van het voeren van natte bijproducten op de geuremissie” van dit rapport blijkt dat, net als in het hierboven genoemde onderzoek van Timmermans, het voeren van natte bijproducten niet tot een aantoonbaar andere geuremissie leidt dan het voeren van droogvoer.

6.3.1.3 *Luchtkwaliteit*

De aangevraagde activiteiten hebben betrekking op het op reguliere wijze houden van dieren en met alle bijkomende voorzieningen (zoals de opslag van mest en veevoer) en de daaraan gerelateerde (beperkte) voertuigbewegingen (aan- en afvoer van dieren, mest, veevoer, hooi en stro etc.). Van de onder de Wet luchtkwaliteit genoemde luchtverontreinigende stoffen zijn alleen de zwevende deeltjes voor de onderhavige inrichting relevant (emissie van fijn stof). Emissies van de overige genoemde stoffen vinden binnen de inrichting niet (dan wel niet in relevante mate) plaats). De fijn stof emissie van het bedrijf betreffen de emissie van fijn stof uit de stallen, bestaande uit huid-, mest-, voer- en strooiseldeeltjes die met de ventilatielucht naar buiten worden geblazen. Voorts kan er in ondergeschikte mate emissie van fijn stof plaats vinden als gevolg van de aantrekkende (zware) transportbewegingen. Aangenomen kan worden dat de fijn stof emissie van de aanwezige CV-installaties te verwaarlozen is daar deze propaan gestookt zijn. Overige emitterende bronnen zijn binnen de inrichting niet aanwezig.

Emissiefactoren voor fijn stof kunnen nog niet afgeleid worden van directe PM₁₀-metingen in stallen. Een meetprogramma is hiervoor momenteel in uitvoering. Om toch te kunnen voldoen aan de actuele behoefte om emissiefactoren voor fijn stof te kunnen toepassen in verspreidingsberekeningen voor veehouderijbedrijven, wordt gebruik gemaakt van gegevens over stofemissie die zijn verkregen uit onderzoek in de jaren negentig door Groot Koerkamp et al. (1996). Het betreft hier metingen voor totaal stof en PM₅. Door Chardon en Van der Hoek (2002) zijn deze onderzoeksgegevens, gegeven een aantal aannames, omgerekend naar PM₁₀ emissies voor de belangrijkste diercategorieën. Het overzicht van Chardon en Van der Hoek beperkt zich tot een aantal hoofdcategorieën die zo waren ingedeeld dat een berekening kon worden gemaakt voor de uitstoot van fijn stof op landelijk niveau. Deze indeling sluit niet optimaal aan op de veel gehanteerde indeling in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Voor het verkrijgen van een zo compleet mogelijke lijst met emissiefactoren fijn stof voor de huidige Rav-categorieën zijn de basisgegevens uit de brontabel van Chardon en Van der Hoek gekoppeld aan de Rav-categorieën. In de lijst emissiefactoren fijn stof is gebruik gemaakt van de kolom met PM₁₀-emissie (uitgedrukt in mg per uur per dier) en de kolom met de PM₁₀-emissie-factor (uitgedrukt in gram per jaar per dier). Bij deze uitsplitsing is dezelfde werkwijze toegepast als die Chardon en Van der Hoek hanteerden, dat wil zeggen dat waar dat noodzakelijk was, omrekeningen tussen diercategorieën op basis van de verhoudingen van forfaitaire fosfaat-excreties zijn toegepast. Daarbij zijn de volgende aanvullingen op de werkwijze van Chardon en Van der Hoek uitgevoerd:

- Door Chardon en Van der Hoek zijn geen correcties toegepast voor leegstand. Deze zijn hier wel doorgevoerd. Voor het bepalen van de leegstandsfactoren is zoveel mogelijk uitgegaan van de leegstandsfactoren zoals die gehanteerd zijn voor het bepalen van emissiefactoren voor ammoniak. De leegstandsfactoren voor ammoniak zijn vooral afkomstig van de Beoordelingsrichtlijn Groen Label (Anonymous, 1996) en van KWIN. Indien deze bronnen geen leegstandsfactor aangeven voor een bepaalde diercategorie, is de emissiefactor gebaseerd op Oenema et al. (2000).
- Voor enkelvoudige luchtwassers is op basis van expert-judgement en oriënterende metingen in de varkenshouderij voorlopig uitgegaan van 60% reductie van fijn stof bij biologische of chemische reiniging.
- Voor gecombineerde luchtwassers is op basis van expert-judgement en oriënterende metingen in de varkenshouderij voorlopig uitgegaan van 80% reductie van fijn stof.
- Voor de huidige enkelvoudige wassers in de pluimvee-sector zijn geen emissiefactoren voor fijn stof opgenomen. Er kunnen namelijk geen onderbouwde inschattingen gemaakt worden voor het verwijderingsrendement bij de hoge stofbelastingsniveaus die hier voorkomen.
- Voor diercategorieën met een sterk variërende uitstoot van fijn stof, zoals vleeskuikens, wordt de gemiddelde uitstoot van fijn stof vermeld. Deze kan als constante bron in verspreidingsberekeningen worden toegepast. In een notitie van ASG Wageningen UR wordt aangegeven dat voor een gemiddelde situatie een dergelijke werkwijze niet tot een onderschatting van het aantal normoverschrijdingen leidt.
- Voor een aantal diercategorieën is de emissie van fijn stof niet vastgesteld, omdat hiervoor geen afleiding kon worden opgesteld.
- Alle berekende emissiefactoren zijn uitgedrukt in grammen per dier per jaar en afgerond op hele grammen.

De vermelde cijfers hebben een afgeleid karakter en daarmee een beperkte nauwkeurigheid. Zij vormen op dit moment de stand der wetenschap. De komende jaren zal de emissie van fijn stof uit stallen nauwkeuriger worden vastgesteld op basis van het meetprogramma dat thans in uitvoering is. Bij het gebruik van deze cijfers voor het bepalen van de stofemissie van individuele bedrijven moeten de volgende kanttekeningen worden gemaakt:

- De emissiefactoren voor fijn stof zijn slechts voor een beperkt aantal huisvestings-systemen volgens de hiervoor vermelde methode berekend. Vervolgens zijn deze cijfers in de Rav-lijst geëxtrapoleerd naar andere huisvestingssystemen binnen dezelfde diercategorie.
- In een aantal gevallen zijn emissiefactoren geëxtrapoleerd van de ene diercategorie naar een andere categorie of van de ene diersoort naar een andere diersoort.
- De emissietabel van Chardon en Van der Hoek (2002) is gebaseerd op onderzoeks-resultaten van Groot Koerkamp et al. (1996), die in het kader van een EU-project stofconcentraties (inhaleerbaar stof, overeenkomend met PM₅₀ en respirabel stof, overeenkomend met PM₅) in een aantal stallen hebben gemeten. Chardon en Van der Hoek (2002) hebben deze cijfers omgewerkt naar emissiefactoren voor PM₁₀. Ze hebben hierbij een constante omrekeningsfactor gebruikt (0,45) voor de verschillende diercategorieën voor omrekening van inhaleerbaar stof naar PM₁₀. De verwachting is dat deze omrekeningsfactor voor de verschillende diersoorten niet gelijk zal zijn.
- De metingen van Groot Koerkamp et al. (1996) zijn in de eerste helft van de jaren negentig verricht. Sindsdien zijn stallen, stalsystemen en voer vaak nog aangepast.

De cijfers zijn op 21 maart 2008 gepubliceerd door het ministerie van VROM. Op grond van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (art. 66 en 67) moet voor de berekening van concentraties van fijn stof gebruik worden gemaakt van de emissiefactoren die door de minister van VROM op 21 maart 2008 zijn vastgesteld. Op 15 maart 2009 zijn de emissiefactoren van fijn stof voor de veehouderij 2009 gepubliceerd. Hierin zijn de normen van 2008 herzien en aangepast. In de emissienormen van de rundvee- en varkenshouderij zijn geen veranderingen aangebracht.

Voor het berekenen van de luchtkwaliteit zijn verschillende rekenmethoden beschikbaar. De verschillende modellen die bruikbaar zijn voor het berekenen van concentraties van inrichtingen, zijn gebaseerd op de Standaardrekenmethode 3 volgens het Nieuw Nationaal Model (NNM). De lijst met goedgekeurde modellen wordt regelmatig geactualiseerd (indien er nieuwe modellen zijn goedgekeurd door de minister van VROM). In de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 staat meer informatie over de standaardrekenmethoden en wanneer deze gebruikt moeten worden. In de praktijk bestaat de behoefte om de berekening van de luchtkwaliteit in bepaalde situaties voor een breder publiek toegankelijk te maken. Het ministerie van VROM heeft daarom de opdracht aan KEMA gegeven om in 2008 een eenvoudig rekenmodel te ontwikkelen, genaamd ISL3a. De meest recente versie van dit model (2.0) wordt door VROM beschikbaar gesteld via de ISL3a pagina van InfoMil. Het rekenmodel betreft een gebruiksvriendelijke versie van het Nieuw Nationaal Model, dat een implementatie van standaardrekenmethode 3 is. Om deze reden heet het programma Implementatie Standaardrekenmethode 3 Luchtkwaliteit (ISL3a). Met ISL3a kunnen concentraties PM10 en NO₂ ten gevolge van punt- en oppervlaktebronnen van industriële en agrarische inrichtingen worden berekend. Gezien het voorgaande wordt ISL3a in voorliggend onderzoek gehanteerd als rekenmethode.

Webbased CAR 7.0 is de implementatie van standaard rekenmethode 1 volgens het Nieuw Nationaal Model (zie Regeling beoordeling Luchtkwaliteit). CAR (Calculation of Air Pollution from road traffic) geeft inzicht in de luchtkwaliteit in straten en langs verkeerswegen. CAR II werkt op basis van klassen (straattypen, snelheidsklassen etc.).

Mede door deze klasse-indeling is CAR II minder geschikt voor complexe situaties. Hiervoor zijn uitgebreidere modellen zoals bijvoorbeeld Computational Fluid Dynamics (CFD) modellen beschikbaar of kan windtunnelonderzoek worden uitgevoerd. Via de website van InfoMil stelt VROM het CARII-model beschikbaar. De webbased versie CARII v. 7.0.1 is geschikt om de emissie van fijn stof van de verkeersaantrekkende werking van de onderhavige inrichting te berekenen. Er is bij de voorliggende berekening geen sprake van een complexe situatie als gevolg waarvan CARII niet gebruikt zou kunnen worden.

In bijlage 27 is een rapportage opgenomen van de resultaten van het luchtkwaliteitsonderzoek. In dit onderzoek worden de resultaten voor de jaargemiddelde grenswaarde gecorrigeerd voor zeezout. Tevens wordt rekening gehouden de landelijke aftrek van 6 dagen op het aantal overschrijdingsdagen. Uit de rapportage blijkt dat in de voorgenomen activiteit buiten de grens van de inrichting de jaargemiddelde concentratie de grenswaarde van 40 ug/m^3 niet overschrijdt. Ook blijkt dat het aantal overschrijdingsdagen (van het 24-uursgemiddelde van 50 ug/m^3) de grenswaarde van 35 keer niet overschrijdt. Ten aanzien van ultrafijn stof zijn er geen berekeningen uitgevoerd. Echter aangezien met de voorgenomen activiteit de luchtkwaliteit verbeterd ten aanzien van de vigerende situatie, zal ook de concentratie van ultrafijn stof af nemen. De bijdrage als gevolg van de verkeersaantrekkende werking vanuit de inrichting aan de jaargemiddelde concentratie of aantal overschrijdingsdagen is niet bepalend voor de luchtkwaliteit. Er kan derhalve worden gesteld dat in de voorgenomen activiteit wordt voldaan aan de Wet luchtkwaliteit.

Broeikasgassen CH₄ en CO₂

Door afbraak van organische stoffen (mest) in een zuurstofarm milieu wordt door toedoen van micro-organismen onder andere methaan (CH₄) en kooldioxide (CO₂) geproduceerd. De methaanproductie wordt geremd door de hoge ammoniakconcentraties. Uit onderzoek⁴⁵ blijkt dat verschillende invloedsfactoren de methaanemissie kunnen beperken (waaronder de ammoniakconcentratie). Mogelijk dat de (gecombineerde) luchtwasser een reducerende invloed heeft op de emissie van methaan uit de dierenverblijven (deze staan immers in verbinding van de mestkelders). Hiertoe worden op dit moment in het kader van het Programma Luchtwassers metingen verricht⁴⁶. De productie van CO₂ is kleiner dan die van CH₄. CO₂ is echter 21 keer minder schadelijk dan CH₄. De emissie van CO₂ wordt zoveel mogelijk zijn in de opslag van mest moeilijk tegen te gaan. De emissie van CO₂ wordt binnen de inrichting zoveel mogelijk tegen gegaan door het treffen van energiebesparende maatregelen.

---

⁴⁵ Bron: Emissiereducties voor methaan uit mestopslagen, R.N. de Mol & M.A. Hilhorst, Agrotechnology & Food Innovations BV, Wageningen, november 2004.

⁴⁶ Doel van dit programma is het realiseren van een versnelde inzet van een nieuwe generatie geïntegreerde technieken, met name gecombineerde luchtwassers, die gericht zijn op een substantiële vermindering van de emissies door de intensieve veehouderij. Bij brief van 11 november 2008 heeft de minister van VROM hier de kamer over geïnformeerd (DGM/K&K 2008106077).

Koelinstallatie

De binnen de inrichting aanwezige kadaverkoeling bevat het koelmedium propaan R 270. Dit koelmedium wordt niet genoemd in de bijlagen van de Europese Verordening betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen. Het Besluit ozonlaagafbrekende stoffen Wms 2003 en het Besluit broeikasgassen Wms 2003 is derhalve niet van toepassing. Voor een ongecontroleerde emissie van broeikasgassen behoeft derhalve niet te worden gevreesd.

6.3.1.4 *Bodem*

Op grond van de NRB kunnen bij onderhavige inrichting de volgende activiteiten als bodembedreigend worden aangemerkt:

- Opslag zwavelzuur in een bovengrondse tank;
- Opslag reinigingsmiddelen in emballage;
- Opslag van diergeneesmiddelen;
- Opslag drijfmest in mestkelders;
- Opslag dieselolie in een bovengrondse tank;
- Opslag van kadavers;
- Afspuiten van vrachtwagens, landbouwvoertuigen en kadavertonnen (wasplaats);
- Opslag vochtige voedercomponenten in brijvoerbunkers;
- Transport zwavelzuur en spuiwater door bovengrondse leidingen;
- Opslag van EPI Brij (mengsel mieren- en propionzuur)

Globaal is de NRB-aanpak samen te vatten als 'vloeistofdichte vloeren met een minimum aan gedragsvoorschriften' of 'kerende vloeren en/of lekbakken met een zwaar accent op de daarop toegesneden gedragsvoorschriften'. Over het algemeen wordt binnen het bedrijf aandacht geschonken aan incidentenmanagement om het risico tot verontreiniging van de bodem tot een minimum te beperken. Zo wordt personeel geïnstrueerd hoe ze moeten omgaan met bodembedreigende activiteiten. Daarnaast worden eventuele calamiteiten geregistreerd en zijn voldoende voorzieningen aanwezig om een verontreiniging te voorkomen dan wel de gevolgen ervan te beperken. Over het algemeen kan dus gesteld worden dat met een doelmatige combinatie van maatregelen en voorzieningen een verwaarloosbaar bodemrisico wordt gerealiseerd m.b.t. de voornoemde activiteiten.

Voor een (intensief) veehouderijbedrijf met reguliere activiteiten heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 21 januari 1997 in een uitspraak (E03.95.0821) aangegeven dat, indien toereikende gedragsregels en voorzieningen met het oog op de bescherming van de bodem zijn voorgeschreven in een vergunning, zij ervan uitgaat dat er bij naleving van die voorschriften de kwaliteit van de bodem en het grondwater niet in relevante mate nadelig zal worden beïnvloed. Dit standpunt heeft zij herhaald in haar uitspraken van 15 januari 1998 (E03.096.0162) en 20 februari 2002 (200104344/1). De Raad van State oordeelt in voornoemde uitspraken dat (wanneer voldoende gedragsregels en voorzieningen met het oog op de bescherming van de bodem getroffen zijn) bij een intensieve veehouderij met reguliere activiteiten de NRB minder streng toegepast behoeft te worden om te komen tot een verwaarloosbaar bodemrisico. Volgens de Bodemrisico Checklist (BRCL) is de emissiescore van de voornoemde activiteiten 4. Naar analogie van de geschetste systematiek en de voornoemde uitspraken van de Raad van State wordt het bodemrisico teruggedrongen worden tot eindemissiescore 1 door het toepassen van de volgende maatregelen:

Opslag van zwavelzuur in bovengrondse tanks

Het zwavelzuur voor de luchtwassers wordt opgeslagen in een daartoe bestemde vloeistofdichte HD polyester opslagtank van 4 m³. De tank is gesitueerd boven een vloeistofkerende lekbak. Het personeel wordt goed geïnstrueerd over het gebruik van de opslagtank en er vindt regelmatig visuele controle op lekkage plaats. Er wordt adequaat opgetreden bij eventuele lekkages. De uitvoering van de opslagtank valt niet onder de vervoersregelgeving voor gevaarlijke stoffen zijnde de ADR. De opslag valt daarmee formeel niet onder de werkingssfeer van de PGS 15. Om een verwaarloosbaar bodemrisico te realiseren zal de uitvoering van de opslagtank echter wel daar waar mogelijk aansluiten bij de PGS 15 (zie tevens het beschrevene in paragraaf 6.3.5).

Reinigingsmiddelen & dierengeneesmiddelen

Reinigingsmiddelen & dierengeneesmiddelen worden opgeslagen in daartoe bestemde aparte opslagkasten. Reinigingsmiddelen zijn opgeslagen boven een lekbak.

Opslag van mest en meststoffen

De mest en meststoffen bestaande uit drijfmest afkomstig van de te houden dieren wordt opgeslagen in kelders onder de stallen en in het daartoe bestemde mestbassin. De opslag voldoet aan de door de Ministerie van VROM uitgegeven publicatie "bouwtechnische richtlijnen mestbassins" (BRM en HBRM).

Opslag dieselolie

De dieselolie binnen de inrichting wordt opgeslagen in een bovengrondse tank welke is gesitueerd boven een vloeistofdichte lekbak. De tank is voorts uitgevoerd conform de bepalingen van de PGS 30. Hiermee wordt een verwaarloosbaar bodemrisico bewerkstelligd (zie tevens paragraaf 6.3.5).

Opslag van kadavers

De kleine kadavers worden opgeslagen in een vloeistofdichte voorzieningen met koeling. Grote kadavers worden opgeslagen op de vloeistofdichte kadaverplaat dan wel in een vloeistofdichte kadaverton. De opslag ligt nabij de ontsluiting aan de bankenstraat. De vrachtwagen die de kadavers ophaalt hoeft hierdoor niet het erf op te rijden.

Afspuiten van vrachtwagens, landbouwvoertuigen en kadavertonnen

De wasplaats wordt voorzien van vloeistofkerende vloer met afvoerput naar de mestkelder. De wasplaats is afwaterend gelegd naar één punt, zodat het reinigingswater via mest- en vloeistofdichte leidingen afwatert in mest- en vloeistofdichte mestkelders. De wasplaats is voorts voorzien van een opstaande rand en is bestand tegen de inwerking van het toe te passen reinigings- en/of ontsmettingsmiddel.

Opslag vochtige voedercomponenten in brijvoerbunkers

De bijproducten worden opgeslagen in polyester silo's. De silo's staan opgesteld op het niveau van de bodem van de mestkelder van stal 1, zijnde 0,9 meter beneden maaiveld. Door de bodem, waarop de silo's staan, alsmede de omliggende wanden wordt tot aan het maaiveld een vloeistofkerende bak gevormd. Bij de vulpunten is een vloeistofkerende morsbak aangebracht. Het personeel heeft duidelijke vulinstructies. Hierdoor ontstaat een verwaarloosbaar bodemrisico.

Transport zwavelzuur en spuiwater door bovengrondse leidingen

De leidingen ten behoeve van het transport voor zwavelzuur en spuiwater worden dubbelwandig uitgevoerd. De buitenwand zal bestaan uit HD polyester en de binnenleiding zal bestaan uit teflon. De leidingen zullen bovengronds worden geplaatst en zijn dus te allen tijde te inspecteren. De leidingen lopen door de stal waardoor deze beschermd tegen vorst. De leidingen zullen periodiek worden geïnspecteerd en daar waar nodig worden onderhouden. Het personeel zal hiertoe duidelijk worden geïnstrueerd. Bovendien zullen er voldoende immobilisatiemiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig zijn. Op deze wijze worden er aan dit leidingtransport voldoende toereikende voorzieningen en gedragsregels (incidentenmanagement) getroffen met het oog op de bescherming van de bodem, waardoor een verwaarloosbaar bodemrisico conform de NRB wordt bereikt.

Opslag van EPI Brij (mengsel mieren- en propionzuur)

Het EPI brij mengsel wordt opgeslagen in een daartoe bestemde vloeistofdichte kunststof opslagcontainer (IBC) welke zijn gesitueerd boven een vloeistofkerende vloer. De totale opslag bedraagt 1000 liter. Het personeel wordt goed geïnstrueerd over het gebruik van de container en er vindt regelmatig visuele controle op lekkage plaats. Er wordt adequaat opgetreden bij eventuele lekkages. De uitvoering van de opslagcontainers voldoet aan de eisen van ADR. De opslag wordt uitgevoerd conform de bepalingen in de PGS 15, waarmee tevens een verwaarloosbaar bodemrisico wordt gerealiseerd.

Nul-situatie van de bodem

Initiatiefnemer zal onderzoeksbureau Econsultancy BV voor aanvang van de graaf- en bouwwerkzaamheden een nul-situatie onderzoek laten uitvoeren conform NEN 5740. Econsultancy is geaccrediteerd conform AS 2000. Dit onderzoek heeft als doel om een toetsingsgrondslag te krijgen met het oog op mogelijke bodemverontreinigingen voortvloeiende uit de Wet Milieubeheer vergunningsplichtige en bodembedreigende activiteiten.

Zorgplicht

Artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb) is rechtstreeks van toepassing op de inrichting. Voor zover in de op te leggen voorschriften niet specifiek is vastgelegd welke bodembeschermende maatregelen moeten zijn uitgevoerd, dwingt artikel 13 van de Wbb tot een zorgvuldige bedrijfsvoering. In verband met de strekking van het begrip bodemverontreiniging is van belang dat het begrip bodem tevens het grondwater omvat. Het melden van ongewone en gewone voorvallen met betrekking tot bodembescherming is geregeld in artikel 27 en 30 van de Wbb. Deze zorgplicht zal door de inrichtinghouder in acht worden genomen.

6.3.1.5 Water

Voor het waterverbruik alsmede de maatregelen die getroffen worden om dit verbruik te beperken wordt verwezen naar het kopje "water" in paragraaf 6.3.2.4.

Waterhuishouding tijdens de bouwactiviteiten

Tijdens de bouw van de nieuwe stal 3 zal een bronnering worden aangelegd. Tijdens deze bronnering zal het grondwaterpeil worden verlaagd met 50 cm. Deze bronnering zal tijdens de aanlegfase van de mestput in werking zijn. De tijdsduur hiervan bedraagt ongeveer 20 weken. Om het grondwaterpeil 50 cm te laten zakken moet er 8 m^3 per uur worden verpompt, 24 uur per dag, 7 dagen per week. De uiteindelijke hoeveelheid water wat tijdens de bronnering wordt verpompt bedraagt $8\text{ m}^3/\text{hr} \times 24\text{ hr} \times 7\text{ dagen} \times 20\text{ weken} = 26.880\text{ m}^3$. Het water wordt via de sloot geloosd alwaar het weer kan infiltreren in de bodem.

6.3.1.6 Afvalstoffen

Kadavers

Kleine kadavers (tot 40 kg) worden opgeslagen in een vloeistofdichte kadaverkoeling en de grote kadavers op de kadaverplaat dan wel kadaverton. De kadavers worden van het bedrijf verwijderd door een destructiebedrijf (Rendac). De totale afvoer bedraagt circa 48 ton kadavers per jaar.

Spuiwater van de luchtwassers

Het spuiwater vrijkomend bij het wassen van de ventilatielucht wordt van het bedrijf als meststof afgevoerd. De leverancier treedt in deze op als intermediair. Het spuiwater wordt derhalve via Uniqfill International B.V. afgevoerd. De hiervoor geldende ontheffing krachtens de Meststoffenwet is als bijlage 20 aan dit rapport gehecht⁴⁷. Uitgangspunt voor de bepaling van de spuiwaterproductie is het spuiwaterdebiet dat staat opgenomen in de 'bijlage behorende bij gecombineerde luchtwasser van Uniqfill'. Dit minimale spuiwaterdebiet wordt in dit document uitgedrukt in liter/jaar/dierplaats en is een controlepunt voor de wekelijkse controle van het luchtwassysteem die in de leaflet wordt voorgeschreven. Deze bijlagen zijn bij de stalbeschrijvingen in bijlage 16 van dit MER opgenomen. Op basis van deze bijlage gelden de volgende minimale debieten:

- vleesvarkens, hokoppervlak maximaal $0,8\text{ m}^2$ per dier 40
- vleesvarkens, hokoppervlak groter dan $0,8\text{ m}^2$ per dier 65

Op basis van de voorgaande kentallen bedraagt de geraamde hoeveelheid door de leverancier circa 440 m^3 per jaar.

Meststoffen

De door de dieren geproduceerde meststoffen worden opgevangen in kelders onder de stallen. Alle meststoffen worden conform de geldende regels afgezet naar de akkerbouwgebieden van Nederland. De mestproductie wordt geraamd op 9533 m^3 drijfmest per jaar.

---

⁴⁷ Op 25 maart 2009 heeft het ministerie van LNV tot 1 januari 2010 ontheffing verleend voor het gebruik van spuiwater als kunstmestvervanger. Na deze datum wil het ministerie het gebruik van de spuiwater wettelijk verankeren in het Besluit gebruik meststoffen. Vooruitlopend hierop heeft het ministerie een "gebruikershandleiding spuiwater uit chemische luchtwasser opgesteld". In deze handleiding is opgenomen dat het gebruik van spuiwater onder de regels voor "stikstofkunstmest" in het Besluit gebruik meststoffen valt. Deze ontheffing maakt het ook voor initiatiefnemer mogelijk om spuiwater als stikstofkunstmest te gebruiken, echter initiatiefnemer kiest voor afvoer via de leverancier van de luchtwasser. Deze zal vervolgens het spuiwater afzetten als een kunstmestvervanger, waarna het spuiwater op landbouwgrond uitgereden zal worden.

Bedrijfsafvalstoffen

Het niet gevaarlijk afval wordt opgeslagen en verantwoord afgevoerd naar een daarvoor erkend bedrijf. Dit betreft in hoofdzaak:

- Verpakkingsmateriaal c.q. kantine afval: dit wordt opgeslagen in een container en afgevoerd naar een erkend verwerker. Naar verwachting bedraagt de jaarlijkse hoeveelheid 1590 kg.
- GFT afval (takken e.d.): dit wordt opgeslagen in een GFT container en afgezet via het gemeentelijk inzamelsysteem. De geraamde jaarlijkse hoeveelheid bedraagt 10 ton per jaar (incl. snoeiafval).
- Restanten medicijnen en spuiten: dit wordt opgeslagen in de verpakking zoals die geleverd is en afgevoerd naar een erkend inzamelaar. De geraamde jaarlijkse hoeveelheid is verwaarloosbaar
- Papier: dit wordt opgeslagen in een papiercontainer en afgezet via een erkend inzamelaar. De geraamde jaarlijkse hoeveelheid bedraagt 1060 kg.
- Glas: dit wordt opgeslagen in een glasbak en afgezet via een erkend inzamelaar. De geraamde jaarlijkse hoeveelheid bedraagt 1060 kg.

Gevaarlijke afvalstoffen

Binnen de inrichting komen enkel kleine gevaarlijke afvalstoffen vrij in de vorm van TL's. Deze worden afgevoerd naar een erkend verwerker. De geraamde hoeveelheid bedraagt 30 kg per jaar. Daarnaast komt er jaarlijks een kleine hoeveelheid Klein Gevaarlijk afval (KGA) van 20 kg vrij. Dit wordt opgeslagen in een KGA box en afgezet via een erkend inzamelaar.

Conclusie afvalstoffen

In de handreiking "Wegen naar preventie bij bedrijven" (bron: Infomil, december 2005) wordt gesteld dat afvalpreventie in ieder geval relevant is bij bedrijven waarbij de hoeveelheid gevaarlijk afval boven de 2,5 ton per jaar ligt óf de hoeveelheid bedrijfsafval boven de 25 ton per jaar ligt. Tot het bedrijfsafval worden alle, al dan niet afzonderlijk, vrijkomende afvalstromen gerekend die niet als gevaarlijk afval kunnen worden aangemerkt. Het betreft een totaal van de afvalstromen onafhankelijk van het feit of ze al dan niet gescheiden worden ingezameld. Ook het afval dat voor recycling wordt aangeboden, wordt hier in meegenomen.

De hoeveelheid gevaarlijk afval bedraagt minder dan 2,5 ton per jaar en de hoeveelheid bedrijfsafval meer dan 25 ton per jaar⁴⁸. Gelet op de soorten afvalstromen is binnen het bedrijf geen preventiepotentieel aanwezig. De afvalstromen zullen door managementmaatregelen tot een minimum beperkt worden. Naast preventieve maatregelen worden de afvalstromen gescheiden opgeslagen en gescheiden afgevoerd naar daartoe erkende en gecertificeerde inzamelaars.

---

⁴⁸ Spuiwater is een restproduct van de chemische en gecombineerde luchtwassers en is als zodanig nodig om een goede werking van de luchtwassers te waarborgen. Afzet van het spuiwater vindt plaats via de daarvoor toegestane weg. Het ontstaan van kadavers is inherent aan de bedrijfsvoering van een veehouderij. De inrichtinghouder is er economisch gezien alles aan gelegen deze uitval van dieren zoveel mogelijk te beperken. Wanneer het spuiwater en de kadavers buiten beschouwing worden gelaten, bedraagt de hoeveelheid bedrijfsafval minder dan 25 ton per jaar.

6.3.1.7 *Geluid*

De inrichting is gelegen in het agrarisch buitengebied. Voor een dergelijke omgeving geldt op grond van de Handreiking industrielawaai en vergunning (21 oktober 1998) de richtwaarde voor landelijk gebied, te weten 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$). Ingevolge de handreiking mag het maximale geluidniveau (L_{Amax}) bij voorkeur niet groter zijn dan 10 dB(A) boven de richtwaarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau. Indien redelijkerwijs geen maatregelen kunnen worden getroffen, mag echter een maximaal geluidniveau van 70 dB(A) als etmaalwaarde worden toegestaan.

Ten behoeve van de toetsing van de geluidbelasting van de inrichting is een akoestisch onderzoek uitgevoerd (zie bijlage 26). In dit onderzoek zijn de akoestisch relevante onderdelen en activiteiten van de inrichting meegenomen. Dit betreft in hoofdzaak de emissiepunten van de luchtwasser, het vullen van de voersilo's en de aan- en afvoerbewegingen voor het verladen van veevoerders, dieren en mest en het aanvoeren van propaangas en zwavelzuur en de afvoer van spuiwater. De bedrijfsactiviteiten worden in een representatieve bedrijfssituatie (RBS) gemodelleerd. De (meer-) wekelijkse en dagelijkse activiteiten zijn gezamenlijk in 1 etmaal gemodelleerd. Door geen onderscheid te maken tussen de RBS en een regelmatige afwijking hiervan wordt uitgegaan van een worstcase scenario. Voor de bepaling van de geluidbelasting moeten woningen van derden worden aangemerkt als geluidgevoelige objecten.

Op grond van het akoestisch onderzoek is het volgende gebleken. Voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) in de representatieve bedrijfssituatie kan bij de voorgenomen activiteit voor zowel de dag-, avond- en nachtperiode worden voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) ter plaatse van woningen van derden. Het maximale geluidniveau (L_{Amax}) in de representatieve bedrijfssituatie leidt, ter plaatse van woningen van derden, tot een maximale geluidbelasting die hoger is dan 50 dB(A) als etmaalwaarde. Dit is het gevolg van aan- en afvoerbewegingen. Hieraan zijn redelijkerwijs geen geluidreducerende maatregelen te treffen. De waarde van 70 dB(A) als etmaalwaarde wordt echter niet overschreden.

Indirecte hinder

De genoemde geluidnormen zijn niet van toepassing op het verkeer van en naar de inrichting dat zich buiten de inrichting bevindt. De geluidbelasting van deze verkeersbewegingen moet voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) als etmaalwaarde, zoals opgenomen in de Circulaire houdende beoordeling geluidhinder wegverkeer in verband met vergunningverlening Wm (29 februari 1996/ Nr. MBG 9600613 1, Stort. 1996). Uit het akoestisch onderzoek is gebleken dat aan deze normstelling wordt voldaan.

6.3.1.8 *Energie*

Zie paragraaf 6.2.6 en 6.3.2.5

6.3.1.9 Externe veiligheid

In principe is het bedrijf zodanig ingericht dat het optimaal kan functioneren. Toch kunnen binnen de inrichting onverhoopt onvoorziene situaties of calamiteiten ontstaan. Binnen de inrichting zullen alle nodige veiligheidsvoorzieningen worden getroffen om een calamiteit en de als gevolg van de calamiteit optredende bijzondere milieubelasting te voorkomen dan wel te beperken. In deze paragraaf wordt ingegaan op mogelijke calamiteiten die kunnen optreden, de voorzieningen en maatregelen die zijn getroffen om de calamiteit te voorkomen dan wel de gevolgen ervan te beperken.

Stroomstoringen

Voor de ventilatie en het voeren van de vleesvarkens (welzijnsaspect) is stroom noodzakelijk. Bij uitval van de ventilatie komt de klimaatregulering bij de varkens in de problemen. Indien dit langdurig aanhoudt kunnen de vleesvarkens sterven. Daarnaast zullen ook de luchtwassers uitvallen bij een stroomstoring. De stallucht (en hiermee tevens geur, ammoniak en fijn stof) wordt dan niet meer naar buiten geventileerd, waardoor geen toename in emissies op zal treden. Via een alarmeringsvoorziening wordt initiatiefnemer gewaarschuwd. Belangrijke telefoonnummers zullen ter plaatse aanwezig zijn. Het personeel van de initiatiefnemer zal duidelijk geïnstrueerd worden over te nemen acties bij een stroomstoring. Om een goede werking van de luchtwassers te waarborgen is een onderhoudscontract afgesloten met de leverancier.

Besmettelijke dierziektes

Binnen het bedrijf wordt gestreefd naar een hoge gezondheidsstatus, aangezien dit ten goede komt van de groei en de gezondheid van de vleesvarkens. Het bedrijf zal bij deze calamiteit de aanwezige dieren in de afdelingen gehuisvest laten waar ze op dat moment liggen. Gezien de beschikbare oppervlaktes zal op deze locatie de eerste 6 weken geen probleem ontstaan voor dierwelzijn.

Brand

De calamiteit brand spreekt voor zich. Om brand zoveel mogelijk te voorkomen wordt ten eerste voldaan aan het bouwbesluit. Daarnaast worden waar mogelijk onbrandbare materialen gebuikt in de nieuwbouw. Het aanwezige personeel krijgt de instructie om een beginnende brand direct proberen te blussen met de aanwezige mobiele blusmiddelen. Indien nodig wordt de brandweer gewaarschuwd. Bij de aanvraag om een bouwvergunning komt het aspect brandveiligheid nader aan de orde, omdat dan getoetst moet worden aan het Bouwbesluit. Vanwege de koppeling met de milieuvergunning zal tijdens de aanvraag van de milieuvergunning worden overlegd met de brandweer van de gemeente Etten-Leur. Tevens zal de brandweer in deze fase advies uit brengen over de aard, het aantal en de plaats van de noodzakelijke mobiele blusmiddelen. Dit advies zal worden opgevolgd. De NEN 4001 zal hierbij worden betrokken.

Opslag zwavelzuur

Op het bedrijf vindt opslag plaats van zwavelzuur in een HD polyester bovengrondse opslagtank met een inhoud van 4000 liter. Het weglekken van zwavelzuur kan als calamiteit een mogelijk scenario zijn. Zwavelzuur is een gevaarlijke stof met ADR klasse 8 (bijtend). Bovendien is zwavelzuur een bodemvreemde stof. Ter bescherming van de bodem en de personen die mogelijk met het zwavelzuur in aanraking kunnen komen wordt de opslag van zwavelzuur gerealiseerd conform de bepalingen uit de PGS 15 (Productblad Gevaarlijke Stoffen 15).

De wijze van opslag zal eveneens resulteren in een verwaarloosbaar bodemrisico (A) conform de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB).

De opslagvoorziening wordt zodanig geconstrueerd dat gelekte of gemorste gevaarlijke vloeistof redelijkerwijs niet uit de voorziening kan stromen. Daartoe wordt de opslagvoorziening uitgevoerd met een opvangcapaciteit van ten minste 110% van de inhoud van de emballage. De opvangvoorziening is volledig bestand tegen de opgeslagen stoffen. In de opvangvoorziening bevinden zich verder geen openingen die in rechtstreekse verbinding staan met de riolering.

Verder is de opslag door de inpandige opstelling beschermd tegen aanrijden. Bovendien is de opslag op deze wijze niet ongecontroleerd toegankelijk is voor onbevoegden. Door de inpandige situering kan hemelwater niet in de vloeistofdichte opslagvoorziening terecht komen.

De toegangsdeur tot een betreedbare opslagvoorziening wordt van buitenaf met een slot en sleutel of op een andere gelijkwaardige wijze afgesloten op een dusdanige wijze dat de opslagvoorziening van binnenuit zonder sleutel kan worden geopend. De toegangsdeur zal, behalve tijdens het inbrengen of uitnemen van gevaarlijke stoffen, zijn afgesloten. Het reservoir zal worden voorzien van het opschrift: "ZWAVELZUUR". Tevens zal bij het reservoir voldoende verlichting aanwezig zijn.

Gezorgd wordt dat de WBDBO van de opslagvoorziening naar een andere ruimte en van een andere ruimte naar een opslagvoorziening ten minste 60 minuten bedraagt.

Nabij het reservoir met zuur is een slanghaspel aanwezig welke is aangesloten op het waterleidingnet. De slanghaspel is voorzien van een 30 meter rubberslang met een binnendiameter van 25 mm en een afsluitbaar straalpijpje met een doorlaat van 8 mm (uitvoering en wateropbrengst conform NEN-EN 671-1, uitgave 1995). Nabij de slanghaspel wordt op een duidelijk zichtbare plaats een waarschuwingsbord geplaatst, waarop duidelijk is vermeld dat: "DE SLANGHASPEL ALLEEN MAG WORDEN TOEGEPAST OM TENEINDE IN GEVAL VAN LEKKAGE, MORSEN OF ANDERSZINS, VLOEREN EN APPARATUUR MET OVERMAAT AAN WATER SCHOON TE SPOELEN". Voorts zijn er nabij de opslag persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig zoals een veiligheidsbril, handschoenen en zal er een oogdouche in de nabijheid zijn geplaatst.

Lek- en morsvloeistof worden zo snel mogelijk afgevoerd naar het reservoir of worden direct geïmmobiliseerd. Nabij de opslag zijn daartoe voldoende absorberende en neutraliserende middelen voor onmiddellijk gebruik aanwezig. Bij de opslag zal een duidelijk leesbare instructie zijn aangebracht over de te nemen maatregelen in het geval van incidenten. Deze instructie zal de namen, telefoonnummers en faxnummers bevatten van onder andere verschillende nood- en hulpdiensten en van andere instanties en personen waarmee in het geval van incidenten contact opgenomen moet worden. Tevens zullen in deze instructie de benodigde gegevens zijn vermeld van een erkend bedrijf voor verwerking. Personen die toegang hebben tot de opslag zullen bekend zijn met betrekking tot de aard en de gevaarsaspecten van de opgeslagen stof en de te nemen maatregelen bij onregelmatigheden. Verder worden met regelmaat metingen en analyses verricht ten aanzien van de luchtwassers waarin het zwavelzuur gebezigd wordt. Dit om een goede werking te waarborgen en calamiteiten te voorkomen.

Opslag spuiwater

Voordat aan het spuiwater een (nuttige) bestemming wordt gegeven wordt dit tijdelijk opgeslagen. Op grond van de nieuwe wetgeving Europese afvalstoffenlijst (Eural), die per 1 mei 2002 in werking is getreden, valt het spuiwater van de chemische luchtwasser onder rubriek 16 10 (waterig vloeibaar afval). Binnen deze rubriek maakt de Eural onderscheid tussen waterig vloeibaar afval dat gevaarlijke stoffen bevat (16 10 01* c) en overig waterig vloeibaar afval (16 10 02 c). Een afvalstof is gevaarlijk wanneer het gehalte aan gevaarlijke stoffen (in gewichtsprocenten) zodanig is dat het afval één of meer gevaarseigenschappen heeft.

Het spuiwater van de chemische luchtwasser bevat in hoofdzaak ammoniumsulfaat. Aan deze stof zijn geen risicocodes toegekend waardoor voor deze stof geen concentratiegrenswaarden gelden. Deze stof heeft daardoor geen gevaarseigenschappen en is dus geen gevaarlijke stof.

Naast ammoniumsulfaat bevat het spuiwater ook nog een restant zwavelzuur. Aan deze stof is in de Eural wel een risicocode toegekend. Voor deze stof geldt een concentratiegrenswaarde van 1 procent. Normaliter blijft in het spuiwater (met een pH van ongeveer 4) het gehalte aan zwavelzuur beneden deze concentratiegrenswaarde. Op grond hiervan is het spuiwater eveneens niet gevaarlijk. Door de lage pH en de samenstelling is het spuiwater wel bijtend en corrosief van karakter. In verband met de afvoermogelijkheden van het spuiwater dient dit te worden opgeslagen in een afzonderlijke daartoe bestemde opslagvoorziening welke niet in open verbinding staan met het dierenverblijf. Dit in verband met het gevaar van het vrijkomen van zwavelwaterstofgas (H₂S). Dit gas kan in specifieke mengverhoudingen met lucht een zeer giftig en explosief karakter hebben. Ook de emissie van SO₂ en nitreuze dampen (stikstofoxiden) kan hierbij niet worden uitgesloten. Het ontstaan van deze giftige en voor de gezondheid zeer schadelijke dampen moet worden voorkomen.

De afvoer van spuiwater vindt plaats via de op de tekening aangegeven afleidingen naar de aangegeven spuiwateropslag van 40 m³. Dit is een speciaal daartoe geconstrueerde polyester silo. De silo is aan de binnenzijde gecoat zodat deze bestand is tegen de eigenschappen van het spuiwater. Bewijzen van de behandeling die de wanden hebben ondergaan kunnen desgewenst worden opgevraagd bij de leverancier. De spuiwateropslag is met 40 m³ inhoud voldoende groot en is niet voorzien van een overstort. Afvoer naar de mestkelder in de stal (die daarmee in open verbinding staat met de dieren) zal niet plaatsvinden, noch zal het spuiwater op de riolering worden gebracht. De afvoer van het spuiwater zal plaatsvinden via de leverancier van de luchtwasser (Uniqfill) middels diens ontheffing daartoe (zie Bijlage 20)⁴⁹.

Opslag drijfmest in kelders onder de stallen

Bij de opslag van drijfmest kan methaangas ontstaan. Hierdoor is de kans op explosie aanwezig. Door het ophangen van het pictogram 'roken en open vuur is verboden' in de stal en bij de onttrekkingspunten voor drijfmest, wordt de kans op een explosie als gevolg van methaangas in de mestputten tot een minimum beperkt.

---

⁴⁹ Op 25 maart 2009 heeft het ministerie van LNV tot 1 januari 2010 ontheffing verleend voor het gebruik van spuiwater als kunstmestvervanger. Na deze datum wil het ministerie het gebruik van de spuiwater wettelijk verankeren in het Besluit gebruik meststoffen. Vooruitlopend hierop heeft het ministerie een "gebruikershandleiding spuiwater uit chemische luchtwasser opgesteld". In deze handleiding is opgenomen dat het gebruik van spuiwater onder de regels voor "stikstofkunstmest" in het Besluit gebruik meststoffen valt. Deze ontheffing maakt het ook voor initiatiefnemer mogelijk om spuiwater als stikstofkunstmest te gebruiken, echter initiatiefnemer kiest voor afvoer via de leverancier van de luchtwasser. Deze zal vervolgens het spuiwater afzetten als een kunstmestvervanger, waarna het spuiwater op landbouwgrond uitgereden zal worden.

De vloeren en de wanden van de mestkelders onder de stallen zijn conform de eisen van de HBRM uitgevoerd. Hiermee wordt de kans op een explosie als gevolg van methaangas in de mest silo tot een minimum beperkt.

Opslag droogvoer en granen in silo's

Door bulkwagens wordt mengvoer en ongemalen graanproducten in de voersilo's geblazen. Hierbij komt stof vrij hetgeen als mogelijk scenario kan resulteren in een stofexplosie. Om dit te voorkomen zijn de silo's voorzien van filters die het stof opvangen, waarna het bovenop het in de silo aanwezige voer valt. De kans is aanwezig dat boven in de silo's stofdeeltjes rondzweven zonder contact met de buitenlucht. De kans op een stofexplosie is in dit geval nihil, omdat binnen de afgesloten ruimte waar de stofdeeltjes zich mogelijk kunnen bevinden geen motoren of andere ontstekingsbronnen aanwezig zijn. De aandrijfmotoren van de vijzels die het voer uit de silo's halen bevinden zich in de stal op relatief grote afstand.

Opslag dieselolie

De in de inrichting aanwezige dieselolie wordt opgeslagen in een hiertoe bestemde bovengrondse tank. De tank wordt uitgevoerd en zal in gebruik worden genomen overeenkomstig paragraaf 4.8 van PGS 30. De tank, opvangvoorziening, leidingen en appendages zullen zijn worden uitgevoerd, geïnstalleerd, in gebruik zijn, geïnspecteerd, gecontroleerd, gekeurd, beproefd, beoordeeld, onderhouden, gerepareerd overeenkomstig de artikelen 4.8.2 en 4.8.3 en de paragrafen 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 en 4.5 van PGS 30.

De inrichtinghouder zorgt door middel van een globale visuele controle met regelmatige intervallen dat de vloeistofdichte opvangvoorziening wordt gecontroleerd.

Van de tank, opvangvoorziening, leidingen en appendages zal een registratie worden bijgehouden van:

- de wijze van elke beproeving, meting of inwendige inspectie;
- de bevindingen van alle keuringen, inspecties, beproevingen en controles.

Voor zover zij voor een tank, opvangvoorziening, leidingen en appendages zijn afgegeven, dan wel zijn voorgeschreven, zullen de onderstaande registraties, documenten of een kopie daarvan, gedurende ten minste vijf jaar na dagtekening in een logboek of kaartsysteem binnen de inrichting worden bewaard:

- onderhoudscontracten;
- certificaten van leidingen en appendages;
- installatiecertificaten en bewijzen;
- bodemweerstandsrapport en KB-controlerapporten;
- certificaten, bewijzen en verklaringen van onderhoud, (periodieke) inspecties, beproevingen, controles en keuringen;

De pomp zal zodanig zijn geplaatst en de afleverslang zal zodanig zijn bemeten dat de aflevering aan een voertuig niet kan plaatsvinden binnen 1 m afstand van een ondergrondse tank. De pomp zal zodanig zijn ingericht dat hetzij slechts gedurende een daartoe strekkende opzettelijke bediening van de vulafsluiter vloeistof uit de pomp kan stromen, hetzij de aflevering van vloeistof automatisch stopt als het reservoir, waaraan wordt afgeleverd vrijwel is gevuld. In het laatste geval zullen aan de vulafsluiter voorzieningen zijn getroffen, waardoor deze sluit bij een lichte schok,

bijvoorbeeld ten gevolge van vallen. Om te voorkomen dat onbevoegden de pomp in werking kunnen stellen zal deze zijn afgesloten ten tijden dat geen toezicht ter plaatse is. Bij de pomp zal met duidelijk leesbare letters het opschrift worden aangebracht: "VOERTUIGMOTOR AFZETTEN, ROKEN EN VUUR VERBODEN". Nabij de pomp zal een draagbare poederblusser aanwezig zijn met een inhoud van ten minste 6 kg of een ander geschikt blusmiddel met eenzelfde bluscapaciteit. De afleverinstallatie, de pomp en de leidingen

Ter plaatse van het afleverpunt zal de opstelplaats van de voertuigen over een oppervlakte van ten minste 3 x 5 meter worden voorzien van een aaneengesloten verharding (bijvoorbeeld stelconplaten of aaneengesloten bestrating), waarmee gedurende beperkte tijd het doordringen van gemorst product in de bodem wordt verhinderd. Gemorst product zal met behulp van absorptiemateriaal zo spoedig mogelijk worden verwijderd. In de nabijheid van het afleverpunt zal een daarop afgestemde hoeveelheid absorptiemateriaal in voorraad worden gehouden. Het personeel zal duidelijke worden geïnstrueerd hoe te handelen met en nabij de opslag met afleverpomp.

Opslag van reinigingsmiddelen

De toegepaste reinigingsmiddelen kunnen eigenschappen hebben die irriterend kunnen werken bij de persoon de middelen bezigt. De middelen worden echter in een dusdanige concentratie aangewend dat deze geen gevaar opleveren voor de gezondheid. De reinigingsmiddelen kunnen wel worden gezien als bodemvreemde stof. De reinigingsmiddelen worden daarom opgeslagen in een aparte ruimte in daartoe bestemde emballage boven in lekbak.

Morsen van veevoeders

Tijdens het lossen van veevoeders zou als mogelijke calamiteit het morsen van deze veevoeders kunnen worden beschreven. Om op deze wijze verontreiniging van de bodem tegen te gaan wordt dit tot een minimum beperkt door met een gesloten systeem te lossen (vrachtwagens – slangen – silo's). Tijdens het afkoppelen kan enigszins gemorst worden. Gelet op het feit dat de losplaats zich op de erfverharding bevindt kan de gemorste hoeveelheid vrij eenvoudig opgescheept worden. Tijdens het lossen zouden eveneens producten kunnen worden gelost in de verkeerde opslagvoorziening. Door de vulaansluitingen te voorzien van een nummer en een slot wordt ook deze calamiteit tot een minimum beperkt. Verder zijn de voerbunkers van een overloop voorzien, zodat bij overvulling het product in een andere bunker loopt.

Opslag propaan in een bovengrondse tank

Bij de voorgenomen activiteit wordt op de initiatieflocatie propaan opgeslagen in een bovengrondse tank. Deze opslag is gesitueerd en uitgevoerd conform de bepalingen artikel 8,23 uit hoofdstuk 3 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Barim; in de volksmond activiteitenbesluit). De propaantank heeft een inhoud kleiner dan 13m³ en valt daarmee niet onder de werkingssfeer van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Er is bij het voorgenomen plan geen sprake van de bouw van een (beperkt) kwetsbaar object noch is er sprake van het oprichten van een object binnen een plaatsgebonden risicocontour van een risicovolle inrichting (de bouw van het woonhuis zal in de ruimtelijke procedure door de gemeente Etten-Leur worden getoetst aan het Bevi. De voorgenomen activiteit heeft voorts geen invloed op het groepsrisico.

6.3.2 Toepassing best beschikbare technieken (BBT)

In artikel 2, punt 11 van de IPPC-richtlijn is omschreven wat onder best beschikbare technieken moet worden verstaan en welke punten bij de bepaling van de best beschikbare technieken speciaal in aanmerking moeten worden genomen (bijlage IV IPPC-richtlijn). In Europees verband zijn ten behoeve van diverse aspecten binnen de intensieve pluimvee- en varkenshouderij, op basis van de in bijlage IV genoemde punten, de best beschikbare technieken bepaald; die aspecten zijn goede landbouwpraktijk, voerstrategie, huisvestingssystemen, water, energie, opslag van mest, behandeling van mest en uitrijden van mest. De Europese Commissie organiseert de uitwisseling van informatie tussen de Lid-Staten en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied. Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten. Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden (Gewijzigd op 23 november 2007), zijn naast de BREF-documenten voorts andere documenten aangewezen, waarmee bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet worden gehouden.

6.3.2.1 *Goede landbouwpraktijk*

Binnen de inrichting worden het water- en energiegebruik en de hoeveelheden afgevoerde afvalstoffen geregistreerd. De hoeveelheden veevoer en op het land gebrachte kunstmest en dierlijke mest mogen de gebruikruimte op grond van de meststoffenwet niet overschrijden. Op grond van de artikelen 32 en 33 van het uitvoeringsbesluit meststoffenwet is een veehouderij verplicht veevoerders en mest te registreren. Dit systeem is erop gericht de emissies van de mineralen fosfaat en stikstof, in de vorm van meststoffen, in het milieu terug te dringen. Hiertoe worden jaarlijks gegevens over de aan- en afgevoerde hoeveelheden fosfaat en stikstof aan Dienst Regelingen verstrekt. Binnen de inrichting worden alle storingen en calamiteiten inclusief het beperken of ongedaan maken van de gevolgen van die storing/calamiteit in een milieulogboek vastgelegd. Middels visuele inspecties worden gebouwen en materieel regelmatig gecontroleerd op hun goede staat. Als er gebreken worden geconstateerd, worden de nodige onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. Grondstoffen worden naar behoefte aangevoerd en producten en afval worden periodiek uit de inrichting afgevoerd. Mest wordt vanuit de inrichting afgevoerd en op landbouwgronden elders uitgereden tijdens de daarvoor geldende periode. Tussentijds wordt de mest binnen de inrichting opgeslagen in de mestkelders en in een mestbassin. Het spuiwater vrijkomend bij het wassen van de ventilatielucht wordt van het bedrijf als meststof afgevoerd. De leverancier treedt in deze op als intermediair. Het spuiwater wordt derhalve via Uniqfill International B.V. afgevoerd middels de hiervoor geldende ontheffing krachtens de Meststoffenwet (zie bijlage 20)⁵⁰. Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat voor wat betreft het aspect landbouwpraktijk binnen de inrichting de best beschikbare technieken worden toegepast.

---

⁵⁰ Op 25 maart 2009 heeft het ministerie van LNV tot 1 januari 2010 ontheffing verleend voor het gebruik van spuiwater als kunstmestvervanger. Na deze datum wil het ministerie het gebruik van de spuiwater wettelijk verankeren in het Besluit gebruik meststoffen. Vooruitlopend hierop heeft het ministerie een "gebruikershandleiding spuiwater uit chemische luchtwasser opgesteld". In deze handleiding is opgenomen dat het gebruik van spuiwater onder de regels voor "stikstofkunstmest" in het Besluit gebruik meststoffen valt. Deze ontheffing maakt het ook voor initiatiefnemer mogelijk om spuiwater als stikstofkunstmest te gebruiken, echter initiatiefnemer kiest voor afvoer via de leverancier van de luchtwasser. Deze zal vervolgens het spuiwater afzetten als een kunstmestvervanger, waarna het spuiwater op landbouwgrond uitgereden zal worden.

6.3.2.2 Voerstrategie

Algemeen

Om de uitscheiding van nutriënten (N en P) te verminderen is afstemming van het veevoer op de behoeften van de varkens noodzakelijk. Hiermee wordt bij de samenstelling van de veevoeders rekening gehouden. De inrichtinghouder wordt op dit aspect door bedrijfsadviseurs en nutritionisten geadviseerd. Het voeren van de dieren geschiedt middels (geautomatiseerde) voerdoseerleidingen, zodat de hoeveelheid veevoer precies wordt afgestemd op de behoefte van de dieren. Door uitvoering van de meststoffenwet wordt een zo beperkt mogelijke uitstoot van stikstof en fosfaat in het milieu bevorderd.

Bij de onderhavige inrichting worden verschillende veevoeders aangewend. Deze aangewende voeders zijn in hoofdzaak op te delen in de volgende groepen:

- Vochtige producten die per tankwagen worden aangevoerd en opgeslagen worden in open betonnen putten (bunkers). De maximale opslagcapaciteit bedraagt 400 m³.
- Droog mengvoer wat met een blaaswagen (bulkwagen) worden aangevoerd en die opgeslagen worden in afgesloten polyester silo's die voorzien zijn van een ontluchting. De maximale opslagcapaciteit bedraagt 116 m³.
- Vochtige toevoegmiddelen dat in vaten of IBC wordt aangevoerd en die opgeslagen worden.

Om voldoende groei en productieresultaten te realiseren wordt aan de dieren hoogwaardig veevoeder gegeven. De binnen de inrichting toegepaste veevoeders worden uitsluitend van GMP+ (Good Manufacturing / Managing Practice) gecertificeerde leveranciers betrokken. In het kader van GMP+ worden regels gesteld aan de productie, handel en vervoer van veevoeders. Doel van deze regeling is te waarborgen dat middels het veevoer geen te hoge gehalten verontreinigingen in de mest en uiteindelijk in de bodem terecht komen.

Als bijproducten worden binnen de inrichting voor de sector gangbare producten aangewend. Het gebruik wordt geraamd op 14.156 ton/jaar. De opslagcapaciteit bedraagt 400 m³. De bijproducten zijn afkomstig van de humane voedingsmiddelenindustrie. Op grond van de huidige inzichten moeten deze bijproducten als een afvalstof worden beschouwd. Ingevolge het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer is Gedeputeerde Staten van de Provincie Brabant het bevoegd gezag indien meer dan 1000 m³ afvalstoffen worden opgeslagen en meer dan 15.000 ton wordt verwerkt. Omdat deze grenswaarden bij de onderhavige inrichting niet worden overschreden is de gemeente Etten-Leur het bevoegde gezag voor onderhavige inrichting.

Voerverbruik en opslag van voeders

In en om de stallen zijn voorzieningen aangebracht voor de opslag en verstrekking van voeders. De voeders worden met behulp van een computergestuurde voerinstallatie naar de dieren getransporteerd. Iedere voerbeurt start met het homogeniseren / roeren van de componenten die opgeslagen zijn in de opslagbunkers en die in het desbetreffende mengsel gebruikt worden. Vervolgens worden de componenten naar behoefte van het mengsel gedoseerd in de mengtanks. Dit gebeurt d.m.v. pompen en een gesloten leidingsysteem. Als deze componenten in de mengtanks zijn gedoseerd worden vervolgens de droge componenten die in het betreffende mengsel gebruikt worden in de juiste hoeveelheid toegevoegd. Dit gebeurt d.m.v. transportvijzels. Vervolgens wordt het geheel in de mengtanks gehomogeniseerd c.q. gemengd. Na het mengen wordt het mengsel / mengvoer in de leidingen gepompt en uitgedoseerd. Voor een nadere uitwerking van dit proces wordt verwezen naar bijlage 22.

Bijproducten

Omdat binnen de inrichting afvalstoffen van derden zullen worden be- en/of verwerkt zijn de volgende aandachtspunten van belang.

1. Doelmatigheid van de be- en verwerking.
2. Administratie en verwerking, incl. Administratieve organisatie en Interne Controle.
3. Mengen van afvalstoffen
4. Financiële zekerheidsstelling.

Ad 1.

In verband met een doelmatige be- en verwerking van afvalstoffen zijn in het Landelijk afvalbeheersplan (2002-2012) minimumstandaarden opgenomen, waaraan moet worden voldaan. De genoemde afvalstoffenstromen moeten worden gerangschikt onder de categorie "niet gevaarlijk procesafhankelijk industrieel afval". Voor deze categorie geldt als minimale standaard dat de afvalstoffen een nuttige toepassing moeten krijgen. In onderhavige inrichting worden de afvalstoffen ingezet als veevoeders. Er wordt daarom voldaan aan de minimumstandaard.

Ad 2.

In het rapport "De verwerking verantwoord" (De Roever 2002) zijn de uitgangspunten voor een inzichtelijke en volledige beheersing en uitvoering van de acceptatie, administratie en interne controle van afvalstoffen aangegeven. Voor kleinere bedrijven met beperkte activiteiten leiden de eisen die in het rapport worden gesteld aan de administratieve organisatie en de interne controle (AO/IC) tot vergaande administratieve lasten.

Aangezien de onderhavige inrichting een veehouderij betreft, wordt het niet redelijk geacht om de uitgangspunten van het genoemde rapport te hanteren. Teneinde het bevoegd gezag inzicht te geven in de bijproducten die binnen de inrichting worden opgeslagen en verwerkt, zal een registratie plaatsvinden van de aard en hoeveelheid van de aangewende bijproducten. De nadruk ligt hier veel meer op een goede vooracceptatie zoals het betrekken van GMP-waardige voerproducten van erkende, gecertificeerde leveranciers (zie hierna). Voor het acceptatiebeleid wordt verwezen naar bijlage 21.

Ad 3.

Uitgangspunt voor het mengen van afvalstoffen is dat het mengen van afvalstoffen niet is toegestaan tenzij dit expliciet in de Wm-vergunning is geregeld. In hoofdstuk 16 van het beleidskader (Deel 1 LAP) zijn de uitgangspunten voor het mengen nader uitgewerkt. Op grond hiervan moeten afvalstoffen na het ontstaan zoveel mogelijk gescheiden worden gehouden van andere afvalstoffen. De reden hiervoor is dat hergebruik en nuttige toepassing van homogene stromen over het algemeen beter mogelijk is dan van samengestelde stromen. Onder bepaalde condities kunnen verschillende afvalstromen echter net zo goed of soms zelfs beter samengesteld worden verwerkt. Het samenvoegen van stromen om een meer homogene samenstelling te verkrijgen komt in dit geval de verwerking ten goede. Ook het samenvoegen van afvalstoffen met niet-afvalstoffen moet daarbij worden beschouwd als een vorm van mengen. In het rapport "De verwerking verantwoord" (De Roever 2002) is de beleidslijn voor het mengen van afvalstoffen nader uitgewerkt. Ten aanzien van diervoeders is aangegeven dat uit oogpunt van voedselveiligheid en Beleidsbesluit diervoeder uitgaat van het voorzorgprincipe en het gebruik van zuivere grondstoffen. Voor het mengen van afvalstoffen in diervoeders moet worden voldaan aan het voorzorgprincipe en aan het criterium zuivere grondstof. Indien uitsluitend gecertificeerde diervoeders worden toegepast, wordt hieraan voldaan. De bijproducten worden daarom uitsluitend ingekocht en geleverd door GMP (Good Manufacturing / Managing Practice) gecertificeerde leveranciers. De GMP regeling is vergelijkbaar met ISO 9002 en geldt voor de productie, de handel en vervoer van voerproducten.

Bij GMP wordt gelet op 4 aspecten van het product:

1. Nutritionele kwaliteit, oftewel de voederwaarde van het product. Die wordt uitgedrukt in beschikbare energie, aminozuren en essentiële bestanddelen zoals vitaminen en sporenelementen.
2. Technische kwaliteit, oftewel de kenmerken van het voer, zoals de afmetingen en de hardheid van pellets en de smaak.
3. Veiligheid, oftewel de hoeveelheid ongewenste stoffen en ziekteverwekkers in het product. De kans dat die bij een mens of het dier tot gezondheidsproblemen leiden, of in hoeverre die belastend zijn voor het milieu.
4. Emotionele kwaliteit, betrekking hebbende op de herkomst of het doel van het product. Bijvoorbeeld voerproducten voor de biologische veehouderij zijn niet van dierlijke oorsprong en kennen geen kunstmatige kleur- en smaakstoffen.

Verder zijn gecertificeerde bedrijven verplicht de risico's rond het product en alle handelingen die daarbij horen, in kaart te brengen en te analyseren om ze te kunnen beheersen. Verder zijn alle gecertificeerde leveranciers van mengvoeders en van enkelvoudige producten verplicht om de grondstoffen in te kopen bij toeleveranciers die de productveiligheid aantoonbaar kunnen garanderen.

Alle binnenlandse toeleveranciers van diervoedergrondstoffen moeten beschikken over een kwaliteitssysteem dat gebaseerd is op GMP-voorwaarden. Voor de aard, herkomst en hoeveelheid van de aangewende diervoeders wordt verwezen naar bijlage 22.

Ad 4

In principe kunnen alle inrichtingen onder categorie 28 (afvalbedrijven) van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer op basis van bijlage 1 van het Besluit financiële zekerheid milieubeheer, juncto artikel 8.15 van de Wm, met een financiële zekerheidsstelling te maken krijgen. Deze zekerheidsstelling is bedoeld voor de dekking van aansprakelijkheid voor schade aan de bodem na beëindigen van de activiteiten binnen de inrichting. De financiële zekerheidsstelling is van belang als de beheerskosten van de desbetreffende afvalstoffen binnen de inrichting boven de € 10.000 liggen. Vooropgesteld dient te worden dat de zekerheid enkel en alleen gesteld kan worden voor de te vergunnen opslag van afvalstoffen. Het stellen van een financiële zekerheid bij een veehouderij wordt echter niet redelijk geacht. De bedrijfsvoering is niet gericht op en afhankelijk van het verwerken van afvalstoffen, maar de productie van dieren. Gezien de aard van de betreffende bijproducten, hoeft voor een onomkeerbare negatieve beïnvloeding van de bodemkwaliteit niet te worden gevreesd. Door het stellen van eisen aan de opslagvoorzieningen van deze bijproducten alsook de overige bijproducten en veevoeders kan verontreiniging van de bodem bovendien voldoende worden voorkomen.

Conclusie voerstrategie

De binnen de inrichting toegepaste voerstrategie kan worden aangemerkt als best beschikbare techniek.

6.3.2.3 *Huisvestingsystemen*

In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting. Voor de bepaling van de BBT moeten, rekening houdend met voorzienbare kosten en baten van maatregelen en met het voorzorg- en preventiebeginsel, de overwegingen worden betrokken zoals weergegeven onder artikel 5a.1, lid onder a. tot en met k. van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb).

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Ingevolge artikel 8.8, lid 1 onder b. van de Wet milieubeheer moeten de gevolgen voor het milieu die een inrichting kan veroorzaken, mede gezien de geografische ligging worden bezien. Deze afweging is gemaakt in het "Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij" (Besluit van 8 december 2005 houdende regels ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingsystemen van veehouderijen, Staatsblad 675, 2005). Dit besluit is op 28 december 2005 in de Staatscourant gepubliceerd (nummer 675), maar is nog niet in werking treden. In dit besluit zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. In Tabel 6.8 zijn de ammoniakemissiefactoren van de aangevraagde huisvesting in de onderscheidenlijke stallen en de betreffende maximale emissiefactoren voor de betreffende diercategorieën aangegeven.

Tabel 6.8: Huisvestingssystemen aangevraagde situatie

EP	Stal	Huisvestingsstelsysteem	Diercategorie	Ammoniakemissie	
				NH3-factor*	Maximale factor*
B	1	BWL 2006-14	vleesvarkens	0,38	1,4
B	2	BWL 2006-14	vleesvarkens	0,53	1,4
C	3	BWL 2006-14	Vleesvarkens	0,53	1,4

* Emissiefactor obv bijlage 1 van de Rav en maximale emissiewaarde op basis van bijlage 1 van het Besluit huisvesting.

Uit de bovenstaande tabel volgt dat alle aangevraagde stalsystemen in de stallen 1, 2 en 3 voldoen aan de maximale emissiewaarde.

BREF-document voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden zijn de documenten aangewezen, waarmee het bevoegd gezag bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet houden. Hierin is onder andere het BREF-document opgenomen dat in juli 2003 is vastgesteld voor de intensieve veehouderij. Hierin zijn ondermeer diverse emissie-arme stalsystemen aangegeven, die als best beschikbare (stal)technieken (BBT) kunnen worden aangemerkt.

Op 30 juli 2007 is de officiële Oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen gepubliceerd. In de oplegnotitie staat wanneer stallen BBT zijn. Deze oplegnotitie is bedoeld om de vergunningverlener te ondersteunen bij de toepassing van de BREF. Hierin worden het toepassingsgebied (reikwijdte en inhoud) van de BREF en de relatie tussen de BREF en de relevante Nederlandse regelgeving beschreven. De oplegnotitie moet in samenhang met de BREF worden gelezen. De oplegnotitie is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten zodat bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden. De aangevraagde gecombineerde luchtwassers zijn in de BREF-document voor intensieve veehouderijen niet aangewezen als BBT. Dit om reden van het hogere verbruik van energie en grondstoffen (zwavelzuur) en dientengevolge het ontstaan van spuiwater. Door toepassing van de stand der techniek en een zorgvuldig beheer van de luchtwasser wordt het energieverbruik (zie ook het gestelde onder paragraaf 6.3.2.5) beperkt. Het spuiwater bevat sulfaten die (elders) als meststof voor de land- en tuinbouw kunnen worden aangewend. Daarentegen worden (rest)emissies van ammoniak, stof en geur aanzienlijk verminderd. Onder deze omstandigheden moet ook het gebruik van een gecombineerde luchtwasser als BBT worden beschouwd.

Volgens de oplegnotitie zijn huisvestingssystemen met een emissiefactor kleiner dan of gelijk aan de maximale emissiewaarden van bijlage 1 van het Besluit huisvesting BBT (Bestaande Groen Labelsysteemen of 'proefstallen' vergund vóór 8 mei 2002 (zie artikel 2, lid 2 en lid 3, van het Besluit huisvesting) zijn BBT tot het huisvestingssysteem om technische of economische redenen wordt vervangen). Dit geldt bij zowel bij bestaande als bij nieuwe huisvestingssystemen.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Ten aanzien van veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, is in het gewijzigde derde lid van artikel 3 van de Wet ammoniak en veehouderij bepaald dat strengere emissie-eisen moeten worden gesteld dan die welke gebaseerd zijn op BBT indien dat vanwege de technische kenmerken en geografische ligging van de inrichting of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden noodzakelijk is. Op 25 juni 2007 heeft de minister van VROM de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" vastgesteld. De beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het bevoegd gezag. Aan de hand van de beleidslijn kan het bevoegd gezag bepalen of en in welke mate vanwege de lokale milieusituatie strengere emissie-eisen dan BBT in een vergunning voor een IPPC-veehouderij moeten worden opgenomen.

Uit de beleidslijn volgt dat bij uitbreiding van het aantal dieren kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd (BBT+). De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT de ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% (BBT++) te worden gerealiseerd. De beleidslijn heeft alleen betrekking op veehouderijen die onder de werkingssfeer vallen van de IPPC-richtlijn én is alleen van toepassing als dergelijke veehouderijen uitbreiden in aantal dieren. Zolang een IPPC-veehouderij niet uitbreidt (bestaande veehouderijen), kan worden volstaan met het toepassen van BBT.

Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 11121,6 kg per jaar (zie tabel 6.9).

Tabel 6.9: Aangevraagde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH3-factor	NH3 totaal
B	1	BWL 2006-14	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2006-14	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	3480	1,4	4872
						11121,6

Uit tabel 6.9 blijkt dat de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 10.000 kg bedraagt. Door deze kenmerken geldt dat een extra reductie ten opzichte van BBT moet worden gerealiseerd.

Uit de beleidslijn volgt dat onaantastbaar vergund recht wordt gerespecteerd. Wanneer alle huisvestingssystemen in de vergunde situatie precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 6552,0 kg per jaar (zie tabel 6.10).

Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal dieren toe ten opzichte van de rechtsgeldige vergunde situatie. De toename in ammoniakemissie (wanneer alle stalsystemen voldoen aan de maximale emissiewaarde) van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de ammoniakemissie horende bij de vergunde situatie (onaantastbaar recht) bedraagt 4569,6 kg/jaar (11121,6 – 6552,0). Over dit meerdere (4569,6) moet worden uitgegaan van een extra reductie van 69% over 3448,0 kg (10.000-3448), oftewel het toepassen van BBT (deze toename vind immers plaats in het segment > 5000 kg NH₃/jaar en < 10.000 kg NH₃/jaar) en er moet worden uitgegaan van een extra reductie van 85% over 1121,6 kg (11121,6-10.000), oftewel het toepassen van BBT++ (deze toename vind immers plaats in het segment > 10.000 kg NH₃/jaar). Het meerdere komt overeen met 2463 vleesvarkens (2463 * 1,4 = 3448,2 kg) op BBT+ en 802 vleesvarkens (802 * 1,4 = 1123 kg) op BBT++. De emissiegrenswaarde voor vleesvarkens bij BBT+ bedraagt 1,1 kg NH₃/jaar en bij BBT++ bedraagt 0,53 kg NH₃/jaar.

Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de wettelijke maximale emissiewaarde, en voorts voor 2463 vleesvarkens de strengere eis BBT+ wordt gesteld en voor 802 vleesvarkens de strengere eis BBT++, zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 9669,3 kg per jaar (zie tabel 6.11).

Tabel 6.10 Vergunde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH3-factor	NH3 totaal
A	1	BB 98.10.065	vleesvarkens	2520	1,4	3528
B	2	BB 00.02.084	vleesvarkens	2160	1,4	3024
						6552

Tabel 6.11: Aangevraagde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT en voorts 2463 vleesvarkens BBT+ en 802 vleesvarkens BBT++

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH3-factor	NH3 totaal
B	1	BWL 2006-14	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2006-14	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	197	1,4	275,8
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	2463	1,1	2709,3
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	820	0,53	434,6
						9669,3

De inrichting heeft in het voorgenomen plan een ammoniakemissie van 3886,2 kg per jaar (zie tabel 6.1). Omdat de ammoniakemissie van de voorgenomen activiteit niet groter is dan de in tabel 6.11 berekende ammoniakemissie, en verder de nieuw te bouwen en te wijzigen afdelingen afzonderlijk ook voldoen aan het Besluit huisvesting (zie hiervoor), zijn in deze situatie voldoende compenserende maatregelen toegepast. De gehele inrichting voldoet daarmee in zijn geheel aan de eis van het toepassen van de Beste Beschikbare Technieken (BBT). Tevens wordt voldaan aan artikel 3 lid 3 van de Wav.

Overigens wordt, door alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser met een reinigingsrendement van 85%, bij de voorgenomen activiteit voor alle toegepaste stalsystemen voldaan aan BBT++. Er worden in de voorgenomen activiteit dus veel verdergaande reducerende maatregelen getroffen dan noodzakelijk.

Conclusie BBT huisvestingsystemen

De voorgenomen activiteit voldoet gezien het voorgaande aan BBT.

6.3.2.4 *Water*

Waterverbruik

Dieren

Het drinkwater van dieren in relatie tot het voerstantsoen wordt hoofdzakelijk aangevoerd via de natte/vochtige voedercomponenten. Het totaal verbruik aan drinkwater wordt geschat op 4.588 m³ / jaar⁵¹. Voor het drinkwater van de dieren is de grootste hoeveelheid water nodig. Omdat de dieren 24 uur per dag vers water ter beschikking moeten hebben, worden reduceerventielen ingebouwd om vermorsing van water zoveel mogelijk te beperken. Verder wordt de drinkwaterinstallatie regelmatig gecontroleerd en worden lekken opgespoord en gerepareerd. Als drinkwater wordt grondwater aangevoerd.

Reiniging

Water (grondwater) voor reiniging van de stallen, voertuigen, voerkeuken en de kadaverplaats met een geraamd verbruik van circa 898 m³/jaar. Met het water wat gebruikt wordt voor reinigingsdoeleinden wordt zo spaarzaam mogelijk omgegaan. Zo worden de stallen eerst droog gereinigd en vervolgens ingeweekt. Vervolgens wordt gereinigd met een hogedrukreiniger waarbij onder hoge druk de reiniging plaatsvindt. Door de hoge druk wordt de tijd (en dus water) beperkt die nodig is voor een doelmatige reiniging.

Luchtwassers

Het verbruik aan water ten behoeve van het reinigen van de ventilatielucht wordt in z'n totaal geraamd op 3.200 m³. Ten aanzien van het waterverbruik voor het wassen van de ventilatielucht kan niet worden bespaard.

---

⁵¹ Rekening houdend met de natte bijproducten (zie bijlage 22)

Afvalwater

Het reinigingswater van de stallen, voertuigen, de brijvoerkeuken en de kadaverplaats (geraamd verbruik 898 m³/jaar) wordt geloosd op de mestkelders en het niet verontreinigd afvalwater van huishoudelijke aard wordt geloosd op de mestkelders. Het op de mestkelder geloosde bedrijfsafvalwater wordt samen met het drijfmest over het land uitgereden conform de Meststoffenwet.

Conclusie water

Om het verbruik aan water te beperken worden de nodige preventiemaatregelen getroffen. Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van water binnen de inrichting vindt er bovendien een registratie van het waterverbruik plaats. Hierdoor krijgen zowel de initiatiefnemer als het bevoegd gezag een goed beeld van het jaarlijks waterverbruik zodat adequaat kan worden gereageerd bij afwijkingen. Gelet op het voorgaande kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft het aspect water binnen de inrichting de best beschikbare technieken worden toegepast.

6.3.2.5 *Energie*

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven bij de wijze van energieverbruik en energiebesparende maatregelen op dit bedrijf. De energieberekeningen staan opgenomen onder paragraaf 6.2.6. Om een goede inschatting te maken van het toekomstige energieverbruik wordt uitgegaan van informatie van ventilatiespecialisten, leveranciers van ventilatoren en luchtwassers en van wetenschappelijke literatuur met betrekking tot ventilatie in varkensstallen.

De stal is voorzien van een ventilatiesysteem met centrale afzuiging waarbij het klimaat gestuurd wordt door computers en frequentieregelaars. Het ventilatiesysteem is dusdanig gedimensioneerd en geoptimaliseerd, dat nooit méér wordt geventileerd dan strikt noodzakelijk. Hierdoor wordt niet onnodig verwarmd. Tevens worden de instellingen op klimaatregelapparatuur dagelijks gecontroleerd en bijgesteld. Luchtinlaten, luchtkanalen en ventilatoren worden frequent geïnspecteerd om te hoge weerstanden in ventilatiesystemen te voorkomen.

Binnen de inrichting zijn de volgende maatregelen getroffen waarmee het energieverbruik tot een minimum beperkt kan worden:

- De gehele gebouw (wanden en daken) is geïsoleerd (K-waarde 0,4).
- Alle ventilatoren zijn voorzien van een frequentieregeling waardoor het stroomverbruik beperkt wordt. Het toepassen van frequentieregelaars levert op de energiebehoefte bij ventilatie een besparing op van bijna 70 % (*bron: proefverslag P 1.240 genaamd "Monitoring van het energiegebruik in vleesvarkensstallen bij toepassing van frequentieregelaars op ventilatoren", van het Praktijkonderzoek Varkenshouderij*).
- In alle afdelingen zijn meet- / smoorunits aangebracht. Bedoelde meet- / smoorunits registreren constant de ventilatiestroom. Naar aanleiding van deze registratie worden de ventilatoren constant bijgestuurd. Het gevolg daarvan is dat nooit meer geventileerd wordt dan strikt noodzakelijk waardoor niet onnodig verwarmd wordt en het stroomverbruik van de ventilatoren beperkt wordt.

- De aanwezige meet- / smoorunits zijn voorzien van automatische smookkleppen (diafragma's) die bij een hogere ventilatie dan noodzakelijk verder dicht gaan waardoor geen onnodige ventilatieverliezen ontstaan.
- De aanwezige HR-verwarmingsketels zijn voorzien van een weersafhankelijke cascaderегeling en een pompschakeling. Het gevolg daarvan is dat de ketel alleen brandt als het noodzakelijk is en dat de watertemperatuur afhankelijk is van de buitentemperatuur waardoor een beperking ontstaat in het gebruik van aardgas. De pompschakeling voorkomt onnodig stroomverbruik en onnodig circuleren van warm water.
- Alle verwarmingsleidingen zijn, daar waar nodig geïsoleerd.
- Alle ligplaatsen zijn voorzien van isolatie.
- Het hele gebouw is voorzien van energiearme armaturen.
- Buitenverlichting is voorzien van een schemerschakelaar.
- Verlichting in de afdelingen is middels een dag-nacht schakelaar afgesteld op het dag- en nacht ritme van de varkens en de vereisten voor licht die opgenomen staan in het Varkensbesluit. In de loopgangen komen bewegingsschakelaars. Deze maatregelen beperken het elektraverbruik voor verlichting in de stallen.
- De voerpompen en pompen in het luchtwassysteem zijn voorzien van een frequentieregeling.

Verder worden 'good housekeeping' maatregelen toegepast. Dit betekent dat de omstandigheden in de stal worden afgestemd op de veranderingen in dieraantallen, gewicht en leeftijd van de dieren. Klimaatbeheersing is hierbij een heel belangrijk punt. De instellingen van de bepalende klimaatparameters (temperatuur, CO₂-gehalte, vochtgehalte) worden op de meest recente inzichten en gewijzigde leefomstandigheden afgestemd. Als good housekeeping maatregelen worden verder:

- De klimaatinstellingen dagelijks gecontroleerd.
- De meetsmoorunits na iedere ronde gereinigd.
- De ventilatoren ieder kwartaal gereinigd.
- De luchtwassers wekelijks gereinigd, conform de GL-leaflets.

Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van energie binnen de inrichting vindt een registratie van het energieverbruik plaats. Hierdoor krijgen zowel de aanvrager als het bevoegd gezag een goed beeld van het jaarlijks energieverbruik zodat adequaat kan worden gereageerd bij afwijkingen. Op basis van de bovengenoemde maatregelen kan aan de hand van het Informatieblad energiebesparing veehouderijen E11, Infomil gesteld worden dat wat betreft energie de best beschikbare technieken (BBT) worden toegepast.

6.3.2.6 *Opslag en behandeling van mest*

Opslag mest

Binnen de inrichting wordt mest opgeslagen in de mestkelders onder de stallen. De mestkelders voldoen aan de BRM en de HBRM. Voor de opslag van mest worden daarmee de best beschikbare technieken toegepast.

Behandeling van mest

Binnen de inrichting vindt geen behandeling van mest plaats.

Uitrijden van mest

Het bedrijf beschikt over eigen landbouwgronden voor het uitrijden van mest. De mest wordt periodiek afgevoerd door erkende transporteurs en vervolgens verwerkt of uitgereden volgens het Meststoffenwet. Het bedrijf voldoet daarmee aan de best beschikbare technieken.

6.3.3 Ontstaan en preventie van afval

Voor het ontstaan van afval en de preventie hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.6.

6.3.4 Doelmatig beheer van energie

Voor de toepassing van energie en de te treffen besparende maatregelen wordt verwezen naar paragraaf 6.3.2.5. Voor de omvang van energie en de energieberekeningen wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

6.3.5 Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten

Voor de risico's de preventie van deze risico's dan wel de te treffen maatregelen ter beperking van de ongevallen en calamiteiten wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.9.

6.3.6 Bedrijfsbeëindiging

Bij het beëindigen van het bedrijf zal zorg worden gedragen voor de afvoer van alle gevaarlijke en bodembedreigende stoffen uit de inrichting. Deze zullen naar een erkende verwerker worden afgevoerd.

6.4 Registratie

In tabel 6.12 zijn de meest relevante aspecten, frequentie en wijze van registreren opgenomen. Hiermee wordt voldaan aan de van toepassing zijnde BREF (en is daarmee sprake van BBT).

Tabel 6.12: Overzicht periodieke registraties

Aspecten	Frequentie	Wijze van registreren	Bewaarplaats
Emissies naar water, bodem en lucht	Jaarlijks	Landbouwmodule van het ministerie van LNV i.h.k.v. de EPRT-Verordening	Dienst Regelingen van het ministerie van LNV
De stal en het emissiearme stalsysteem	Tijdens de bouw en vervolgens periodiek	Bevindingen	Logboek
Aantal dieren	Continu	Aantallen	Boekhouding/diertellingen
Aanvoer voer	Per vracht	Hoeveelheid en soort grondstof	Via voermanagement op pc
Waterverbruik	Maandelijks	m ³	Logboek / jaarnota's
Energieverbruik	Maandelijks	kWh en m ³	Logboek / jaarnota's
Afvoer vleesvarkens	Wekelijks	aantallen	Boekhouding/diertellingen
Rendementsmeting luchtwassers	Eenmalig	Meting	Logboek
Controle werking luchtwassers	Wekelijks	Visuele inspectie volgens protocol	Logboek
Bemonstering en analyse waswater	Twee keer per jaar	Meting volgens protocol	Logboek
Reiniging filterpakket luchtwassers	Jaarlijks	Tijdstip en tijdsduur	Logboek
Aanvoer zwavelzuur	Op afroep	Hoeveelheid	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Aanvoer dieselolie	Op afroep	Hoeveelheid	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Aanvoer propaan	Op afroep	Hoeveelheid	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Aanvoer biggen	Wekelijks	Aantallen	Diertellingen/bonnen/boekhouding
Afvoer spuiwater	Op afroep	Hoeveelheid/ vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Afvoer kadavers	Op afroep	Hoeveelheid/ vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Afvoer overige afvalstoffen	Op afroep	Hoeveelheid/ vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Keuring blusmiddelen	Jaarlijks	Controle door Paraat	Logboek/registratie op blusmiddel zelf
Keuring propaantank	Conform bepaling PGS 20	Door Kiwa geaccrediteerde instantie	Logboek
Keuring dieseltank	Conform bepaling PGS 30	Door Kiwa geaccrediteerde instantie	Logboek

6.5 Aardkundige waarden en cultureel erfgoed

Het is van belang dat je geen beschermde archeologische waarden verstoort. Vanuit het "zorgvuldigheidsprincipe" dient er op worden toegezien dat geen mogelijke overtreding wordt begaan en dat eventuele risico's in kaart worden gebracht voordat onomkeerbare ingrepen in de bodem worden verricht. Zoals beschreven in paragraaf 5.6 geldt voor de initiatieflocatie een redelijk hoge historische geografische waardering en een lage archeologische verwachtingswaarde. Er is daarom geen aanleiding is te vermoeden dat er archeologische waarden op of nabij de onderhavige locatie aanwezig zijn. Er is daarmee op voorhand geen aanleiding archeologisch onderzoek plaats te vinden voorafgaande aan de onomkeerbare ingrepen in de bodem (bouwwerkzaamheden)⁵². Indien bij graafwerkzaamheden onverhoopt archeologische vondsten en/of sporen worden aangetroffen zullen deze, conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988, gewijzigd en aangevuld met de Wet op de Archeologische monumentenzorg 2007, bij het rijk en het Provinciaal Meldpunt Bodemvondsten, worden gemeld.

6.6 Waterberging

Omwille van de realisatie van de landschappelijke inpassing van de locatie (aanbrengen van erfbeplanting langs de bebouwing) wordt de watergang ten zuiden van de locatie (aan de perceelsgrens) ter hoogte van de bebouwing gedempt over een lengte van circa 210 meter (van oost naar west) en verlegd naar het perceel achter de stallen, zie tevens de situatieschets in de waterparagraaf in bijlage 32 van dit MER. Deze watergang betreft geen leggerwatergang. Wel dient voor het dempen een keur-ontheffing (vergunning) door het waterschap Brabantse Delta verleend te worden. In bijlage 32 is de waterparagraaf opgenomen welke in overleg met het Waterschap Brabantse Delta is uitgewerkt. In het kader van de bestemmingsplanprocedure die nog gestart moet worden (nieuw bestemmingsplan) dient de gemeente Etten-Leur deze waterparagraaf nog formeel te laten toetsen door het Waterschap Brabantse Delta in het kader van de Watertoets.

Op onderstaande foto is de te dempen sloot rechts van de groenstrook te zien. Deze sloot begint ter hoogte van de voorzijde van de stallen en loopt door naar achteren net als de parallel gelegen watergangen. Alleen het eerste gedeelte van deze sloot wordt over een lengte van ca. 210 meter gedempt. Er is (behoudens het perceel waar de stallen zijn gelegen) geen sprake van percelen die bovenstreams op deze sloot afwateren. Het perceel waarop de stallen zijn gelegen watert deels af op de te dempen sloot.

---

⁵² Voorts is door het Regiobureau Breda (intergemeentelijke samenwerking) een advies inzake de archeologische monumentenzorg opgesteld. Uit dit advies volgt dat geen noodzaak bestaat om, voor de ontwikkelingen in het plangebied, een archeologisch vooronderzoek te laten uitvoeren.

Foto: De te dempen watergang rechts van de groenstrook.

De sloot ligt aan de perceelsgrens van de betreffende locatie. De naastgelegen groenstrook is van Staatsbosbeheer. Het verlies aan oppervlaktewater en waterberging ten gevolge van het gedempte gedeelte van de watergang wordt gecompenseerd door de sloot te verleggen en achter de stallen langs de perceelsgrens door te trekken richting het noorden. Het verlies aan berging betreft het verschil tussen winterpeil en maaiveld. Naast deze nieuwe sloot zal een retentievijver gerealiseerd worden die dient als buffer tussen de verharding en het oppervlaktewater.

De te dempen watergang is circa 0,5 m breed en wordt gedempt over een lengte van ca. 210 meter. Dit betekent een verlies van ca. 105 m² wateroppervlak. De maaiveldhoogte bedraagt aan het begin van de sloot (oostzijde) 0,3 m+NAP en aan het einde van het te dempen gedeelte 1,0m+NAP (bron:AHN). De oostzijde van de sloot heeft voor circa 1/3 deel van het te dempen gedeelte grondwatertrap III (25-40cm-mv). De westzijde van de sloot (ca. 2/3 deel van het te dempen gedeelte van de sloot) heeft grondwatertrap IV (40-80cm-mv). Als worstcase benadering kan bij de bepaling van de bergingscapaciteit van het te dempen gedeelte uitgegaan worden van een GHG van 40 cm-mv. Bij een wateroppervlak van 105 m² en een maximale stijghoogte van 0,4 m bedraagt de bergingscapaciteit van het te dempen stuk sloot 42 m³.

Ter hoogte van het perceel waarnaar de sloot verlegd wordt is sprake van grondwatertrap IV (40-80cm-mv). Dit betekent dat de maximale stijghoogte hetzelfde is als ter plaatse van het te dempen stuk sloot. Bij een lengte van 75 m dient de nieuw sloot bij een maximale stijghoogte van 0,4 m minimaal 1,4 meter breed te zijn. De exacte dimensionering van deze nieuw te graven sloot zal in overleg met het waterschap nader uitgewerkt worden in de vergunningfase (keur-ontheffing).

Bij ruimtelijke ontwikkelingen hanteert het waterschap een aantal beleidsmatige uitgangspunten ten aanzien van het duurzaam omgaan met water. In hoofdlijnen betekent dit dat het bestaande grondwater- en oppervlaktewaterregime intact moet blijven (hydrologisch neutraal bouwen).

Hemelwater wat valt op verhard oppervlak mag niet versneld afgevoerd worden naar het regionale afwateringsstelsel. De volgende voorkeursvolgorde dient doorlopen te worden:

1. Gebruik als bedrijfswater of huishoudelijk water
2. Infiltreren in de bodem ter plaatse
3. Bergen en vertraagd afvoeren naar het oppervlaktewater
4. Afvoeren naar de riolering via een (verbeterd) gescheiden stelsel

Het waterschap stelt dat voor een verhard oppervlak groter dan 2.000 m² retentie nodig is. De retentie moet afwenteling van overtollig hemelwater voorkomen bij een statische bui die eens in de 50 jaar valt (statische bui conform Buishand en Velds). Voor een toename in verhard oppervlak dient ter compensatie extra bergingscapaciteit te worden gerealiseerd. Het verhard oppervlak neemt in de nieuwe situatie toe met 6.522 m² (0,65 ha).

Bestaande situatie:

stal 1 bestaand	2.647 m ²
stal 2 bestaand	2.365 m ²
mestsilo's	263 m ² (=> komen te vervallen na realisatie bouwplan)
erfverharding (puin)	385 m ² (=> komt te vervallen na realisatie bouwplan)
Totaal bestaand verhard oppervlak:	5.660 m ²

Nieuwe situatie:

nieuwe stal met loods	4.900 m ²
erfverharding	2.570 m ²
totaal nieuw verhard oppervlak:	12.182 m ² (1,22 ha)

De retentieopgave voor peilbeheerst kleigebied bedraagt 541 m³/ha (T=50). Bij deze retentieopgave is reeds rekening gehouden met de landelijke afvoer (3,0 l/s/ha (167*1,8)). Deze normstellingen staan opgenomen in de Beleidsregel hydraulische randvoorwaarden van het Waterschap Brabantse Delta.

Door de aanwezigheid van een kleilaag vindt stagnatie van hemelwater op de kleilaag plaats. Bij het hydrologisch neutraal bouwen wordt daarom niet uitgegaan van infiltratie. Het hemelwater dient geborgen te worden in een retentievoorziening boven de GHG. Bij extreme neerslag kan een noodoverloopvoorziening naar sloten in de omgeving worden gerealiseerd. Geschikte opties voor berging van hemelwater op de initiatieflocatie zijn een retentievijver of een infiltratiesloot (zaksloot).

Bij een toename in verhard oppervlak van 0,65 ha dient 351,7 m³ extra bergingscapaciteit gerealiseerd te worden. Voor de berekening van de oppervlakte van de retentievijver moet worden gerekend met de peilstijging tussen de GHG en het maaiveld ter plaatse van de geplande retentievijver (GHG: 40-80 cm–mv; maaiveld 0,3-1,0+NAP). Uitgaande van een worstcase benadering bedraagt de maximale peilstijging 0,4 m. Met een maximale peilstijging van 0,4 m dient in de nieuwe situatie 879,3 m² extra bergingsoppervlak gerealiseerd te worden.

Initiatiefnemer kiest voor een retentievijver op het stuk landbouwgrond achter de stallen. Hier is volop ruimte beschikbaar voor een retentievoorziening. De retentievijver zal op basis van het berekende wateroppervlak 75 m lang en 12 m breed worden. Zie voor de situering van deze retentievoorziening de waterparagraaf in bijlage 32 van dit MER.

Deze retentievijver zal uitmonden op de nieuwe (verlegde) watergang achter de stallen. Zoals eerder al beschreven loopt deze watergang richting het westen en zal uiteindelijk uitkomen op een leggerwatergang. Het regenwater zal vanuit de retentievijver vertraagd worden afgevoerd naar de oppervlaktewater middels een (nader te bepalen) afvoerconstructie die niet meer dan de landelijke afvoer doorlaat.

6.7 Landschappelijke inpassing

De landschappelijke inpassing dient een bijdrage te leveren aan de landschapskwaliteit. Het doel hierbij is de structuur van het landschap te versterken en de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid te vergroten. Op basis van het Streekplan en het gebiedsplan Brabantse Delta is een goede landschappelijke inpassing van de voorgenomen activiteit vereist.

Ten tijden van het opstellen van voorliggend MER wordt in nauwe samenwerking met de gemeente Etten-Leur een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Het plan wordt opgesteld door de heer Arjan Stoop van het Brabants Landschap. Met de gemeente Etten-Leur is afgesproken dat het landschappelijk inpassingsplan geen plaats hoeft te krijgen voorliggend MER daar dit nog onderhanden is⁵³.

6.8 Flora en Fauna

In de rapportage van de uitgevoerde quickscan flora en fauna (zie bijlage 4) is beoordeeld of de voorgenomen ingreep ter plaatse invloed kan hebben op de (te verwachten) aanwezigheid van planten- en diersoorten die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op die gebieden die volgens overige natuurwetgeving (Natura 2000) zijn beschermd. Uit de rapportage blijkt het volgende.

Algemeen

In het kader van de voorgenomen plannen zijn, mede vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfindicaties op de locatie of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet. Vooropgesteld dat er rekening wordt gehouden met eventuele broedvogels nabij de onderzoekslocatie en er geen verlichting wordt gericht op de jonge houtwal ten zuiden van de onderzoekslocatie.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Spechtsoorten, kolonievogels en de meeste roofvogels zijn het gehele jaar beschermd omdat de nestplaats, bomengroep of boomholte ook buiten het broedseizoen gebruikt wordt of omdat deze soorten enkel gebruik maken van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid.

---

⁵³ Bron: afgestemd met de heer A. Stoop (Brabants Landschap) en mevrouw G. van Peperstraten (gemeente Etten-Leur)

Ondanks dat er geen broedgevallen op de onderzoekslocatie te verwachten zijn, is alleen enige voorzichtigheid geboden ten aanzien van eventueel aanwezige broedgevallen in de directe nabijheid van de onderzoekslocatie, zoals in de jonge houtwal ten zuiden van de locatie. Vanwege de huidige werkzaamheden, zijn de eventueel aanwezige broedvogels gewend aan de geluiden die hierbij worden geproduceerd. Deze geluiden zullen naar verwachting geen verstoring veroorzaken aan eventuele broedgevallen in de directe nabijheid van de onderzoekslocatie. Het dient wel vermeden te worden dat tijdens het broedseizoen de jonge houtwal wordt betreden. Hierdoor wordt verstoring aan eventuele broedgevallen als patrijs voorkomen. Er wordt in de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal wordt de periode maart tot half augustus aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van de verstoringende activiteit. Het vermijden van de jonge houtwal ten zuiden van de locatie, kan voorkomen dat er onnodige verstoring van broedvogels plaatsvindt. Met de aanvang van de voorgenomen activiteiten zal rekening worden gehouden met voorgaand advies.

Gebiedsbescherming

Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde natuurgebied. De onderzoekslocatie ligt niet binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied of een gebied dat is aangewezen als EHS. Hierbij is uitgegaan van het gegeven dat geen sprake is van een toename van de ammoniak uitstoot.

Zorgplicht

Voor eventueel te verwachten amfibieën geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de werkzaamheden, die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor eventueel aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de zorgplicht zijn er met betrekking tot de voorgenomen ingreep geen aanvullende maatregelen noodzakelijk. Met de aanvang van de voorgenomen activiteiten zal deze zorgplicht in acht worden genomen.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van beschermde soorten is niet noodzakelijk, vooropgesteld dat tijdens het broedseizoen betreding van de jonge houtwal wordt vermeden.

6.9 Verkeer en ontsluiting

Van en naar de inrichting vinden transportbewegingen plaats ten behoeve van het laden van varkens, aanvoer van veevoeder en hulpstoffen, aanvoer van zuur, afvoeren van spuiwater, het afvoeren van mest en het afvoeren van kadavers. Deze transportbewegingen vinden van maandag tot en met zaterdag plaats, hoofdzakelijk gedurende de dagperiode. De verkeersbewegingen worden gedefinieerd in het akoestisch rapport welke is opgenomen in bijlage 26 van voorliggend MER. In de navolgende tabel 6.13 zijn de transportbewegingen als gevolg van de voorgenomen activiteit in beeld gebracht. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar bijlage 31. Voor een vergelijking van de referentiesituatie met de voorgenomen activiteit wordt verwezen naar tabel 6.14 en eveneens naar bijlage 31.

Tabel 6.13. Transportbewegingen in de voorgenomen activiteit

	Aantal transportbewegingen per week		
	dag	avond	nacht
bestelauto	12	14	
personenauto	12		
tractor	20		
vrachtwagens	26	8	4

Tabel 6.14. Vergelijking transportbewegingen

	Aantal transportbewegingen per week					
	dag		avond		nacht	
	referentie	Voornemen	referentie	voornemen	referentie	voornemen
bestelauto	14	12	14	14		
personenauto		12				
tractor		20				
vrachtwagens	26	26	4	8	10*/jaar	4

Het verkeer op de aan- en afrijdroute betreft voornamelijk bestemmingsverkeer voor het buitengebied van Etten-Leur, waaronder de initiatieflocatie. De aanrijdroute start vanaf de snelweg de A58. Vanaf de A58 wordt de afslag genomen ter hoogte van het industrieterrein van Etten-Leur. Via de Vosdonk vervolgt het verkeer zich via de Vossendaal tot aan de ontsluiting van de Hoevenseweg:

1. Via de Hoevenseweg kan de route zich vervolgen tot de ontsluiting aan de Bankenstraat. Door het volgen van de Bankenstraat in noordelijke richting kan de inrichting worden bereikt. Bij het verlaten van de inrichting kan dezelfde weg terug worden gevolgd.

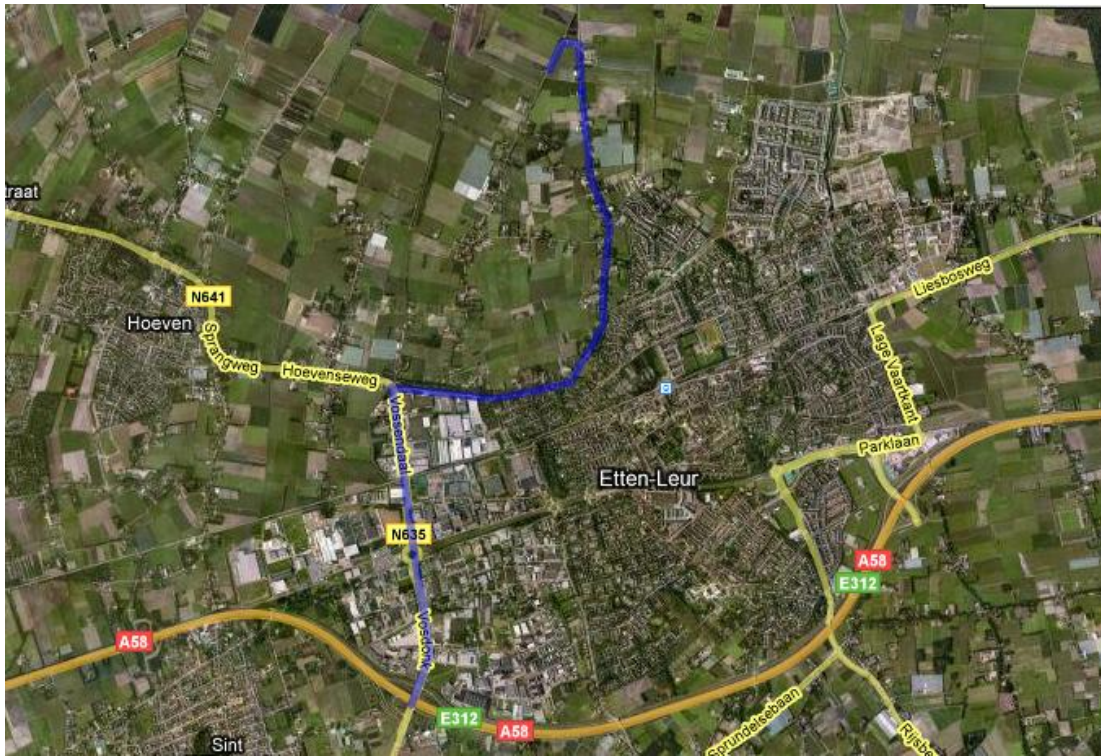
Andere alternatieven worden gevormd door de route te vervolgen vanaf de Hoevenseweg via De Oude Glind naar de Haansberg. Vanaf dit punt doen de volgende mogelijkheden zich voor:

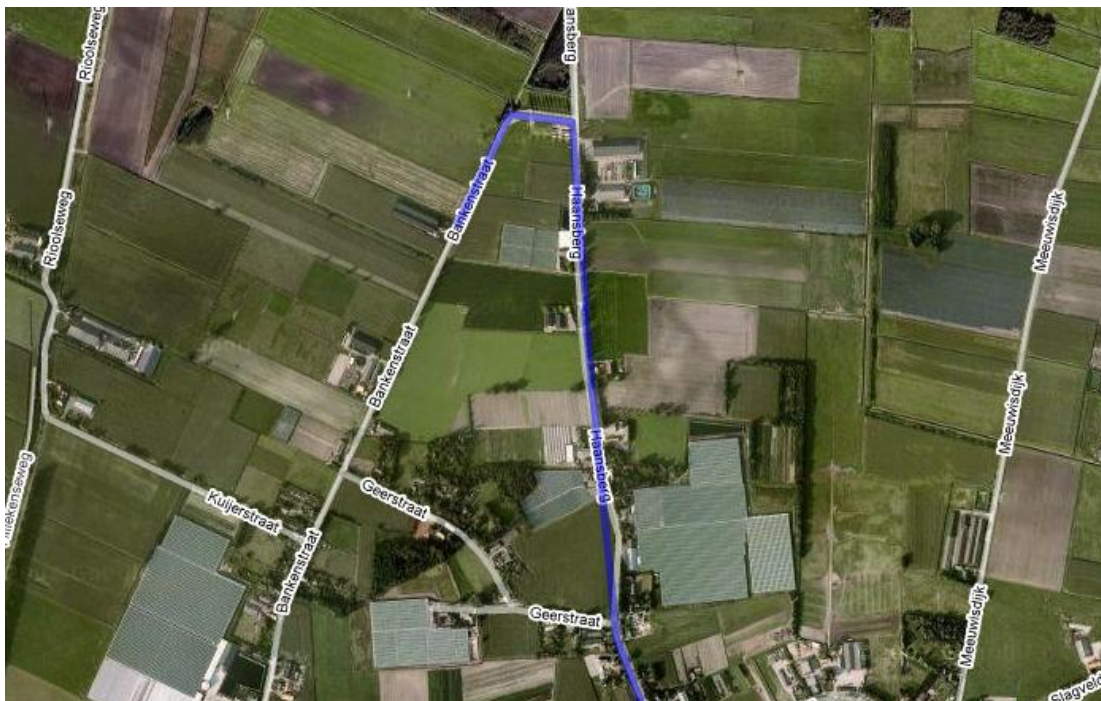
2. De route vervolgen tot aan de ontsluiting van de Geerstraat met de Haansberg. Vanaf de Geerstraat kan de Bankenstraat worden bereikt welke kan worden vervolgt in noordelijke richting naar de initiatieflocatie. Om de initiatieflocatie te verlaten kan dezelfde route weer terug gereden worden;
3. De route vervolgen tot aan de ontsluiting van de Geerstraat met de Haansberg. Vanaf de Geerstraat kan de Bankenstraat worden bereikt welke kan worden vervolgt in noordelijke richting naar de initiatieflocatie. Om initiatieflocatie te verlaten kan de weg worden vervolgt in noordelijke richting tot aan de ontsluiting van de Bankenstraat met de Haansberg. Het verkeer kan zich via de Haansberg terug bewegen naar de snelweg;
4. De route vervolgen tot aan de ontsluiting van de Bankenstraat met de Haasberg. De inrichting kan worden bereikt door de Bankenstraat in zuidelijke richting te vervolgen. Om de initiatieflocatie te verlaten kan dezelfde route weer terug gereden worden;
5. De route vervolgen tot aan de ontsluiting van de Bankenstraat met de Haasberg. De inrichting kan worden bereikt door de Bankenstraat in zuidelijke richting te vervolgen. Om de initiatieflocatie te verlaten kan de Bankenstraat in zuidelijke richting worden vervolgt tot aan de ontsluiting van de Geerstraat. Via de Geerstraat kan het verkeer zijn weg vervolgen naar de Haansberg en naar de snelweg.

De Haansbergweg betreft een volwaardige tweebaansweg. De Geerstraat en de Bankenstraat zijn verkavelingswegen en zijn slechts enkelbaans uitgevoerd. Kijkend naar het wegtype lijkt optie 3 in dit kader de meest gunstigste rijroute. Bij het volgen van deze rijroute zal het verkeer zich slechts beperkt bevinden op de smalle enkelbaas uitgevoerde Bankenstraat. Voor twee passerende vrachtwagens is dit stuk van de Bankenstraat aan de smalle kant, echter vrachtwagens kunnen elkaar langzaam rijdend wel passeren (waarschijnlijk via de berm). Bovendien zijn er op dit traject van de Bankenstraat geen woningen aanwezig waardoor de kans op verkeershinder op dit traject niet te verwachten is. Fietzers en spelende kinderen zullen op dit traject slechts in zeer beperkte mate aanwezig zijn. Het aantal verkeersbewegingen per dag is in de voorgenomen activiteit redelijk beperkt waardoor de kans dan vrachtwagens zich bij optie 3 moeten kruisen op de Bankenstraat klein is. Bovendien is de Haansberg visueel waarneembaar vanaf de Bankenstraat waardoor de situatie overzichtelijk blijft. Een ander voordeel dat optreedt door de routing van optie 3 (in relatie tot optie 2, 4 en 5) is dat het verkeer op constante snelheid zo lang als mogelijk zijn weg kan vervolgen op de Haansberg. Onnodig stoppen en optrekken van vrachtwagens op de Haansberg en de Geerstraat (en Bankenstraat) wordt hierdoor vermeden. Dit zal uitsluitend gunstige gevolgen hebben ten aanzien van de akoestische belasting van het verkeer naar de omgeving. Voorts zal dit uitsluitend gunstige gevolgen hebben voor de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen afkomstig van het verkeer.

Gezien het voorgaande wordt door de initiatiefnemer voorgesteld de chauffeurs te instrueren de initiatieflocatie te bereiken en te verlaten zoals beschreven in optie 3. Op verzoek van de gemeente dan wel omwonenden kunnen de chauffeurs ook geïnstrueerd worden een andere rijroute te volgen zoals hiervoor beschreven. Voorgesteld wordt om de rijroute vast te leggen in de milieuvergunning waar voorliggend MER aan ten grondslag ligt. In figuur 6.1 en 6.2 staat de route zoals voorgesteld (optie 3) weergegeven.

Figuur 6.1. route transport

Figuur 6.2. route transport

7 Alternatief 1

7.1 Aard en omvang van de activiteit

Hoofdstuk 6 van dit MER beschrijft de voorgenomen activiteit (voorkeursalternatief). Een toegevoegde waarde van een MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van het voorkeursalternatief ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) en een referentiesituatie. Bij de afweging om te komen tot het MMA wordt aandacht besteed aan de reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van fijn stof. Hiertoe zullen in voorliggend MER naast het voorkeursalternatief 3 studievarianten worden beschreven. Op basis van de effectbeschrijving van verschillende studievarianten wordt in het MER een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) samengesteld. De studievarianten zullen, behoudens de uitvoering van de luchtwassystemen, niet van de in hoofdstuk 6 beschreven voorgenomen activiteit afwijken.

In dit hoofdstuk zal de eerste studievariant worden beschreven (alternatief 1). Om de geurbelasting naar de omgeving maximaal te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser. In de voorgenomen activiteit worden alle dierenverblijven aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. De in de Regeling geurhinder en veehouderij erkende gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 200.01) heeft een groter geurreducerende vermogen (75%). Door in alternatief 1 alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Inno+ zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Verder heeft ook deze combiwasser als voordeel dat naast de hoge geurreductie tevens ammoniak en fijn stof in grote mate worden afgevangen. Voor alternatief 1 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 2007.01)⁵⁴. Alternatief 1 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 7.1.

---

⁵⁴ Naast de gekozen combiwassers zijn nog twee andere combiwassers erkend, te weten de combiwasser van Dorset (BWL 2007) en van Big Dutch (BWL 2006.15). De luchtwasser van Dorset heeft dezelfde specificaties als die van Inno+ waardoor het weinig meerwaarde heeft deze als alternatief in het MER te betrekken. De Big Dutch heeft weliswaar een hogere geurreductie (85%) maar heeft een lager reducerend vermogen ten aanzien van de emissie van ammoniak (slechts 70% ten opzichte van 85%). Met de combiwasser van Uniqfill kan de overbelaste situatie ten aanzien van geur worden opgeheven. Deze verwachting geldt ook voor de Inno+ wasser. Voorts hebben deze combiwassers het voordeel dat ook de emissie van ammoniak en fijn stof in grote mate wordt afgevangen. Een integrale reductie is hiermee mogelijk. Ook met de Big Dutch zal naar verwachting de overbelaste situatie ten aanzien van geur ongedaan kunnen worden gemaakt. De emissie van ammoniak zal bij toepassing van deze wasser toe gaan nemen ten aanzien van de voorgestelde combiwassers (De big Dutch combiwasser zal worden beschreven in alternatief 2). De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief.

Tabel 7.1: Alternatief 1

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geuremissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.1	2160	0,38	820,8	5,8	12528
B	2	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	2304	0,53	1221,1	5,8	13363,2
C	3	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	3480	0,53	1844,4	5,8	20184
							3886,3		46075,2

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

7.2 Bedrijfsvoering

7.2.1 Productieproces

Het productieproces van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.1.

7.2.2 Wijze van aanleg

De wijze van aanleg van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.2.

7.2.3 Dierwelzijn

Het dierenwelzijn van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.3.

7.2.4 Diergezondheid

De aspecten wat betreft diergezondheid van alternatief 1 wijken niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.4.

7.2.5 Klimaat en ventilatie

Klimaatregeling

De beschrijving van de klimaatregeling van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Luchtwassers

De stallen 1, 2 en 3 worden aangesloten op een gecombineerde luchtwasser (BWL 2007.01). Voor de beschrijving van het stalsysteem wordt verwezen naar bijlage 16. De ammoniakemissie (inclusief geur- en stofemissie) wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een gecombineerd luchtwassersysteem. Dit is een installatie die is opgebouwd uit meerdere wassystemen. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit drie filterwanden van het type dwarsstroom. De eerste twee filterwanden hebben een gelijk aanstroomoppervlak en betreffen achtereenvolgens een waterwasser en een chemische wasser. De derde filterwand is een biofilter. De waterwasser is een kolom met vulmateriaal waarover continu water wordt gespreoid. Ook de chemische wasser is een kolom met vulmateriaal, hierover wordt continu aangezuurde wasvloeistof gespreoid. Het biofilter is opgebouwd uit een kolom met wortelhout waarover zeer frequent gedurende een korte tijd water wordt gespreoid (om het pakket vochtig te houden, instelling is mede afhankelijk van de weerscondities). Spuiwater komt vooral vrij uit de waterwasser en de chemische wasser. Het spuien van waswater uit deze wassers vindt op vaste, van te voren ingestelde, tijdstippen plaats. Dit is één keer in de twee maanden en valt samen met de periodieke reiniging van het luchtwassersysteem. Bij het spuien wordt de volledige inhoud van de wateropvangbakken onder de waswanden vervangen door vers water. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassersysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt in de chemische wasser de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat en afgevoerd met het spuiwater. Door micro-organismen in de waterwasser en het biofilter wordt ammoniak omgezet in nitriet/nitraat en afgevoerd met het spuiwater. De verwijdering van stof uit de ventilatielucht vindt met name plaats in de twee natte wassers (de waterwasser en de chemische wasser). Verwijdering van geurstoffen gebeurt vooral in het biofilter. De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 85% ammoniak. De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 75% geur.

Uitstroom luchtwassers

Dit aspect wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Dimensioneringsplan

De gecombineerde luchtwasunits hebben ieder een wascapaciteit van 3624 m³/uur. In bijlage 17 is het totale dimensioneringsplan van het ventilatiesysteem en luchtwassers van alternatief 1 opgenomen.

Zuur-, water-, elektraverbruik en spuiwaterproductie

Voor het verbruik aan water, zuur en elektriciteit wordt verwezen naar de navolgende paragraaf 7.2.6 "grond- en hulpstoffen". Voor de productie van spuiwater wordt verwezen naar paragraaf 7.3.1.6 "afvalstoffen"

7.2.6 Grond- en hulpstoffen

Veevoer

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Water

Binnen de inrichting wordt leidingwater en grondwater aangewend. Het verbruik aan water binnen de inrichting betreft de volgende doelen met bijbehorende hoeveelheden:

- Drinkwater (grondwater) met een geraamd verbruik van circa 4.588 m³/jaar.
- Water (grondwater) voor reiniging van de stallen, voertuigen, voerkeuken en de kadaverplaats met een geraamd verbruik van circa 989 m³/jaar.
- Waswater (grondwater) voor het wassen van de ventilatielucht met een verbruik van 3.178 m³/jaar.

Het totale waterverbruik na realisatie van alternatief 1 wordt geraamd op 8.664 m³ per jaar. Voor de totale waterbalans van de inrichting wordt verwezen naar bijlage 18. Voor een verdere beschrijving van omgang met water wordt verwezen naar het kopje “water” in paragraaf 6.3.2.4

Propaan

Na de realisatie van de alternatief 1 zal propaan verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 11.121 liter /jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van propaan en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje “energie” in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van propaan wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Elektriciteit

Na de realisatie van alternatief 1 zal elektriciteit verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 354.820 kWh/jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van elektriciteit en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje “energie” in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van elektriciteit wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Zwavelzuur

Zwavelzuur wordt binnen de inrichting gebruikt voor het aanzuren van de wasvloeistof voor het wassen van de ventilatielucht. Het gebruik van het zwavelzuur wordt geraamd op 27,52 m³ per jaar. Het zuur wordt opgeslagen in een bovengrondse opslagtank van 4000 liter. De gezamenlijke maximale opslag van zwavelzuur is daarmee 4000 liter. De opslagtank staan opgesteld boven een vloeistofdichte lekbak. Voor de berekening van het verbruik van zwavelzuur wordt verwezen naar de bijlage 17.

Dieselolie

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Dierengeneesmiddelen

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

7.3 Effecten op het milieu

Bij de beschrijving van de effecten op het milieu van alternatief 1 zullen alleen die effecten worden beschreven die afwijken van de voorgenomen activiteit. Bij de overige aspecten zal worden volstaan door te verwijzen naar het betreffende onderdeel van de voorgenomen activiteit.

7.3.1 Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten

7.3.1.1 *Ammoniak*

Ammoniakemissie

Alternatief 1 staat beschreven in paragraaf 7.1. Uit tabel 7.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van alternatief 1 een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 3886,3 kg NH₃ / jaar (zie ook Bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 8).

Natuur

Ammoniakdepositie

In paragraaf 4.3 zijn reeds de in de omgeving van de onderhavige locatie gesitueerde gevoelige gebieden weergegeven alsmede hun status. In bijlage 13 de resultaten van de depositieberekeningen opgenomen. De berekeningen zijn gemaakt met het daartoe bestemde programma Aagro-stacks⁵⁵. In tabel 7.2 zijn de resultaten weergegeven. Tevens is de depositie weergegeven van de referentiesituatie (zie paragraaf 5.7.1). De berekende depositie is in het groen weergegeven op het moment dat er sprake is van een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

---

⁵⁵ Voor de gehanteerde coördinaten van de verschillende gebieden wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 7.2: Ammoniakdepositie alternatief 1

Gebied	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie referentiesituatie (mol/ha/jaar)	Depositie alternatief 1 (mol/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,92	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,93	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,95	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,93	0,26
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,88	0,24
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,25	0,42
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,04	0,34
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,97	0,32
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,48	0,16
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,87	0,52
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,85	0,34
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,77	1,16
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,45	1,38
Bosbad, punt 3	99202	398462	4,03	1,36
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,47	2,38
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,54	2,16
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	9,10	1,73
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,76	1,24
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,92	1,22
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,87	1,03

Uit de voorgaande tabel volgt dat de depositie van ammoniak op de zeer kwetsbare natuurgebieden op alle toetsingspunten afneemt. Op basis van de berekende deposities en de weergave van de depositiecontouren in bijlage 13 kan worden uitgesloten dat alternatief 1 significante negatieve gevolgen met zich meebrengt voor omliggende Natura-2000 gebieden en de overige zeer kwetsbare gebieden. Daarmee kan worden uitgesloten dat alternatief 1 voor wat betreft het milieuaspect ammoniak een belangrijke verontreiniging met zich meebrengt. Alternatief 1 voldoet daarmee aan de IPPC-richtlijn en draagt bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende gebieden.

Flora en Fauna

Wat betreft de effecten op de flora en fauna wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

Directe ammoniakschade

Wat betreft mogelijk directe ammoniakschade wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

7.3.1.2 *Geurhinder*

Geuremissie

Alternatief 1 staat beschreven in paragraaf 7.1. Uit tabel 7.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van alternatief 1 een geuremissie tot gevolg heeft van 46075,2 Odour units per jaar (Oul/jaar) (zie ook bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 8).

Individuele Geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Algemeen

De geurhinder, die afkomstig is van de dierenverblijven van de inrichting, is voor de voorgenomen activiteit getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De geuremissiefactoren voor het bepalen van de geuruitstoot zijn overgenomen uit bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Binnen de inrichting worden in alternatief 1 alleen dieren gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunningen' moet de geurbelasting op het geurgevoelige object worden berekend. Op grond van artikel 3 lid 1 van de Wgv mag de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet meer bedragen dan 2,0 OU_E/m³ lucht op een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied en 8,0 OU_E/m³ lucht op een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied. Verder moet op grond van artikel 5 van de Wgv een afstand tussen het geurgevoelige object en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt ten minste 50 meter voor objecten binnen een bebouwde kom en ten minste 25 meter voor objecten buiten een bebouwde kom.

Dieren met omrekeningfactoren

De geurbelasting voor dieren met een omrekeningsfactor is voor alternatief 1 eveneens berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. De resultaten zijn bijgevoegd in bijlage 14

56,57,58

---

⁵⁶ In het bedrijfsontwikkelingsplan (zie bijlage 8) en het dimensioneringsplan van alternatief 1 (zie bijlage 17) staan de verschillende variabelen van deze berekening toegelicht. Een verduidelijking is hierbij eveneens te vinden op de kadastrale situatietekening (zie bijlage 28) en milieutekening (zie bijlage 30).

⁵⁷ Geurpieken als gevolg van de toegepaste stalsystemen zijn niet te verwachten (in tegenstelling tot bijvoorbeeld spoelgoten). Binnen het bedrijf worden alleen maar vleesvarkens gehouden volgens het in paragraaf 6.2.5 beschreven groeischema. Er is sprake van een continue proces. Gemiddeld genomen zijn er binnen de gehele inrichting altijd dezelfde hoeveelheid vleesvarkens aanwezig met dezelfde gewichtklasse.

⁵⁸ De glasopstand gelegen aan de Haansberg 67 kan niet worden aangemerkt als geurgevoelig object. Voor de motivatie hieromtrent wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 7.3. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting.

Tabel 7.3 Resultaten geurverspreidingsberekeningen alternatief 1

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	
Bankenstraat 35	Buiten	3,52	8	>200	25	Gevel	
Bankenstraat 80	Buiten	5,61	8	>200	25	Gevel	
Rioolseweg 2	Buiten	2,01	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 45	Buiten	4,07	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 48	Buiten	4,09	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 38	Buiten	4,03	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 32	Buiten	4,86	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 28	Buiten	4,30	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 22	Buiten	3,20	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 128	Buiten	3,48	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 120	Buiten	2,83	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 116	Buiten	2,43	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 114	Buiten	2,41	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 67	Buiten	5,07	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 63	Buiten	5,53	8	>200	25	Gevel	
Beelgaarde 2	Binnen	0,98	2	>200	25	Gevel	
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.

Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.

Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.

Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Conclusie individuele geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat bij alternatief 1 wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

Achtergrondbelasting geur

Middels het verspreidingsmodel V-stacks gebied is de cumulatieve geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten (binnen een straal van circa 2 km rondom initiatieflocatie) berekend voor alternatief 1.

De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Zie bijlage 15 voor invoergegevens en resultaten van de bijbehorende V-stacks gebied berekeningen en de weergave van de geurvoelige objecten met bijbehorende volgnummers⁵⁹.

Tabel 7.4 Cumulatieve geurbelasting alternatief 1 (O_{uE}/m³)

Volgnr GGO*	GGO	Herleide Streefwaarde cumulatieve geurbelasting **	Geurbelasting Vergund (O _{uE} /m ³)	Geurbelasting Alternatief 1 (O _{uE} /m ³)
1003	Bankenstraat 35	18	8,684	7,071
1004	Bankenstraat 80	18	10,227	8,001
1005	Rioolseweg 2	18	25,785	25,617
1006	Geerstraat 45	18	7,361	5,713
1007	Geerstraat 48	18	8,450	6,965
1008	Geerstraat 38	18	8,003	6,466
1009	Geerstraat 32	18	8,421	6,540
1010	Geerstraat 28	18	8,151	5,998
1011	Geerstraat 22	18	7,132	4,908
1012	Haansberg 128	18	7,919	5,668
1013	Haansberg 120	18	7,177	4,852
1014	Haansberg 116	18	6,944	4,562
1015	Haansberg 114	18	6,899	4,471
1016	Haansberg 67	18	12,178	8,842
1017	Haansberg 63	18	10,716	7,861
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4	4,662	2,831
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	4	2,900	0,849
1020	Oude Dijk 7	18	4,179	4,192
1021	Oude Dijk 8	18	5,215	5,155
1022	Oude Dijk 13	18	2,155	2,155
1023	Windgat 31	18	3,584	2,547
1024	Windgat 35	18	3,328	2,223
1025	Zevenbergseweg 21	18	0,335	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	18	0,338	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	18	4,568	1,557
1028	Hanekinderstraat 20	18	3,120	0,854
1029	Jachthaven De Turfvaart	18	1,035	0,524
1030	Hanekinderstraat 19	18	3,959	1,043
1031	Hanekinderstraat 17	18	5,942	1,603
1032	Hanekinderstraat 9	18	6,015	1,025
1033	Sander 5	18	5,214	2,720
1034	Haansberg 41	18	6,323	4,774
1035	Bankenstraat 33	18	7,022	6,009
1036	Geerstraat 29	18	5,862	4,767
1037	Lage Donk 121	18	3,971	3,398
1038	Bankenstraat 9a	18	2,983	2,512
1039	Lage Donk 67	18	3,315	3,315
1040	Goorstraat 6	18	3,809	3,209
1041	Halderbergselaan 1, Hoeven	4	5,026	5,026

* Weergave geurvoelige objecten met volgnummer (V-stacks gebied), zie bijlage 15.

** Herleide streefwaarde a.h.v. bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

Rood weergegeven: geurbelasting overschrijft de (herleide) streefwaarde voor cumulatieve geurbelasting

⁵⁹ De door V-stacks gebied berekende ruweheidsfactor bedraagt 0,09. Deze waarde is gelijk aan de ruweheidsfactor die V-stacks vergunningen berekend. Echter het programma V-stacks gebied kan alleen rekenen vanaf een ruweheidsfactor van 0,1. Derhalve zijn de cumulatieve berekeningen uitgevoerd met een ruweheidsfactor van 0,1.

Beoordeling achtergrondbelasting bij toepassing alternatief 1

De berekende achtergrondbelasting komt bij toepassing van alternatief 1 op twee toetsingspunten boven de (herleide) streefwaarden van 18 en 4 Ou/m^3 (zie toelichting in paragraaf 5.7.2). Dit is de dichtstbijzijnde woning in de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2. Op de overige geurgevoelige objecten worden de (herleide) streefwaarden niet overschreden en is sprake van een afname in cumulatieve geurbelasting. De toepassing van alternatief 1 op de locatie Bankenstraat 61 (in combinatie met de beëindiging van de locatie aan de Meeuwisdijk) heeft dus op deze GGO's een positief effect. Op het dichtstbijzijnde punt van de bebouwde kom van Etten-Leur (Beelgaarde 2) is met een afname van de cumulatieve geurbelasting van 4,662 Ou/m^3 naar 2,813 Ou/m^3 sprake van een verbetering van een 'redelijk goed' leefklimaat naar een 'goed' leefklimaat⁶⁰. Het feit dat alternatief 1 wat betreft cumulatieve geurbelasting ten opzichte van de vergunde situatie geen significant effect heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2 betekent dat de geurhinder ter plaatse niet bepaald wordt door de geuremissie van de locatie Bankenstraat 61. Hierbij speelt windrichting een belangrijke invloed in combinatie met het feit dat bij de bebouwde kom van Hoeven ook enkele intensieve veehouderijen gelegen zijn. De geurbelasting op de woning aan de Rioolseweg 2 wordt veroorzaakt door de voorgrondbelasting van de naastgelegen varkenshouderij aan de Rioolseweg 4.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat bij toepassing van alternatief 1 het leefklimaat in het plangebied verbetert. Er vanuit gaande dat de geuremissie van de Bankenstraat 61 geen significante invloed heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2, kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft cumulatieve geurhinder geen sprake is van een belangrijke verontreiniging. Hiermee wordt voor het aspect cumulatieve geurhinder voldaan aan de IPPC-richtlijn.

Geurhinder diervoeders

Voor de eventueel te duchten geurhinder afkomstig van de aangewende diervoeders wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

7.3.1.3 *Luchtkwaliteit*

Wat betreft de onderzoeksopzet naar de luchtkwaliteit wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

Resultaten onderzoek luchtkwaliteit

In bijlage 27 is een rapportage opgenomen van de resultaten van het luchtkwaliteitsonderzoek. In dit onderzoek worden de resultaten voor de jaargemiddelde grenswaarde gecorrigeerd voor zeezout. Tevens wordt rekening gehouden de landelijke aftrek van 6 dagen op het aantal overschrijdingsdagen. Uit de rapportage blijkt dat bij alternatief 1 buiten de grens van de inrichting de jaargemiddelde concentratie de grenswaarde van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ niet overschrijdt. Ook blijkt dat het

---

⁶⁰ Conform milieukwaliteitscriteria RIVM, GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002) en Bijlage 6 en 7 Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

aantal overschrijdingsdagen (van het 24-uursgemiddelde van 50 ug/m³) de grenswaarde van 35 keer niet overschrijdt. Ten aanzien van ultrafijn stof zijn er geen berekeningen uitgevoerd. Echter aangezien met de voorgenomen activiteit de luchtkwaliteit verbeterd ten aanzien van de vigerende situatie, zal ook de concentratie van ultrafijn stof af nemen. De bijdrage als gevolg van de verkeersaantrekkende werking vanuit de inrichting aan de jaargemiddelde concentratie of aantal overschrijdingsdagen is niet bepalend voor de luchtkwaliteit. Er kan derhalve worden gesteld bij alternatief 1 wordt voldaan aan de Wet luchtkwaliteit.

Emissie CH₄ en CO₂

Wat betreft de emissie van CH₄ en CO₂ wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

Koelinstallatie

Wat betreft de effecten van de koelinstallatie wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

7.3.1.4 *Bodem*

Wat betreft de bescherming van de bodem wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.4

7.3.1.5 *Water*

Voor het waterverbruik alsmede de maatregelen die getroffen worden om dit verbruik te beperken wordt verwezen naar het kopje "water" in paragraaf 6.3.1.5.

7.3.1.6 *Afvalstoffen*

Spuiwater van de luchtwassers

Het spuiwater vrijkomend bij het wassen van de ventilatielucht zal bij dit alternatief wordt afgevoerd via een erkend afval inzamelaar. Op basis van de voorgaande kentallen bedraagt de geraamde hoeveelheid circa 454 m³ per jaar. Voor de bepaling van de hoeveelheid spuiwater wordt verwezen naar de dimensioneringsplannen in bijlage 17.

Kadavers, Meststoffen, Restafval, Gevaarlijke afvalstoffen

Voor wat betreft het vrijkomen van kadavers, meststoffen, restafval, gevaarlijke afvalstoffen wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.6.

Conclusie afvalstoffen

In de handreiking "Wegen naar preventie bij bedrijven" (bron: Infomil, december 2005) wordt gesteld dat afvalpreventie in ieder geval relevant is bij bedrijven waarbij de hoeveelheid gevaarlijk afval boven de 2,5 ton per jaar ligt óf de hoeveelheid bedrijfsafval boven de 25 ton per jaar ligt. Tot het bedrijfsafval worden alle, al dan niet afzonderlijk, vrijkomende afvalstromen gerekend die niet als gevaarlijk afval kunnen worden aangemerkt. Het betreft een totaal van de afvalstromen onafhankelijk van het feit of ze al dan niet gescheiden worden ingezameld. Ook het afval dat voor recycling wordt aangeboden, wordt hier in meegenomen. Zoals uit het voorgaande blijkt, bedraagt

hoeveelheid gevaarlijk afval minder dan 2,5 ton per jaar en de hoeveelheid bedrijfsafval meer dan 25 ton per jaar⁶¹. Gelet op de soorten afvalstromen is er binnen het bedrijf geen preventiepotentieel aanwezig. De afvalstromen zullen door managementmaatregelen tot een minimum beperkt worden. Naast preventieve maatregelen worden de afvalstromen gescheiden opgeslagen en gescheiden afgevoerd naar daartoe erkende en gecertificeerde inzamelaars.

7.3.1.7 Geluid

Wat betreft de onderzoeksopzet wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.6. Op grond van het akoestisch onderzoek is het volgende gebleken. Voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) in de representatieve bedrijfssituatie kan bij alternatief 1 voor zowel de dag-, avond- en nachtperiode worden voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) ter plaatse van woningen van derden. Het maximale geluidniveau (L_{Amax}) in de representatieve bedrijfssituatie leidt, ter plaatse van woningen van derden, tot een maximale geluidbelasting die hoger is dan 50 dB(A) als etmaalwaarde. Dit is het gevolg van aan- en afvoerbewegingen. Hieraan zijn redelijkerwijs geen geluidreducerende maatregelen te treffen. De waarde van 70 dB(A) als etmaalwaarde wordt echter niet overschreden.

Indirecte hinder

De genoemde geluidnormen zijn niet van toepassing op het verkeer van en naar de inrichting dat zich buiten de inrichting bevindt. De geluidbelasting van deze verkeersbewegingen moet voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) als etmaalwaarde, zoals opgenomen in de Circulaire houdende beoordeling geluidhinder wegverkeer in verband met vergunningverlening Wm (29 februari 1996/ Nr. MBG 9600613 1, Stcrt. 1996). Uit het akoestisch onderzoek is gebleken dat aan deze normstelling wordt voldaan.

7.3.1.8 Energie

Zie paragraaf 7.2.6 en 7.3.2.5

---

⁶¹ Spuiwater is een restproduct van de chemische en gecombineerde luchtwassers en is als zodanig nodig om een goede werking van de luchtwassers te waarborgen. Afzet van het spuiwater vindt plaats via de daarvoor toegestane weg. Het ontstaan van kadavers is inherent aan de bedrijfsvoering van een veehouderij. De inrichtinghouder is er economisch gezien alles aan gelegen deze uitval van dieren zoveel mogelijk te beperken. Wanneer het spuiwater en de kadavers buiten beschouwing worden gelaten, bedraagt de hoeveelheid bedrijfsafval minder dan 25 ton per jaar.

7.3.1.9 Externe veiligheid

Wat betreft de aspecten die invloed hebben op de externe veiligheid wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.9.

7.3.2 Toepassing best beschikbare technieken (BBT)

In artikel 2, punt 11 van de IPPC-richtlijn is omschreven wat onder best beschikbare technieken moet worden verstaan en welke punten bij de bepaling van de best beschikbare technieken speciaal in aanmerking moeten worden genomen (bijlage IV IPPC-richtlijn). In Europees verband zijn ten behoeve van diverse aspecten binnen de intensieve pluimvee- en varkenshouderij, op basis van de in bijlage IV genoemde punten, de best beschikbare technieken bepaald; die aspecten zijn goede landbouwpraktijk, voerstrategie, huisvestingssystemen, water, energie, opslag van mest, behandeling van mest en uitrijden van mest. De Europese Commissie organiseert de uitwisseling van informatie tussen de Lid-Staten en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied. Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten. Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden (Gewijzigd op 23 november 2007), zijn naast de BREF-documenten voorts andere documenten aangewezen, waarmee bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet worden gehouden.

7.3.2.1 Goede landbouwpraktijk

De beschrijving van de landbouwpraktijk van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.1.

7.3.2.2 Voyerstrategie

De beschrijving van de voerstrategie van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.2.

7.3.2.3 Huisvestingssystemen

In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting. Voor de bepaling van de BBT moeten, rekening houdend met voorzienbare kosten en baten van maatregelen en met het voorzorg- en preventiebeginsel, de overwegingen worden betrokken zoals weergegeven onder artikel 5a.1, lid onder a. tot en met k. van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb).

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Ingevolge artikel 8.8, lid 1 onder b. van de Wet milieubeheer moeten de gevolgen voor het milieu die een inrichting kan veroorzaken, mede gezien de geografische ligging worden bezien. Deze afweging is gemaakt in het "Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij" (Besluit van 8 december 2005 houdende regels ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen, Staatsblad 675, 2005). Dit besluit is op 28 december 2005 in de Staatscourant gepubliceerd (nummer 675), maar is nog niet in werking treden. In dit besluit zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. In Tabel 7.5 zijn de ammoniakemissiefactoren van de aangevraagde huisvesting in de onderscheidenlijke stallen en de betreffende maximale emissiefactoren voor de betreffende diercategorieën aangegeven.

Tabel 7.5. Huisvestingssystemen alternatief 1

EP	Stal	Huisvestingsstelsysteem	Diercategorie	Ammoniakemissie	
				NH3-factor*	Maximale factor*
B	1	BWL 2007.01	vleesvarkens	0,38	1,4
B	2	BWL 2007.01	vleesvarkens	0,53	1,4
C	3	BWL 2007.01	Vleesvarkens	0,53	1,4

* *Emissiefactor obv bijlage 1 van de Rav en maximale emissiewaarde op basis van bijlage 1 van het Besluit huisvesting.*

Uit de bovenstaande tabel volgt dat alle aangevraagde stalsystemen in alternatief 1 in de stallen 1, 2 en 3 voldoen aan de maximale emissiewaarde.

BREF-document voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden zijn de documenten aangewezen, waarmee het bevoegd gezag bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet houden. Hierin is onder andere het BREF-document opgenomen dat in juli 2003 is vastgesteld voor de intensieve veehouderij. Hierin zijn ondermeer diverse emissie-arme stalsystemen aangegeven, die als best beschikbare (stal)technieken (BBT) kunnen worden aangemerkt.

Op 30 juli 2007 is de officiële Oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen gepubliceerd. In de oplegnotitie staat wanneer stallen BBT zijn. Deze oplegnotitie is bedoeld om de vergunningverlener te ondersteunen bij de toepassing van de BREF. Hierin worden het toepassingsgebied (reikwijdte en inhoud) van de BREF en de relatie tussen de BREF en de relevante Nederlandse regelgeving beschreven. De oplegnotitie moet in samenhang met de BREF worden gelezen. De oplegnotitie is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten zodat bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden. De aangevraagde gecombineerde luchtwassers zijn in de BREF-document voor intensieve veehouderijen niet aangewezen als BBT. Dit om reden van het hogere verbruik van energie en grondstoffen (zwavelzuur) en dientengevolge het ontstaan van spuiwater.

Door toepassing van de stand der techniek en een zorgvuldig beheer van de luchtwasser wordt het energieverbruik (zie ook het gestelde onder paragraaf 7.3.1.8) beperkt. Het spuiwater bevat sulfaten die (elders) als meststof voor de land- en tuinbouw kunnen worden aangewend. Daarentegen worden (rest)emissies van ammoniak, stof en geur aanzienlijk verminderd. Onder deze omstandigheden moet ook het gebruik van een gecombineerde luchtwasser als BBT worden beschouwd.

Volgens de oplegnotitie zijn huisvestingssystemen met een emissiefactor kleiner dan of gelijk aan de maximale emissiewaarden van bijlage 1 van het Besluit huisvesting BBT (Bestaande Groen Labelsystemen of 'proefstallen' vergund vóór 8 mei 2002 (zie artikel 2, lid 2 en lid 3, van het Besluit huisvesting) zijn BBT tot het huisvestingssysteem om technische of economische redenen wordt vervangen). Dit geldt bij zowel bij bestaande als bij nieuwe huisvestingssystemen.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Ten aanzien van veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, is in het gewijzigde derde lid van artikel 3 van de Wet ammoniak en veehouderij bepaald dat strengere emissie-eisen moeten worden gesteld dan die welke gebaseerd zijn op BBT indien dat vanwege de technische kenmerken en geografische ligging van de inrichting of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden noodzakelijk is. Op 25 juni 2007 heeft de minister van VROM de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" vastgesteld. De beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het bevoegd gezag. Aan de hand van de beleidslijn kan het bevoegd gezag bepalen of en in welke mate vanwege de lokale milieusituatie strengere emissie-eisen dan BBT in een vergunning voor een IPPC-veehouderij moeten worden opgenomen.

Uit de beleidslijn volgt dat bij uitbreiding van het aantal dieren kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd (BBT+). De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT de ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% (BBT++) te worden gerealiseerd. De beleidslijn heeft alleen betrekking op veehouderijen die onder de werkingssfeer vallen van de IPPC-richtlijn én is alleen van toepassing als dergelijke veehouderijen uitbreiden in aantal dieren. Zolang een IPPC-veehouderij niet uitbreidt (bestaande veehouderijen), kan worden volstaan met het toepassen van BBT.

Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 11121,6 kg per jaar (zie tabel 7.6).

Tabel 7.6: Aangevraagde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH ₃ -factor	NH ₃ totaal
B	1	BWL 2007.01	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2007.01	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2007.01	vleesvarkens	3480	1,4	4872
						11121,6

Uit tabel 7.6 blijkt dat de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 10.000 kg bedraagt. Door deze kenmerken geldt dat een extra reductie ten opzichte van BBT moet worden gerealiseerd.

Uit de beleidslijn volgt dat onaantastbaar vergund recht wordt gerespecteerd. Wanneer alle huisvestingsstelsels in de vergunde situatie precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 6552,0 kg per jaar (zie tabel 7.7).

Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal dieren toe ten opzichte van de rechtsgeldige vergunde situatie. De toename in ammoniakemissie (wanneer alle stalsystemen voldoen aan de maximale emissiewaarde) van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de ammoniakemissie horende bij de vergunde situatie (onaantastbaar recht) bedraagt 4569,6 kg/jaar (11121,6 – 6552,0). Over dit meerdere (4569,6) moet worden uitgegaan van een extra reductie van 69% over 3448,0 kg (10.000-3448), oftewel het toepassen van BBT (deze toename vind immers plaats in het segment > 5000 kg NH₃/jaar en < 10.000 kg NH₃/jaar) en er moet worden uitgegaan van een extra reductie van 85% over 1121,6 kg (11121,6-10.000), oftewel het toepassen van BBT++ (deze toename vind immers plaats in het segment > 10.000 kg NH₃/jaar). Het meerdere komt overeen met 2463 vleesvarkens (2463 * 1,4 = 3448,2 kg) op BBT+ en 802 vleesvarkens (802 * 1,4 = 1123 kg) op BBT++. De emissiegrenswaarde voor vleesvarkens bij BBT+ bedraagt 1,1 kg NH₃/jaar en bij BBT++ bedraagt 0,53 kg NH₃/jaar.

Wanneer alle huisvestingsstelsels precies zouden voldoen aan de wettelijke maximale emissiewaarde, en voorts voor 2463 vleesvarkens de strengere eis BBT+ wordt gesteld en voor 802 vleesvarkens de strengere eis BBT++, zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 9669,3 kg per jaar (zie tabel 7.8).

Tabel 7.7 Vergunde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH ₃ -factor	NH ₃ totaal
A	1	BB 98.10.065	vleesvarkens	2520	1,4	3528
B	2	BB 00.02.084	vleesvarkens	2160	1,4	3024
						6552

Tabel 7.8: Aangevraagde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT en voorts 2463 vleesvarkens BBT+ en 802 vleesvarkens BBT++

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH3-factor	NH3 totaal
B	1	BWL 2006-14	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2006-14	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	197	1,4	275,8
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	2463	1,1	2709,3
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	820	0,53	434,6
						9669,3

De inrichting heeft bij alternatief 1 een ammoniakemissie van 3886,2 kg per jaar (zie tabel 7.1). Omdat de ammoniakemissie van de alternatief 1 niet groter is dan de in tabel 7.8 berekende ammoniakemissie, en verder de nieuw te bouwen en te wijzigen afdelingen afzonderlijk ook voldoen aan het Besluit huisvesting (zie hiervoor), zijn in deze situatie voldoende compenserende maatregelen toegepast. De gehele inrichting voldoet daarmee in zijn geheel aan de eis van het toepassen van de Beste Beschikbare Technieken (BBT). Tevens wordt voldaan aan artikel 3 lid 3 van de Wav.

Overigens wordt, door alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser met een reinigingsrendement van 85%, bij de voorgenomen activiteit voor alle toegepaste stalsystemen voldaan aan BBT++. Er worden in de voorgenomen activiteit dus veel verdergaande reducerende maatregelen getroffen dan noodzakelijk.

Conclusie BBT huisvestingsystemen

Alternatief voldoet gezien het voorgaande aan BBT.

7.3.2.4 Water

Waterverbruik

Dieren, reiniging en sanitaire voorziening

Wat betreft het verbruik aan water voor het onderdeel dieren, reiniging en sanitaire voorziening wijkt de beschrijving van alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.4.

Luchtwassers

Het verbruik aan water ten behoeve van het reinigen van de ventilatielucht wordt in z'n totaal geraamd op 3.178 m³. Ten aanzien van het waterverbruik voor het wassen van de ventilatielucht kan niet worden bespaard.

Afvalwater

De beschrijving van afvalwater van alternatief 1 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.4.

Conclusie water

Om het verbruik aan water te beperken worden de nodige preventiemaatregelen getroffen. Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van water binnen de inrichting vindt er bovendien een registratie van het waterverbruik plaats. Hierdoor krijgen zowel de initiatiefnemer als het bevoegd gezag een goed beeld van het jaarlijks waterverbruik zodat adequaat kan worden gereageerd bij afwijkingen. Gelet op het voorgaande kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft het aspect water binnen de inrichting de best beschikbare technieken worden toegepast.

7.3.2.5 *Energie*

De energieberekeningen staan opgenomen onder paragraaf 7.3.1.8 en 7.2.6. Om een goede inschatting te maken van het toekomstige energieverbruik wordt uitgegaan van informatie van ventilatiespecialisten, leveranciers van ventilatoren en luchtwassers en van wetenschappelijke literatuur met betrekking tot ventilatie in varkensstallen.

Voor wat betreft de wijze van energieverbruik en de energiebesparende maatregelen wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 7.3.2.5.

7.3.2.6 *Opslag en behandeling van mest*

Wat betreft de opslag en behandeling van mest wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.6.

7.3.3 Ontstaan en preventie van afval

Voor het ontstaan van afval en de preventie hiervan wordt verwezen naar paragraaf 7.3.1.6.

7.3.4 Doelmatig beheer van energie

Voor de toepassing van energie en de te treffen besparende maatregelen wordt verwezen naar paragraaf 7.3.2.5. Voor de omvang van energie en de energieberekeningen wordt verwezen naar paragraaf 7.3.1.8 en 7.2.6.

7.3.5 Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten

Voor de risico's de preventie van deze risico's dan wel de te treffen maatregelen ter beperking van de ongevallen en calamiteiten wordt verwezen naar paragraaf 7.3.1.9.

7.3.6 Bedrijfsbeëindiging

Bij het beëindigen van het bedrijf zal zorg worden gedragen voor de afvoer van alle gevaarlijke en bodembedreigende stoffen uit de inrichting. Deze zullen naar een erkende verwerker worden afgevoerd.

7.4 Registratie

Wat betreft de registratie wijkt alternatief 1 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.4.

7.5 Aardkundige waarden en cultureel erfgoed

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.5.

7.6 Waterberging

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.6.

7.7 Landschappelijke inpassing

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.7.

7.8 Flora en Fauna

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.8.

7.9 Verkeer en ontsluiting

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.9.

8 Alternatief 2

8.1 Aard en omvang van de activiteit

In dit hoofdstuk zal de tweede studievariant worden beschreven (alternatief 2). Om een alternatief te beschrijven waarmee de geurbelasting maximaal is te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman. In de voorgenomen activiteit worden alle stallen aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. In alternatief 2 worden alle stallen voorzien van een gecombineerde luchtwasser van Inno+ met een geurreducerend vermogen van 75%. Door in alternatief 2 alle stallen aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman met een geurreducerend vermogen van 80% zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Voor alternatief 2 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman (BWL 2006.15)⁶². Alternatief 2 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 8.1.

Tabel 8.1: Alternatief 2

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.1	2160	0,75	1620	4,6	9936
B	2	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	2304	1,05	2419,2	4,6	10598,4
C	3	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	3480	1,05	3654	4,6	16008
							7693,2		36542,4

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

8.2 Bedrijfsvoering

8.2.1 Productieproces

Het productieproces van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.1.

8.2.2 Wijze van aanleg

De wijze van aanleg van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.2.

⁶² De Big Dutch heeft weliswaar een hoge geurreductie (85%) maar heeft een lager reducerend vermogen ten aanzien van de emissie van ammoniak (slechts 70% ten opzichte van 85% van de combiwassers zoals beschreven in de voorgenomen activiteit en alternatief 1). Om een alternatief te beschrijven die de geurbelasting maximaal reduceert moet aansluiting gezocht worden bij de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman.

8.2.3 Dierwelzijn

Het dierenwelzijn van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.3.

8.2.4 Diergezondheid

De aspecten wat betreft diergezondheid van alternatief 2 wijken niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.4.

8.2.5 Klimaat en ventilatie

Klimaatregeling

De beschrijving van de klimaatregeling van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Luchtwassers

De stallen 1, 2 en 3 worden aangesloten op een gecombineerde luchtwasser (BWL 2006.15). Voor de beschrijving van het stalsysteem wordt verwezen naar bijlage 16. De ammoniakemissie (inclusief geur- en stofemissie) wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een gecombineerd luchtwassysteem. Dit is een installatie die is opgebouwd uit meerdere wassystemen. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit drie filterwanden van het type dwarsstroom. De eerste twee filterwanden zijn van gelijke omvang en betreffen achtereenvolgens een waterwasser en een chemische wasser. De derde filterwand is een biofilter. De waterwasser is een kolom waarover continu water wordt gesproeid. Verder bevinden zich vlak voor deze wand sproeiers die zorgen voor de bevochtiging van de lucht en de voorzijde van het filterpakket (zeer frequent sproeien gedurende korte tijd (om de 5 minuten 1 minuut sproeien, instelling is mede afhankelijk van de stofvracht)). De chemische wasser is een kolom met vulmateriaal, waarover continu aangezuurde wasvloeistof stroomt. Het biofilter is opgebouwd uit een kolom met wortelhout waarover zeer frequent gedurende een korte tijd water wordt gesproeid (om het pakket vochtig te houden, instelling is mede afhankelijk van de weerscondities). Spuiwater komt vooral vrij uit de waterwasser en de chemische wasser. Het spuien van waswater vindt op vaste, van te voren ingestelde, tijdstippen plaats. Dit is één keer in de drie maanden en valt samen met de periodieke reiniging van het luchtwassysteem. Bij het spuien wordt de volledige inhoud van de wateropvangbakken onder de waswanden vervangen door vers water. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt in de chemische wasser de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat en afgevoerd met het spuiwater. Door micro-organismen in waterwasser en biofilter wordt ammoniak omgezet in nitriet/nitraat en afgevoerd met het spuiwater. De verwijdering van stof uit de ventilatielucht vindt met name plaats in de twee natte wassers (de waterwasser en de chemische wasser). Verwijdering van geurstoffen gebeurt vooral in het biofilter. De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 70% ammoniak en heeft een reinigingsrendement van 80% geur.

Uitstroom luchtwassers

Dit aspect wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Dimensioneringsplan

De gecombineerde luchtwasunits hebben ieder een wascapaciteit van 18975 m³/uur. In bijlage 17 is het totale dimensioneringsplan van het ventilatiesysteem en luchtwassers van alternatief 2 opgenomen.

Zuur-, water-, elektraverbruik en spuiwaterproductie

Voor het verbruik aan water, zuur en elektriciteit wordt verwezen naar de navolgende paragraaf 8.2.6 “grond- en hulpstoffen”. Voor de productie van spuiwater wordt verwezen naar paragraaf 8.3.1.6 “afvalstoffen”

8.2.6 Grond- en hulpstoffen

Veevoer

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Water

Binnen de inrichting wordt leidingwater en grondwater aangewend. Het verbruik aan water binnen de inrichting betreft de volgende doelen met bijbehorende hoeveelheden:

- Drinkwater (grondwater) met een geraamd verbruik van circa 4.588 m³/jaar.
- Water (grondwater) voor reiniging van de stallen, voertuigen, voerkeuken en de kadaverplaats met een geraamd verbruik van circa 898 m³/jaar.
- Waswater (grondwater) voor het wassen van de ventilatielucht met een verbruik van 4.250 m³/jaar.

Het totale waterverbruik na realisatie van alternatief 2 wordt geraamd op 9.736 m³ per jaar. Voor de totale waterbalans van de inrichting wordt verwezen naar bijlage 18. Voor een verdere beschrijving van omgang met water wordt verwezen naar het kopje “water” in paragraaf 6.3.2.4

Propaan

Na de realisatie van de alternatief 2 zal propaan verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 11.121 liter /jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van propaan en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje “energie” in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van propaan wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Elektriciteit

Na de realisatie van de alternatief 2 zal elektriciteit verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 469.515 kWh/jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van elektriciteit en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje “energie” in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van elektriciteit wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Zwavelzuur

Zwavelzuur wordt binnen de inrichting gebruikt voor het aanzuren van de wasvloeistof voor het wassen van de ventilatielucht. Het gebruik van het zwavelzuur wordt geraamd op 22,0 m³ per jaar. Het zuur wordt opgeslagen in een bovengrondse opslagtank van 4000 liter. De gezamenlijke maximale opslag van zwavelzuur is daarmee 4000 liter. De opslagtank staan opgesteld boven een vloeistofdichte lekbak.

Dieselolie

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Dierengeneesmiddelen

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

8.3 Effecten op het milieu

Bij de beschrijving van de effecten op het milieu van alternatief 2 zullen alleen die effecten worden beschreven die afwijken van de voorgenomen activiteit. Bij de overige aspecten zal worden volstaan door te verwijzen naar het betreffende onderdeel van de voorgenomen activiteit.

8.3.1 Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten

8.3.1.1 *Ammoniak*

Ammoniakemissie

Alternatief 2 staat beschreven in paragraaf 8.1. Uit tabel 8.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van alternatief 2 een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 7693,2kg NH₃ / jaar (zie ook Bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 9).

Natuur

Ammoniakdepositie

In paragraaf 4.3 zijn reeds de in de omgeving van de onderhavige locatie gesitueerde gevoelige gebieden weergegeven alsmede hun status. In bijlage 13 zijn de resultaten van de depositieberekeningen bij alternatief 2 opgenomen. De berekeningen zijn gemaakt met het daartoe bestemde programma Aagro-stacks⁶³. In tabel 8.2 zijn de resultaten weergegeven. Tevens is de depositie weergegeven van de referentiesituatie (zie paragraaf 5.7.1). De berekende depositie is in het groen weergegeven op het moment dat er sprake is van een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

---

⁶³ Voor de gehanteerde coördinaten van de verschillende gebieden wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 8.2: Ammoniakdepositie alternatief 2

Gebied	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie referentiesituatie (mol/ha/jaar)	Depositie alternatief 1 (mol/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,92	0,51
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,93	0,51
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,95	0,51
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,93	0,51
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,88	0,48
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,25	0,83
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,04	0,68
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,97	0,64
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,48	0,31
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,87	1,03
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,85	0,68
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,77	2,29
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,45	2,74
Bosbad, punt 3	99202	398462	4,03	2,69
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,47	4,71
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,54	4,27
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	9,10	3,43
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,76	2,45
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,92	2,41
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,87	2,04

Uit de voorgaande tabel volgt dat de depositie van ammoniak op de zeer kwetsbare natuurgebieden op alle toetsingspunten afneemt. Op basis van de berekende deposities en de weergave van de depositiecontouren in bijlage 13 kan worden uitgesloten dat alternatief 2 significante negatieve gevolgen met zich meebrengt voor omliggende Natura-2000 gebieden en de overige zeer kwetsbare gebieden. Daarmee kan worden uitgesloten dat alternatief 2 voor wat betreft het milieuaspect ammoniak een belangrijke verontreiniging met zich meebrengt. Alternatief 2 voldoet daarmee aan de IPPC-richtlijn en draagt bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende gebieden.

Flora en Fauna

Wat betreft de effecten op de flora en fauna wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

Directe ammoniakschade

Wat betreft mogelijk directe ammoniakschade wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

8.3.1.2 Geurhinder

Geuremissie

Alternatief 2 staat beschreven in paragraaf 8.1. Uit tabel 8.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van de alternatief 2 een geuremissie tot gevolg heeft van 36542,4 Odour units per jaar (Ouj/jaar) (zie ook bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 9).

Individuele Geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Algemeen

De geurhinder, die afkomstig is van de dierenverblijven van de inrichting, is voor de voorgenomen activiteit getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De geuremissiefactoren voor het bepalen van de geuruitstoot zijn overgenomen uit bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Binnen de inrichting worden in alternatief 2 alleen dieren gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunningen' moet de geurbelasting op het geurgevoelige object worden berekend. Op grond van artikel 3 lid 1 van de Wgv mag de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet meer bedragen dan 2,0 OU_E/m^3 lucht op een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied en 8,0 OU_E/m^3 lucht op een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied. Verder moet op grond van artikel 5 van de Wgv een afstand tussen het geurgevoelige object en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt ten minste 50 meter voor objecten binnen een bebouwde kom en ten minste 25 meter voor objecten buiten een bebouwde kom.

Dieren met omrekeningfactoren

De geurbelasting voor dieren met een omrekeningsfactor is voor alternatief 2 eveneens berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. De resultaten zijn bijgevoegd in bijlage 14
64,65,66

---

⁶⁴ In het bedrijfsontwikkelingsplan (zie bijlage 9) en het dimensioneringsplan van alternatief 2 (zie bijlage 17) staan de verschillende variabelen van deze berekening toegelicht. Een verduidelijking is hierbij eveneens te vinden op de kadastrale situatietekening (zie bijlage 28) en milieutekening (zie bijlage 29).

⁶⁵ Geurpieken als gevolg van de toegepaste stalsystemen zijn niet te verwachten (in tegenstelling tot bijvoorbeeld spoelgoten). Binnen het bedrijf worden alleen maar vleesvarkens gehouden volgens het in paragraaf 6.2.5 beschreven groeischema. Er is sprake van een continue proces. Gemiddeld genomen zijn er binnen de gehele inrichting altijd dezelfde hoeveelheid vleesvarkens aanwezig met dezelfde gewichtklasse.

⁶⁶ De glasopstand gelegen aan de Haansberg 67 kan niet worden aangemerkt als geurgevoelig object. Voor de motivatie hieromtrent wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 8.3. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting.

Tabel 8.3 Resultaten geurverspreidingsberekeningen alternatief 2

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	
Bankenstraat 35	Buiten	2,79	8	>200	25	Gevel	
Bankenstraat 80	Buiten	4,45	8	>200	25	Gevel	
Rioolseweg 2	Buiten	1,60	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 45	Buiten	3,23	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 48	Buiten	3,25	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 38	Buiten	3,20	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 32	Buiten	3,85	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 28	Buiten	3,41	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 22	Buiten	2,53	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 128	Buiten	2,76	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 120	Buiten	2,25	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 116	Buiten	1,93	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 114	Buiten	1,91	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 67	Buiten	4,02	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 63	Buiten	4,38	8	>200	25	Gevel	
Beelgaarde 2	Binnen	0,78	2	>200	25	Gevel	
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.

Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.

Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.

Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Conclusie individuele geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat bij de alternatief 2 wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

Achtergrondbelasting geur

Middels het verspreidingsmodel V-stacks gebied is de cumulatieve geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten (binnen een straal van circa 2 km rondom initiatieflocatie) berekend voor alternatief 2. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Zie bijlage 15 voor invoergegevens en resultaten van de bijbehorende V-stacks gebied berekeningen en de weergave van de geurgevoelige objecten met bijbehorende volgnummers⁶⁷.

Tabel 8.4 Cumulatieve geurbelasting alternatief 2 (O_{uE}/m³)

Volgnr GGO*	GGO	Herleide Streefwaarde cumulatieve geurbelasting **	Geurbelasting Vergund (O _{uE} /m ³)	Geurbelasting Alternatief 2 (O _{uE} /m ³)
1003	Bankenstraat 35	18	8,684	6,409
1004	Bankenstraat 80	18	10,227	7,070
1005	Rioolseweg 2	18	25,785	25,400
1006	Geerstraat 45	18	7,361	5,038
1007	Geerstraat 48	18	8,450	6,166
1008	Geerstraat 38	18	8,003	5,759
1009	Geerstraat 32	18	8,421	5,785
1010	Geerstraat 28	18	8,151	5,290
1011	Geerstraat 22	18	7,132	4,411
1012	Haansberg 128	18	7,919	5,128
1013	Haansberg 120	18	7,177	4,450
1014	Haansberg 116	18	6,944	4,159
1015	Haansberg 114	18	6,899	4,069
1016	Haansberg 67	18	12,178	7,957
1017	Haansberg 63	18	10,716	6,842
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4	4,662	2,645
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	4	2,900	0,781
1020	Oude Dijk 7	18	4,179	4,179
1021	Oude Dijk 8	18	5,215	5,146
1022	Oude Dijk 13	18	2,155	2,155
1023	Windgat 31	18	3,584	2,370
1024	Windgat 35	18	3,328	2,053
1025	Zevenbergseweg 21	18	0,335	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	18	0,338	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	18	4,568	1,450
1028	Hanekinderstraat 20	18	3,120	0,773
1029	Jachthaven De Turfvaart	18	1,035	0,524
1030	Hanekinderstraat 19	18	3,959	0,921
1031	Hanekinderstraat 17	18	5,942	1,484
1032	Hanekinderstraat 9	18	6,015	0,931
1033	Sander 5	18	5,214	2,632
1034	Haansberg 41	18	6,323	4,486
1035	Bankenstraat 33	18	7,022	5,493
1036	Geerstraat 29	18	5,862	4,362
1037	Lage Donk 121	18	3,971	3,297
1038	Bankenstraat 9a	18	2,983	2,424
1039	Lage Donk 67	18	3,315	3,315
1040	Goorstraat 6	18	3,809	3,021
1041	Halderbergselaan 1, Hoeven	4	5,026	5,026

* Weergave geurgevoelige objecten met volgnummer (V-stacks gebied), zie bijlage15.

** Herleide streefwaarde a.h.v. bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij
Rood weergegeven: geurbelasting overschrijft de (herleide) streefwaarde voor cumulatieve geurbelasting

⁶⁷ De door V-stacks gebied berekende ruweheidsfactor bedraagt 0,09. Deze waarde is gelijk aan de ruweheidsfactor die V-stacks vergunningen berekend. Echter het programma V-stacks gebied kan alleen rekenen vanaf een ruweheidsfactor van 0,1. Derhalve zijn de cumulatieberekeningen uitgevoerd met een ruweheidsfactor van 0,1.

Beoordeling achtergrondbelasting bij toepassing alternatief 2

De berekende achtergrondbelasting komt bij toepassing van alternatief 2 op twee toetsingspunten boven de (herleide) streefwaarden van 18 en 4 Ou/m^3 (zie toelichting in paragraaf 5.7.2). Dit is de dichtstbijzijnde woning in de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2. Op de overige geurgevoelige objecten worden de (herleide) streefwaarden niet overschreden en is sprake van een afname in cumulatieve geurbelasting. De toepassing van alternatief 2 op de locatie Bankenstraat 61 (in combinatie met de beëindiging van de locatie aan de Meeuwisdijk) heeft dus op deze GGO's een positief effect. Op het dichtstbijzijnde punt van de bebouwde kom van Etten-Leur (Beelgaarde 2) is met een afname van de cumulatieve geurbelasting van 4,662 Ou/m^3 naar 2,645 Ou/m^3 sprake van een verbetering van een 'redelijk goed' leefklimaat naar een 'goed' leefklimaat⁶⁸. Het feit dat alternatief 2 wat betreft cumulatieve geurbelasting ten opzichte van de vergunde situatie geen significant effect heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2 betekent dat de geurhinder ter plaatse niet bepaald wordt door de geuremissie van de locatie Bankenstraat 61. Hierbij speelt windrichting een belangrijke invloed in combinatie met het feit dat bij de bebouwde kom van Hoeven ook enkele intensieve veehouderijen gelegen zijn. De geurbelasting op de woning aan de Rioolseweg 2 wordt veroorzaakt door de voorgrondbelasting van de naastgelegen varkenshouderij aan de Rioolseweg 4.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat bij toepassing van alternatief 2 het leefklimaat in het plangebied verbetert. Er vanuit gaande dat de geuremissie van de Bankenstraat 61 geen significante invloed heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2, kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft cumulatieve geurhinder geen sprake is van een belangrijke verontreiniging. Hiermee wordt voor het aspect cumulatieve geurhinder voldaan aan de IPPC-richtlijn.

Geurhinder diervoeders

Voor de eventueel te duchten geurhinder afkomstig van de aangewende diervoeders wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

8.3.1.3 *Luchtkwaliteit*

Wat betreft de onderzoeksopzet naar de luchtkwaliteit wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

Resultaten onderzoek luchtkwaliteit

In bijlage 27 is een rapportage opgenomen van de resultaten van het luchtkwaliteitsonderzoek. In dit onderzoek worden de resultaten voor de jaargemiddelde grenswaarde gecorrigeerd voor zeezout. Tevens wordt rekening gehouden de landelijke aftrek van 6 dagen op het aantal overschrijdingsdagen. Uit de rapportage blijkt bij alternatief 2 buiten de grens van de inrichting de jaargemiddelde concentratie de grenswaarde van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ niet overschrijdt. Ook blijkt dat het

---

⁶⁸ Conform milieukwaliteitscriteria RIVM, GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002) en Bijlage 6 en 7 Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

aantal overschrijdingsdagen (van het 24-uursgemiddelde van 50 ug/m³) de grenswaarde van 35 keer niet overschrijdt. Ten aanzien van ultrafijn stof zijn er geen berekeningen uitgevoerd. Echter aangezien met de voorgenomen activiteit de luchtkwaliteit verbeterd ten aanzien van de vigerende situatie, zal ook de concentratie van ultrafijn stof af nemen. De bijdrage als gevolg van de verkeersaantrekkende werking vanuit de inrichting aan de jaargemiddelde concentratie of aantal overschrijdingsdagen is niet bepalend voor de luchtkwaliteit. Er kan derhalve worden gesteld dat bij alternatief 2 wordt voldaan aan de Wet luchtkwaliteit.

Emissie CH₄ en CO₂

Wat betreft de emissie van CH₄ en CO₂ wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

Koelinstallatie

Wat betreft de effecten van de koelinstallatie wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

8.3.1.4 *Bodem*

Wat betreft de bescherming van de bodem wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.4

8.3.1.5 *Water*

Voor het waterverbruik alsmede de maatregelen die getroffen worden om dit verbruik te beperken wordt verwezen naar het kopje "water" in paragraaf 6.3.1.5.

8.3.1.6 *Afvalstoffen*

Spuiwater van de luchtwassers

Het spuiwater vrijkomend bij het wassen van de ventilatielucht zal bij dit alternatief wordt afgevoerd via een erkend afval inzamelaar. Op basis van kentallen bedraagt de geraamde hoeveelheid circa 468 m³ per jaar.

Kadavers, Meststoffen, Restafval, Gevaarlijke afvalstoffen

Voor wat betreft het vrijkomen van kadavers, meststoffen, restafval, gevaarlijke afvalstoffen wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.6.

Conclusie afvalstoffen

In de handreiking "Wegen naar preventie bij bedrijven" (bron: Infomil, december 2005) wordt gesteld dat afvalpreventie in ieder geval relevant is bij bedrijven waarbij de hoeveelheid gevaarlijk afval boven de 2,5 ton per jaar ligt óf de hoeveelheid bedrijfsafval boven de 25 ton per jaar ligt. Tot het bedrijfsafval worden alle, al dan niet afzonderlijk, vrijkomende afvalstromen gerekend die niet als gevaarlijk afval kunnen worden aangemerkt. Het betreft een totaal van de afvalstromen onafhankelijk van het feit of ze al dan niet gescheiden worden ingezameld. Ook het afval dat voor recycling wordt aangeboden, wordt hier in meegenomen.

Zoals uit het voorgaande blijkt, bedraagt hoeveelheid gevaarlijk afval minder dan 2,5 ton per jaar en de hoeveelheid bedrijfsafval meer dan 25 ton per jaar⁶⁹. Gelet op de soorten afvalstromen is er binnen het bedrijf geen preventiepotentieel aanwezig. De afvalstromen zullen door managementmaatregelen tot een minimum beperkt worden. Naast preventieve maatregelen worden de afvalstromen gescheiden opgeslagen en gescheiden afgevoerd naar daartoe erkende en gecertificeerde inzamelaars.

8.3.1.7 *Geluid*

Wat betreft de onderzoeksopzet wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.6. Op grond van het akoestisch onderzoek is het volgende gebleken. Voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) in de representatieve bedrijfssituatie kan bij alternatief 2 voor zowel de dag-, avond- en nachtperiode worden voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) ter plaatse van woningen van derden. Het maximale geluidniveau (L_{Amax}) in de representatieve bedrijfssituatie leidt, ter plaatse van woningen van derden, tot een maximale geluidbelasting die hoger is dan 50 dB(A) als etmaalwaarde. Dit is het gevolg van aan- en afvoerbewegingen. Hieraan zijn redelijkerwijs geen geluidreducerende maatregelen te treffen. De waarde van 70 dB(A) als etmaalwaarde wordt echter niet overschreden.

Indirecte hinder

De genoemde geluidnormen zijn niet van toepassing op het verkeer van en naar de inrichting dat zich buiten de inrichting bevindt. De geluidbelasting van deze verkeersbewegingen moet voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) als etmaalwaarde, zoals opgenomen in de Circulaire houdende beoordeling geluidhinder wegverkeer in verband met vergunningverlening Wm (29 februari 1996/ Nr. MBG 9600613 1, Stcrt. 1996). Uit het akoestisch onderzoek is gebleken dat aan deze normstelling wordt voldaan.

8.3.1.8 *Energie*

Zie paragraaf 8.2.6 en 8.3.2.5

---

⁶⁹ Spuiwater is een restproduct van de chemische en gecombineerde luchtwassers en is als zodanig nodig om een goede werking van de luchtwassers te waarborgen. Afzet van het spuiwater vindt plaats via de daarvoor toegestane weg. Het ontstaan van kadavers is inherent aan de bedrijfsvoering van een veehouderij. De inrichtinghouder is er economisch gezien alles aan gelegen deze uitval van dieren zoveel mogelijk te beperken. Wanneer het spuiwater en de kadavers buiten beschouwing worden gelaten, bedraagt de hoeveelheid bedrijfsafval minder dan 25 ton per jaar.

8.3.1.9 Externe veiligheid

Wat betreft de aspecten die invloed hebben op de externe veiligheid wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.9.

8.3.2 Toepassing best beschikbare technieken (BBT)

In artikel 2, punt 11 van de IPPC-richtlijn is omschreven wat onder best beschikbare technieken moet worden verstaan en welke punten bij de bepaling van de best beschikbare technieken speciaal in aanmerking moeten worden genomen (bijlage IV IPPC-richtlijn). In Europees verband zijn ten behoeve van diverse aspecten binnen de intensieve pluimvee- en varkenshouderij, op basis van de in bijlage IV genoemde punten, de best beschikbare technieken bepaald; die aspecten zijn goede landbouwpraktijk, voerstrategie, huisvestingssystemen, water, energie, opslag van mest, behandeling van mest en uitrijden van mest. De Europese Commissie organiseert de uitwisseling van informatie tussen de Lid-Staten en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied. Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten. Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden (Gewijzigd op 23 november 2007), zijn naast de BREF-documenten voorts andere documenten aangewezen, waarmee bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet worden gehouden.

8.3.2.1 Goede landbouwpraktijk

De beschrijving van de landbouwpraktijk van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.1.

8.3.2.2 Voyerstrategie

De beschrijving van de voerstrategie van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.2.

8.3.2.3 Huisvestingssystemen

In artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is opgenomen dat bij het verbinden van voorschriften aan een vergunning, moet worden uitgegaan van toepassing van de best beschikbare technieken (BBT) binnen een inrichting. Voor de bepaling van de BBT moeten, rekening houdend met voorzienbare kosten en baten van maatregelen en met het voorzorg- en preventiebeginsel, de overwegingen worden betrokken zoals weergegeven onder artikel 5a.1, lid onder a. tot en met k. van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb).

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Ingevolge artikel 8.8, lid 1 onder b. van de Wet milieubeheer moeten de gevolgen voor het milieu die een inrichting kan veroorzaken, mede gezien de geografische ligging worden bezien. Deze afweging is gemaakt in het "Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij" (Besluit van 8 december 2005 houdende regels ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen, Staatsblad 675, 2005). Dit besluit is op 28 december 2005 in de Staatscourant gepubliceerd (nummer 675), maar is nog niet in werking treden. In dit besluit zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. In Tabel 8.5 zijn de ammoniakemissiefactoren van de aangevraagde huisvesting in de onderscheidenlijke stallen en de betreffende maximale emissiefactoren voor de betreffende diercategorieën aangegeven.

Tabel 8.5. Huisvestingssystemen alternatief 2

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Ammoniakemissie	
				NH3-factor*	Maximale factor*
B	1	BWL 2006.15	vleesvarkens	0,75	1,4
B	2	BWL 2006.15	vleesvarkens	1.05	1,4
C	3	BWL 2006.15	Vleesvarkens	1,05	1,4

* *Emissiefactor obv bijlage 1 van de Rav en maximale emissiewaarde op basis van bijlage 1 van het Besluit huisvesting.*

Uit de bovenstaande tabel volgt dat alle stalsystemen van alternatief 2 in de stallen 1, 2 en 3 voldoen aan de maximale emissiewaarde.

BREF-document voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Bij ministeriële regeling die 1 december 2005 in werking is getreden zijn de documenten aangewezen, waarmee het bevoegd gezag bij de bepaling van BBT in het kader van de vergunningverlening rekening moet houden. Hierin is onder andere het BREF-document opgenomen dat in juli 2003 is vastgesteld voor de intensieve veehouderij. Hierin zijn ondermeer diverse emissie-arme stalsystemen aangegeven, die als best beschikbare (stal)technieken (BBT) kunnen worden aangemerkt.

Op 30 juli 2007 is de officiële Oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen gepubliceerd. In de oplegnotitie staat wanneer stallen BBT zijn. Deze oplegnotitie is bedoeld om de vergunningverlener te ondersteunen bij de toepassing van de BREF. Hierin worden het toepassingsgebied (reikwijdte en inhoud) van de BREF en de relatie tussen de BREF en de relevante Nederlandse regelgeving beschreven. De oplegnotitie moet in samenhang met de BREF worden gelezen. De oplegnotitie is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten zodat bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden.

De aangevraagde gecombineerde luchtwassers zijn in de BREF-document voor intensieve veehouderijen niet aangewezen als BBT. Dit om reden van het hogere verbruik van energie en grondstoffen (zwavelzuur) en dientengevolge het ontstaan van spuiwater. Door toepassing van de stand der techniek en een zorgvuldig beheer van de luchtwasser wordt het energieverbruik (zie ook het gestelde onder paragraaf 8.3.1.8) beperkt. Het spuiwater bevat sulfaten die (elders) als meststof voor de land- en tuinbouw kunnen worden aangewend. Daarentegen worden (rest)emissies van ammoniak, stof en geur aanzienlijk verminderd. Onder deze omstandigheden moet ook het gebruik van een gecombineerde luchtwasser als BBT worden beschouwd.

Volgens de oplegnotitie zijn huisvestingssystemen met een emissiefactor kleiner dan of gelijk aan de maximale emissiewaarden van bijlage 1 van het Besluit huisvesting BBT (Bestaande Groen Labelsyste men of 'proefstallen' vergund vóór 8 mei 2002 (zie artikel 2, lid 2 en lid 3, van het Besluit huisvesting) zijn BBT tot het huisvestingssysteem om technische of economische redenen wordt vervangen). Dit geldt bij zowel bij bestaande als bij nieuwe huisvestingssystemen.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Ten aanzien van veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, is in het gewijzigde derde lid van artikel 3 van de Wet ammoniak en veehouderij bepaald dat strengere emissie-eisen moeten worden gesteld dan die welke gebaseerd zijn op BBT indien dat vanwege de technische kenmerken en geografische ligging van de inrichting of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden noodzakelijk is. Op 25 juni 2007 heeft de minister van VROM de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" vastgesteld. De beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het bevoegd gezag. Aan de hand van de beleidslijn kan het bevoegd gezag bepalen of en in welke mate vanwege de lokale milieusituatie strengere emissie-eisen dan BBT in een vergunning voor een IPPC-veehouderij moeten worden opgenomen.

Uit de beleidslijn volgt dat bij uitbreiding van het aantal dieren kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd (BBT+). De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT de ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie. Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% (BBT++) te worden gerealiseerd. De beleidslijn heeft alleen betrekking op veehouderijen die onder de werkingssfeer vallen van de IPPC-richtlijn én is alleen van toepassing als dergelijke veehouderijen uitbreiden in aantal dieren. Zolang een IPPC-veehouderij niet uitbreidt (bestaande veehouderijen), kan worden volstaan met het toepassen van BBT.

Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 11121,6 kg per jaar (zie tabel 8.6).

Tabel 8.6: Aangevraagde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsysteem	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH ₃ -factor	NH ₃ totaal
B	1	BWL 2007.01	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2007.01	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2007.01	vleesvarkens	3480	1,4	4872
						11121,6

Uit tabel 8.6 blijkt dat de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 10.000 kg bedraagt. Door deze kenmerken geldt dat een extra reductie ten opzichte van BBT moet worden gerealiseerd.

Uit de beleidslijn volgt dat onaantastbaar vergund recht wordt gerespecteerd. Wanneer alle huisvestingssystemen in de vergunde situatie precies zouden voldoen aan de wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting dan zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 6552,0 kg per jaar (zie tabel 8.7).

Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal dieren toe ten opzichte van de rechtsgeldige vergunde situatie. De toename in ammoniakemissie (wanneer alle stalsystemen voldoen aan de maximale emissiewaarde) van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de ammoniakemissie horende bij de vergunde situatie (onaantastbaar recht) bedraagt 4569,6 kg/jaar (11121,6 – 6552,0). Over dit meerdere (4569,6) moet worden uitgegaan van een extra reductie van 69% over 3448,0 kg (10.000-3448), oftewel het toepassen van BBT (deze toename vind immers plaats in het segment > 5000 kg NH₃/jaar en < 10.000 kg NH₃/jaar) en er moet worden uitgegaan van een extra reductie van 85% over 1121,6 kg (11121,6-10.000), oftewel het toepassen van BBT++ (deze toename vind immers plaats in het segment > 10.000 kg NH₃/jaar). Het meerdere komt overeen met 2463 vleesvarkens (2463 * 1,4 = 3448,2 kg) op BBT+ en 802 vleesvarkens (802 * 1,4 = 1123 kg) op BBT++. De emissiegrenswaarde voor vleesvarkens bij BBT+ bedraagt 1,1 kg NH₃/jaar en bij BBT++ bedraagt 0,53 kg NH₃/jaar.

Wanneer alle huisvestingssystemen precies zouden voldoen aan de wettelijke maximale emissiewaarde, en voorts voor 2463 vleesvarkens de strengere eis BBT+ wordt gesteld en voor 802 vleesvarkens de strengere eis BBT++, zou de inrichting een ammoniakemissie hebben van 9669,3 kg per jaar (zie tabel 8.8).

Tabel 8.7 Vergunde situatie wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT

EP	Stal	Huisvestingsstelsysteem	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH ₃ -factor	NH ₃ totaal
A	1	BB 98.10.065	vleesvarkens	2520	1,4	3528
B	2	BB 00.02.084	vleesvarkens	2160	1,4	3024
						6552

Tabel 8.8: Aangevraagde situatie (alternatief 2) wanneer alle stalsystemen worden uitgevoerd als BBT en voorts 2463 vleesvarkens BBT+ en 802 vleesvarkens BBT++

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Ammoniakemissie		
				Aantal dieren	NH3-factor	NH3 totaal
B	1	BWL 2006-14	vleesvarkens	2160	1,4	3024
B	2	BWL 2006-14	vleesvarkens	2304	1,4	3225,6
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	197	1,4	275,8
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	2463	1,1	2709,3
C	3	BWL 2006-14	vleesvarkens	820	0,53	434,6
						9669,3

De inrichting heeft bij alternatief 2 een ammoniakemissie van 7693,2 kg per jaar (zie tabel 8.1). Omdat de ammoniakemissie van de alternatief 2 niet groter is dan de in tabel 8.8 berekende ammoniakemissie, en verder de nieuw te bouwen en te wijzigen afdelingen afzonderlijk ook voldoen aan het Besluit huisvesting (zie hiervoor), zijn in deze situatie voldoende compenserende maatregelen toegepast. De gehele inrichting voldoet daarmee in zijn geheel aan de eis van het toepassen van de Beste Beschikbare Technieken (BBT). Tevens wordt voldaan aan artikel 3 lid 3 van de Wav.

Conclusie BBT huisvestingsystemen

Alternatief 2 voldoet gezien het voorgaande aan BBT.

8.3.2.4 Water

Waterverbruik

Dieren, reiniging en sanitaire voorziening

Wat betreft het verbruik aan water voor het onderdeel dieren, reiniging en sanitaire voorziening wijkt de beschrijving van alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.4.

Luchtwassers

Het verbruik aan water ten behoeve van het reinigen van de ventilatielucht wordt in z'n totaal geraamd op 3419 m³. Ten aanzien van het waterverbruik voor het wassen van de ventilatielucht kan niet worden bespaard.

Afvalwater

De beschrijving van afvalwater van alternatief 2 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.4.

Conclusie water

Om het verbruik aan water te beperken worden de nodige preventiemaatregelen getroffen. Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van water binnen de inrichting vindt er bovendien een registratie van het waterverbruik plaats. Hierdoor krijgen zowel de initiatiefnemer als het bevoegd gezag een goed beeld van het jaarlijks waterverbruik zodat adequaat kan worden gereageerd bij afwijkingen. Gelet op het voorgaande kan geconcludeerd worden dat voor wat betreft het aspect water binnen de inrichting de best beschikbare technieken worden toegepast.

8.3.2.5 *Energie*

De energieberekeningen staan opgenomen onder paragraaf 8.3.1.8 en 8.2.6. Om een goede inschatting te maken van het toekomstige energieverbruik wordt uitgegaan van informatie van ventilatiespecialisten, leveranciers van ventilatoren en luchtwassers en van wetenschappelijke literatuur met betrekking tot ventilatie in varkensstallen.

Voor wat betreft de wijze van energieverbruik en de energiebesparende maatregelen wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.5.

8.3.2.6 *Opslag en behandeling van mest*

Wat betreft de opslag en behandeling van mest wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.2.6.

8.3.3 Ontstaan en preventie van afval

Voor het ontstaan van afval en de preventie hiervan wordt verwezen naar paragraaf 8.3.1.6.

8.3.4 Doelmatig beheer van energie

Voor de toepassing van energie en de te treffen besparende maatregelen wordt verwezen naar paragraaf 8.3.2.5. Voor de omvang van energie en de energieberekeningen wordt verwezen naar paragraaf 8.3.1.8 en 8.2.6.

8.3.5 Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten

Voor de risico's de preventie van deze risico's dan wel de te treffen maatregelen ter beperking van de ongevallen en calamiteiten wordt verwezen naar paragraaf 8.3.1.9.

8.3.6 Bedrijfsbeëindiging

Bij het beëindigen van het bedrijf zal zorg worden gedragen voor de afvoer van alle gevaarlijke en bodembedreigende stoffen uit de inrichting. Deze zullen naar een erkende verwerker worden afgevoerd.

8.4 Registratie

Wat betreft de registratie wijkt alternatief 2 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.4.

8.5 Aardkundige waarden en cultureel erfgoed

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.5.

8.6 Waterberging

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.6.

8.7 Landschappelijke inpassing

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.7.

8.8 Flora en Fauna

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.8.

8.9 Verkeer en ontsluiting

De beschrijving hiervan wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.9.

9 Alternatief 3

9.1 Aard en omvang van de activiteit

In dit hoofdstuk zal de derde studievariant worden beschreven (alternatief 3). In voorgaande hoofdstukken zijn gecombineerde luchtwassystemen beschreven. De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief. Gelet op de omgeving en de resultaten van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2, zal naar verwachting een chemische luchtwasser (95% ammoniakreductie, en slechts 30% geurreductie) de geurbelasting naar de omgeving toe onvoldoende reduceren om te komen tot een vergunbare en aanvaardbare situatie ten aanzien van geurhinder. Zelfs in combinatie met een bouwkundig emissiearm stalsysteem zal waarschijnlijk onvoldoende geur gereduceerd worden om te leiden tot een vergunbare situatie. Biologische luchtwassers reduceren meer geur dan chemische wassers (45% tegen 30%). Tevens is de dubbele geurreductie voor deze wassers voor vleesvarkens erkend. Er is daarom tevens gekozen voor een alternatief met een biologische luchtwasser in combinatie met een bouwkundig emissiearm systeem. In dit alternatief 3 zal worden onderzocht of de dubbele reductie van het bouwkundig emissiearm ICV-systeem (BB 99.02.070) in combinatie met een biologische luchtwasser van Uniqfill (BWL 2007.03) voldoende geur reduceert om een vergunbare situatie te creëren^{70,71,72}. Indien dit mogelijk blijkt zal ook voor dit alternatief de overige te verwachten effecten in beeld worden gebracht. Alternatief 3 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 9.1.

Tabel 9.1: Alternatief 3

EP	Stal	Huisvestingsstelsel	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH ₃ -factor ⁷³	Totaal NH ₃	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.1	2160	0,3	648,0	9,8	21168
B	2	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	2304	0,3	691,2	9,8	22579,2
C	3	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	3480	0,3	1044	9,8	34104
							2383,2		77851,2

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

⁷⁰ Er zijn biologische luchtwassers van meerdere leveranciers verkrijgbaar. Al deze luchtwassers hebben echter hetzelfde geurreducerend vermogen.

⁷¹ Een chemische luchtwasser met een ammoniakreducerend vermogen van 95% zal een alternatief opleveren die het meeste ammoniak reduceert (maximale ammoniakreductie). Het geurreducerend vermogen van deze wassers is echter lager dan de biologische wassers. Met de uitwerking van het voorgestelde alternatief 3 wordt getracht tevens een uitspraak te kunnen doen over de vergunbaarheid van een chemische luchtwasser van 95%. Naar verwachting zal een chemische luchtwasser van 95% een niet vergunbaar alternatief opleveren, waardoor het weinig meerwaarde heeft dit als extra variant in voorliggend MER op te nemen.

⁷² Met de op 6 mei 2009 gepubliceerde gewijzigde Regeling ammoniak en veehouderij is ook de dubbele reductie aangaande de ammoniakemissie erkend voor alternatief 3.

⁷³ *Volgens voetnoot 3 van de Regeling ammoniak en veehouderij van 6 mei 2009 is de emissiefactor van de voorgestelde combinatie van systemen gelijk aan $0,01 \times (100 - 70) \times 1 \text{ kg/NH}_3/\text{jaar}$. Hierbij is 70 het percentage geur wat gereduceerd wordt door de luchtwasser en 1 kg NH₃/jaar de ammoniakfactor van het betreffende ICV-systeem.

9.2 Bedrijfsvoering

9.2.1 Productieproces

Groen Label BB 99.02.070 (ICV-systeem)

Naast de toegepaste luchtwasser (als end-off-pipe techniek) wordt in dit alternatief het stalsysteem emissiearm uitgevoerd. De ammoniakuitstoot wordt in dit systeem beperkt door verkleining van het mestoppervlak per dierplaats. Aan de achterkant wordt de mest opgevangen in een breed mestkanaal, voorzien van een roostervloer en schuine putwand(en). Bij dit systeem is de aanwezigheid van een overloop met een diameter van 75 mm of groter in elk mestkanaal vereist. Deze overloop moet zijn voorzien van een stankafsluiter. De instroomopening moet zichtbaar in het mestkanaal zijn gemonteerd. Het aanbrengen van een overloop is nodig om te allen tijde te voorkomen dat het mestniveau in het mestkanaal te hoog wordt. Een overloop moet zo zijn uitgevoerd dat zonder een handeling van de veehouder de mest automatisch kan overlopen. Doordat de uitstroomopening zich bevindt tussen het niveau van de instroomopening en de mestafvoerleiding blijft de leiding altijd vol mest staan. Hierdoor is de stankafsluitende werking gewaarborgd. Tussen twee mestkanalen en tussen een mestkanaal en de mestopvangput kan via de betreffende afvoerleiding geen luchttransport plaatsvinden. Daarnaast maakt de aanwezigheid van een afsluiter in de opvangput het mogelijk om regelmatig de mestafvoerleiding geheel leeg te laten lopen om het eventueel in de leiding aanwezige bezinksel te verwijderen. Ook is het door de aanwezigheid van een afsluiter mogelijk om de leiding eens een keer door te spoelen. Om verstopping van de afvoerleiding te voorkomen is het belangrijk dat deze voldoende ruim is. Voor de specifieke systeembeschrijving alsmede een schematische schets wordt verwezen naar bijlage 16. Het productieproces van alternatief 3 wijkt voor het overige niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.1.

9.2.2 Wijze van aanleg

De wijze van aanleg van alternatief 3 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.2.

9.2.3 Dierwelzijn

Het dierenwelzijn van alternatief 3 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.3.

9.2.4 Diergezondheid

De aspecten wat betreft diergezondheid van alternatief 3 wijken niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.4.

9.2.5 Klimaat en ventilatie

Klimaatregeling

De beschrijving van de klimaatregeling van alternatief 3 wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Luchtwassers

De stallen 3A en 3B worden aangesloten op een biologische luchtwasser (BWL 2007.03). Voor de beschrijving van het stalsysteem wordt verwezen naar bijlage 16. De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een biologisch luchtwassersysteem. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit een filterunit van het type tegenstroom. Via de ruimte onder het waspakket wordt de lucht door het waspakket geleid. In deze ruimte onder het waspakket vindt alvast enige bevochtiging van de lucht plaats. Verder wordt hier de lucht optimaal verdeeld over het gehele aanstroomoppervlak van de wassectie. De wassectie bestaat uit een kolom met vulmateriaal, waarover continu wasvloeistof wordt gesproeid. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassersysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden, wordt de ammoniak omgezet in nitriet en/of nitraat. De voorgestelde luchtwasser heeft een reinigingsrendement van 70% ammoniak en heeft een reinigingsrendement van 45% geur.

Uitstroom luchtwassers

Dit aspect wijkt niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.2.5.

Dimensioneringsplan

De gecombineerde luchtwasunits hebben ieder een wascapaciteit van 10.000 m³/uur. In bijlage 17 is het totale dimensioneringsplan van het ventilatiesysteem en luchtwassers van alternatief 3 opgenomen.

Zuur-, water-, elektraverbruik en spuiwaterproductie

Voor het verbruik aan water, zuur en elektriciteit wordt verwezen naar de navolgende paragraaf 9.2.6 “grond- en hulpstoffen”. Voor de productie van spuiwater wordt verwezen naar paragraaf 9.3.1.6 “afvalstoffen”

9.2.6 Grond- en hulpstoffen

Veevoer

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Water

Binnen de inrichting wordt leidingwater en grondwater aangewend. Het verbruik aan water binnen de inrichting betreft de volgende doelen met bijbehorende hoeveelheden:

- Drinkwater (grondwater) met een geraamd verbruik van circa 4.588 m³/jaar.
- Water (grondwater) voor reiniging van de stallen, voertuigen, voerkeuken en de kadaverplaats met een geraamd verbruik van circa 988 m³/jaar.
- Waswater (grondwater) voor het wassen van de ventilatielucht met een verbruik van 3.419 m³/jaar.

Het totale waterverbruik na realisatie van alternatief 3 wordt geraamd op 8.905 m³ per jaar. Voor de totale waterbalans van de inrichting wordt verwezen naar bijlage 18. Voor een verdere beschrijving van omgang met water wordt verwezen naar het kopje "water" in paragraaf 6.3.2.4

Propaan

Na de realisatie van de alternatief 3 zal propaan verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 386.099 m³ /jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van propaan en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje "energie" in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van propaan wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Elektriciteit

Na de realisatie van alternatief 3 zal elektriciteit verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 386.099 kWh/jaar. Voor een beschrijving van de toepassing van elektriciteit en de getroffen maatregelen om het verbruik te beperken worden verwezen naar het kopje "energie" in paragraaf 6.3.2.5. Voor de berekening van het verbruik van elektriciteit wordt verwezen naar de energie- en bedrijfskostenberekeningen in bijlage 18 en 19.

Dieselolie

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

Dierengeneesmiddelen

Voor dit onderdeel wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 6.2.6.

9.3 Effecten op het milieu

Bij de beschrijving van de effecten op het milieu van alternatief 3 zullen alleen die effecten worden beschreven die afwijken van de voorgenomen activiteit. Bij de overige aspecten zal worden volstaan door te verwijzen naar het betreffende onderdeel van de voorgenomen activiteit.

9.3.1 Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten

9.3.1.1 *Ammoniak*

Ammoniakemissie

Alternatief 3 staat beschreven in paragraaf 9.1. Uit tabel 9.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van alternatief 3 een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 2383,2 kg NH₃ / jaar (zie ook Bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 10).

Natuur

Ammoniakdepositie

In paragraaf 4.3 zijn reeds de in de omgeving van de onderhavige locatie gesitueerde gevoelige gebieden weergegeven alsmede hun status. In bijlage 13 de resultaten van de depositieberekeningen opgenomen van alternatief 3. De berekeningen zijn gemaakt met het daartoe bestemde programma Aagro-stacks⁷⁴. In tabel 9.2 zijn de resultaten weergegeven. Tevens is de depositie weergegeven van de referentiesituatie (zie paragraaf 5.7.1). De berekende depositie is in het groen weergegeven op het moment dat er sprake is van een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

---

⁷⁴ Voor de gehanteerde coördinaten van de verschillende gebieden wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 9.2: Ammoniakdepositie alternatief 3

Gebied	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie referentiesituatie (mol/ha/jaar)	Depositie alternatief 1 (mol/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,92	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,93	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,95	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,93	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,88	0,15
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,25	0,26
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,04	0,21
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,97	0,20
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,48	0,10
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,87	0,32
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,85	0,21
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,77	0,71
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,45	0,85
Bosbad, punt 3	99202	398462	4,03	0,83
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,47	1,46
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,54	1,32
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	9,10	1,06
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,76	0,76
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,92	0,75
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,87	0,63

Uit de voorgaande tabel volgt dat de depositie van ammoniak op de zeer kwetsbare natuurgebieden op alle toetsingspunten afneemt. Op basis van de berekende deposities en de weergave van de depositiecontouren in bijlage 13 kan worden uitgesloten dat alternatief 3 significante negatieve gevolgen met zich meebrengt voor omliggende Natura-2000 gebieden en de overige zeer kwetsbare gebieden. Daarmee kan worden uitgesloten dat alternatief 3 voor wat betreft het milieuaspect ammoniak een belangrijke verontreiniging met zich meebrengt. Alternatief 3 voldoet daarmee aan de IPPC-richtlijn en draagt bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende gebieden.

Flora en Fauna

Wat betreft de effecten op de flora en fauna wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

Directe ammoniakschade

Wat betreft mogelijk directe ammoniakschade wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.1.

9.3.1.2 Geurhinder

Geuremissie

Alternatief 3 staat beschreven in paragraaf 7.1. Uit tabel 9.1 volgt dat het aantal te houden dieren op grond van alternatief 3 een geuremissie tot gevolg heeft van 77851,2 Odour units per jaar (Ouj/jaar) (zie ook bedrijfsontwikkelingsplan in bijlage 10).

Individuele Geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Algemeen

De geurhinder, die afkomstig is van de dierenverblijven van de inrichting, is voor de voorgenomen activiteit getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De geuremissiefactoren voor het bepalen van de geuruitstoot zijn overgenomen uit bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Binnen de inrichting worden in alternatief 3 alleen dieren gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunningen' moet de geurbelasting op het geurgevoelige object worden berekend. Op grond van artikel 3 lid 1 van de Wgv mag de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet meer bedragen dan 2,0 OU_E/m^3 lucht op een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied en 8,0 OU_E/m^3 lucht op een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom, buiten een concentratiegebied. Verder moet op grond van artikel 5 van de Wgv een afstand tussen het geurgevoelige object en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt ten minste 50 meter voor objecten binnen een bebouwde kom en ten minste 25 meter voor objecten buiten een bebouwde kom.

Dieren met omrekeningfactoren

De geurbelasting voor dieren met een omrekeningsfactor is voor alternatief 3 eveneens berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. De resultaten zijn bijgevoegd in bijlage 14^{75,76,77}.

---

⁷⁵ In het bedrijfsontwikkelingsplan (zie bijlage 10) en het dimensioneringsplan van alternatief 3 (zie bijlage 17) staan de verschillende variabelen van deze berekening toegelicht. Een verduidelijking is hierbij eveneens te vinden op de kadastrale situatietekening (zie bijlage 28) en milieutekening (zie bijlage 30).

⁷⁶ Geurpieken als gevolg van de toegepaste stalsystemen zijn niet te verwachten (in tegenstelling tot bijvoorbeeld spoelgoten). Binnen het bedrijf worden alleen maar vleesvarkens gehouden volgens het in paragraaf 6.2.5 beschreven groeischema. Er is sprake van een continue proces. Gemiddeld genomen zijn er binnen de gehele inrichting altijd dezelfde hoeveelheid vleesvarkens aanwezig met dezelfde gewichtklasse.

⁷⁷ De glasopstand gelegen aan de Haansberg 67 kan niet worden aangemerkt als geurgevoelig object. Voor de motivatie hieromtrent wordt verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 9.3. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting.

Tabel 9.3 Resultaten geurverspreidingsberekeningen alternatief 3

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	
Bankenstraat 35	Buiten	5,94	8	>200	25	Gevel	
Bankenstraat 80	Buiten	9,48	8	>200	25	Gevel	
Rioolseweg 2	Buiten	3,40	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 45	Buiten	6,88	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 48	Buiten	6,92	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 38	Buiten	6,81	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 32	Buiten	8,21	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 28	Buiten	7,26	8	>200	25	Gevel	
Geerstraat 22	Buiten	5,40	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 128	Buiten	5,87	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 120	Buiten	4,79	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 116	Buiten	4,11	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 114	Buiten	4,07	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 67	Buiten	8,56	8	>200	25	Gevel	
Haansberg 63	Buiten	9,34	8	>200	25	Gevel	
Beelgaarde 2	Binnen	1,66	2	>200	25	Gevel	
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.

Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.

Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.

Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.

Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Conclusie individuele geurbelasting ingevolge Wet geurhinder en veehouderij

Uit de voorgaande tabel volgt dat bij alternatief 3 op een viertal woningen niet kan worden voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Voorts kan er door deze overbelasting worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn.

Achtergrondbelasting geur

Middels het verspreidingsmodel V-stacks gebied is de cumulatieve geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten (binnen een straal van circa 2 km rondom initiatieflocatie) berekend voor alternatief 3. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Zie bijlage 15 voor invoergegevens en resultaten van de bijbehorende V-stacks gebied berekeningen en de weergave van de geurgevoelige objecten met bijbehorende volgnummers⁷⁸.

Tabel 9.4 Cumulatieve geurbelasting alternatief 3 (O_{uE}/m³)

Volgnr GGO*	GGO	Herleide streefwaarde Cumulatieve geurbelasting**	Geurbelasting Vergund (O _{uE} /m ³)	Geurbelasting Alternatief 3 (O _{uE} /m ³)
1003	Bankenstraat 35	18	8,684	9,015
1004	Bankenstraat 80	18	10,227	11,016
1005	Rioolseweg 2	18	25,785	25,929
1006	Geerstraat 45	18	7,361	7,970
1007	Geerstraat 48	18	8,450	8,821
1008	Geerstraat 38	18	8,003	8,448
1009	Geerstraat 32	18	8,421	9,373
1010	Geerstraat 28	18	8,151	8,488
1011	Geerstraat 22	18	7,132	6,470
1012	Haansberg 128	18	7,919	7,466
1013	Haansberg 120	18	7,177	6,633
1014	Haansberg 116	18	6,944	5,996
1015	Haansberg 114	18	6,899	5,846
1016	Haansberg 67	18	12,178	12,049
1017	Haansberg 63	18	10,716	11,054
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4	4,662	3,496
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	4	2,900	1,103
1020	Oude Dijk 7	18	4,179	4,250
1021	Oude Dijk 8	18	5,215	5,227
1022	Oude Dijk 13	18	2,155	2,155
1023	Windgat 31	18	3,584	3,176
1024	Windgat 35	18	3,328	2,767
1025	Zevenbergseweg 21	18	0,335	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	18	0,338	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	18	4,568	1,879
1028	Hanekinderstraat 20	18	3,120	1,102
1029	Jachthaven De Turfvaart	18	1,035	0,524
1030	Hanekinderstraat 19	18	3,959	1,365
1031	Hanekinderstraat 17	18	5,942	2,021
1032	Hanekinderstraat 9	18	6,015	1,359
1033	Sander 5	18	5,214	3,171
1034	Haansberg 41	18	6,323	5,867
1035	Bankenstraat 33	18	7,022	7,450
1036	Geerstraat 29	18	5,862	5,906
1037	Lage Donk 121	18	3,971	3,672
1038	Bankenstraat 9a	18	2,983	2,772
1039	Lage Donk 67	18	3,315	3,315
1040	Goorstraat 6	18	3,809	3,565
1041	Halderbergselaan 1, Hoeven	4	5,026	5,026

* Weergave geurgevoelige objecten met volgnummer (V-stacks gebied), zie bijlage 15.

** Herleide streefwaarde a.h.v. bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

Rood weergegeven: geurbelasting overschrijft de (herleide) streefwaarde voor cumulatieve geurbelasting

⁷⁸ De door V-stacks gebied berekende ruweheidsfactor bedraagt 0,09. Deze waarde is gelijk aan de ruweheidsfactor die V-stacks vergunningen berekend. Echter het programma V-stacks gebied kan alleen rekenen vanaf een ruweheidsfactor van 0,1. Derhalve zijn de cumulatieve berekeningen uitgevoerd met een ruweheidsfactor van 0,1.

Beoordeling achtergrondbelasting bij toepassing alternatief 3

De berekende cumulatieve geurbelasting neemt bij toepassing van alternatief 3 toe op de dichtstbijgelegen GGO's (aan de Bankenstraat, Rioolstraat en Geerstraat) ten opzichte van de vergunde situatie. De berekende achtergrondbelasting komt bij toepassing van alternatief 3 op twee toetsingspunten boven de (herleide) streefwaarden van 18 en 4 Ou/m³ (zie toelichting in paragraaf 5.7.2). Dit is de dichtstbijzijnde woning in de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2. Op de overige geurgevoelige objecten worden de (herleide) streefwaarden niet overschreden en is sprake van een afname in cumulatieve geurbelasting. De toepassing van alternatief 3 op de locatie Bankenstraat 61 (in combinatie met de beëindiging van de locatie aan de Meeuwisdijk) heeft dus op deze GGO's een positief effect. Op het dichtstbijzijnde punt van de bebouwde kom van Etten-Leur (Beelgaarde 2) is met een afname van de cumulatieve geurbelasting van 4,662 Ou/m³ naar 3,496 Ou/m³ sprake van een kleine verbetering van een 'redelijk goed' leefklimaat naar een 'redelijk goed tot goed' leefklimaat⁷⁹. Het feit dat alternatief 3 wat betreft cumulatieve geurbelasting ten opzichte van de vergunde situatie geen significant effect heeft op de bebouwde kom van Hoeven en de woning aan de Rioolseweg 2 betekent dat de geurhinder ter plaatse niet bepaald wordt door de geuremissie van de locatie Bankenstraat 61. Hierbij speelt windrichting een belangrijke invloed in combinatie met het feit dat bij de bebouwde kom van Hoeven ook enkele intensieve veehouderijen gelegen zijn. De geurbelasting op de woning aan de Rioolseweg 2 wordt veroorzaakt door de voorgrondbelasting van de naastgelegen varkenshouderij aan de Rioolseweg 4.

Geconcludeerd kan worden dat bij toepassing van alternatief 3 het leefklimaat ten opzichte van de vergunde situatie in delen van het plangebied verslechtert en in andere delen verbetert. Ondanks dat deze negatieve en positieve effecten vrij klein zijn kan niet uitgesloten worden dat geen sprake is van een belangrijke verontreiniging. Hiermee wordt bij toepassing van alternatief 3 voor het aspect cumulatieve geurhinder niet voldaan aan de IPPC-richtlijn.

Geurhinder diervoeders

Voor de eventueel te duchten geurhinder afkomstig van de aangewende diervoeders wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.2.

9.3.1.3 *Luchtkwaliteit*

Wat betreft de onderzoeksopzet naar de luchtkwaliteit wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

---

⁷⁹ Conform milieukwaliteitscriteria RIVM, GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002) en Bijlage 6 en 7 Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

Resultaten onderzoek luchtkwaliteit

In bijlage 27 is een rapportage opgenomen van de resultaten van het luchtkwaliteitsonderzoek. In dit onderzoek worden de resultaten voor de jaargemiddelde grenswaarde gecorrigeerd voor zeezout. Tevens wordt rekening gehouden de landelijke aftrek van 6 dagen op het aantal overschrijdingsdagen. Uit de rapportage blijkt dat bij alternatief 3 buiten de grens van de inrichting de jaargemiddelde concentratie de grenswaarde van 40 ug/m^3 niet overschrijdt. Ook blijkt dat het aantal overschrijdingsdagen (van het 24-uursgemiddelde van 50 ug/m^3) de grenswaarde van 35 keer niet overschrijdt. Ten aanzien van ultrafijn stof zijn er geen berekeningen uitgevoerd. Echter aangezien met de voorgenomen activiteit de luchtkwaliteit verbeterd ten aanzien van de vigerende situatie, zal ook de concentratie van ultrafijn stof af nemen. De bijdrage als gevolg van de verkeersaantrekkende werking vanuit de inrichting aan de jaargemiddelde concentratie of aantal overschrijdingsdagen is niet bepalend voor de luchtkwaliteit. Er kan derhalve worden gesteld dat bij alternatief 3 wordt voldaan aan de Wet luchtkwaliteit.

Emissie CH₄ en CO₂

Wat betreft de emissie van CH₄ en CO₂ wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

Koelinstallatie

Wat betreft de effecten van de koelinstallatie wijkt alternatief 3 niet af van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving hiervan wordt dan ook verwezen naar paragraaf 6.3.1.3.

9.3.2 Conclusie effecten op het milieu

In paragraaf 9.3.1. zijn de drie meest belangrijke milieuaspecten beschreven. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de ammoniakdepositie veel waarde gehecht. De wettelijke bepalingen ten aanzien van geurhinder en de emissie van fijn stof, alsmede de maatschappelijke beleving van deze aspecten, maken deze milieuaspecten eveneens zwaarwegend. De jaarkosten als gevolg van het verbruik aan energie, water, zuur en de afzet van spuiwater is niet van alle alternatieven gelijk. Dit geldt ook voor de geluidsbelasting en de overige milieuaspecten. Deze verschillen zijn echter naar verwachting vrij gering en minder zwaarwegend dan de milieuaspecten ammoniak, geur en fijn stof.

Uit paragraaf 9.3.1. volgt dat bij alternatief 3 op diverse woningen niet kan worden voldaan aan de grenswaarden van de geurbelasting van de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Door deze overbelasting kan voorts worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn⁸⁰.

De strijdigheid met de IPPC-richtlijn en de Wet geurhinder en veehouderij leidt tot een niet vergunbaar alternatief. Alternatief 3 is, gezien de vergunbare status van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2, geen zwaarwegend alternatief in de afweging naar het Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA). Bovendien is alternatief 3 geen reëel alternatief in de afweging naar het keuzealternatief voor de aanvraag om een milieuvergunning. Het alternatief is immers niet vergunbaar. Dit in samenhang met het gegeven dat de overige milieuaspecten ondergeschikt zijn in de te maken afweging in dit MER en omwille van de overzichtelijkheid in dit MER, is ervoor gekozen de overige milieuaspecten voor alternatief 3 niet nader uit te werken.

---

⁸⁰ De toegepaste biologische luchtwasser heeft een geurreducerend vermogen van 45%. Een chemische luchtwasser met een ammoniakreducerend vermogen van 95% (alternatief voor een maximale ammoniakreductie) heeft slechts een geurreducerend vermogen van 30%. Gezien het feit dat met toepassing van de biologische luchtwasser niet kan worden voldaan aan de wettelijke geurnormen is het aannemelijk te veronderstellen dat bij toepassing van een chemische luchtwasser eveneens een niet vergunbare situatie optreedt. Gezien dit gegeven is een chemische luchtwasser geen reëel alternatief in de afweging naar het MMA. Een chemische luchtwasser 95% wordt niet als extra alternatief uitgewerkt in voorliggend MER daar dit gezien het voorgaande geen meerwaarde heeft.

10 Vergelijking voornemen en alternatieven

10.1 Algemeen

In dit hoofdstuk 10 van het MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Tevens wordt de referentiesituatie hierbij betrokken. Daarbij zijn alleen de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen, te weten: ammoniak, geurhinder, water, afvalstoffen, geluid, luchtkwaliteit en energie. Voor de afweging ten aanzien van de te realiseren varkenshouderij zijn daarnaast nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten van belang, zoals:

- Bedrijfsvoering (de praktische bedrijfszekerheid van een alternatief of variant);
- Jaarkosten / investeringskosten (financiële gevolgen alternatief of variant);

Tevens wordt een kwantitatieve vergelijking in tabelvorm weergegeven. De vergelijking moet uiteindelijk leiden tot een onderbouwde aanwijzing van het MMA en een onderbouwde keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

10.2 Vergelijking voornemen en alternatieven

10.2.1 Ammoniak

Ammoniakemissie

In tabel 10.1 is een overzicht gegeven de emissie van ammoniak van zowel de referentiesituatie als van alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3.

Tabel 10.1: Overzicht ammoniakemissies

Referentiesituatie	Voorgenomen activiteit (kg NH3 / jaar)	Emissie Alternatief 1 (kg NH3 / jaar)	Emissie alternatief 2 (kg NH3 / jaar)	Emissie alternatief 3 (kg NH3 / jaar)
3412,8	3886,32	3886,3	7693,2	2383,2

Uit voorgaand overzicht blijkt dat de ammoniakemissie van alternatief 3 lager is dan de emissie van de vergunde situatie. Uit voorgaand overzicht blijkt dat de ammoniakemissie van zowel de voorgenomen activiteit als van alternatief 1, alternatief 2 hoger is dan de emissie van de vergunde situatie. Ten aanzien van directe ammoniakschade geldt dat bij zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en 3, de afstanden van de gevels van de stallen tot meer gevoelige planten en bodem minimaal 50 meter bedraagt en minimaal 25 meter tot minder gevoelige planten en bodem. Bij toepassing van de voorgenomen activiteit en de alternatieven is geen sprake van directe ammoniakschade.

Ammoniakdepositie (Natuur)

In tabel 10.2 is een overzicht gegeven de depositie van ammoniak van de vergunde situatie, de referentiesituatie, de voorgenomen activiteit en van alternatief 1, 2 en alternatief 3. Hierbij staat een afname ten aanzien van de referentiesituatie in groen weergegeven.

Tabel 10.2: Overzicht ammoniakdeposities ten aanzien van de referentiesituatie

Naam	Depositie vergund (mol/ha/jaar)	Depositie referentie (mol/ha/jaar)	Depositie voornemen (mol/ha/jaar)	Depositie Alternatief 1 (mol/ha/jaar)	Depositie Alternatief 2 (mol/ha/jaar)	Depositie Alternatief 3 (mol/ha/jaar)
Ulvenhoutse bos, punt 1	0,22	0,92	0,25	0,26	0,51	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 2	0,23	0,93	0,26	0,26	0,51	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 3	0,23	0,95	0,26	0,26	0,51	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 4	0,22	0,93	0,25	0,26	0,51	0,16
Ulvenhoutse bos, punt 5	0,21	0,88	0,24	0,24	0,48	0,15
Holland Diep, punt 1	0,37	1,25	0,42	0,42	0,83	0,26
Holland Diep, punt 2	0,30	1,04	0,34	0,34	0,68	0,21
Holland Diep, punt 3	0,28	0,97	0,32	0,32	0,64	0,20
Holland Diep, punt 4	0,14	0,48	0,16	0,16	0,31	0,10
Kooibosje Terheijden, punt 1	0,46	1,87	0,52	0,52	1,03	0,32
Kooibosje Terheijden, punt 2	0,45	1,85	0,34	0,34	0,68	0,21
Bosbad, punt 1	1,00	2,77	1,15	1,16	2,29	0,71
Bosbad, punt 2	1,19	3,45	1,38	1,38	2,74	0,85
Bosbad, punt 3	1,17	4,03	1,35	1,36	2,69	0,83
De Hooiberg, punt 1	2,13	11,47	2,37	2,38	4,71	1,46
De Hooiberg, punt 2	1,94	10,54	2,15	2,16	4,27	1,32
De Hooiberg, punt 3	1,55	9,10	1,73	1,73	3,43	1,06
Liesbosch, punt 1	1,10	5,76	1,23	1,24	2,45	0,76
Liesbosch, punt 2	1,09	5,92	1,22	1,22	2,41	0,75
Liesbosch, punt 3	0,92	4,87	1,03	1,03	2,04	0,63

Uit de voorgaande tabel volgt dat bij zowel de voorgenomen activiteit als de alternatieven de depositie van ammoniak op de zeer kwetsbare natuurgebieden en Natura2000 gebieden op alle toetsingspunten afneemt. Op basis van de berekende deposities en de weergave van de depositiecontouren in bijlage 13 kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit en de alternatieven significante negatieve gevolgen met zich meebrengt voor omliggende Natura-2000 gebieden en de overige zeer kwetsbare gebieden. Daarmee kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit en de alternatieven voor wat betreft het milieuaspect ammoniak een belangrijke verontreiniging met zich meebrengen. Hiermee wordt voldaan aan de IPPC-richtlijn en bijgedragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende gevoelige gebieden.

10.2.2 Geurhinder

Geuremissie

In tabel 10.3 is een overzicht gegeven de emissie van geur van zowel de referentiesituatie als van alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3.

Tabel 10.3: Overzicht geuremissies

Referentiesituatie (Oue/sec)	Voorgenomen activiteit (Oue/sec)	Emissie Alternatief 1 (Oue/sec)	Emissie Alternatief 2 (Oue/sec)	Emissie alternatief 3 (Oue/sec)
92736,0	54813,6	46075,2	36542,4	77851,2

Het blijkt dat de geuremissie van zowel de voorgenomen activiteit als van alternatief 1, 2 en 3 lager is dan die van de referentiesituatie. Verder blijkt dat de geuremissie van alternatief 1 en 2 lager is dan de geuremissie van de voorgenomen activiteit. De geuremissie van 3 is daarentegen hoger dan de geuremissie van de voorgenomen activiteit.

Individuele geurbelasting

In tabel 10.4 is een overzicht gegeven van de belasting van geur van zowel de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit als van alternatief 1, 2 en alternatief 3. Tevens wordt de belasting afgezet tegen de wettelijk geldende geurnorm.

Tabel 10.4 Overzicht individuele geurbelasting

Geurgevoelig object	Norm (OUE/m ³)	Belasting Referentiesituatie (OUE/m ³)	Belasting voorgenomen activiteit (OUE/m ³)	Belasting alternatief 1 (OUE/m ³)	Belasting alternatief 2 (OUE/m ³)	Belasting alternatief 3 (OUE/m ³)
Bankenstraat 35	8,00	5,59	4,18	3,52	2,79	5,94
Bankenstraat 80	8,00	8,13	6,68	5,61	4,45	9,48
Rioolseweg 2	8,00	3,52	2,39	2,01	1,60	3,40
Geerstraat 45	8,00	6,38	4,84	4,07	3,23	6,88
Geerstraat 48	8,00	6,41	4,87	4,09	3,25	6,92
Geerstraat 38	8,00	6,43	4,80	4,03	3,20	6,81
Geerstraat 32	8,00	7,11	5,78	4,86	3,85	8,21
Geerstraat 28	8,00	7,03	5,11	4,30	3,41	7,26
Geerstraat 22	8,00	5,72	3,80	3,20	2,53	5,40
Haansberg 128	8,00	6,63	4,14	3,48	2,76	5,87
Haansberg 120	8,00	5,22	3,37	2,83	2,25	4,79
Haansberg 116	8,00	4,77	2,89	2,43	1,93	4,11
Haansberg 114	8,00	4,68	2,86	2,41	1,91	4,07
Haansberg 67	8,00	9,12	6,03	5,07	4,02	8,56
Haansberg 63	8,00	9,09	6,57	5,53	4,38	9,34
Beelgaarde 2	2,00	1,90	1,17	0,98	0,78	1,66

Uit de tabel 10.4 volgt dat de geurbelasting in de huidige referentiesituatie niet voldoet aan de wettelijke geurnormen (overbelaste situatie). Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1 en 2 hebben een dusdanige verlaging van de geurbelasting tot gevolg dat wel kan worden voldaan aan de wettelijk geurnormen. Alternatief 2 heeft de laagste geurbelasting naar de omgeving tot gevolg. Alternatief 3 heeft op een aantal punten een een verhoging van de geurbelasting tot gevolg. Door deze strijdigheid is alternatief 3 niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Door deze overbelasting kan bij alternatief 3 worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn.

Cumulatieve geurhinder

In tabel 10.5 is een overzicht gegeven de cumulatieve belasting van geur van zowel de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit als van alternatief 1, 2 en alternatief 3. Daar waar de cumulatieve geurbelasting toeneemt ten aanzien van de referentiesituatie is de belasting in het rood aangegeven.

Tabel 10.5 Overzicht Cumulatieve geurbelasting

Geurgevoelig object		Belasting Referentie situatie (OUE/m ³)	Belasting voorgenom en activiteit (OUE/m ³)	Belasting alternatief 1 (OUE/m ³)	Belasting alternatief 2 (OUE/m ³)	Belasting alternatief 3 (OUE/m ³)
1003	Bankenstraat 35	8,684	7,658	7,071	6,409	9,015
1004	Bankenstraat 80	10,227	8,845	8,001	7,070	11,016
1005	Rioolseweg 2	25,785	25,765	25,617	25,400	25,929
1006	Geerstraat 45	7,361	6,307	5,713	5,038	7,970
1007	Geerstraat 48	8,450	7,525	6,965	6,166	8,821
1008	Geerstraat 38	8,003	6,878	6,466	5,759	8,448
1009	Geerstraat 32	8,421	7,196	6,540	5,785	9,373
1010	Geerstraat 28	8,151	6,622	5,998	5,290	8,488
1011	Geerstraat 22	7,132	5,356	4,908	4,411	6,470
1012	Haansberg 128	7,919	6,203	5,668	5,128	7,466
1013	Haansberg 120	7,177	5,285	4,852	4,450	6,633
1014	Haansberg 116	6,944	4,891	4,562	4,159	5,996
1015	Haansberg 114	6,899	4,855	4,471	4,069	5,846
1016	Haansberg 67	12,178	9,562	8,842	7,957	12,049
1017	Haansberg 63	10,716	8,705	7,861	6,842	11,054
1018	Beelgaarde 2, Etten-Leur	4,662	2,977	2,831	2,645	3,496
1019	Rijsdijk 90, Etten-Leur	2,900	0,911	0,849	0,781	1,103
1020	Oude Dijk 7	4,179	4,211	4,192	4,179	4,250
1021	Oude Dijk 8	5,215	5,155	5,155	5,146	5,227
1022	Oude Dijk 13	2,155	2,155	2,155	2,155	2,155
1023	Windgat 31	3,584	2,740	2,547	2,370	3,176
1024	Windgat 35	3,328	2,349	2,223	2,053	2,767
1025	Zevenbergseweg 21	0,335	0,335	0,335	0,335	0,335
1026	Zevenbergseweg 23	0,338	0,338	0,338	0,338	0,338
1027	Hanekinderstraat 41	4,568	1,644	1,557	1,450	1,879
1028	Hanekinderstraat 20	3,120	0,931	0,854	0,773	1,102
1029	Jachthaven De Turfvaart	1,035	0,524	0,524	0,524	0,524
1030	Hanekinderstraat 19	3,959	1,132	1,043	0,921	1,365
1031	Hanekinderstraat 17	5,942	1,708	1,603	1,484	2,021
1032	Hanekinderstraat 9	6,015	1,123	1,025	0,931	1,359
1033	Sander 5	5,214	2,862	2,720	2,632	3,171
1034	Haansberg 41	6,323	5,099	4,774	4,486	5,867
1035	Bankenstraat 33	7,022	6,410	6,009	5,493	7,450
1036	Geerstraat 29	5,862	4,991	4,767	4,362	5,906
1037	Lage Donk 121	3,971	3,456	3,398	3,297	3,672
1038	Bankenstraat 9a	2,983	2,564	2,512	2,424	2,772
1039	Lage Donk 67	3,315	3,315	3,315	3,315	3,315
1040	Goorstraat 6	3,809	3,373	3,209	3,021	3,565
1041	Halderbergselaan 1, Hoeven	5,026	5,026	5,026	5,026	5,026

Uit de voorgaande tabel volgt dat alternatief 3 een verhoging van de cumulatieve achtergrondbelasting tot gevolg hebben. De cumulatieve geurbelasting neemt bij toepassing van de voorgenomen activiteit en bij toepassing van alternatief 1 en 2 op alle geurgevoelige objecten af ten opzichte van de vergunde situatie. Hieruit kan geconcludeerd worden dat bij toepassing van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 en 2 het leefklimaat in het plangebied verbeterd

10.2.3 Luchtkwaliteit

Uit het luchtkwaliteitsonderzoek blijkt dat bij zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en alternatief 3 op geen enkel punt op of buiten de inrichtingsgrens de grenswaarde voor de jaargemiddelde PM₁₀ concentratie van 40 µg/m³ worden overschreden. Tevens wordt op geen enkel punt op de inrichtingsgrens het maximaal aantal overschrijdingen voor daggemiddelde PM₁₀ (maximaal vijfendertig per jaar, conform het Wet Luchtkwaliteit 2007) overschreden.

Op het wettelijk voorgeschreven toetsingspunt vanaf de wegas (10 meter voor PM₁₀) vindt geen overschrijding van de jaargemiddelde PM₁₀ concentratie van 40 µg/m³ plaats. Tevens vindt op dit punt geen overschrijding plaats van het maximaal aantal overschrijdingen voor daggemiddelde PM₁₀ (maximaal vijfendertig per jaar, conform het Wet Luchtkwaliteit 2007)

10.2.4 Vergelijking overige milieuaspecten

In de voorgaande vergelijking zijn de drie meest belangrijke milieuaspecten beschreven van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en 3. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de ammoniakdepositie veel waarde gehecht. De wettelijke bepalingen ten aanzien van geurhinder en de emissie van fijn stof, alsmede de maatschappelijke beleving van deze aspecten, maken deze milieuaspecten eveneens zwaarwegend. De jaarkosten als gevolg van het verbruik aan energie, water, zuur en de afzet van spuiwater is naar verwachting niet van alle alternatieven gelijk. Dit geldt ook voor de geluidsbelasting en de overige milieuaspecten. Deze verschillen zijn echter naar verwachting vrij gering en minder zwaarwegend dan de milieuaspecten ammoniak, geur en fijn stof.

In het kader van de Wet geurhinder en veehouderij blijkt dat bij alternatief 3 op diverse woningen niet kan worden voldaan aan de grenswaarden van de geurbelasting. Door deze strijdigheid is zijn dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Door deze overbelasting kan worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn. De strijdigheid met de IPPC-richtlijn en de Wet geurhinder en veehouderij leidt wat betreft alternatief 3 tot een niet vergunbaar alternatief. Alternatief 3 is gezien de vergunbare status van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 geen zwaarwegend alternatief in de afweging naar het Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA). Bovendien is alternatief 3 geen reëel alternatief in de afweging naar het keuzealternatief voor de aanvraag om een milieuvergunning. Het alternatief is immers niet vergunbaar. Dit in samenhang met het gegeven dat de overige milieuaspecten ondergeschikt zijn in de te maken afweging in dit MER en omwille van de overzichtelijkheid in dit MER, is ervoor gekozen de overige milieuaspecten niet nader uit te werken. Deze aspecten zijn voor wat betreft alternatief 3 dan ook niet te vergelijken.

10.2.4.1 Water

Buiten het waterverbruik van de luchtwassers is het watergebruik en -verbruik van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 aan elkaar gelijk. Hier wordt dan ook volstaan met een vergelijking van het waterverbruik van de verschillende configuraties van de luchtwassers. De voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 wijken wat betreft het verbruik aan drinkwater af van de referentiesituatie. Dit is echter inherent aan de bedrijfsvoering. In tabel 10.6 is een overzicht opgenomen voor van het verbruik aan water van de referentiesituatie, de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2.

Tabel 10.6 Overzicht waterverbruik luchtwassers

Waterverbruik referentiesituatie (m ³ /jaar)	Waterverbruik Voornemen (m ³ /jaar)	Waterverbruik alternatief 1 (m ³ /jaar)	Waterverbruik alternatief 2 (m ³ /jaar)
1008	3200	2178	3200

10.2.4.2 Afvalstoffen

De bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen zullen (behoudens kadavers, meststoffen en spuiwater) voor de referentiesituatie en voor de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 niet van elkaar verschillen.

In de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zal er ten opzichte van de referentiesituatie wel sprake zijn van een toename in hoeveelheid van de vrijkomende kadavers en meststoffen. De voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zullen zich alleen, wat betreft de vrijkomende afvalstoffen, op spuiwater onderscheiden. In tabel 10.7 staat een overzicht gegeven.

Tabel 10.7 Overzicht kadavers en meststoffen en spuiwater

	Referentie	Voorgenomen activiteit	Alternatief 1	Alternatief 2
Meststoffen (m ³)	5616	9533	9533	9533
Kadavers (ton)	28	48	48	48
Spuiwater (m ³)	233	440	454	440

10.2.4.3 Geluid

De geluidsbelasting van de voorgenomen activiteit wijkt niet af van de geluidsbelasting van alternatief 1 en 2. De geluidsbelasting van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zal evenals de geluidssituatie van de referentiesituatie voldoen aan de gelden streef- en richtwaarden.

10.2.4.4 Energie

In tabel 10.8 is een overzicht opgenomen van de geraamde hoeveelheid energie voor de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2. Voorts is dit afgezet tegen de energiedragers in de referentiesituatie.

Tabel 10.8 Overzicht energieverbruik

	Referentie	Voornemen	Alternatief 1	Alternatief 2
Electriciteit (kWh)	163.817	388.752	354.820	469.515
Propaan (l)	5.560	11.121	11.121	11.121

10.2.4.5 Bedrijfsvoering en bedrijfskosten

Bij de voorgenoemde activiteit krijgt de veehouder extra controles en handelingen als gevolg van de toepassing van extra luchtwassers. Extra wasstappen brengen extra handelingen met zich mee. De bedrijfskosten bestaan voor wat betreft de luchtwassers uit de jaarkosten voor renteafschrijving, onderhoud, elektra, verbruik van zuur en water en afzet van spuiwater. De bedrijfskosten zullen in de voorgenoemde activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3 toenemen ten aanzien van de bedrijfskosten van de referentiesituatie. In tabel 10.9 is een overzicht opgenomen van de bedrijfskosten van de voorgenoemde activiteit, alternatief 1, alternatief 2.

Tabel 10.9

	voorgenomen activiteit BWL 2006.14 V1	Alternatief 1 BWL 2007.01 V1	Alternatief 2 BWL 2006.15 V1	Alternatief 3 BWL 2007.03 V1 + BWL 2004.04
ammoniakemissie kg / dier	0,38/0,53	0,38/0,53	0,75/1,05	0,3
geuremissie Oue / dier	6,9	5,8	4,6	9,8
emissie fijn stof PM10 gr / dier/jaar	55	55	55	110
aanschafprijs	€ 373.000	€ 361.450	€ 389.250	€ 399.000
extra bouw voorziening	€ 0	€ 83.800	€ 83.800	€ 0
aanleg ICV systeem				€ 298.000
jaarkosten r+a+o 15,5% ³	€ 57.815,00	€ 69.013,75	€ 73.322,75	€ 84.195,00
vervanging wortelhout		€ 17.920,00	€ 17.920,00	
electraverbruik kWh	93498	87056	160045	87600
<i>bedrag</i>	€ 14.959,68	€ 13.928,96	€ 25.607,20	€ 14.016,00
waterverbruik m ³	3200	3178	4250	3419
<i>bedrag</i>	€ 3.840,00	€ 3.813,60	€ 5.100,00	€ 4.102,80
gebruik zwavelzuur ltr	32445	27459	22068	0
<i>bedrag</i>	€ 11.680,20	€ 9.885,24	€ 7.944,48	€ -
spuiwater m ³ afzet	440	454	468	659
<i>bedrag</i>	€ 6.600,00	€ 6.810,00	€ 7.020,00	€ 9.885,00
totale jaarkosten	€ 94.894,88	€ 121.371,55	€ 136.914,43	€ 112.198,80

Voor een toelichting van tabel 10.9 wordt verwezen naar bijlage 19.

Uit de voorgaande tabel volgt dat de jaarlijks terugkerende kosten van de verschillende alternatieven beduidend hoger zijn dan van de voorgenoemde activiteit.

10.3 Kwalitatieve vergelijking

In onderstaande tabel 10.10 staan de gevolgen van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 weergegeven. De verschillen zijn kwalitatief met elkaar vergeleken in een beslissingsmatrix. De vergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie. In onderstaande beslissingsmatrix wordt alleen onderscheid gemaakt tussen de verschillende alternatieven wanneer er significante verschillen bestaan.

Tabel 10.10 Vergelijking gevolgen voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en 3

Milieugevolg	Referentie situatie	Voorgenomen activiteit	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
IPPC-BBT	+/-	+	+	+	+
Ammoniakemissie ⁸¹	+/-	-	-	--	--
Natuur ⁸²	+/-	+++	+++	++	++
Geuremissie/-belasting ⁸³	+/-	++	+++	+++	0 ⁸⁴
Bodem	+/-	0	0	0	nvt
Geluid	+/-	-	-	-	nvt
Luchtkwaliteit	+/-	+	+	+	+
Energie	+/-	-	-	--	nvt
Afval/afvalwater	+/-	-	-	-	nvt
Water	+/-	-	-	-	nvt
zuurverbruik	+/-	-	-	-	nvt
Landschap	+/-	0	0	0	nvt
Flora en fauna	+/-	0	0	0	nvt
Externe veiligheid	+/-	0	0	0	nvt
Welzijn	+/-	0	0	0	nvt
Kosten ⁸⁵	+/-	-	---	---	nvt

- + = positieve gevolgen
- ++ = positieve gevolgen
- +++ = zeer positieve gevolgen
- 0 = neutraal
- = licht negatieve gevolgen
- = negatieve gevolgen
- = zeer negatieve gevolgen

⁸¹ Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verhoging van de emissie tot gevolg en krijgen daarmee een negatieve beoordeling. De emissie van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 neemt slechts in kleine mate toe. De emissie van alternatief 2 en alternatief 3 neemt aanzienlijk toe ten opzichte van de referentiesituatie is scoren daarmee het slechts. .

⁸² De voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verlaging van de depositie ten aanzien van de referentiesituatie tot gevolg en krijgt daarmee een positieve beoordeling (In de referentiesituatie is de ammoniakdepositie van Meeuwisdijk 9 meegenomen (extern salderen)). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 hebben de grootste reductie tot gevolg en scoren daarmee het hoogst. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de reductie van ammoniakdepositie veel waarde gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 dragen beide het meeste bij (in positieve zin) aan de instandhoudingdoelstellingen van gevoelige gebieden.

⁸³ Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 hebben een verlaging van de geurbelasting tot gevolg ten aanzien van de referentiesituatie. Bij alternatief 1 en 2 is deze reductie het grootst. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 voldoen aan de wettelijke geurnormen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 maken de bestaande overbelaste situatie ongedaan. Bij alternatief 3 is de geurbelasting op sommige punten hoger dan in de referentiesituatie en op sommige punten lager dan in de referentiesituatie. Bij alternatief 3 wordt (net als in de referentiesituatie) niet op alle woningen voldaan aan de wettelijke geurnormen. Daarmee is alternatief 3 niet vergunbaar.

⁸⁴ Ondanks de afname van de geuremissie leidt dit alternatief niet direct tot een verbetering van de geurbelasting naar de omgeving. Op een aantal woningen neemt de geurbelasting wel af. Daarentegen neemt de geurbelasting op een aantal andere woningen weer toe. De algehele beoordeling ten aanzien van eventueel te duchten geurhinder wordt ten aanzien dit alternatief neutraal beoordeeld in relatie tot de referentiesituatie.

⁸⁵ De kosten van alternatief 1 zijn ruim € 26.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Voor alternatief 2 zijn deze zelfs ruim € 42.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Daar dit jaarlijks terugkerende kosten in de bedrijfsvoering zijn wordt hieraan een grote waarde gehecht. Gezien de hoeveelheid van deze kosten scoren alternatief 1 en alternatief 2 op dit punt dan ook een stuk slechter dan de voorgenomen activiteit.

10.4 Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

In tabel 10.10 staan de gevolgen van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 weergegeven. De verschillen zijn kwalitatief met elkaar vergeleken ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie. De referentiesituatie dient als basis voor de aanvraag om een milieuvergunning waaraan voorliggend MER ten grondslag ligt.

De voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3 hebben een afname van ammoniakdepositie tot gevolg ten aanzien van de referentiesituatie. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan deze reductie veel waarde gehecht. Momenteel staat de ammoniak- en stikstofproblematiek zowel in Nederland als in Europa hoog op de politieke agenda. Het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden wordt bemoeilijkt door de hoge achtergrondconcentraties van stikstof, aangezien ter plaatse van de meeste natuurgebieden in Nederland de kritische depositiewaarden ruim worden overschreden. Ook bij de Natura 2000-gebieden die in dit MER worden beschouwd overschrijden de achtergrondconcentraties de kritische depositiewaarden. Ook natuurorganisaties zetten zich meer dan ooit in om de ammoniakdeposities vanuit de veehouderij terug te dringen. Op landelijk en Europees niveau wordt er aan de reductie van ammoniakdepositie veel waarde gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 scoren op dit gebied het hoogste (hoogste reductie) en dragen daarmee het meeste bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gevoelige gebieden.

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 de geurbelasting lager is dan de geurbelasting van de referentiesituatie en dat wordt voldaan aan de geldende normen uit de Wet geurhinder en veehouderij. De individuele geurhinder van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en 2 voldoen daarmee de daarvoor geldende eisen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 maken de bestaande overbelaste situatie ongedaan. Uit maatschappelijk oogpunt speelt de eventueel te duchten geurhinder begrijpelijk een grote rol in de directe omgeving van het bedrijf. Alternatief 2 scoort het hoogste op dit vlak (reduceert het meeste geur). Uit de voorgaande tabel en de overige afwegingen in voorliggend MER volgt dat alternatief 3 niet voldoet aan de wettelijke geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Tevens kan door deze overbelasting worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn.

De immissie van fijn stof blijft bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en 3 binnen de wettelijke normen, waarmee wordt voldaan aan de Wet luchtkwaliteit.

De emissies naar water en bodem en de emissie van geluid worden bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 zoveel mogelijk beperkt. Het verbruik aan grond- en hulpstoffen neemt enigszins toe. Voor de opslag en het bezigen van deze stoffen zijn de nodige voorzieningen getroffen en de nodige procedures ingevoerd. Waar mogelijk wordt aandacht besteed aan de preventie van grond- en hulpstoffen en de preventie van ongevallen.

Door gebruik te maken van gecertificeerde voeders en een acceptatiebeleid hieromtrent wordt bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 grote zorg besteed aan de voerstrategie. Daarnaast wordt bij de voorgenomen activiteit ruim aandacht besteed aan het dierenwelzijn.

Door alle stallen binnen het bedrijf bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en 3 te voorzien van emissiearme systemen die voldoen aan de BBT wordt, mede het voorgaande in beschouwing genomen, een inrichting in werking gebracht in overeenstemming met de IPPC-richtlijn.

Conclusie meest milieuvriendelijk alternatief

Alternatief 3 voldoet niet aan de wettelijke geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Tevens kan door deze overbelasting worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn. Alternatief 3 valt hiermee af in de afweging naar het MMA.

Alternatief 1 en 2 scoren ten opzichte van de voorgenomen activiteit hoger ten aanzien van de geurbelasting naar de omgeving. Alternatief 2 scoort op dit punt het hoogste. Op lokaal niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. Alternatief 2 scoort echter minder hoog dan de voorgenomen activiteit en alternatief 1 wanneer het gaat om de ammoniakdepositie op de omliggende gevoelige natuurgebieden. Op landelijk en Europees niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 scoren op dit punt min of meer gelijk. Uit voorgaande afwegingen alsmede de conclusies uit de beslissingsmatrix volgt dat alternatief 1 het beste scoort wanneer het milieufactetten betreft (alternatief 1 scoort 2 plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit wanneer alleen de milieufactetten worden gezien).

Gezien voorgaande overwegingen dient alternatief 1 te worden beschouwd als meest milieuvriendelijk alternatief (MMA). Hierbij dient tevens een kritische noot te worden geplaatst. Zowel bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 is er sprake van een toepassing van een gecombineerd luchtwassysteem op alle dierenverblijven. Deze systemen kenmerken zich door een integrale hoge reductie van ammoniak, geur en fijn stof. In voorliggend MER is er dan ook voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven.

11 Keuze aanvraag milieuvergunning

De in dit MER beschreven alternatief 3 blijkt strijdig met de Wet geurhinder en veehouderij en is door deze strijdigheid niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Alternatief 3 valt daarmee af als keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

In hoofdstuk 10 van voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Daarbij zijn de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen. Daarnaast zijn nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten betrokken, zoals de bedrijfsvoering en de jaarkosten. Uit de afwegingen die zijn gemaakt in hoofdstuk 10 en de conclusies die kunnen worden getrokken uit de beslissingsmatrix zoals weergegeven in tabel 10.10 volgt dat zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1 samen het beste scoren wanneer het gaat om de vergelijking van de verschillende alternatieven (bedrijfsvoering en jaarkosten meegenomen)⁸⁶. Zowel de voorgenomen activiteit alsmede alternatief 1 lijken naar voren geschoven te kunnen worden wanneer het gaat om de keuze voor de aanvraag. Het belang van de milieuaspecten respecterende en hetzelfde belang in beschouwing genomen opteert de inrichtinghouder voor de aanvraag milieuvergunning voor de voorgenomen activiteit.

Zoals in het voorgaande hoofdstuk is beschreven is er in voorliggend MER voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven. Dit in beschouwing genomen stoelt de keuze op de navolgende redenen.

4. De jaarlijks terugkerende vaste kosten ten laste van de initiatiefnemer zullen bij de voorgenomen activiteit aanzienlijk lager zijn dan bij alternatief 1 en alternatief 2. Hierdoor heeft de initiatiefnemer meer ruimte om een economisch gezonde bedrijfsvoering te leiden en is daardoor als bedrijf minder kwetsbaar voor de sterk fluctuerende opbrengstprijzen van vleesvarkens, uitbraken van dierziektes, hoge mestafzet prijzen en de zware concurrentiepositie van de sector⁸⁷.

---

⁸⁶ Alternatief 1 scoort twee plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit. Deze worden echter weer gecompenseerd doordat alternatief 1 ook twee minnen extra scoort ten opzichte van de voorgenomen activiteit.

⁸⁷ De intensieve veehouderij heeft het afgelopen decennium woelige tijden doorgemaakt. Diverse crises zijn op de sector afgekomen: de mestproblematiek, dierziektes en productveiligheid zijn items die steeds terugkeren die de sector zwaar onder druk zetten. Bovendien staat de concurrentiepositie van de sector onder druk. Sinds 1990 is in Nederland bijna de helft van het aantal bedrijven gestopt. In 2002 was de productieomvang van de varkenshouderij in Nederland terug op het niveau van 1980.

5. De voorgestelde gecombineerde luchtwassers van de voorgenomen activiteit zijn een stuk kleiner dan de luchtwassers zoals beschreven in alternatief 1 en alternatief 2. Constructief zal de plaatsing van de luchtwassers van de voorgenomen activiteit een stuk eenvoudiger zijn. Dit gezien het feit dat de luchtwassers in (het midden van) het dak van de stal worden weggewerkt⁸⁸.
6. De belangrijkste reden voor de initiatiefnemer om te opteren voor de voorgenomen activiteit is gelegen in het feit dat zowel de luchtwasser van alternatief 1 als de luchtwasser van alternatief 2 is voorzien van een geurreducerende stap bestaande uit een wand opgebouwd van wortelhout. Om een goede werking van de luchtwasser te waarborgen dient dit wortelhout jaarlijks te worden vervangen. Door het feit dat de luchtwasser in de stal wordt ingebouwd is het vervangen van dit wortelhout redelijkerwijs niet mogelijk. Van buitenaf is het daarom redelijkerwijs niet mogelijk om het wortelhout te vervangen. Van de binnenkant van de stal bezien is de luchtwasser boven het plafond van de stal gesitueerd, zodat het van binnen af bezien redelijkerwijs ook niet mogelijk is om het wortelhout te vervangen⁸⁹.

Gezien het voorgaande kiest de initiatiefnemer als keuze voor de aanvraag milieuvergunning voor de vergunbare en eveneens milieuvriendelijke “voorgenomen activiteit”. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal leiden tot minder geurhinder naar de omgeving. Sterker nog. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de bestaande overbelaste situatie opheffen. Voorts zal de uitvoering van de voorgenomen activiteit bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende gevoelige natuurgebieden.

---

⁸⁸ Plaatsing van de luchtwassers achter de stallen is door het beperkte oppervlakte van het bouwblok niet mogelijk. De plaats van de wassers is afgestemd op de maximale afmetingen van de luchtkanalen. Omdat de stallen conform de eisen van de welstandscommissie moeten worden uitgevoerd met 2 kappen in plaats van één kap kunnen de kanalen niet groter gemaakt worden. Omdat de omvang van de kanalen daarmee beperkt is kan de ventilatielucht niet naar achteren worden gebracht. De luchtwassers kunnen daarmee niet achter de stallen worden geplaatst. Het is daarom noodzakelijk dat de wassers in het midden van de stallen gesitueerd worden. De ruimte boven het plafond wordt ook nog gebruikt voor de aanvoer van verse lucht voor de dieren. Deze aanvoer vindt plaats aan de voor- en achterkant van de stal ter plaatse van de kopgevels en wordt via de ruimte in de kapconstructie naar de dieren gebracht. De luchtwassers kunnen niet aan de achterkant worden geplaatst omdat daar de luchtinlaten van de verse lucht worden geblokkeerd. Om de luchtwassers in het midden van de stal te plaatsen moeten speciale voorzieningen worden getroffen zoals het maken van plateaus op de staalconstructie om de wasser op te plaatsen. Ook de extra bouwkundige voorzieningen zoals het maken van de opvangbekkens voor het waswater zijn eenvoudiger te maken op de begane grond dan op een plateau in het dak van de stal. Ook voor het vervangen van het wortelhouten filter moeten extra werkplateau's achter de wasser worden gemaakt om personen toegang te kunnen geven tot het filter. Een bijkomend probleem aangaande alternatief 1 en 2 betreft de opbouw van de wassers. De luchtwasser van de voorgenomen activiteit wordt als complete module geplaatst. De luchtwassers van alternatief 1 en 2 moeten ter plekke geheel worden opgebouwd op de bouwkundige voorzieningen. De leveranciers van alternatief 1 en 2 hebben twijfels of hun luchtwassers op deze wijze constructief geplaatst kunnen worden.

⁸⁹ Bij alternatief 1 en 2 is het noodzakelijk dat jaarlijks het wortelhoutfilter vervangen wordt. Door de plaatsing in de kapconstructie zijn extra mankrachten en een grote kraan nodig om dit filter te kunnen vervangen. Hiervoor moet ook een extra werkplateau achter de wasser worden gemaakt waardoor personen goed bij het filter kunnen.

12 Locatiekeuze

Voor de voorgenomen activiteit is een vergroting van het bouwblok en daarmee een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de herziening van het bestemmingsplan zal het vereist zijn dat er een plan-m.e.r. wordt uitgevoerd (zie beschrevene in paragraaf 3.2). Omdat de inhoudelijke vereisten van de m.e.r. en de Plan-m.e.r. vrijwel gelijk zijn is er (zoals aangegeven in paragraaf 3.2) voor gekozen het Plan-MER rapport en het MER rapport te combineren in voorliggend (Plan)-MER rapport. Om in dit MER ook aan de eisen van de Plan-m.e.r. tegemoet te komen is er naast de milieuaspecten welke worden beschreven op grond van het m.e.r. tevens aandacht besteed aan de locatieonderbouwing.

Uit paragraaf 5.4 volgt dat de onderhavige locatie is gelegen in de GHS-Landbouw, subzone "leefgebied Stuweelvogels". Het leefgebied struweelvogels omvat landbouwgronden en andere gronden - met name defensierterreinen - waarop struweelvogels kunnen gedijen, zoals de roodborsttapuit en de geelgors. Deze vogels hebben wel rust en ruimte nodig, maar zijn minder gevoelig voor ruimtelijke ingrepen door de landbouw, de recreatie en andere in het buitengebied voorkomende functies dan de kwetsbare planten- en diersoorten. Binnen dit leefgebied mogen intensieve veehouderijen hun bouwblok uitbereiden tot maximaal 2,5 hectaren, mits er sprake is van een duurzame locatie. Het bedrijf is voorts gelegen binnen het gebiedsplan Brabantse Delta (zie paragraaf 5.4). Uit figuur 5.2 is op te maken dat de onderhavige inrichting niet is gelegen binnen een extensiveringsgebied intensieve veehouderij. Uitbreiding is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daartegen niet verzetten. De ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke functies verzetten zich over het algemeen niet tegen een uitbreiding wanneer er sprake is van uit ammoniak- en stankoogpunt duurzame locaties, omdat zich in gebieden met weinig andere conflicterende functies immers meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij voordoen.

Omdat de keuze van een locatie in belangrijke mate samenhangt met het feit of de locatie al dan niet als duurzaam kan worden aangemerkt, wordt in dit hoofdstuk de locatiekeuze op grond van het Plan-mer en de toetsing m.b.t. een duurzame locatie gecombineerd. Op een duurzame locatie is voor de ondernemer ontwikkelingsruimte aanwezig en is deze ontwikkeling vanuit maatschappelijk oogpunt niet belemmerd (uitbreiding op een duurzame locatie is immers mogelijk omdat de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daartegen niet verzetten). De navolgende aspecten onderbouwen het feit dat er, ten aanzien van de initiatieflocatie, sprake is van een duurzame locatie. Eveneens is aan de hand van de navolgende aspecten gekozen voor de onderhavige locatie. De Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij dient als leidraad voor het navolgende.

Thema stankgevoelige objecten

Op de huidige locatie is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen waarbij wordt voldaan aan de Wet geurhinder en veehouderij (zie paragraaf 6.3.1.2 van voorliggend MER). Voorts is het bedrijf niet gelegen in een kernrandzone zoals bedoeld in de Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij.

Thema voor verzuring gevoelige gebieden

Zoals blijkt uit paragraaf 5.4 van voorliggend (plan)-MER is de initiatieflocatie niet gelegen binnen een volgens de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) gedefinieerd (zeer) kwetsbaar gebied noch binnen een zone van 250 meter van een betreffend gebied. Qua ammoniakemissie geldt er voor de betreffende locatie geen emissieplafond.

De afstand tot het meest nabij gelegen (zeer) kwetsbaar gebied is groter dan 3400 meter. Natura-2000 liggen op meer dan 10 km afstand van de onderhavige locatie. Op de (zeer) kwetsbare natuurgebieden en de Natura-2000 gebieden is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen zonder toename van depositie op deze gebieden.

Binnen de 50 meter van de stallen van de onderhavige locatie bevinden zich geen gevoelige planten en bomen zoals bedoeld in het rapport "Stallucht en Planten" van het IMAG in Wageningen uit juli 1981. Voorts bevinden er zich binnen de 25 meter geen minder gevoelige planten en bomen zoals gedefinieerd in het bedoelde rapport. In de huidige situatie is er geen sprake van directe ammoniakschade veroorzaakt door de onderhavige inrichting. Ook bij de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven kan worden gewaarborgd dat er geen sprake is van directe ammoniakschade.

De IPPC-richtlijn is onder meer van toepassing wanneer meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens aanwezig zijn (punt 6.6. bijlage I van de richtlijn). Voor de onderhavige inrichting is een rechtsgeldige vergunningssituatie van kracht voor het houden van meer dan 2000 plaatsen voor vleesvarkens. Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal vleesvarkens nog verder toe. Hiermee wordt in de referentiesituatie en bij de voorgenomen activiteit de drempelwaarde uit bijlage 1 van de IPPC-richtlijn, zijnde 2000 plaatsen voor vleesvarkens, overschreden. Dit betekent dat de Richtlijn van toepassing is en dat er sprake is van een bestaande installatie in de zin van de richtlijn. Het bestaande bedrijf dient in het kader van de IPPC-richtlijn en in het kader van het Besluit huisvesting voorzien te worden van emissie arme stalsystemen voor zover die nog niet aanwezig zijn. Ook als het initiatief niet wordt uitgevoerd zal het bestaande bedrijf in de toekomst moeten worden aangepast voor zover dit nog niet is gebeurd. Dit gaat gepaard met toekomstige verbouwactiviteiten en extra investeringen. Door dit te combineren met een uitbreiding zullen deze investeringen voor de uitbreiding lager uitvallen. De voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd in overeenstemming met de IPPC-richtlijn (zie paragraaf 6.3 van voorliggend MER). Voorliggend MER speelt een belangrijke rol in de toetsing aan de IPPC-richtlijn.

Thema ecologische verbindingzone's

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Noch is de onderhavige locatie gelegen binnen dan wel nabij overige natuurgebieden.

Thema Cultuurhistorisch waardevolle gebieden

Uit figuur 5.8 van voorliggend MER blijkt dat de onderhavige locatie is gelegen in een gebied van redelijk hoge historische geografie. Historische geografie is de ruimtelijke neerslag van de aanpassingen die de mens in de loop der eeuwen heeft gedaan aan de natuurlijke omgeving. Voorbeelden zijn oude akkercomplexen (bolle akkers met esdekken), heidevelden, landgoederen, dijken en kaden, turfvaarten en de patronen van wegen en waterlopen.

Selectie en waardering heeft plaatsgevonden op de ten noordwesten van Etten-Leur gelegen poldercomplex waarvan de ontsluiting via vaarten en wegen noord-zuid getraceerd is. Ten gevolge van schaalvergroting in de landbouw is de percelering grootschaliger geworden. De voormalige vaarten, de Kibbelvaart en de Laakse vaart lopen door het vlak. De voorgenomen activiteit heeft geen invloed op de karakteristieke eigenschappen waarvoor dit gebied is aangewezen.

Thema Openheid

Dit thema speelt geen rol bij de onderhavige locatie.

Thema Archeologische waarden

Voorts blijkt uit figuur 5.8 van voorliggend MER dat er geen aanleiding is te vermoeden dat er archeologische waarden op of nabij de onderhavige locatie aanwezig zijn. Er is daarmee op voorhand geen aanleiding archeologisch onderzoek plaats te vinden voorafgaande aan de onomkeerbare ingrepen in de bodem (bouwwerkzaamheden)⁹⁰. Indien bij graafwerkzaamheden onverhoopt archeologische vondsten en/of sporen worden aangetroffen zullen deze, conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988, gewijzigd en aangevuld met de Wet op de Archeologische monumentenzorg 2007, bij het rijk en het Provinciaal Meldpunt Bodemvondsten, worden gemeld.

Thema aardkundig waardevolle gebieden

Aardkundig waardevolle gebieden zoals beekdalen, kreekgebieden, stuifzand- en landduinen blijven behouden na uitvoering van de voorgenomen activiteit. De onderhavige locatie is niet gelegen binnen deze gebieden.

Thema grondwaterbeschermingsgebieden

De onderhavige locatie is voorts niet gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied (zie paragraaf 5.4.5 van voorliggend MER).

Thema regionale waterberging

De onderhavige locatie is niet gelegen in een waterbergingsgebied. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal hydrologisch neutraal geschieden.

Thema ruimte voor de rivier

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen een zoekgebied voor rivierverruiming. De geschiktheid van deze zoekgebieden zal dan ook niet verloren gaan na uitvoering van de voorgenomen activiteit.

Thema potentieel natte gebieden

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen potentieel natte gebieden (streekplan).

Thema varkensvrije zone

Onderhavige locatie is niet gelegen in een varkensvrije zone.

---

⁹⁰ Voorts is door het Regiobureau Breda (intergemeentelijke samenwerking) een advies inzake de archeologische monumentenzorg opgesteld. Uit dit advies volgt dat geen noodzaak bestaat om, voor de ontwikkelingen in het plangebied, een archeologisch vooronderzoek te laten uitvoeren. Dit advies is aangehecht onder bijlage 24.

Thema directe hinder

Het blijkt mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen zonder dat daarbij de Wet luchtkwaliteit in de weg staat (hinder fijn stof). Directe ammoniakschade is eveneens niet te verwachten (zie thema verzuring gevoelige gebieden).

Thema reconstructiezonering

Zoals vermeld is de onderhavige locatie niet gelegen binnen een reconstructieplan. Wel in de onderhavige locatie gelegen in het gebiedsplan Brabantse Delta. De motivatie in deze paragraaf onderbouwd het feit dat de onderhavige locatie past binnen de doelstelling van dit gebiedsplan.

Thema toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen

Uitvoering van de voorgenomen activiteit houdt rekening met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen (het betreft hier immers een verplaatsing naar een duurzame locatie).

Overige aspecten

Op de onderhavige locatie is reeds een varkenshouderij aanwezig met alle benodigde voorzieningen. Indien op een alternatieve locatie een bedrijf ontwikkeld moet worden dan gaat dit gepaard met zeer hoge extra investeringen. Hierbij dient met name gedacht te worden aan het realiseren van een verkeersontsluiting, voorzieningen ten behoeve van elektriciteit, riolering, drinkwater en verwarming (aardgas). Daarnaast zijn ook extra investeringen noodzakelijk t.b.v. verhardingen op het bedrijf, noodstroomvoorzieningen etc. Kortom het ontwikkelen van een alternatieve locatie zal gepaard gaan met zeer hoge extra investeringen die de haalbaarheid van de bedrijfsontwikkeling zullen belemmeren.

De bedrijfsontwikkeling zal worden uitgevoerd conform de bepalingen van de IPPC-richtlijn. Gezien het voorgaande is er naar onze mening sprake van een duurzame locatie. Uit de bereidheid van de gemeente Etten-Leur om in principe mee te werken aan uitvoering van de voorgenomen activiteit (verplaatsing) blijkt dat ook de gemeente Etten-Leur de mening deelt dat er sprake is van een duurzame locatie.

De bedrijfsontwikkeling past hiermee binnen de doelstellingen van het streekplan en het gebiedsplan. Uit maatschappelijk oogpunt, bedrijfseconomisch oogpunt en uit duurzaamheid oogpunt is de locatie keuze verantwoord.

13 Evaluatie en leemten in kennis

13.1 Evaluatie

Met het evaluatieprogramma kan worden getoetst in hoeverre de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen met de in het MER voorspelde effecten. Wanneer de daadwerkelijke effecten afwijken van de voorspelde effecten, kan het evaluatieprogramma het bevoegd gezag aanleiding geven om effect te reduceren of ongedaan te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen die de effecten op de flora, fauna en habitats minimaliseren, de zogenaamde mitigerende maatregelen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bevoegd gezag bij het verstrekken van een milieuvergunning een monitoringsplicht kan opnemen. Banken B.V. moet als 'uitvoerende' zorg te dragen dat de gestelde normen worden gehaald en voorschriften worden nageleefd. Het bevoegd gezag heeft hierbij een controlerende functie. In het kader van de Wet Milieubeheer en het landelijke project Professionalisering van de milieuhandhaving vinden regelmatig controles plaats of bedrijven zich houden aan de voorschriften behorende bij de vergunning. Controle op naleving van de vergunning vormt een belangrijke evaluatiemethode voor de vergelijking van de voorspelde effecten met de daadwerkelijke optredende effecten.

Enkele andere evaluatiemethoden zijn:

- periodieke metingen en toetsing van de werkelijke effecten in de vorm van bijvoorbeeld geluidsmetingen en emissiemetingen;
- opstellen en uitvoeren van mitigerende maatregelen als blijkt dat de bepaalde milieueffecten groter zijn dan voorspeld;

De toepassing van gecombineerde luchtwassers vormen de basis van de inrichting. Al deze systemen en installaties worden door een deskundige geplaatst, in werking gebracht, onderhouden en periodiek gecontroleerd op het goed functioneren. Deze handelingen worden opgenomen in een logboek. Het logboek kan voor een administratieve controle of evaluatie worden gebruikt. Daarnaast is het energieverbruik een belangrijk aspect in de bedrijfsvoering. Tijdens en na de realisatie van de nieuwbouw kan worden beoordeeld of de beschreven energiebeperkende maatregelen hun effect hebben. Daarnaast worden nog vele maatregelen genomen om milieurisico's te voorkomen, zoals het uitvoeren van opslagen voor bodembedreigende activiteiten conform de PGS richtlijnen. De geluidsemisatie wordt met name veroorzaakt door transportbewegingen en ventilatoren. De verschillende geluidsbronnen zijn in het akoestisch onderzoek nauwkeurig ingeschat. Als gevolg van externe factoren zouden deze inschattingen kunnen wijzigen. De vastgestelde bedrijfssituatie zal in de toekomst dan ook geëvalueerd moeten worden en eventueel moeten worden gecheckt met behulp van controlemetingen. In paragraaf 5.4 staat een tabel met registraties opgenomen. Deze tabel kan gebruikt worden bij de evaluatie. Het bevoegd gezag is op basis van de Wet milieubeheer verplicht een evaluatieprogramma op te stellen. Bij het besluit over het voornemen moet het bevoegde gezag bepalen hoe en op welk moment de effecten op het milieu zullen worden geëvalueerd.

Naast het bovenstaande kan het evaluatieprogramma tevens gericht zijn op het verzamelen van informatie voor de geconstateerde leemte in kennis.

13.2 Leemten in kennis

In deze paragraaf wordt aangegeven welke informatie bij het opstellen van het MER niet beschikbaar was en welke betekenis dit heeft voor de beschrijving van de milieueffecten. Het doel hiervan is om aan te geven in hoeverre ontbrekende of onvolledige informatie van invloed is op de voorspelling van milieugevolgen en op de hieruit gemaakte keuzes. De leemten in kennis die in dit onderzoek zijn geconstateerd hebben betrekking op fijn stof. Aan de basis van de huidige normen voor de emissie van stof in de landbouw ligt nog weinig wetenschappelijk onderzoek. De verwachting is dat in de toekomst meer wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt en hier meer bekend over wordt.

In 2007-2008 is in opdracht van het Ministerie van VROM een beleidsgeoriënteerd onderzoeksprogramma fijn stof (BOP) uitgevoerd gericht op vermindering van onzekerheden rond fijn stof ter ondersteuning van het Nederlands fijn stof beleid. Uit het BOP komt naar voren dat de $PM_{2,5}$ normen een aanpassing van het fijn stof beleid in Nederland vergen. Verder moet het ondersteunend beleidsinstrumentarium (monitoring, emissie-inventarisatie en modellen) worden herzien. De kennisbasis voor $PM_{2,5}$ is nog erg klein en de onzekerheden erg groot. Hiaten in kennis hebben betrekking op concentraties, metingen, samenstelling, bronnen en verspreiding, maar ook op mogelijke reductiemaatregelen zijn en het potentiële effect hiervan. Alle metingen, emissiegegevens en berekeningen inzake $PM_{2,5}$ hebben nog geen officiële status.

14 Verklarende woordenlijst

Achtergronddepositie	Totale ammoniakdepositie in een bepaald gebied afkomstig van de veehouderijen gezamenlijk, aangeduid in mol per hectare
Agrarisch bouwblok	Een bouwblok dat is bestemd voor agrarische doeleinden
Agrarisch gebied	Gedeelten van het buitengebied, in eerste instantie bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf
Ammoniakdepositie	Depositie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in mol per hectare per jaar voor een individueel bedrijf
Ammoniakemissie	Emissie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in kilogram per dierplaats per jaar
Alternatief	Een mogelijke oplossing, meestal een samenhangend pakket van maatregelen
Autonome ontwikkeling	Ontwikkeling voor het milieu als de voorgenomen activiteit of de alternatieven niet worden gerealiseerd
Bestemmingsplan	Een gemeentelijk plan voor een deel van de gemeente en bindend voor de burgers, waarin de ruimtelijke inrichting in voorschriften en op een plankaart is vastgelegd
Bevoegd gezag	Een of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer besluiten te nemen
Bouwblok	In bestemmingsplan vastgelegd bouwvlak, waarbinnen een bedrijf onder voorwaarden gebouwen kan oprichten
Chemische luchtwasser	Installatie waardoor ventilatielucht wordt geleid, welke door middel van toegevoegd zuur zodanig wordt gewassen dat de concentratie ammoniak hierin wordt gereduceerd
gecombineerde luchtwasser	Deze luchtwasser is vergelijkbaar met de chemische luchtwasser, alleen hier wordt nog een extra wasfase toegevoegd door de ventilatielucht een tweede filterwand te laten passeren waar met water gewassen wordt
Commissie m.e.r.	Een landelijke commissie van onafhankelijke milieudeskundigen. Zij adviseren het bevoegd gezag over de kwaliteit van de informatie in het rapport
Cumulatieve effecten	De gezamenlijke effecten in het studiegebied
Ecologische verbindingzone	Een zone met specifieke inrichting en beheer die verplaatsing, verspreiding en uitwisseling van planten- en diersoorten tussen gescheiden biotopen mogelijk maakt
Emissiepunt	Punt waarvandaan emissie binnen een dierenverblijf in de buitenlucht treedt
Extensiveringsgebied	Zone die voortkomt uit het reconstructieplan. Extensiveringsgebieden zijn er in twee categorieën: extensivering met primaat natuur en met primaat wonen. In beide gebieden wordt nagestreefd dat aanwezige agrarische bedrijven verplaatsen.
Geuremissie in OUE/s	Het aantal geureenheden (OUE) dat per tijdseenheid, seconde, door een geurbron wordt uitgestoten. De geuremissie wordt bepaald aan de hand van het product van het volume van de uitgestoten lucht per tijdseenheid (m ³ /s) en de daarin voorkomende geurconcentratie (OUE/m ³).
Hedonische waarde	Een maat voor de belevingswaarde van geur.
IPPC-richtlijn	Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257
Inrichting	Aanduiding van het bedrijf en toebehoren, waarvoor vergunning aangevraagd wordt
Kwetsbaar gebied	Voor verzuring gevoelige gebieden gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur, welke is vastgesteld door de provincie
Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)	Het alternatief waarin optimaal rekening gehouden is met het milieu. Deze is verplicht bij een MER
MER	Milieueffectrapport, rapport waarin de belangrijkste milieugevolgen van mogelijke oplossingen zijn geïnventariseerd
m.e.r.-procedure	procedure van milieueffectrapportage
Milieuvergunning	Vergunning in kader van de Wet Milieubeheer die nodig is om een agrarische bedrijf te mogen exploiteren
Natuur	Verzamel naam voor de verschillende soorten natuurgebieden, kwetsbare gebieden en Natura 2000-gebieden.
Natura 2000-gebieden	Gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.
Nul-situatie	Situatie als de huidige situatie blijft bestaan en geen veranderingen in de huidige activiteit plaatsvinden
Plangebied	Het gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd
Richtlijnen	Project specifieke, inhoudelijke eisen waaraan het MER moet voldoen. Richtlijnen worden door het bevoegd gezag opgesteld
Startnotitie	een notitie, waarin wordt beschreven de wat, waarom, waar en hoe van de plannen. Geeft de start van de m.e.r.-procedure aan
Streekplan	Een door de provincie opgesteld plan waarin de gewenste toekomstige ontwikkeling met betrekking tot de ruimte in de provincie is aangegeven
Studie- of plangebied	Gebied waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen
Varkensbesluit 1998	Welzijnswetgeving waarin eisen gesteld worden aan de grootte en uitvoering van de voor de dieren beschikbare ruimte. Tevens worden eisen gesteld aan de verzorging van de varkens en aan ingrepen bij varkens
Verzuring	Het zuurder worden van bodem en water, vooral door verzurende stoffen afkomstig door landbouw, industrie, elektriciteitscentrale en verkeer

15 Literatuurlijst

Aamink, A.J.A. en Hoek, K.W. van der. 2004. Opties voor de reductie van fijn stof emissie uit de veehouderij, rapport 289. RIVM, Wageningen.

Mol, G. en Ogink, N.W.M. 2002. Geuremissies uit de veehouderij II, Overzichtsrapportage 2000-2002. IMAG Rapport 2002-09. Wageningen UR, instituut voor Milieu- en Agritechniek, Wageningen.

Ogink, N.W.M. en Lens P.N. 2001. Geuremissie uit de veehouderij, Overzichtsrapportage 1996-1999. Rapport 2001-14. IMAG, Wageningen.

C. Trojan, Taskforce minister van LNV, Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000, Een verkenning van oplossingsrichtingen, 30 juni 2008.

Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), KEMA, Provincie Brabant, Ministerie van VROM, Infomil, Gebruikershandleiding V-Stacks Gebied, 22 december 2006.

Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), Provincie Brabant, Ministerie van VROM, Infomil, Handreiking Wet geurhinder en veehouderij, 6 maart 2007, 1 mei 2007 en 23 mei 2007.

Timmermans, Animal Science Group (ASG), Rapport Vochtrijke diervoeders en geuremissie uit vleesvarkensstallen, Praktijk Rapport varkens 31, augustus 2004

Bijlagen

1. Vastgestelde richtlijnen t.b.v m.e.r.;
2. Procedure m.e.r.;
3. Natura2000 kaarten en omschrijving
4. Ecologisch onderzoek;
5. Vergunningssituatie Meeuwisdijk 9;
6. Vergunningssituatie bestaande situatie;
7. Bedrijfsontwikkelingsplan voorgenomen activiteit;
8. Bedrijfsontwikkelingsplan alternatief 1;
9. Bedrijfsontwikkelingsplan alternatief 2;
10. Bedrijfsontwikkelingsplan alternatief 3;
11. Uitspraak RvS 22 oktober 2008 inzake salderen;
12. Salderingsmethodiek prv Brabant inzake RvS 22 oktober 2008 uitspraak salderen;
13. Depositieberekeningen + contouren;
14. Berekeningen individuele geurbelasting (V-stacks vergunningen);
15. Berekeningen plus uitgangspunten cumulatieve geurbelasting (V-stacks gebied) + contouren;
16. Leaflets toegepaste stalsystemen plus bijlagen;
17. Dimensioneringsplannen;
18. Energieberekeningen;
19. Overzicht jaarkosten;
20. Ontheffing meststoffenwet Uniqfill;
21. Acceptatiebeleid diervoeders;
22. Proces en aard diervoeders;
23. Rapporten landelijk risicoregister;
24. Advies archeologie Regiobureau intergemeentelijke samenwerking Breda;
25. Groeischema Vleesvarkens;
26. Akoestisch rapport;
27. Luchtkwaliteitsrapport;
28. Kadastrale situatietekeningen;
29. Dwarsdoorsneden alternatief 1 en 2;
30. Milieutekening voorgenomen activiteit;
31. Overzicht Verkeersbewegingen;
32. Waterparagraaf

